"Want iets wat een heel volk gelooft, moet wel waar zijn"

De geschiedenis van de Vlaardingse Rooms-Katholieken.

Hans Mathijssen

In touw sinds 1611

De geschiedenis van de Oude Lijnbaan

Max Thurmer

Historisch Jaarboek Vlaardingen 2003

Historisch Jaarboek Vlaardingen 2003

Afbeelding voorzijde:
Gezicht op de Joannes de Dooperkerk, bewerking van een foto van fotograaf Jac. Niestadt (collectie Stadsarchief Vlaardingen). Het stuk touw is een stockfoto uit de 'Creativ Collection'.

Afbeelding achterzijde:
Bewerking van een portret van Abraham van der Linden uit de collectie van het Visserijmuseum (foto Arie Wapenaar©).

Omslagontwerp en vormgeving:
Klaas Bloem, Stout Grafische Dienstverlening.

Deze uitgave kwam tot stand dankzij medewerking van:

- ATC Garagebedrijf
- Dijkshoorn Euromovers
- Fontijne Grotnes B.V.
  designers and manufacturers of special machinery
- Machinefabriek Kreber
- Maragco B.V. Vlaardingen
  perishables call centre benelux
- Sarhama B.V.
- Makelaardij Timmermans
- Warmelo & van der Drift
- Woningstichting Samenwerking Vlaardingen

Historisch Jaarboek Vlaardingen 2003

een uitgave van de
Historische Vereniging Vlaardingen

met medewerking van het
Stadsarchief Vlaardingen

zevenentwintigste jaargang

Opmaak en druk:
Stout Grafische Dienstverlening, Vlaardingen

Cip-gegevens Koninklijke Bibliotheek, Den Haag

Historisch

Historisch Jaarboek Vlaardingen/
Historische Vereniging Vlaardingen - (1977) -S-
Vlaardingen:
Historische Vereniging Vlaardingen
ISSN 0169-3964
Verschijnt jaarlijks
Zevenentwintigste jaargang. 2003 / met medewerking van
het Stadsarchief Vlaardingen. - ill.
ISBN 90-71731-24-3
SISO zhol 938.1 UDC 942.2*3130(058) NUGI 480
trefw.: Vlaardingen, geschiedenis, jaarboeken

inhoud

7 Voorwoord

8 - 41 "Want iets wat een heel volk gelooft, moet wel waar zijn"
De geschiedenis van de Rooms-Katholieken in Vlaardingen
Hans Mathijssen

42 - 59 In touw sinds 1611
De geschiedenis van
De Oude Lijnbaan
Max Thurmer

60 - 81 Kroniek van Vlaardingen
1952
Cobi Bot

82 - 107 Kroniek van Vlaardingen
2002
Marianne van Papeveld-Hörst

108 - 109 Archeologische Werkgroep
Helinium

110 - 111 Gemeentelijk Archeoloog

112 - 113 Stadsarchief

114 - 115 Historische Vereniging Vlaardingen

116 - 117 Streekmuseum Jan Anderson

118 - 119 Visserijmuseum

auteurs

Hans Mathijssen ('s-Hertogenbosch, 1954) werd, na de opleiding aan de Rijksarchiefschool, in 1978 medewerker educatie en informatie bij de Gemeentelijke Archief- en Fotodienst te Utrecht. In 1988 werd hij in Vlaardingen benoemd tot waarnemend-stadsarchivaris en in 1989 tot stadsarchivaris. In 1995 werd Hans hoofd van het Projectbureau Kunst en Cultuur. Na enige jaren in het management van de Dienst Welzijn te hebben gefungeerd, aanvaardde hij in 1999 de functie van Hoofd Afdeling Communicatie en Externe Betrekkingen. Sinds enige maanden is hij directieadviseur bij de Bestuursdienst/ Dienst Concern Ondersteuning i.o.
Hans Mathijssen is enige jaren bestuurslid geweest van de Historische Vereniging Vlaardingen en publiceerde in een eerder jaarboek over de Vlaardingse Bank van Leening en de Kredietbank.

(Arie) Max Thurmer (1944) begon op 18-jarige leeftijd voor het eerst interesse in de historie van Vlaardingen te krijgen toen hij voor zijn eindexamen HBS-A voor geschiedenis een scriptie moest maken. Onderwerp: Vlaardingen.
Na het 'afstuderen' ging hij werken op De Oude Lijnbaan. Om het vak te leren begon de opleiding in de fabriek, afgewisseld met een stageperiode in het buitenland en aangevuld met cursussen aan de Havenvakschool in Rotterdam. Toen De Oude Lijnbaan werd overgenomen door de Vereenigde Touwfabrieken begon hij, samen met zijn vader, een fabriekje onder de naam Touwfabriek A. Thurmer B.V. Dit bedrijf heeft ruim 12 jaar bestaan en werd enkele jaren na het overlijden van zijn vader, om diverse redenen, gesloten.
Gezien het scheepvaartverleden werd een nieuwe baan gevonden bij Alfa Laval, een groot internationaal bedrijf, dat onder meer machines voor de scheepvaart levert. Dit bedrijf werd vanuit Vlaardingen overgeplaatst naar Maarssen. Om niet alle contacten met Vlaardingen te verliezen, werd Max lid van de HVV en de Vrienden van het Visserijmuseum. Op lezingen en in publicaties werd de geschiedenis van Vlaardingen uitgesponnen en dat resulteerde o.a. in het oprichten van het VVV ServiceTeam Vlaardingen, waarvan hij vanaf de oprichting deel uit maakt.
Het STV verzorgt o.a. de cursus Ken Uw Stad. Van het één komt men in het ander, dus naast het begeleiden van Ken Uw Stad is hij ook actief bij stadswandelingen, als gids in het Visserijmuseum en bij Omroep Vlaardingen (Programma Oud Vlaardingen).

voorwoord

Hans Mathijssen vertelt in dit boek *de geschiedenis van de Rooms-Katholieken in Vlaardingen*. Het verhaal van een bevolkingsgroep die in het protestantse Vlaardingen niet dominant was en die in de lokale geschiedschrijving betrekkelijk onderbedeeld is. De Reformatie maakte de Rooms-Katholieke kerk ook in Vlaardingen enigszins onzichtbaar. Verteld wordt hoe, vooral dankzij een paar rijke katholieke reders, na 1853 de emancipatie vordert en hoe in de 19de en 20ste eeuw met een eigen katholieke middenstand, eigen katholieke verenigingen en eigen katholieke scholen een plekje in de lokale gemeenschap verworven wordt.
Als aan het eind van de 20ste eeuw het aantal gelovigen afkalft, evenals het aantal priesters, wordt naar nieuwe wegen gezocht.
Zowel voor degenen die er deel van uitmaken, als voor degenen die er met door de verzuiling anders gevormde blik tegenaan kijken, is het kennisnemen van de historische weg van de Vlaardingse Rooms-Katholieke gemeenschap de moeite waard.
Max Thurmer schetst *de geschiedenis van De Oude Lijnbaan*. Vanaf het begin van de 17de eeuw, toen Vlaardingen ca. 2200 inwoners telde, werd er touw gemaakt, een activiteit die direct met de visserij te maken had.
Heel lang was de touwbaan in handen van de familie Van Linden van den Heuvell, in de stad welbekend. Behalve over het soms moeizame financiële reilen en zeilen, wordt gesproken over de verhouding tot de stadgenoten die op de touwbaan hun brood verdienden.
Het gaat goed met de Vlaardingse Lijnbaan en groots wordt het 350-jarig bestaan gevierd, er wordt gemoderniseerd, gefuseerd en dan... wordt De Oude Lijnbaan geschiedenis. Daarvan wordt hier verhaald.
Cobi Bot schrijft de kroniek van een halve eeuw geleden, *Kroniek van Vlaardingen 1952*. Burgemeester Heusdens is de burgervader van 50.471 inwoners, de rantsoenering van de koffie wordt opgeheven, een bosnegerpredikant preekt in de Grote Kerk, er is een uitvoering o.l.v. mevrouw Verhoeff-Torn, maartscholen worden septemberscholen, zinken centen worden buiten gebruik gesteld en Wim Kan treedt op in de gloednieuwe Stadsgehoorzaal.
Marianne van Papeveld-Hörst schrijft de *Kroniek van Vlaardingen 2002*. Er is een burgemeestersreferendum, het laatste concert van Van Dijk's Amusementsorkest vindt plaats, Mark Huizinga wordt sportman van het jaar, meer dan 25% van de burgers stemt op de Lijst Pim Fortuyn, Groen Links neemt deel aan het college, het dak van tien woningen aan de Billitonlaan waait er af en Gerrit van Brakel is niet langer wijkagent.
Een boek als dit kan alleen maar verschijnen dankzij de vele leden van onze vereniging en de medewerking van de auteurs, het Stadsarchief, fotograaf Roel Dijkstra en collega's, Stout Grafische Dienstverlening en elders genoemde bedrijven.
In onze reeks jaarboeken -dit is het 27ste- streven we er naar alle aspecten van de geschiedenis van Vlaardingen aan de orde te laten komen. Zo verschenen er artikelen over Lastige Vlaardingers, de kunstenaarssociëteit VL.65, wethouder Teun de Bruijn, openbaar groen, wielrenner Koos van der Knoop, monumenten en stadsgezichten, Samen op Weg, stadsgeneesheer Van Meegen, blazoenen, de krant en de padvinders.
U doet anderen die belangstelling voor een onderwerp zouden kunnen hebben en de Historische Vereniging Vlaardingen een genoegen door op het bestaan van zo'n verschenen boek te attenderen.
In komende jaarboeken verschijnen artikelen over... en dat zeggen we dus nu niet, maar er wordt al druk gestudeerd en geschreven.
Misschien doet u uzelf, anderen en ons een genoegen door ons te attenderen op onderwerpen en mogelijke auteurs waarvan u meent dat ze zeker aan bod zouden moeten komen.
Dank aan allen die dit boek mogelijk maakten en de lezer veel genoegen.

Jaarboekcommissie Historische Vereniging Vlaardingen
november 2003.

Hans Mathijssen

“Want iets wat e heel volk gelooft moet wel waar z

De geschiedenis van

ijn"

Rooms-Katholieken in Vlaardingen

Het Rooms-Katholicisme in Vlaardingen heeft een indrukwekkende historie. De Reformatie maakte van de Rooms-Katholieke kerk een minderheid; vele jaren bewoog de roomse gelovige zich ondergronds en buiten de stad. Rooms-Katholieken zijn vanuit die minderheidspositie na de Reformatie gestart om zich uiteindelijk te handhaven en zich zichtbaar te maken in Vlaardingen.

Een grote sprong voorwaarts voor katholiek Nederland (en Vlaardingen) was het herstel van de bisschoppelijke hiërarchie op 4 maart 1853, juist 150 jaar geleden.

Na 1853 vordert de emancipatie van het katholieke Vlaardingse volksdeel. Deze emancipatie wordt ten volle gesteund en gestimuleerd door een paar rijke katholieke reders die forse financiële injecties geven voor de verdere uitbouw van het katholieke geloof. Zonder deze reders zou deze ontwikkeling een stuk langzamer gegaan zijn.

Katholieken hebben in de loop van de 20e eeuw hun eigen plek gevonden in de Vlaardingse samenleving; de verzuiling bevordert de eigen katholieke middenstand, eigen verenigingen, eigen activiteiten, een eigen wereld.

In de tweede helft van de 20e eeuw kalft het aantal gelovigen af, het priestertekort neemt toe en uiteindelijk wordt het gezond voortbestaan een struggle for life. Toch blijft de roomse blijheid bestaan. De notulist van de parochieraad citeert rond 1970 een van de bestuursleden die in volle overtuiging zegt: 'Want iets wat een heel volk gelooft, moet wel waar zijn'…

Het is nu 2003. Er is een energiek kerkbestuur, er is drastisch en soms pijnlijk gesaneerd. Toch is er hoop: het *aantal vrijwilligers groeit, de financiën zijn gunstig, er zijn* (bijna) twee goed functionerende kerkgebouwen.

Het beschrijven van deze geschiedenis was een vreugde om te doen. Het bracht mij weer terug bij mijn oude stiel: archiefonderzoek doen.

In 1927 schreef L. IJzermans, toenmalig oud-kerkbestuurslid van de Joannes de Dooperparochie aan de toenmalige pastoor een briefje, waarin hij aankondigt nog wat archivalia aan hem te zullen overhandigen. Hij besluit zijn brief met de woorden: 'Er zijn brieven by die zeer zeker in het archief een plaatsje kunnen vinden voor zoover er ten minste nog een archief is! Onder Pastoor Boerkamp hebben de dienstboden het archief grootendeels verbrand!!'

Er was inderdaad veel weg, maar toch vond ik nog genoeg aanknopingspunten (ook door onderzoek in andere archieven en documenten) om een - denk ik - redelijk compleet beeld te kunnen geven van de geschiedenis van de Vlaardingse Rooms-Katholieke kerkgemeenschap.

Tot slot: ik verontschuldig mij bij voorbaat bij de geachte lezer. Hier en daar moet duidelijk (soms tussen de regels) te merken zijn, dat dit verhaal is geschreven door een rooms-Brabantse jongen, die zich nu nog baadt in het 'Rijke Roomsche Vlaardingse Leven'. Dus hier volgt een serieus verhaal met af en toe een anekdote.

De Middeleeuwen

Een bron: 'De clericus Heribald heeft mij geschonken en in handen gegeven een (of de) kerk in de gouw Marsum, waar de Maas uitmondt in de zee, met hetgeen ertoe behoort, bovendien een moerassig stuk land, waarop schapen gehouden (kunnen) worden'.
Het bovenstaande is een (vertaald) citaat uit het zogenaamde testament van Willibrord. Welke plaats werd hier bedoeld? Naaldwijk? Monster? Maasland? Vlaardingen...? In dit rijtje zou Vlaardingen het meest waarschijnlijke zijn, gezien latere (betrouwbare?) bronnen.
Een tweede bron: 'De zalige Willibrordus dan ziende dat hij Radbodus met zijn volk niet bekeeren konde, vertrok vandaar en keerde weder in Holland en wijdde de kerk bij het oude Slavenburg twelck in Vlaardingen is'. Dit citaat staat in de Chronica de Trajecto et eius Episcopatu van de hand van Antonius Matthaeus.
De waarheid? Niets valt te bewijzen. Opmerkelijk zijn deze citaten wel.

In 695 werd Willibrord na vele omzwervingen door de paus van Rome tot bisschop van de Friezen benoemd met als 'thuisbasis' Utrecht. Vanuit die stad zette hij zijn missiewerk voort in het gebied dat later Nederland zou heten. Het verhaal gaat dat deze Willibrord ook richting het huidige Vlaardingen gekomen zou zijn en dat hij hier op de 'puist in de dijk', de huidige Markt, een kerkje gebouwd zou hebben. Harde bewijzen voor deze theorie zijn er niet en 'de geleerden' zijn het ook absoluut niet met elkaar eens, maar ik ben bereid mij te voegen bij allen die van deze vooronderstelling uitgaan. Historici, die achter deze theorie staan, strijden bovendien ook nog altijd over de exacte plaats van dit kerkje. Als er in Vlaardingen een Willibrord-kerkje geweest is, heeft dit in ieder geval op of aan het huidige marktplein gestaan. Veel groter was het toenmalige Vlaardingen waarschijnlijk ook niet.
Willibrord lijkt dus aan de wortels van de Vlaardingse kerkboom te hebben gestaan. Het kerkje zou in ieder geval al in 726/727 hebben kunnen bestaan, aangezien in dat jaar de kerk 'volgens niet te bevestigen bronnen' door de hierboven reeds vermelde Heribald, een geestelijke, aan de abdij van Echternach werd geschonken.
De Vlaardingse kerk wordt ook genoemd in een uit de eerste helft van de 11e eeuw daterende aantekening in een sacramentarium (zie voor dit woord en andere religieuze begrippen de verklarende woordenlijst achter dit artikel) van de abdij van Echternach. Ook wordt er van de kerk melding gemaakt in een overeenkomst, die bisschop Willem van Utrecht en abt Reginbertus van Echternach op 28 december 1063 sloten. In beide gevallen werd de Vlaardingse kerk aangeduid met de titel 'moederkerk', omdat vanuit deze kerk in de eeuwen na Willibrord kapellen zijn gesticht, die - wellicht - nog weer later zijn uitgegroeid tot parochiekerken.

In 1156 deed abt Gerardus van Echternach afstand van zijn aanspraken op verschillende kerken in Holland, waaronder ook die van Vlaardingen. Hij ontving van graaf Dirk VI van Holland als schadeloosstelling honderdtwintig gemeten land op Schouwen. Waarschijnlijk schonk de graaf van Holland de kerk vervolgens aan de abdij van Egmond.
Inmiddels was Thidbald, huiskapelaan van de graaf, hier in 1157 pastoor geworden; het is de oudste pastoor die ons bekend is. Dit gegeven is ook geput uit de zeer schaarse bronnen uit die tijd. Een paar honderd jaar later pakken we de draad weer op.
In een akte van de Utrechtse notaris Johannes van Goch, gedateerd 21 maart 1529, wordt de Vlaardingse kerk onder bescherming van de H. Willibrordus vermeld. In deze akte wordt Wilhelmus Judoci de Delfft benoemd 'ad vicariam (...) in parochiali ecclesia sancti Willibrordi de Vlerdingen'.

> 'Herinneringen tot het opmaken der geschiedenis van de invoering, verspreiding, bloeij en ondergang van het ware geloof in Vlaardingen, herleving en herstel na de reformatie tot den opbouw eener nieuwe parochie-kerk binnen de stad Vlaardingen'.
> *Archief Parochie van Sint Joannes den Dooper, inv.nr. 7 (1892).*

De Reformatie

De kerk op de markt was eeuwenlang het centrum van de Vlaardingse geloofsgemeenschap. Aan deze zogenaamde moederkerk was aanvankelijk een aantal kapellen verbonden, o.a. te Maasland, Zouteveen, Kethel, Berkel en Overschie. Deze werden successievelijk zelfstandig, zodat de Vlaardingse parochie zich uiteindelijk beperkte tot het grondgebied van Vlaardingen, Vlaardinger-Ambacht en Zouteveen.
Deze betrekkelijke rust werd verstoord in de 15e en 16e eeuw toen de kerk geteisterd werd door onvrede en scheuring. Het Heilig Misoffer, de verering van heiligen, het houden van relikwieën, de biecht, de vele kerkelijke feestdagen, de transsubstantiatie, al deze en nog veel meer zaken die in de traditionele geloofsbeleving een plaats hadden gekregen, werden door hervormingsgezinden aan de kaak gesteld. Ook in Vlaardingen groeide het aantal ontevredenen. Rond 1529 maken de archieven melding van Vlaardingers die veroordeeld werden, omdat ze Lutherse boeken lazen of verboden samenkomsten hadden georganiseerd.
Op de bekende plattegrond van Jacob van Deventer van omstreeks 1570 staat minuscuul de toenmalige 'grote kerk' afgebeeld: een kruisvormig gebouw met twee torens. Hij maakte de tekening net op tijd...

De Reformatie was niet tegen te houden: ook in Vlaardingen brokkelde de Rooms-Katholieke kerk af. In 1571 deed de pastoor van Vlaardingen zijn beklag bij het stadsbestuur dat hij zijn kerkelijke bijdragen niet meer ontving van de gelovigen. Hij stuurde, waarschijnlijk vergeefs, twee personen langs de deuren om het geld binnen te krijgen.
In 1572 verliet de voorlopig laatste Rooms-Katholieke pastoor het Vlaardingse grondgebied. In datzelfde jaar meldde zich de eerste hervormde predikant in deze stad. Tot het einde van de 17e eeuw leefde de Rooms-Katholieke kerk in Vlaardingen ondergronds. Dit gebeurde overigens ook na overlijden, want roomsen mochten nog wel bij de kerk begraven worden.
Het waren uiterst woelige jaren, want - haast symbolisch - verbrandde bijna de gehele stad Vlaardingen in 1574, inclusief het oude kerkgebouw. De bevolking moest welhaast letterlijk helemaal opnieuw beginnen.
In diezelfde tijd (1545-1563) werd het Concilie van Trente gehouden. Dit concilie, tot stand gekomen op initiatief van paus Paulus III, markeerde het begin van de vernieuwing binnen de katholieke kerk. Het concilie zette zich af tegen de reformatorische opvattingen van die tijd. Het vaardigde hervormingsdecreten uit op allerlei kerkelijke gebieden. Velen in de noordelijke Nederlanden verzetten zich hiertegen.

In het tijdvak 1572 tot omstreeks 1682 hadden de Vlaardingse (en Zouteveense) Rooms-Katholieken geen eigen pastoor. Verschillende 'invallers', zoals de Schiedamse pastoors Bernardus van Steenwijk (ca 1602) en Godefridus van der Vliet (ca 1610), de Jezuïetenpater Ludovicus Makeblijde (ca 1617) en de Delftenaar Bernardus Weerhaan (ca 1656), zorgden zo goed en zo kwaad als dat kon voor de zielzorg. Het bijwonen van diensten werd door de calvinistische overheid oogluikend toegestaan. Deze diensten werden over het algemeen gehouden in een kapel in Zouteveen, die in 1482 door pastoor Herman van Lokhorst was gesticht. Ook gingen veel roomsen naar het naburige Schiedam, waar wat openlijker werd omgegaan met de 'superstitieuse pausselycke religie'.
Het lijkt erop dat het kapelletje in de 16e eeuw niet meer in gebruik was. Erediensten werden nog wel in het geniep gehouden, in een of ander afgelegen huis, in stallen of schuren buiten de stad, voorgegaan door een priester van elders, die zich vermomd of verkleed derwaarts spoedde. Het lijkt een wat geromantiseerd beeld, maar zo zal het wel ongeveer gegaan zijn. Er zijn betrekkelijk weinig 'incidenten' in de archieven terechtgekomen. Blijkbaar werden samenkomsten van katholieken oogluikend toegestaan; weinigen werden beboet, gegijzeld of verbannen.
Op 10 april 1668 diende Isaac Cnol, baljuw van Wateringen, hoofdofficier over de heerlijkheid Zouteveen en vurig papenjager, een aanklacht in bij het Hof van Holland, dat hij op Palmzondag van dat jaar een 'paepsche vergaderinghe' had ontdekt. Deze H. Mis werd opgedragen in een kapel in de boerderij van Marietje Jans, weduwe van Jacob Janse de Vette. Er was veel volk aanwezig en Cnol werd onheus bejegend. De weduwe kreeg als gevolg van Cnols aanklacht een boete van 200 gulden. Twee anderen, die Cnol van het altaar hadden weggehouden, Meester Dirckse (de kapel werd ook als schoollokaal gebruikt) en Pieter Claesz Roskam, kregen ieder 100 gulden boete. Om daarvan op de hoogte gesteld te worden, moesten zij zich gedrieën melden bij het Hof in Den Haag. Echter, de gelovigen stonden op die plek onder juridische bescherming van Gijsbert, Heer van Mathenesse, die tevens ambachtsheer van Zouteveen was. Deze klaagde, gesteund door de Ridderschap van Holland, op zijn beurt Cnol aan, omdat hij inbreuk had gepleegd op zijn rechten als ambachtsheer. Cnol moest zijn actie staken, maar de boeten dienden toch betaald te worden.

Schuilkerken

Vlaardingen behoorde intussen bij de kerkprovincie Utrecht. Dit aartsbisdom bestond uit ca 265 parochies 'en besloeg het welvarendste en dichtst bevolkte deel der Nederlanden met (...) een groot getal kleinere steden als Brielle, Vlaardingen...', aldus Rogier in zijn geschiedenis van het katholicisme. Rond 1656 werd het Hollandse deel van het aartsbisdom Utrecht grotendeels geadministreerd door de in Delft gevestigde provicaris Johan Schade, samen met een achttal secularieren. Een van die secularieren bezocht regelmatig het stadje Vlaardingen.
In de tweede helft van de 17e eeuw leken de anti-paapse teugels wat gevierd te worden. Het leven van de roomse

De kapel van Zouteveen. Uit: P.G.Q. Sprenger van Eijk, Vlaardinger-Ambacht, Babberspolder en Zouteveen. Rotterdam, 1832. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

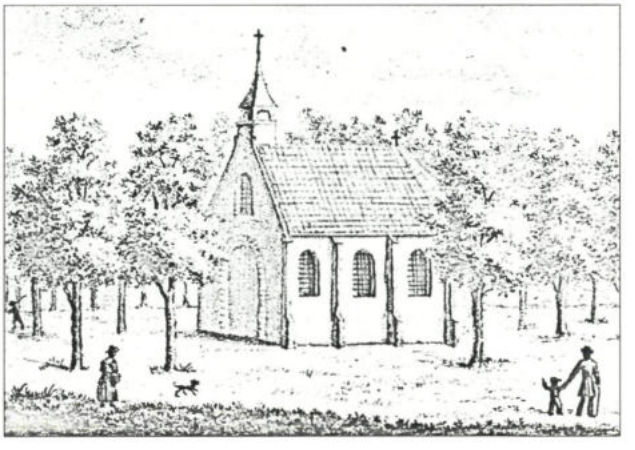

medemens werd wat dragelijker. Her en der in de Nederlanden verschenen nieuwe standplaatsen van - soms zelfs - vast inwonende priesters. Ook de Vlaardingers en Zouteveners behoorden tot de bevoorrechte plaatsen, waar de burgerlijke overheden de oprichting van zo'n standplaats, een statie, toelieten. Apostolisch vicaris Joannes van Neercassel benoemde in 1683 Joannes Snoeck tot pastoor van Vlaardingen. Het lijkt er echter op dat het Vlaardingse stadsbestuur weigerde mee te werken aan een standplaats in Vlaardingen, want Snoeck ging zich vestigen op de grens van Zouteveen en Vlaardinger-Ambacht. Daar, aan het tegenwoordige Emaus, is een klein gedeelte van de begraafplaats 'afgescheiden' van de rest. Daar liggen de Rooms-Katholieken van Vlaardingen begraven. Vlak hiernaast werd een oude schuur met een rieten dak ingericht tot (waarschijnlijk eerste) schuilkerk voor de Vlaardingse katholieken. Al in juni 1683 mocht pastoor Snoeck zijn eerste dopeling ontvangen: Marijtje, dochter van Leonard Machielse en Neeltje Philips, ten doop gehouden door peter en meter Claas Philipse en Adriana Hendriksdr.

Eind 17e eeuw was Petrus Codde, apostolisch vicaris van Noord-Nederland, actief. Hij werd bestreden door Jezuïeten vanwege zijn vermeende jansenistische sympathieën. Ook de Vlaardingse pastoor Karel de Bont, aanhanger van Codde en opvolger van Snoeck, bracht beroering teweeg onder de gelovigen. Hij was een zogenaamde rigorist, een uiterst streng prediker met zeer strenge opvattingen over leefregels en wetten. Hij vervreemdde daardoor van zijn gelovigen en vertrok na twaalf jaar, in 1698.

Codde werd voor zijn activiteiten in 1702 geschorst. Het verzet van een deel van de Nederlandse geestelijkheid hiertegen bleek later het begin te zijn van een schisma, waaruit uiteindelijk de oud-katholieke kerk ontstond. In 1701 schreef dezelfde Petrus Codde nog een verslag over de resultaten van ruim 120 jaar missie in het Utrechtse aartsbisdom. Hieruit bleek dat de bestuurlijke organisatie van de missie gestalte had gekregen.

Pastoor Cornelis Gijsbrechtszoon van der Kun was Norbertijn, verbonden aan de abdij van Heylissem (Vlaams België). Na hem zou de Vlaardingse statie overigens nog door veel Norbertijner monniken worden bediend. Als jong priester (nog net geen 30 jaar) werd hij door de vicaris geplaatst in de statie van Zouteveen/Vlaardingen; hij zou hier 44 jaar blijven. Na zijn dood schonken zijn erfgenamen ter verbetering van de schuurkerk de somma van 816 gulden.

De indeling in bisdommen werd in 1727 intussen verlaten; daarvoor in de plaats werd het aartsbisdom verdeeld in aartspriesterschappen. Een aartspriesterschap werd weer onderverdeeld in staties, te vergelijken met de huidige parochies. Zouteveen/Vlaardingen ging vallen onder het aartspriesterschap Delfland.

Op 9 juni 1741 werd Nicolaas Dijkman 'geadmitteerd' tot pastoor te Vlaardingen. Net als de andere pastoors, die voor de Franse revolutie hun ambt wilden uitoefenen, moest Dijkman 'admissie', een geldbedrag om 'toegelaten' te worden tot het pastoorsambt, betalen aan de Staten van Holland. Kerk en staat waren duidelijk nog niet gescheiden. Dit gebruik werd overigens door de Staten afgeschaft bij resolutie van 25 januari 1787.

Ook Dijkman zou lang (38 jaar) de pastoorszetel bezetten. Dijkman was een initiatiefrijk man. Hij introduceerde het parochiële huwelijksregister. Op 2 juli (drie weken na zijn aantreden) schreef hij zijn eerste huwelijksvoltrekking in het boekwerk: Etteleja Vegters en Frans Heere beloofden elkaar trouw voor Gods aanschijn. Voorts schreef hij al op 29 juni een uitgebreide brief aan de Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland en Westvriesland: het kerkgebouwtje verkeerde in slechte staat. Ook was het - zeker in de lente, zomer en herfst, wanneer veel 'bovenlanders' in deze streken verbleven - veel te klein voor het vele volk, dat wekelijks ter kerke wilde gaan. 'Bovenlanders' werden ook wel 'hannekemaaiers' genoemd, arbeidskrachten uit voornamelijk Westfalen en Oost-Friesland die in Holland kwamen bijverdienen.

Er waren reeds meerdere opstootjes geweest en - wat veel kwalijker was - vele gelovigen waren verplicht des zondags de H. Mis in de buitenlucht mee te maken. Dat was een sterk argument van Dijkman, want de gelovigen van de nabijgelegen gereformeerde kerk ergerden zich in hoge mate, dat de roomsen hun diensten 'buyten voorn. vergaderplaats in het public hebben moeten verrigten'. Dijkman schetste de mogelijkheid om een stuk land langs de kerk te benutten voor het vergroten van het gebouw. Hij deed dat voorzichtig: niemand zou er last van hebben, de wegen liepen er op grote afstand langs, het gebouw zou zeker niet hoger worden etc.

Al op 13 juli 1741 antwoordden de Gecommitteerde Raden dat de kerk gerenoveerd en verlengd mocht worden met 18 voeten. De kerk werd voor de komende decennia opgeknapt. In 1753 wist de pastoor door een legaat van Pieternella van Veen een nieuw pastoorshuis te realiseren. Pastoor Dijkman bleek ook aan het einde van zijn pastoraat nog steeds een actief 'bouwpastoor' te zijn. Hij verzocht op 5 februari 1777 aan de Staten van Holland het kerkgebouw, 'geheel en al bouwvallig zijnde', te mogen slopen en dit te vervangen door een nieuw bedehuis. Ook nu werd als argument gebruikt, dat vooral 's zomers veel bovenlanders de omgeving bevolkten. In de omschrijving van het nieuwe kerkgebouw maakte de pastoor gewag van een 'hannekenhok', gelegen in of bij het kerkgebouw. Het lijkt erop dat het gebouw met een aparte, afgesloten ruimte was uitgebreid, om de hannekemaaiers de diensten te kunnen laten bijwonen. Misschien lag het wel half buiten de kerk, maar was het toch afgeschot, om de gereformeerden niet ten laste te zijn. Dat het wellicht een aparte ruim-

te was, kan blijken uit de beschrijving van het nieuwe gebouw: 'lang, behalve het hannekenhok en de nodige kamertjes, binnensmuurs 80 voet, wyd 33 en hoog uit de vloer onder de nok 33 voet (ruim 30 meter lang, 12½ breed en 12½ hoog), mitsgaders voorsien van de nodige lichten en gedekt met ordinaire rode pannen'. De bouwkosten bedroegen 14.000 gulden.
De Gecommitteerde Raden gaven op 9 april 1777 officieel hun toestemming tot sloop en nieuwbouw. Deze werden voortvarend ter hand genomen, want reeds op 26 november 1778 kwam een inspectiecommissie van de Raden naar Zouteveen, om goedkeuring aan de nieuwbouw te geven. Er was een nieuwe herberg gebouwd voor ca 500 gelovigen. Het werk voor pastoor Dijkman was af. Hij stierf kort daarna, op 15 januari 1779, en kon bij zijn sterven voldaan terugzien op een vruchtbaar pastoraat.
Pastoor Albertus Terbeek trad aan in mei 1787. Hij bekostigde uit eigen zak een verbetering van de sacristie en van de pastorie. In 1797 raakte Terbeek in conflict met zijn kerkbestuur over zijn bevoegdheden en die van zijn bestuur. Er werd een bemiddelaar ingeroepen, de 'representant Witbol', die beide partijen bij elkaar bracht door middel van een op papier gezet 'Riggelement voor Pastoor en Kerkbestuur'. Dit reglement geeft een aardig beeld van het leven van de pastoor in die tijd. De pastoor mocht gebruik maken van zijn tuin ('Bepoot, Beplant en Beheijnd'). Jaarlijks ging hij een 'tractement' genieten van *f* 600,-. Hij had vrije inwoning, maar moest wel het kleine onderhoud doen. Ruiten die door zijn onachtzaamheid sneuvelden, diende hij zelf te betalen. Van zijn tractement moest hij zijn kapelaan én het kerkgebouw onderhouden. Elke zondag diende de pastoor twee Heilige Missen op te dragen.
Het kerkbestuur (het 'College van Kerkmeesters') bestond uit drie heren uit Vlaardingen en twee uit Ambacht. Het bestuur had als belangrijkste taak de zorg voor alle financiële zaken en was verantwoordelijk voor de kerkcollectes, waarvoor de kerkmeesters tevens als collectant optraden. Andere belangrijke inkomsten verkreeg het kerkbestuur uit de opbrengst van de jaarlijkse huur of de koop van stoelen en banken door parochianen. Zo had ieder gezin zijn eigen gehuurde of gekochte plek in de kerk. De gegoeden zaten meestal op de duurdere kerkbanken vooraan in de kerk; naarmate men verder naar achteren zat, betaalde men minder. Zo was de Vlaardingse (roomse) sociale gelaagdheid af te zien aan de zitplaats in de kerk…
De kerkmeesters hadden ook een aangewezen plaats in de kerk (vooraan rechts), maar wisselden maandelijks. Dit voorkwam dat telkens dezelfde kerkmeester op de beste plaats (vooraan rechts op de hoek langs het middenpad) in de kerk zou zitten.
Toen pastoor Terbeek in 1802 verhuisde naar Noordwijk had hij de kerk gediend in één van de roerigste perioden van de geschiedenis van de Nederlanden. De inval van en de bezetting door de Franse legers van de lage landen betekenden de aanvang van een periode van strijd, van onrust en - vooral - van armoede onder de bevolking. Met name de Vlaardingse (vissers)bevolking had zwaar te lijden onder de krijgsactiviteiten. Engeland beschouwde de Bataafse republiek als een vazal van Frankrijk en dus als vijand. Visserij was jarenlang nauwelijks meer mogelijk: veel schepen werden geënterd en talloze zeelui zuchtten jaren lang in Engelse gevangenissen. In 1798 werden zelfs 4.000 van de 5.600 Vlaardingers bedeeld. Vanaf 1795 ontstond een kortstondige heropleving van het danig ingekrompen katholieke volksdeel. De katholieken behoorden in de Nationale Vergadering zelfs tot de actiefste representanten. Deze opleving duurde maar kort; vooral na de staatsgreep van 1801 verdwenen de katholieken weer in betrekkelijke anonimiteit. Dit had waarschijnlijk mede te maken met het feit dat er nog weinig 'gegoeden' binnen het katholieke volksdeel waren, om enige (staats)invloed uit te oefenen.

In het begin van de 19e eeuw bezette Theodorus van Stavelen voor het salaris van *f* 41,66 de pastoorszetel van de 'RC Kerk van Vlaardingen en onderhoorige Ambachten'. Hij was een erudiet man. Hij maakte in 1825 de vertaling van een door de Hongaarse priester Alexander von Hohenlohe in het Latijn geschreven boekwerkje, dat de Nederlandse titel 'De priester en de leek' kreeg. Volgens de kerkelijke goedkeuring was het 'een overheerlijk werkje, bij uitstek ter bevordering der ware godsvrucht en aanwakkering tot de deugd'.
Theodorus van Stavelen was ruim 29 jaar pastoor. Gedurende deze periode ijverde hij voor een eigen Rooms-Katholieke begraafplaats. Door een schenking van de familie Van Mil van enige percelen grond aan het Emaus kon op 2 mei 1820 de eerste Rooms-Katholieke begraafplaats in Vlaardingen door de landdeken van

De kapel bij de Rooms-Katholieke begraafplaats aan het Emaus. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

Schieland, Guilielmus Gerdner, ingewijd worden. Voor de overledenen in de familie Van Mil werden uit de opbrengst twaalf H.H. Missen per jaar opgedragen. Op 8 mei van dat jaar werd de eerste overledene op deze nieuwe begraafplaats ter aarde besteld. Het was de zeven weken oude Gerrit van Schaik, die voor 10 cent 'van de armen' begraven werd. In de eerste acht maanden van het bestaan van de begraafplaats werden in totaal 29 personen begraven; daarvan waren er 13 kinderen beneden de vijf jaar…
De Rooms-Katholieke begraafplaats, een van de eerste van zijn soort in Holland, zou 163 jaar in gebruik zijn. Pastoor Van Stavelen stierf in 1831 in Zouteveen en werd op 'zijn' begraafplaats ter aarde besteld. Na zijn overlijden en voor de komst van zijn opvolger Faber hernieuwde het kerkbestuur, samen met de aartspriester van Holland en Zeeland, het kerkelijk reglement. Het enige nieuwe ten opzichte van het reglement van 1802 was het feit, dat de schoonmaak van het kerkgebouw alleen op maandag - 'geen H. Dag zijnde' - mocht geschieden.

In 1839 wees de volkstelling uit dat met name in het Westland het percentage katholieken onder de bevolking groot was, gemiddeld meer dan 50%. Hier had de missie, die begon in de 16e eeuw onder de bezielende leiding van apostolisch vicaris Sasbout Vosmeer, haar werk gedaan. Dichterbij de Nieuwe Maas bleek de invloed van de missie danig minder te zijn. Vlaardingen telde in 1839 slechts 14% Rooms-Katholieken. Van der Vlis vermeldt in zijn boek 'Vlaardingen, dertien eeuwen kerkgeschiedenis' dat de stad in 1839 ruim 86% gereformeerden telde. Daarentegen toonde Vlaardinger-Ambacht met bijna 40% katholieken de invloed van het naburige missiegebied duidelijk.
Onder pastoor Antonius Gijsbertus Faber werd op 14 april 1836 de uitbreiding en renovatie van het kerkje aanbesteed, waarvoor op 1 juni van dat jaar de eerste steen werd gelegd. Architect was R. van Kempe Valk en het werk werd aangenomen door P. Post. Waarschijnlijk lukte het de kerk in ruim drie maanden te vernieuwen: het gebouw moest 101 nachten bewaakt worden. Het buitenterrein werd opgehoogd met zand en schelpen en tot slot werd *f* 53,- uitgegeven aan 'pannebier voor het werkvolk'. En het belangrijkste: van buiten werd het een echt herkenbaar kerkgebouw met op het nieuw gebouwde gedeelte op het dak 'een wereldkloot met een kruis'.

Het gedachtenisprentje van pastoor Faber.
(Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

In Uwe Godvruchtige Gebeden
wordt aanbevolen
DE ZIEL VAN ZALIGER
Den Welleerwaarden Heer
Antonius Gijsbertus Faber,
Katholijk Pastoor te Vlaardingen.
Overleden den 19e April 1838, in den ouderdom
van 43 Jaren 7 maanden & 15 dagen
en begraven den 24e daaraanvolgende, op het
R.K. Kerkhof alhaar.
Gelijk een hert smacht naar de waterbronnen
Zoo smacht myne ziel naar U, o God!
Myne ziel dorst naar God den magtigen, levenden
wanneer zal ik daar komen, en verschijnen voor
Gods aanschijn. Ps. 41 v. 1 2.
Woorden van den Stervende.
Ik bid U, Broeders door onzen Heer Jezus C
dat, na dezen dit licht van den Heiligen Geest d
my behulpzaam zij door uwe gebeden tot God
my. Na de Heer den Overleden zij met U al
Rom. XV. 30 m
R. I. P.
Blanden die de kroone
der Heiligen.

Het gebouw moest 101 nachten bewaakt worden. Het buitenterrein werd opgehoogd met zand en schelpen en tot slot werd *f* 53,- uitgegeven aan 'pannebier voor het werkvolk'. En het belangrijkste: van buiten werd het een echt herkenbaar kerkgebouw met op het nieuw gebouwde gedeelte op het dak 'een wereldkloot met een kruis'.
Een unieke gebeurtenis mocht het op 19 juli 1833 aan parochianen toedienen van het H. Vormsel worden genoemd. De Vice-Superior der Hollandsche Zending kwam hiervoor naar Zouteveen/Vlaardingen. In de volgende veertig jaar zou het Vormsel nog eens vier keer worden toegediend.
Faber was een geliefd herder. Na de Eerste Heilige Communie van twee zusjes, samen met 60 andere kinderen op 21 april 1839, kreeg de pastoor van de vader van de communicanten een fraai gedicht toegezonden, dat eindigde met de woorden: 'Vaderlief, die in den Hemel zijt, Geef onzen Herder eens het loon der Zaligheid'. De verbondenheid van herders en kudde was groot. In het Stadsarchief bevindt zich een bundeltje 'feestliederen' ter gelegenheid van de eerste H. Mis van kapelaan Johannes Debets. Een 'choor van herders' zong op de melodie van 'Het is de lekkerste der dranken' een welkomstlied voor de 'jeugdige herderkoning'. Er werden tijdens, maar vooral ook na de Mis, vele frivole feestliederen gezongen, individueel, met een koor en ook door de priester zelf. Dit alles speelde zich af op 20 augustus 1847. Deze kapelaan was een van de getuigen van de emancipatie van het Rooms-Katholieke volksdeel.
In 1849 werden door het kerkbestuur aandelen uitgegeven voor het vernieuwen van het kerkorgel. Van de 41 aandelen van elk *f* 50,- nam de familie Van der Drift er 26 voor haar rekening. Dit welhaast meest gerenommeerde Vlaardingse Rooms-Katholieke geslacht zou in de verdere geschiedenis en ontwikkeling van de Rooms-Katholieke parochie(s) een zeer grote rol spelen.
Vlaardingen telde op dat moment ca 800 communicanten.

De strijd voor een eigen kerkgebouw

De grondwetsherziening van 1848 plaveide de weg tot volledig herstel van de bisschoppelijke hiërarchie; de grondwet sprak immers van 'het recht van volledige vrijheid van kerkinrichting'. Met name door allerlei politieke perikelen kwam dit herstel van de hiërarchie pas tot stand bij breve van paus Pius IX van 4 maart 1853. Rome stelde het aartsbisdom Utrecht in en de bisdommen Haarlem, Groningen, Den Bosch en Roermond. De Vlaardingse katholieke gemeenschap zal hiervan in eerste instantie niet zoveel gemerkt hebben. De pastoor evenwel had weer een echte hiërarchische baas…

In veler ogen had Rome deze ingreep te onverwacht, ondoordacht en ondiplomatisch gedaan. Volkomen onvoorbereid reageerde de protestantse bevolking uiterst fel. De tegenstand concentreerde zich in Utrecht, waar de kerkenraad van de Nederlands Hervormde Gemeente een petitie aan koning Willem III opstelde om de bisschoppen niet toe te laten. Maar liefst 200.000 handtekeningen werden hieronder gezet. Deze 'volksopstand', die later de geschiedenisboekjes zou ingaan als de 'Aprilbeweging', leidde uiteindelijk zelfs tot het ontslag van het kabinet Thorbecke. Nederland was ineens niet zo'n protestantse natie meer.
Ook bij de protestanten in Vlaardingen ontstond grote onrust. Op 12 en 13 april konden protestanten een petitie, ter tekening aangeboden in de consistoriekamer van de Hervormde Kerk, ondertekenen tegen het herstel van de bisschoppelijke hiërarchie. Deze zou geadresseerd worden aan koning Willem III. De grootste grief was de legitimatie van de bisschoppen, 'door eed verbonden ketters, afvalligen en opstandelingen tegen den Paus met alle krachten en met de uiterste verbittering te vernietigen en te vervolgen'.
Katholieken gingen zich na het herstel van de bisschoppelijke hiërarchie op allerlei manieren verenigen. Het was vanzelfsprekend dat katholieken alleen kochten bij de katholieke middenstand van Vlaardingen en (later) bij warenhuizen van katholieke origine. We komen ze dan ook veelvuldig tegen in allerlei gidsjes en programmaboekjes.

Op 11 oktober 1856 diende bisschop Wilmer van Haarlem het H. Vormsel toe aan Vlaardingse kinderen in het Zouteveense kerkje. Bij die gelegenheid verklaarde de bisschop het kerkje geen schoonheid te vinden en hij vond dat het de hoogste urgentie had om in Vlaardingen een nieuw kerkgebouw op te richten. Immers, de katholieken huisden nog steeds in het kerkje aan het Emaus, dus erg ver weg van het Vlaardingse centrum. Ook werd de gebedsruimte zo langzamerhand veel te klein (Vlaardingen telde in 1857 1.100 katholieken). Vooral in de winter konden de ouderen maar moeilijk de grote afstand overbruggen. Bovendien was het gebouwtje oud en zou het erg veel geld kosten om het te restaureren.
Kort na de uitspraak van de bisschop kwamen de pastoor en 'de voornaamste leden zijner gemeente' bijeen om vast te stellen of zij wilden meewerken aan de bouw van een nieuwe kerk, waar deze zou moeten komen en of zij bereid waren de bouw financieel fors te ondersteunen. De vragen een en drie werden positief beantwoord. De beoogde plaats was aan de Hoflaan, naast het pand van het een jaar daarvoor gebouwde Liefdesgesticht van de Zusters van Onze Lieve Vrouw van Amersfoort. Voor de lezer van nu: ongeveer tussen de huidige Hofsingel en de Emmastraat. De kerk zou hier een prominente plaats in het Vlaardingse stadsbeeld moeten gaan opeisen.
In 1857 werd de Vlaardingse parochie heropgericht. De Haarlemse bisschop omschreef de parochiegrenzen als volgt: '(...) bevat de stad en het ambacht Vlaardingen, den Schiedamschendijk tot aan het tolhek, den Broekpolder en een gedeelte van de Delftsche vaart tot aan den Broekpolder. (...) Noordelijk wordt zij begrensd door de Parochiën Schipluiden en Kethel, oostelijk door laatstgenoemde Parochie en het parochiaal grondgebied van Schiedam, westelijk en noordwestelijk door de Parochie Maasland, terwijl ze zuidelijk door de Nieuwe-Maas bespoeld wordt'.

Op 27 april 1857 speelde zich in het Vlaardingse stadhuis een gedenkwaardige vergadering van de gemeenteraad af. De dertien raadsleden konden qua achtergrond gespiegeld worden aan de samenstelling van de Vlaardingse bevolking: een meerderheid van de raadsleden was van protestantse huize en de raad werd aangevuld door een enkele rooms-katholiek en enige liberalen.
De tribune was geheel gevuld met nieuwsgierigen: 'fijne Protestanten en belangstellende Kath(olieken)', aldus een verslagje. Er was één agendapunt: het verzoek van het parochiaal kerkbestuur om aan de Hoflaan het stuk gemeentegrond in erfpacht te verkrijgen om een kerkgebouw te kunnen bouwen. In een kort daarvoor naar de raad gestuurde brief benadrukte het kerkbestuur nog eens het belang van een nieuwe kerkruimte midden in de stad. Het bestuur moet op de hoogte zijn geweest van de nodige bedenkingen die het niet-katholieke volksdeel (dus de overgrote meerderheid van de Vlaardingse bevolking en van de gemeenteraad) koesterde tegen het bouwplan. Het bestuur refereerde aan de situaties in Schiedam en - vooral - in Scheveningen. Daar hadden de autoriteiten toegestaan dat een katholieke kerk gebouwd was op 'de duurste wandelplaats van Nederland welke door duizenden uit de residentie - door Ministers en 't geëerde Koninklijk Huis, bijna dagelijks gepasseerd wordt'. En in Vlaardingen zou de kerk toch een 'dergelijk fraai en rustig gebouw' worden 'met bijgelegen tuin' die 'het aangename der burgerlijke wandeling over het hof' zou bevorderen. Tot slot zou het gebouw 'bepaald en zeker aan de stad tot een degelijk cieraad verstrekken'. De brief eindigde met de schone woorden, dat het gebouw 'tevens tot een blijvend bewijs van gelukkig bestaande en altijd wenschelijke verdraagzaamheid zou dienen, welke wij onzerzijds zoo gaarne erkennen en nimmer uit het oog verliezen zullen'. De inhoud van deze brief werd geheel uitgeschreven door de auteur aangetroffen in de gedrukte notulen van de gemeenteraad. Dat is maar goed ook, want de originele brief, die had moeten berusten in het bestuursarchief van de gemeente Vlaardingen is verdwenen. Welke protestantse(?) archivaris...?
Nadat deze brief was voorgelezen nam de Rooms-

Katholieke burgemeester Hendrik Pieter van der Drift het woord. Hij verzocht de raadsleden 'met kalmte te beraadslagen' en zich te houden aan enige artikelen uit de grondwet. Voorts herinnerde hij de raadsleden aan hun bij de installatie uitgesproken eed. De spanning was blijkbaar om te snijden…

Ook de allereerste spreker, raadslid Pieter van Gijn, die zelf vond dat hij daardoor niet te benijden was, verzocht de discussies, 'welke van een teederen aard zijn', 'met bedaardheid' te voeren. Ondanks het feit dat hij iedereen even hoogachtte, of het nu israëlieten, protestanten of katholieken waren, was Van Gijn tegen de bouw. Zijn motivatie? Hij wenste de beoogde plek te behouden als 'wandelplaats voor de ingezetenen'. Burgemeester Van der Drift reageerde fel. Allereerst wandelde de goegemeente zelden in het Hof, maar veel meer richting het havenhoofd, de sluizen en de nieuwe tuinen. Hij zei verder: 'Eilieve, zeg mij eens Mr. van Gijn, wijs mij dien grond eens aan. Wilt gij mij naar het eind van het Toepadt

Het gedachtenisprentje van de Rooms-Katholieke burgemeester Van der Drift. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

(de huidige Schiedamseweg) hebben?' Welnu, dat vond Van Gijn ook wel wat ver gaan, maar hij had een uitstekende plek gevonden naast de Harmonie. Hij had hoogstpersoonlijk de stappen afgemeten, om zich ervan te vergewissen dat de plaats geschikt was voor een ruim kerkgebouw. De burgemeester riposteerde dat hij dat dan waarschijnlijk niet de avond daarvoor had gedaan, want toen 'was het er met den oostenwind vrij guur en bar'. Toen Van Gijn weer omstandig ging uitleggen dat het aanzien van het Hof te zeer beschadigd zou worden, verweet burgemeester Van der Drift de spreker, dat hij toch ook toegestaan had dat er in datzelfde Hof een 'stinkende gaz fabriek' was geplaatst. Van Gijn pingpongde terug dat de burgemeester toentertijd had gezegd dat die fabriek 'geene de minste lucht en geur' zou verspreiden. Raadslid Willem van Rossen voegde daar nog aan toe dat hij ook tegen was, omdat hij in het Liefdesgesticht, dat bestemd zou gaan worden voor 'oude, afgeleefde zeelieden', nog nooit een oude zeeman had kunnen ontdekken. Met andere woorden: moeten we dan ook bij die plek een rooms kerkgebouw tolereren? Het raadslid Pieter Kikkert wilde ook zo min mogelijk grond afgeven vanwege 'de hoofdlaan als geliefkoosde wandelplaats'. Maar hij verklaarde ook dat, in geval er een verzoek zou binnenkomen om grond in het Hof te bebouwen ten behoeve van de industriële ontwikkeling van Vlaardingen, hij dan zou besluiten 'het aangename op te offeren aan het nuttige, doch om de algemeene wandelplaats grootendeels aan het R.C. kerkbestuur af te staan, kon hij niet goedvinden'. Tot slot vond hij het verzoek van de roomsen gewoon 'vermetel'.

Het College was niet eensgezind. Wethouder Antony Knottenbelt was de eerste spreker die geen reden zag het verzoek te weigeren. Wethouder Pieter Karel Drossaart echter kon zich met het inwilligen van het verzoek niet verenigen. Ook hij vond dat de hoek van het park groen moest blijven. Hij voegde er fijntjes nog een tegenargument aan toe: enige jaren daarvoor was ook hem geweigerd een gedeelte van het Hof te mogen bebouwen met een huis.

Het raadslid Abraham van Linden van den Heuvell betreurde de negatieve houding van het grootste deel van zijn collega-raadsleden. De bouw van de kerk was toch een 'gewigtige, ja Christelijke onderneming'. Hij verweet de anderen dat ze wel belangstelling konden opbrengen voor de bouw van 'Christen tempels in Azia of Amerika', terwijl ze een verzoek tot 'stichting van een christelijk bedehuis in onze eigene gemeente' belemmerden. Van Linden wees op de plicht van de raad de belangen te behartigen van alle burgers.

Bij de stemming bleek dat zes raadsleden tegenstemden en drie voor: de kerk mocht er niet gebouwd worden. Een verslaggever noemde het een 'belangrijke zitting (…) die tot eeuwige schande zal strekken van de Vlaardingsche gemeente'.

De onverdraagzaamheid van de Vlaardingse politiek en bevolking in de tweede helft der 19e eeuw was vele roomsen een doorn in het oog. Maar de 'fijne protestanten' zouden door hun handelwijze 'doen dienen om onze nieuwe Kerk, op eene betere plaats nog en des te luisterrijker te doen verrijzen'. De tegenstemmers kwamen er in een rooms schotschrift niet best af. Raadslid Van Rossen was 'een onterft goed mensch maar geen diepe zelfdenker', Betz een 'stokvisch handelaar die welligt zijne verdraagzame gevoelens uit de pik en teer van Stokholm (!) getrokken heeft', Kikkert het 'jongste raadslid, spruit der Aprilbeweging, eene zoo edele afkomst allezints onwaardig' en Den Breems 'haring en visch handelaar wiens zwakke hersenen (…) zeker deden vergeten dat hij zijne opvoeding, zijn staat en vermogen uitsluitend te danken

heeft aan zijne zoogenaamde katholieke oom, wiens aangenomen kind hij (indertijd) verstandig gehuwd heeft'.

In november 1858 werd het eerste kerkbestuur benoemd, dat bestond uit alle leden die tot dan toe het 'Collegie van 't Kerkbestuur der voormalige Statie van Vlaardingen' vormden. Overigens werd het kerkbestuur niet alleen benoemd door de bisschop, maar diende deze benoeming ook bekrachtigd te worden door de minister, die zaken betreffende religie in portefeuille had. Kerk en staat waren nog steeds niet geheel strikt gescheiden.
Pas in 1863 deed het kerkbestuur weer een poging om een stuk grond te verwerven ten behoeve van een nieuw kerkgebouw. En dat lukte. Het bestuur bood op een 'huis en werf' enige honderden guldens meer dan de aangeboden veilingsom en verwierf het perceel (op de hoek Westhavenplaats/Havenstraat) voor de somma van *f* 11.591,-. De verkoper was… Pieter van Gijn, het raadslid dat enige jaren daarvoor zo dwars lag. Stelde Van Gijn eigenbelang plotseling boven zijn principes?
In juli van genoemd jaar schreef het kerkbestuur een brief aan het gemeentebestuur om toestemming voor de bouw van het 'schoone Tempelgebouw' dat 'een waar sieraad voor de stad zelve mag genoemd worden'. Een paar dagen daarvoor was bij Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland een bezwaarschrift tegen de door hen afgegeven bouwvergunning van de kerk binnengekomen van de kerkeraad van de Christelijk Afgescheiden Gemeente te Vlaardingen. Deze gemeente kerkte in de Kuiperstraat op de hoek van de Lombardsteeg, naar eigen zeggen 'lang geen 200 ellen' van de beoogde bouwplek van de katholieke kerk. Men was verontwaardigd, dat het parochiebestuur niet de moeite had genomen om in overleg te treden met de afgescheidenen. De gereformeerden wilden op zijn minst de verzekering van de katholieken dat dezen de klokken nooit zouden luiden tijdens een dienst in de gereformeerde kerk. Immers, het was bekend, dat 'de Roomsche eeredienst met veel klokkengelui plaats heeft, waarvan wij gewis stoornis en hinder zullen hebben. En moeten wij belemmert worden in de heiligste onzen verrigtingen?'.
De gemeenteraad besloot op 6 augustus 1863 in te stemmen met de verkoop van het stuk grond onder enige voorwaarden. Eén van de voorwaarden was 'dat geen paarden of rijtuigen van welken aard ook, aan of bij het kerkgebouw zullen mogen vastgemaakt worden en alleen de kerkgangers welke zich met rijtuig doen brengen en afhalen, voor het front voor de kerk zullen mogen stilhouden'. Op het verzoek van het parochiebestuur beschikte de gemeenteraad positief om het kraanhuis, dat gebruikt werd 'tot berging van touwwerk', te verplaatsen en tevens om het juk van de stadskraan de draaien, zodat deze linksom zou gaan in plaats van rechtsom. Zowel kraan als kerk zouden dan wat meer ruimte krijgen. Alleen het raadslid Jacob den Breems stemde tegen alle voorstellen. Gedeputeerde Staten besloten op 19 augustus daaraanvolgend het verzoek van de gereformeerden af te wijzen, omdat gebleken was dat de openbare orde niet bedreigd werd door de bouw van de Rooms-Katholieke kerk.
De toenmalige pastoor Van Deijl liet er geen gras over groeien en verzocht stante pede architect dr P.J.H. Cuypers een ontwerptekening voor een nieuwe kerk te maken. Een maand later stierf Van Deijl: 'Na eenige oogenblikken op zijne stoel gezeten te hebben, zonk hij ineen en was een lijk'. Zijn in oktober 1863 aangetreden opvolger Broeke schreef al zijn parochianen aan om een bijdrage toe te zeggen voor de financiering van de te bouwen kerk. Hij haalde in totaal *f* 25.000,- op, voorwaar een bijzonder bedrag in die tijd. Voor *f* 100,75 ging een proefpaal de grond in.
Het kerkbestuur werd uitgebreid om meer menskracht te hebben voor de zwaarwichtige jaren, die zouden komen. In de allereerste vergadering op 22 april 1864 sprak pastoor Broeke zijn twijfels uit over de voorgenomen bouwplaats aan de haven. Het hoge water zou wel eens lastig kunnen zijn en er was nauwelijks plaats voor een pastorie. De overige kerkbestuursleden zagen die nadelen niet zo. Het alternatief zou weer het Hof worden en om nu opnieuw naar het gemeentebestuur te stappen met de vraag daar te mogen bouwen, daar voelde men niets voor. Bovendien zou de brug wel eens vaak open kunnen zijn en belemmerend werken voor de gang naar de kerk. De pastoor ging om.
Op 17 mei 1864 was architect Cuypers hoogstdezelve de gast van het kerkbestuur. Cuypers rekende het kerkbestuur het een en ander voor; zijn honorarium stelde hij op 5% van de totale bouwsom (voorlopig *f* 76.000,-) en de bouwtijd zou ca twee jaar bedragen.

Maar voorlopig zat men nog in Zouteveen. Dat het kerkje daar te klein was, werd vooral op hoogtijdagen gevoeld. In 1864 kwam bisschop Wilmer wederom het Vormsel toedienen. De kerkbanken werden bij die gelegenheid onteigend en iedere belangstellende kon voor een kwartje een toegangskaartje kopen. Op de stoelen en in de armbanken mochten de vormelingen plaatsnemen. Het urinoir bij het kerkhek werd omheind, 'teneinde mgr. langs het kerkpad in de kerk komende, daar geen gezigt op heeft'. Bij de kerkdeur en bij het hek van het kerkpad stonden kerkbestuursleden te (be)waken, terwijl op de weg een agent van politie toezicht hield.
Eind 1864 verzocht het kerkbestuur de architect te bezuinigen op zijn plannen. Zijn tweede bestek gaf een bezuiniging te zien van *f* 10.000,-, voornamelijk veroorzaakt door het feit dat Cuypers het niet noodzakelijk vond de kerk te onderheien met palen. Het kon goedkoper: met beton… Maar men had nog steeds een tekort. In april kwamen de definitieve tekeningen, het bestek en de begroting binnen, die direct ter goedkeuring gezonden werden naar

Z.M. koning Willem III, de Provinciale Staten en de bisschop van Haarlem.
Toch bleef de plek aan de haven twijfelachtig. In september 1865 meldde een kerkbestuurslid dat een kapitaal huis aan de Hoogstraat verkocht zou worden, dat in eigendom was van de weduwe Petronella van Hagt-Vriens. Het huis had zij geërfd van haar vader Arie van Hagt die in 1857 was overleden. Ook wilde zij een serie aanpalende huisjes aan de Hoogstraat en de Kwakelsteeg verkopen. Enige jaren daarvoor had het kerkbestuur gepoogd om op die plaats enige percelen te verwerven ten behoeve van de bouw van een kerk.
Ruim twee weken daarna verwierf het kerkbestuur het bewuste huis voor *f* 2.320,- en de andere panden voor *f* 10.000,-. Toen ook een extra stuk grond enige dagen daarna in eigendom verkregen was en nog twee huisjes, bewoond door roomsen, kon het kerkbestuur tot de verrassende conclusie komen dat in enkele dagen een groot stuk grond was verworven, groot genoeg voor een kerk én een pastorie en tuin. Ook architect Cuypers was tevreden: de bouwsom zou op deze plek lager zijn en het heien en de fundering zouden een stuk goedkoper zijn (sic!); dus op deze plek bouwen zou een stuk gunstiger zijn dan die aan de Haven. Maar de financiële bovengrens bleef *f* 70.000,- aldus het kerkbestuur, gewaarschuwd door de bisschop. In een maand tijd was de werkelijkheid plots anders: bouwen aan de Hoogstraat, terwijl de al aangekochte panden aan de Haven vlot van de hand gedaan werden voor *f* 10.300,-.
De minister van buitenlandse zaken, tevens belast met de 'administratie voor de zaken der R.K. Eeredienst' gaf op 15 januari 1866 toestemming voor de verwerving van de grond. Het kapitale pand aan de Hoogstraat werd vervolgens gesloopt. Het Rijk gaf uiteindelijk ook een bouwsubsidie van *f* 1.000,-. De provincie doteerde de eerste vijf jaar *f* 1.000,- per jaar.
In geen enkele bron wordt het geknars der tanden gemeld van het protestantse bevolkingsdeel in Vlaardingen…

De eigen kerk

Inmiddels ging het gewone kerkelijke leven verder. De orgeltrapper overleed; kleermaker Martens nam deze taak over. Hij verdiende er *f* 6,50 per vier maanden voor. De kerkveegster ving voor haar intensieve werkzaamheden *f* 9,75 per vier maanden, terwijl de rustbewaarder beloond werd met maar liefst *f* 15,-. De pastoor kreeg *f* 175,- en de kapelaan *f* 25,- aan emolumenten per maand. Parochianen die niet in het (mannen)zangkoor meezongen, mochten ook niet plaatsnemen op stoelen in het priesterkoor, maar moesten gewoon hun zitplaatsen huren of kopen in de kerk. Aan het begin van elke kerkbestuursvergadering werden de collectegelden geteld. Vanaf januari 1867 werd elke cent geteld; tot dat moment woog men het kleingeld op een weegschaaltje. De penningmeester zette het geld vervolgens uit tegen 5% rente, tenminste als het niet direct nodig was. Hij toonde zich zeer actief in het kopen en verkopen van effecten en obligaties. Met name Russische en Baltische spoorwegaandelen waren in zwang. Een verzekeringsagent uit Amsterdam, genaamd Poppe, weigerde voorts de huisjes op het terrein van de nieuw te bouwen kerk te verzekeren; ene De Jong van de Brandassurantiemaatschappij Amsterdam deed niet zo moeilijk. Inmiddels werden de aangekochte huisjes tijdelijk verhuurd. In februari 1867 kreeg het kerkbestuur toestemming van het Rijk om tot openbare aanbesteding van de bouw van de kerk over te gaan. In juli kregen de tij-

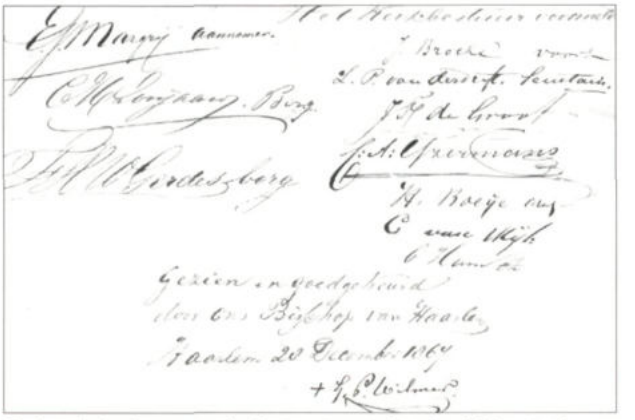

De handtekeningen onder het contract, dat ging leiden tot de bouw van de Joannes de Dooperkerk. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

WE Heer
Mijn Heer wat heeft ik gehoordt als dat maarleveld van plan is om een cafee over gods Huis te zete dat is zeker tog een groote schante daar moete de kerk heeren voor op kome en zorgen dat het niet en beurt daar er velen menschen er bang voor zijne om savonds niet naar de kerk te gaan als er dronke luij Achter de deure staane de vloeke. de menschen zeggen dat maarleveld een vienijn is om de roomsche mensch de zare hij staat er bekend voor en zijn vrouw ook en zijn vriend piet de willigen ouwt die Mijn Heer ook in de gaate. laane se over zijn kerk een cafee bouwe dat is tog maar blere. Mijn Heer kunnen se rooien mieke niet in een gestigt brenge het is treurig zoo als die zit de vloeke in den Heiligen Mis en de geestelijke Heeren uit te laggen en na te roepe wij kunne geen eene zondag goed de Heiligen Mis bij woone dat is een schante het is een vloekbeest in gods Huis. Zij moes maar op geruimt worde en niks te zeggen hebben.
Archief Parochie van Sint Joannes den Dooper, inv.nr. 253 (ca 1875).

delijke huurders van de huisjes te horen dat ze mochten vertrekken. Er bestond nog geen huurbescherming in die tijd…

De aanbesteding liet op zich wachten. Het kerkbestuur verweet Cuypers de nodige nonchalance: zijn bestek rammelde aan vele kanten. Even overwoog men zelfs om met deze architect te breken. Soms vonden 'onaangename woordenwisselingen' plaats tussen Cuypers en het kerkbestuur. Op 17 oktober 1867 werd het bouwplan aanbesteed. Dit viel tegen: twee inschrijvers die het werk wilden doen voor een niet begrote som geld. De aannemer van het kerkgebouw werd uiteindelijk de landelijke bekende E.J. Margry. De kosten waren toch hoog: in totaal *f* 89.500,-. Op 23 december 1867 sloten architect en kerkbestuur het bouwcontract. Gedurende vijf jaar werd een grote inzamelingsactie onder de parochianen gehouden. Hogere wereldlijke overheden droegen bij, er werden baten gehaald uit bezittingen en effecten en tot slot werden de kosten geheel gedekt door een geldlening van *f* 40.000,-. De kerkkas was bijna leeg, dus het eerste kerkmeubilair werd gehaald uit het in onbruik geraakte kerkje van Zouteveen. Toch was het kerkbestuur kritisch, als het om geschenken ging. Een parochiaan had diep in de buidel getast voor een torenklok, maar de kerkbestuursleden hoopten dat hij luider klonk dan dat hij er (te klein!) uitzag. Al in april 1870 barstte dit exemplaar en werd klokkengieterij Petit & Fritsen in Aarle-Rixtel verzocht een nieuwe klok te gieten.

Begin 1868 ving het heiwerk aan en op 29 april 1868 werd de eerste steen geplaatst door pastoor Broeke in aanwezigheid van burgemeester P.K. Drossaart en A. Hoogendijk, Vlaardinger en lid van Provinciale Staten. Burgemeester Van Linden van den Heuvell van Vlaardinger-Ambacht was verhinderd 'door ambtsbezigheden'.

Het was een vrolijke dag: 'Des namiddags vereenigden zich allen (…) aan den welvoorzienen disch (…) waar meenige heildronk ingesteld en gulle hartelijkheid en vrolijkheid heerschte'. Een 'feestlied voor Vlaarding's Katholieken' completeerde het geheel.

Het gehele bouwproces werd gekenmerkt door besluiten op korte termijn. Het zou in deze tijd ondenkbaar zijn, dat pas vier weken voor het leggen besloten werd welke vloertegels aangeschaft zouden worden of dat begin september 1869 in het kerkbestuur gesproken werd over de inwijding van de kerk 'waarschijnlijk in deze maand'. De tijden bleken toen minder gecompliceerd te zijn. Tegenwoordig moet alles maanden, zo niet jaren van tevoren gepland worden… Wat wel erg lang duurde, was de betaling van het honorarium aan architect Cuypers. Hij schreef hierover boze brieven aan het kerkbestuur.

Pastoor Broeke heeft de voltooiing van de kerk niet meer mogen meemaken. Hij stierf op 26 oktober 1868 op 45-jarige leeftijd na een langdurig ziekbed.

Op 23 november 1868 werden alle roerende en onroerende 'pastorele en parochiale goederen' onder het toeziend oog van J.F. van Brussel, ere-kamerheer van Zijne Heiligheid Pius IX, overgedragen aan het kerkbestuur. Op 13, 15 en 17 oktober 1869 werden de kerkbanken openbaar aan de parochianen verkocht en verhuurd tot einde 1870, de duurste voorzien van leren bekleding, de goedkoopste waren houten smalle stoeltjes. In de middenbeuk kostten de stoelen tussen de *f* 5,- en *f* 10,-. De twee eerste banken van de zijbeuken waren bestemd voor de Eerwaarde Zusters van het Liefdesgesticht, de overige 'deden' tussen de *f* 4,- en *f* 6,- huur per jaar. Dit alles bracht maar liefst *f* 10.500,- op. Op 19 oktober daaraanvolgend volgde de inwijding door mgr. G.P. Wilmer, bis-

Een foto-drieluik van het weelderige interieur van de Joannes de Dooperkerk. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

schop van Haarlem, onder pastoor W.A. Boerkamp, opvolger van de overleden Broeke.
De inwijding moet een indrukwekkende plechtigheid zijn geweest voor de aanwezigen, die ieder 25 cents per plaats betaalden. Omgeven door dertien priesters droeg mgr. J.F. van Brussel het eerste H. Misoffer op en bisschop Wilmer 'sprak een hartelijk woord'. De kerk werd gebracht onder de bescherming van St. Joannes Baptista (Joannes de Dooper) met de toevoeging 'Geboorte' en St. Willibrordus. Er was een koor van achttien zangers, dat Gregoriaanse gezangen liet horen. Vele andere koorleden zaten wellicht gefrustreerd thuis.

Pastoor W.A. Boerkamp (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

'In overleg met den Heer Organist IJzermans zal de Eerw. Voorzitter de beste zangers uitkiezen en aan de overigen vóór Woensdag mededeelen dat zij opgehouden hebben Choristen te zijn', aldus de notulen van het kerkbestuur. Hendrik Petermeijer was gelukkiger: hij werd benoemd tot 'rustbewaarder' tijdens de diensten in de kerk.
Het moet voor de pastoor het fijnste moment in zijn leven zijn geweest. In de correspondentie tussen Cuypers, Margry, het kerkbestuur en de pastoor is heel wat geruzied over de kwaliteit van materialen, de duur van de bouw en - vooral - de financiën. Volgens de pastoor kon het hem allemaal niet snel genoeg gaan, terwijl Margry in een van zijn brieven opmerkt dat 'die goede man (de pastoor) wat langzaam is uitgevallen'.

De kerk werd echt beschouwd als een sieraad voor de Rooms-Katholieke gemeenschap. Diezelfde gemeenschap zorgde er dus ook voor dat in de jaren die volgden de kerk steeds meer 'aangekleed' werd. Voorlopers in het vergeven van giften waren de van oudsher welvarende Rooms-Katholieke redersfamilies. In januari 1869 schonken Kornelis Joannes van der Drift en zijn vrouw *f* 2.500,- voor een nieuw hoofdaltaar. Dat deden zij niet zonder voorwaarden: Van der Drift wilde wel invloed hebben op het resultaat. Architect Cuypers had al een ontwerp voor een altaar ingediend, dat het veto kreeg van Van der Drift: hij zou zijn gift direct intrekken, als niet de keus op zijn uitgelezen altaar van de hand van ontwerper Lenaerts zou vallen. Van der Drift kreeg zijn zin…
Kort daarna schonk de familie IJzermans de parochie twee zijaltaren, een ter ere van Maria en een ter ere van St. Josef, en drie gebrandschilderde ramen. Een vrouwelijke telg uit deze familie schonk een kruiswegstatie. De Van der Driften en IJzermansen bleven decennialang de maecenassen van de kerk. Maar ook anderen lieten middels legaten en fundaties zien, dat ze de opbouw van de roomse kerk in Vlaardingen een warm hart toedroegen: Zanders, emeritus pastoor te Delft, de weduwe Schoof-Boeije, zonder beroep, de weduwe Kwak-De Wit, winkelierster, mejuffrouw Anna Nigten, huishoudster en Reinier van der Harg, bouwknecht. Er zijn vele decennia lang evenzovele H.H. Missen (in een tijd dat een legaat van *f* 100,- voor 50 H.H. Missen een enorme gift was) opgedragen voor het zieleheil van de goede gevers. Anoniem

De schenkingsakte van het echtpaar Van der Drift-Brantjes. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

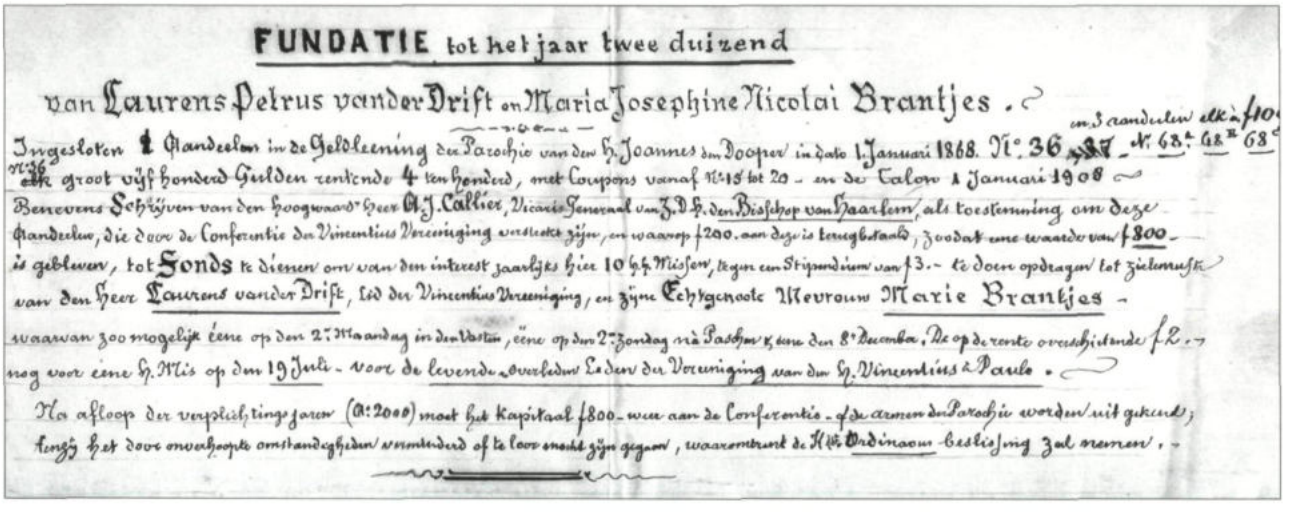

FUNDATIE tot het jaar twee duizend

van Laurens Petrus vander Drift en Maria Josephine Nicolai Brantjes.

Ingesloten 1 Aandeelen in de Geldleening der Parochie van den H. Joannes den Dooper in dato 1 Januari 1868. N°. 36 en 3 aandeelen elk à f 10 N°. 68 A 68 B 68 C
N°. 36 elk groot vijf honderd Gulden rentende 4 ten honderd, met Coupons vanaf N°. 15 tot 20 - en de Talon 1 Januari 1908
Benevens Schrijven van den hoogwaardigen Heer A. J. Callier, Vicaris Generaal van Z. D. H. den Bisschop van Haarlem, als toestemming om deze Aandeelen, die door de Conferentie der Vincentius Vereeniging verstrekt zijn, en waarop f 200. aan deze is terugbetaald, zoodat eene waarde van f 800 - is gebleven, tot Fonds te dienen om van den interest jaarlijks hier 10 H.H. Missen, tegen een Stipendium van f 3.- te doen opdragen tot zielemuste van den Heer Laurens vander Drift, Lid der Vincentius Vereeniging, en zijne Echtgenoote Mevrouw Marie Brantjes - waarvan zoo mogelijk eene op den 2e Maandag in den Vasten, eene op den 2e Zondag na Paschen, eene den 8e December. De op de rente overschietende f 2.- nog voor eene H. Mis op den 19 Juli - voor de levende overleden Leden der Vereeniging van den H. Vincentius à Paulo.
Na afloop der verplichtingsjaren (A: 2000) moet het Kapitaal f 800 - weer aan de Conferentie - of de armen der Parochie worden uitgekeerd; tenzij het door onverhoopte omstandigheden verminderd of te loor mocht zijn gegaan, waaromtrent de Hte Ordinaris beslissing zal nemen.

bleven de talloze minder vermogende parochianen, die 'in het zweet huns aanschijns' moesten werken, om aan hun kerkelijke financiële plichten te kunnen voldoen. In 1873 werd een kerkklok ingewijd 'door de Hoogwaardige Heer' J.M. IJzermans. Overigens moest niet alleen de bisschop van Haarlem, maar ook de Kroon altijd formeel toestemming geven voor de legaten e.d. En als in testamenten toegezegde legaten (met als tegenprestatie de nodige H.H. Missen) uiteindelijk niet (helemaal) in de boedel werden aangetroffen, dan verminderde de bisschop gelijkelijk het aantal te lezen H.H. Missen. 'Boter bij de vis' was het devies.

Terug naar het dagelijks leven in Vlaardingen: om de kerk werd een stevig hek geplaatst zonder veel versierselen, omdat deze wellicht 'met het oog op de baldadige jeugd (...) spoedig beschadigd zouden worden'. O tempora, o mores! Het 'Emouskerkje' was in 1871 inmiddels voor *f* 3.675,- verkocht aan P. de Wit en F. Torn. Het terrein eromheen bleef bestemd als bidplaats/kapel en begraafplaats.
De notulen van het kerkbestuur vermeldden: 'Den 10 Nov. 1872 is de penningmeester van het Kerkbestuur getrouwd met de beste Keukenmeid huishoudster van den pastoor tot deszelfs groot ongerief doch met genoegen'.
Vanaf begin 1873 nam het kerkbestuur tevens het bestuur op zich van de 'bijzondere School voor R.K. Jongelingen'. Al snel ontstond hevige kritiek over het niveau van het onderwijs en over dat van de onderwijzers. Schoolmeester Van den Berg verzocht in 1875 om een vergadering in Haarlem te mogen bijwonen 'doch hij was niet verder gekomen als Schiedam, alwaar het kermis was'. Vaak was hij niet op school te vinden. Midden 1875 kreeg hij ontslag; een hulponderwijzer moest de zaak redden. Ook bij het zangkoor heerste een 'treurige toestand, er is geen hoofd, geen order, geen reglement, geen repetitie, bijg(evolg) achteruitgang in alles'. Kort daarna werd de koster tevens benoemd tot 'directeur van het koor' om orde op zaken te stellen.
Tijdens de diensten werd in die tijd bovendien 'dikwijls gepraat' en er gebeurden allerlei 'oneerbiedigheden'. Daarom werd in plaats van Petermeijer een full-time 'rustbewaarder' benoemd, die 'gekleed in uniformjas met bandelier' de rust diende te bewaren. De eerste was oud-zouaaf Wijnand Houdijk.
De parochie telde in 1877 ruim 1000 communicanten.

Opbouw en zorgen

Snel werd duidelijk dat de uiteindelijke plaats van het kerkgebouw geen gelukkige was. Al in mei 1875 moest de kerkvloer wegens verzakking op verschillende plaatsen hersteld worden. In 1877 verzakte de vloer onder één van de altaren en in 1881 constateerde men problemen bij de communiebank, de biechtstoelen en de 'pastoorsgang'. Er moest veel geld in het gebouw gestoken worden, maar gelukkig kwam er ook geld binnen. In 1883 legateerden kort na elkaar Cornelia van der Drift *f* 5.000,- en Laurens Petrus van der Drift maar liefst *f* 10.000,- aan het kerkbestuur. Een legaat van P.G. van der Drift, groot *f* 14.000,-, bij testament uit 1886 en uitgekeerd in 1888, werd besteed aan het aankopen van een nieuw kerkorgel (dat in 1891 werd ingewijd), een muurschildering, het herstel van de buitengevel en de kapel en de aanbouw van een nieuwe 'catechismuskamer'. Ook een gedeelte van de schulden werd afgelost. In 1901 legateerde de weduwe van Laurens Petrus van der Drift, M.J.N. Brantjes, een bedrag van *f* 10.000,-. Jaarlijks dienden tot het jaar 2000 twintig H.H. Missen voor zijn zielenrust en die van zijn vrouw te worden gebeden. Ook de begraafplaats vroeg om goed onderhoud. In 1885 werd een nieuw priestergraf gemaakt, waarin in twee kisten de overblijfselen van de pastoors Van Stavelen, Faber, Van Reijsen, Van Deijl en Broeke en van kapelaan Van den Boom werden bijgezet. In 1905 werd de kapel op de begraafplaats gerenoveerd en vergroot.
In 1906 gingen geruchten dat de gewelven van het kerkgebouw aan het verzakken waren. Na onderzoek bleek dat 'zulks wel het geval is, doch geen direct gevaar te duchten is'. Presbyterium en transept werden vervolgens van schilderingen voorzien, deze keer onder andere betaald uit een legaat van de familie Adr. IJzermans-Bootz. De uitvoerder van de schilderingen was de Amsterdammer C.A. Dunselman. Op 13 december 1911 stierf de geliefde pastoor Wouterlood. In zijn negenjarige pastoraat liet hij het kerkgebouw danig renoveren en beschilderen. Het zangkoor bloeide op, er werd een kindermis ingesteld en broederschappen floreerden.
In 1914 constateerde het kerkbestuur dat de gemeente Vlaardingen de jaren daarvoor zeer veel percelen grond in erfpacht had uitgegeven. Hierdoor was erg weinig ruimte meer over voor een eventuele nieuwe kerk. Om te voorkomen dat er uiteindelijk geen gronden meer beschikbaar zouden zijn, ontstond de vraag, of - hierop vooruitlopend - onmiddellijk een tweede kerkgebouw zou moeten worden gebouwd. Op zich was dit een wonderlijke redenering, aangezien er niet direct behoefte was aan uitbreiding. Het aantal parochianen bleef redelijk stabiel.
In datzelfde jaar moest de Joannes de Dooper tijdelijk gesloten worden wegens vallend gesteente. Het leek een voorbode van wat komen ging. In 1916 werd daardoor 'een nieuwe kerk' weer onderwerp van discussie. De hoge onderhoudskosten van de Hoogstraatkerk waren ook reden om te overwegen de vijftig jaar oude kerk op termijn af te stoten. Het kerkbestuur besloot te bezien of het mogelijk zou zijn particuliere grond te kopen, die te gelegener tijd zou kunnen dienen voor kerkenbouw. Er werden twee mogelijkheden geopperd: 'het bekende hofje, de Theetuin gelegen aan de Schiedamseweg' en 'een tuin met

bebouwing eveneens a/d Schiedamseweg gelegen tegenover de Zaal Harmonie, waarvan thans eigenaar is de Heer v Heiningen'. De directeur Gemeentewerken, L.H.E. van Hylckama Vlieg, werd om advies gevraagd. Architect B.C.M. van Beers uit Rotterdam werd intussen opgedragen een gedegen advies uit te brengen over de verzakkingen en scheuren in het bestaande kerkgebouw. Van Beers adviseerde een vrijdragende vloer van gewapend beton aan te leggen en vele muren opnieuw op te metselen. Tevens kon men van de gelegenheid gebruik maken om centrale verwarming en elektrisch licht in het kerkgebouw aan te leggen. Dit alles werd begroot op *f* 25.800,-.

De contacten met de gemeentelijke overheid waren spaarzaam, tenzij sprake was van activiteiten die te maken hadden met de ruimtelijke ordening. In 1917 klaagden B&W bij het kerkbestuur dat het torenuurwerk zo onregelmatig liep. Dat lag aan de werkzaamheden aan de galmgaten, zodat het kerkbestuur de klacht 'voor kennisgeving aannam'. Enige maanden daarna volgde een nieuwe klacht van B&W. Deze klacht werd door het kerkbestuur 'als ongemotiveerd beschouwd en verhuist naar de papiermand'. Even later kreeg de burgemeester als voorzitter van het Distributie- en Levensmiddelenbureau wél toestemming om de kelder onder het kerkgebouw te huren voor de opslag van aardappelen en andere levensmiddelen. In 1924 stuurde het gemeentebestuur een briefje aan pastoor Wouters, dat 'voortaan voor leden van de Roomsch Katholieke Gemeente gelegenheid zal bestaan op Woensdagmorgen te negen uur kosteloos een huwelijk aan te gaan'. Deze gelegenheid deed zich echter alleen voor, zo schreef burgemeester Pruis, als het bruidspaar schriftelijk kon bewijzen dat het kerkelijk huwelijk direct daarna plaatsvond. Er mochten geen uren (en zeker geen dagen of weken) tussen zitten. In dat geval diende er gewoon leges betaald te worden. Het leek erop dat ambtenaren van de burgerlijke stand (minvermogende?) roomsen op een andere wijze wettelijk in de echt verbonden dan mensen van andere gezindten?!
In 1919 opende het kerkbestuur opnieuw de discussie over een nieuw kerkgebouw. Men had het oog laten vallen op het terrein, waarop de 'villa van de heer Vriens' stond, op de hoek Schiedamseweg-Emmastraat, een perceel, groter dan dat van de Joannes de Dooperkerk. Vriens bood het - inclusief villa en vier huizen in de Emmastraat - aan voor *f* 43.000,-. De villa behoefde in eerste instantie niet gesloopt te worden, maar kon bijvoorbeeld gebruikt worden als vergader- en verenigingsruimte. Overeengekomen werd dat de heer Vriens het recht van eerste koop gunde aan het kerkbestuur voor *f* 40.000,-, op het moment dat hij en zijn vrouw de villa verlaten zouden hebben. Dat was wat al te veel lange-termijn-denken voor het kerkbestuur. Besloten werd met de wethouder van openbare werken te gaan praten over de nog schaars aanwezige vrije ruimte in de stad. Er bleken nog twee geschikte andere terreinen te zijn: 2340 m² aan de Verlengde Emmastraat/Binnensingel en 2000 m² aan de Boschlaan. Op 27 september 1919 belegde het kerkbestuur in het Zeemanshuis een bijeenkomst met 'eenige der beter gesitueerden van Vlaard. Oost' om te discussiëren over de wenselijkheid van een nieuwe kerk. Voor het kerkbestuur woog uiteraard ook zwaar in hoeverre deze welgestelden financieel hun steentje wilden bijdragen aan een nieuwe parochiekerk. De vergadering bleek het met het bestuur eens te zijn dat de grond aan de Boschlaan het gunstigst zou zijn. Men besloot architect Van Beers te vragen een schetstekening te maken en het bisdom te verzoeken de stichting van een nieuwe parochie goed te keuren. De gemeenteraad gaf de grond bij besluit van 28 oktober 1920 in erfpacht; het bisdom vond dat voorlopig voldoende, gezien het aantal parochianen. Ook wilde het bisdom zekerheid over de financiële kant van de zaak. Dus werden de welgestelden weer bij elkaar gehaald en uit deze kring werd een Financiële Commissie benoemd, die ging begroten én collecteren. De eerste daad van de commissie was bezien hoeveel de commissieleden zélf zouden willen bijdragen; dat zou een indicatie zijn voor de aanstaande huiscollecte. De heren Vriens, Van Vliet, Corver, (L. en Fr.) IJzermans en Halkes stonden gezamenlijk borg voor *f* 20.500,-. Indachtig het feit dat een nieuw kerkgebouw *f* 80 à *f* 90.000,- zou gaan kosten was dat 'niet onbemoedigend'. Tijdens de volgende vergadering een maand daarna, schoof Fr. IJzermans er nog *f* 1.000,- bij. De heer Vriens leek echter door het thuisfront in de tussenliggende periode teruggefloten te zijn. Hij trok zijn toezegging na enige discussie geheel in. Nadat de overigen hun teleurstelling hierover uitgesproken hadden, nam Vriens ontslag als commissielid en verliet de vergadering.
Toen bleef het stil tot midden 1925. Het terrein aan de Boschlaan lag al jaren braak. In de vergadering van het kerkbestuur van 5 juni 1925 werd een 'groeiende onverschilligheid op godsdienstig gebied' geconstateerd. Er moest en zou een nieuwe kerk komen om het geestelijk peil omhoog te halen, desnoods een houten noodgebouw voor een termijn van 25 jaar. De deken werd erbij geroepen. Deze was niet overtuigd van de noodzaak van een nieuw kerkgebouw, aangezien het aantal parochianen nauwelijks steeg en de financiële situatie van de parochie ook niet uitnodigde tot optimisme. Maar hij beloofde de zaak 'in Haarlem' bij de bisschop aan te kaarten. De bisschop berichtte in oktober 1925 dat hij geen toestemming gaf voor de bouw van een nieuwe kerk en dat het kerkbestuur de grond bij de Boschlaan 'dien wij juist op bevel van Haarlem in erfpacht hadden genomen' aan de gemeente moest teruggeven. Einde oefening.
De aandacht ging weer uit naar het bestaande kerkgebouw: er zaten fikse scheuren in enige muren…
Op 13 september 1929 bezocht bouwkundige Van Beers

het kerkbestuur. In de notulen tekende de secretaris op: 'De Heer van Beers begint met te zeggen dat het hem verwondert dat de kerk nog staat'. Hij had geconstateerd dat er indertijd danig geknoeid was met het onderheien van het gebouw. Onder de absis was helemaal niet geheid of geheid met te korte palen. Het kerkbestuur besloot het meest noodzakelijke te repareren. Direct gevaar leek er niet te zijn, hoewel er wel eens een steen naar beneden zou kunnen vallen. Van Beers werd aangesteld als permanent opzichter, die vier keer per jaar de toestand in ogenschouw ging nemen.
In 1930 constateerde het kerkbestuur de bouwvalligheid van de kapel op de begraafplaats. Architect Van Beers presenteerde een nieuwbouwplan voor een kapel met ca 100 zitplaatsen. De katholieke aannemer Van Rooijen was genegen de kapel te bouwen voor de prijs van *f* 8.940,-. De nieuwe kapel, toegewijd aan de H. Willibrordus, werd op 24 juni 1931 door pastoor Maas ingewijd. De totale bouwkosten bleken uiteindelijk *f* 11.729,76 te bedragen. Maar daarvoor was 'de parochie van Vlaardingen een fraai bedehuis rijker geworden en is het R.K. kerkhof zeer verfraaid', aldus de correspondent van de Nieuwe Vlaardingsche Courant. Een nieuw baarhuisje completeerde de facelift.
In 1935 kwam nog een keer het fenomeen 'een nieuw kerkgebouw' ter sprake, toen de gereformeerde kerk aan de Binnensingel te koop werd aangeboden. Deze kerk bleek echter bouwkundig in slechte staat te zijn. In dezelfde vergadering besloot men wel om 'de beschikking te hebben over grond in het uitbreidingsplan Vlaard. Ambacht of in de onmiddellijke nabijheid daarvan'.
In 1936 trad J. van der Sman aan als nieuwe pastoor en opvolger van de vertrekkende pastoor Maas. In zijn eerste kerkbestuursvergadering meldde Van der Sman dat hij nog niet de moed had kunnen opbrengen zijn inboedel uit te pakken. Hij had moeten constateren dat de pastorie in verwaarloosde en vervallen staat verkeerde. Een rondgang met de leden van het kerkbestuur mondde uit in een 'teleurstellende verrassing': het huis was zo vervallen, verarmd en verzakt, dat de heren zich serieus de vraag stelden of herstel nog wel mogelijk zou zijn. Architect Roovers uit Rotterdam werd geraadpleegd, evenals bouwkundige Wapenaar van Gemeentelijk Bouwtoezicht. De nieuwe pastoor nam direct contact op met de bisschop en de vicaris. Hoewel er nog al wat financiële bedenkingen waren, wist Van der Sman in recordtijd (zes weken) een restauratieplan 'er door te krijgen'. Het gehele gebouw zou een facelift krijgen en zou worden voorzien van een badkamer en een lift. Dit alles kostte ca *f* 7.500,-. De bisschop gaf goedkeuring aan de restauratie met dien verstande dat 'alles wat niet absoluut noodig is en ook maar een schijn van luxe zou kunnen hebben' vermeden moest worden. Door het schrappen van allerlei 'extraatjes' werd de begroting teruggebracht tot ca *f* 6.000,-.
De bezoekjes van Margry werden tevens aangegrepen om weer eens naar het kerkgebouw te kijken. Margry constateerde dat 'het gebouw afwijkt naar de richting Kwakelsteeg, dat de gewelven goed zijn en de bestaande scheuren niet gevaarlijk bevonden'. Toch adviseerde hij om een gedegen onderzoek naar de mate en kwaliteit van onderheiing te doen. Versterking was nodig door twee nieuwe palen onder de fundering aan de zuidzijde te slaan en versterking van de gewelven aan de noordzijde. De heer Boersma, bouwkundig inspecteur van het bisdom, werd met de uitvoering van het werk belast. De kerk bleef dus geld kosten. In het parochiearchief bevindt zich een bedelbrief van de pastoor, gesteld in het Engels, aan een niet nader genoemde buitenlandse(?) maecenas.
De strenge winter van 1939-1940 zorgde voor een stevige vertraging van de herstelactiviteiten. Het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog op 10 mei 1940 zorgde voor een drastische verandering van de samenleving…

Het Vereenigingsgebouw aan de Markgraaflaan. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

Het rijke roomsche leven

In de 20e eeuw groeide en bloeide de Rooms-Katholieke gemeenschap in Vlaardingen aanvankelijk. Men was streng in de leer, misschien nog wel strenger dan in de zuidelijke Rooms-Katholieke provincies. De bedreigingen 'van buitenaf' waren in deze overwegend protestantse omgeving groter dan beneden de rivieren.
Op 1 november 1920 passeerde bij notaris P.C.W. baron Van der Feltz de koopakte van een 'pand ingericht tot koffiehuis ('De Vriendschap') en verdere opstallen met tuin en erf aan de Markgraaflaan no 24'. De koper was de 'Vereeniging Plaatselijk Comité voor de Katholieke Sociale Actie'. Het 'Vereenigingsgebouw' was geboren, een ontmoetingsplaats voor alle Vlaardingse roomsen, voorzien van een klein toneelzaaltje. Het kopen van het gebouw ging vlot, het beheren wat minder. In 1934 moest

het kerkbestuur inspringen om het Plaatselijk Comité te behoeden voor een dreigend faillissement.
In de jaren dertig schreef de pastoor een herderlijke brief aan zijn parochianen, waarin hij melding maakte van het feit dat er katholieken waren die begrafenissen lieten regelen door de Begrafenis Onderneming 'St. Jozef', bestierd door de heer Borsboom. Borsboom suggereerde met de naam van zijn onderneming, dat hij van roomse komaf was. De pastoor waarschuwde de parochianen met hem niet in zee te gaan, want hij was 'neutraal'. Hij wees de gelovigen op de R.K. Dragersvereeniging. Hij sloot zijn betoog af met: 'Wij vertrouwen dan ook, dat in de toekomst geen enkele parochiaan een overledene meer zal laten begraven door andersdenkenden, die - laten wij het nu maar eens eerlijk zeggen - achter onze rug toch maar den draak steken met onze kerkelijke plechtigheden en ceremonieën'.
Een enkeling viel uit de toon. Een scheiding (een 'causa nullitatis matrimonii') is nu vaak een drama, toen was het een regelrechte ramp. Pastoors probeerden altijd te achterhalen of er van 'schuld' sprake was of dat de scheiding lichtvaardig was. In het eerste geval kon de onschuldige dispensatie krijgen en blijvend tot de sacramenten toegelaten worden. In het laatste geval kon sprake zijn van uitzetting uit de kerk. Pastoor Maas verzocht een collega om inlichtingen over een echtpaar, dat in een scheidingsprocedure verwikkeld was. Het antwoord: 'Het is niet gemakkelijk om te beslissen wie het grootste ongelyk heeft: Mej. S. of hy zelf. Ik ben nu twee maal by haar geweest, maar het is geen katje om zonder handschoenen aan te pakken. Zy heeft een bespraaktheid, waar je van rilt. Ongelukkig de man die met zoo'n vrouwtje zyn leven mag slyten! Hy schynt nogal gedronken te hebben ofschoon een borrel voor afleiding in dit geval te verklaren is!'. Pastoors onder elkaar...
In de zomer van 1932 vertrok ene pater De Jong uit zijn vestigingsplaats Loreto terug naar Nederland. Hij verklaarde dat zijn familie iets ernstigs was overkomen. De man meldde zich bij de pastorie in Vlaardingen en - zoals gewoonlijk - werd hij als pensiongast opgenomen. Hij ging regelmatig voor in de kerk, tot zijn provinciaal overste ontdekte dat van zijn verhaal niets klopte. Deze schreef pastoor Maas om de priester onmiddellijk naar een klooster in Leuven te sturen om vergiffenis te vragen. 'Misschien is het beter om dit 's-morgens direct na de H. Mis te doen, zoodat hij nog dezelfden dag vertrekken kan, hetgeen minder opspraak zou geven'. De overste eindigde zijn brandbrief met 'Wil U ook met mij een "Onze Vader" voor den armen man bidden dat hij zich niet geheel vergooit'. De priester vertrok naar Leuven, maar kwam daar nooit aan. In een volgende brief van de provinciaal overste werd dat geconstateerd met de toevoeging: 'Is er wellicht geen vrouw in 't spel? Ik vrees ervoor!'. Uiteindelijk bleek er iets gebeurd te zijn, wat veel erger was dan 'een vrouw in het spel': pater de Jong was ingetreden in een protestants zendingshuis in Oxford...
Vooroorlogs hoogtepunt was de integrale KRO-radiouitzending van een H. Mis uit de Joannes de Dooper. Deze vond plaats in mei 1937. Het zangkoor zong de grote vierstemmige mis van de bekende Vlaardingse musicus Jos Vranken. Pastoor Van der Sman kreeg kort na de uitzending een persoonlijke brief van pater Perquin, de voorzitter van de KRO, waarin hij hem hartelijk dank zegde voor Van der Smans 'levendige, waardige predikatie'.
Het was nog volop de tijd van 'het rijke roomsche leven'. De kerk zat bijna altijd vol. In de kerstnachtdienst ontstond zelfs jaarlijks een ordeprobleem. De kerk was te klein voor het aantal kerkgangers. Voorrang kregen steeds degenen die al een vaste plaats in de kerk hadden, vervolgens andere katholieken en 'desnoods ook Protestanten'. In 1923 werd de orde bovendien gehandhaafd door het inzetten van 'twee politieagenten versterkt door twee flinke Katholieken'. Het veertig-urengebed bestond nog, ooit in de 16e eeuw ingesteld om de uitspattingen van vastenavondvieringen tegen te gaan. Het H. Sacrament werd daartoe veertig uren lang, verdeeld over drie dagen, ter aanbidding uitgesteld. Zondagmiddag ging men voor de tweede keer ter kerke voor het Lof. Er was nog een Hoogmis, die 'solemneel' werd genoemd. Gedurende de jaarlijkse vastentijd mocht niet getrouwd worden en er werd nog zeer intensief 'biecht gehoord'. Elke week werd eenmaal het Rozenhoedje gebeden. En ook was de katholieke kerk van toen: 'Van 's middags 12 uur op Allerheiligen t/m den geheelen Allerzielendag kunnen de geloov. een vollen aflaat v.d. geloov. zielen verdienen. Voorwaarden: biechten en communiceeren, de kerk bezoeken of kapel op 't kerkhof en bidden tot intentie van den Paus. Zij die op deze dagen verhinderd zijn die aflaat te verdienen, kunnen deze inhalen op Zaterdagmiddag tot en met Zondag, 3 en 4 Nov.'. Aldus 'De Kerkklok', het mededelingenblad van de Joannes de Dooperkerk in oktober 1945.
Bij de doop werden de ouders vergezeld door de doopheffers, de peter en de meter. Peter en meter mochten zijn 'alléén Katholieken, die hun godsdienstplichten trouw vervullen en het peterschap te voren hebben aangenomen, liefst schriftelijk'. Vrouwen die moeder waren geworden, werden dringend aangespoord 'vast te houden aan het mooie gebruik van 'De Kerkgang' doen, een 'zeer lofwaardige plechte dankzegging voor de geboorte van een kind'.
In het jaarboek van katholiek Vlaardingen werden de geboden en verboden opgesomd, waar elke gelovige zich aan te houden had. In de kerk paste het uiteraard niet om te laat te komen, maar zeker ook niet om te vroeg weg te gaan. Voorts werd de gelovige geacht niet met brandende sigaar of sigaret binnen te komen. Elke vrouw diende een 'werkelijke hoofdbedekking' te hebben. En: 'Als het Allerheiligste is uitgesteld; als het tabernakel geopend is;

als de H. Hostie openlijk op het altaar ligt tusschen Consecratie en Communie, behoort men bij binnenkomen of weggaan te knielen op beide knieën met hoofdbuiging. Anders op één knie (n.l. met de rechter op den grond); werkelijk knielen en niet alleen maar een knikje maken met de knie. O.L. Heer is zoo gevoelig en dankbaar voor de geringste moeite en waardeering!' Als de gelovigen de kerk passeerden, was het een goede gewoonte Christus te groeten met een schietgebed en de hoed of pet af te nemen. Als de priester de H. Communie over straat naar een zieke bracht 'stapt dan van uw fiets af en maakt ruim baan; laat anders denkenden dan gerust door uw eerbiedige houding en groet bemerken, dat er een heel bijzonder Iemand voorbijgaat. Leert uw kinderen van jongs af aan, waaraan zij kunnen zien, dat de priester Ons Heer bij zich draagt.'
De wekelijkse collecten waren niet alleen voor de parochie, maar bovenal ook voor allerlei goede roomse zaken. Zo werd rond 1930 gecollecteerd voor de Pieterspenning, het seminarie, bijzonder onderwijs in het bisdom, de bescherming van meisjes, het Heilige Land, de R.K. militairen en voor de Afrikaanse missie. Ook het S. zakje (??) van het bisdom werd begunstigd.
In 1924 - vlak na een ophoging en een westelijke uitbreiding van de begraafplaats met een gedeelte van 'de tuin van Ruigrok' - verscheen een (nieuw) reglement 'betreffende de RC Begraafplaats van Vlaardingen en Vlaardinger-Ambacht'. De graven waren onderverdeeld in vier 'gewone' klassen, waarbij voor een eerste-klas-graflegging *f* 46,- moest worden betaald en voor een vierde-klas-graflegging *f* 6,-. Daarnaast waren er nog vier klassen voor kinderen die hun eerste H. Communie nog niet gedaan hadden. Hier liepen de prijzen uiteen van *f* 12,- tot *f* 4,50. De twee hoogste 'gewone' klassen konden voorzien in eigen graven, die ten hoogste 25 jaar konden blijven bestaan, tenzij daarna jaarlijks een som van *f* 10,- aan het kerkbestuur betaald zou worden. De pastoor moest te allen tijde goedkeuring geven aan voorgestelde grafmonumenten. Bij de lagere klassen waren grafmonumenten, zerken of kruisen verboden. In 1931 werd de karakteristieke toegangspoort gebouwd voor de begraafplaats, die inmiddels officieel de R.K. Begraafplaats Sint Barbara was gaan heten.

De oorlogsjaren en wederopbouw

Na 10 mei 1940 leek het parochiële leven gewoon door te gaan. Om de financiële situatie van de parochie op langere termijn veilig(er) te stellen, besloten het kerkbestuur en het R.K. Armbestuur al snel na de bezetting alle landerijen in de Broekpolder te verkopen. Dit bracht een verrassend hoge som op. Gesuggereerd werd dat dit mede veroorzaakt werd door het feit dat de gemeente Vlaardingen de landerijen in de Broekpolder wel eens nodig zou kunnen hebben voor stadsuitbreiding (sic!).
Verder maken de notulen van het kerkbestuur incidenteel gewag van de veranderde omstandigheden. Bij de bomaanval in oktober 1940 leed het kerkbestuur een lichte schade van *f* 229,87 aan de gebouwen aan de Hoflaan. Begin 1941 oordeelde het bestuur dat het een neutrale houding zou aannemen ten opzichte van de Winterhulp Nederland: 'De actie schijnt bedoeld tegen particuliere en kerkelijke liefdadigheid'.
Voorjaar 1942 vorderde de Duitse bezetter het op 7 januari 1940 ingewijde R.K. Jeugdhuis aan de Joubertstraat. Dit had tot gevolg dat het Wit-Gele Kruis en de R.K. Bibliotheek verplaatst moesten worden naar het Vereenigingsgebouw. Het kerkbestuur vertrouwde erop een huurvergoeding te kunnen bedingen bij de Duitsers. Dat vertrouwen bleek wat naïef; daar ging de Duitser niet op in…
Op 15 december 1942 kwam een 'door de overheid aangestelde' aannemer met een vrachtwagen naar de kerk. Binnen drie uur had hij met behulp van staaltrossen de beide luidklokken uit de toren door de galmgaten gemanoeuvreerd. De Joannes-de-Dooperklok uit 1873 en de Mariaklok uit 1870 gingen naar de Duitse smelterijen… In 1943 slaagde pastoor Van der Sman erin, om van de heer Roodenburg, verbonden aan de Zethametafabriek, een pijp uit een schip te krijgen. 'Deze werd aan koorden opgehangen, de hamerklepel van 't uurwerk sloeg er tegen en de uren werden dus ersatzgewijze weer geslagen, tot blijdschap der omwonenden'.
Toen in de zomer van 1944 de glas-in-loodramen gerestaureerd moesten worden (het tempo van restaureren lag heel laag vanwege het gebrek aan menskracht en aan grondstoffen) besloot het kerkbestuur deze ramen voorlopig in de kelder van de kerk onder te brengen, om ze te beschermen tegen luchtgevaar. Het kerkgebouw stond gedurende lange tijd in de steigers tijdens de bezettingsjaren.
Zoals hierboven vermeld kon de aannemer in het voorjaar van 1940 starten met de broodnodige restauratie, maar het uitbreken van de oorlog stagneerde alles. Vijf jaar later was de zaak er uiteraard niet beter op geworden. Daar kwam nog bij dat het kerkbestuur tot zijn spijt moest constateren dat de Duitse bezetter gevorderde gebouwen allesbehalve 'op orde' had achtergelaten. Vooral de St. Willibrordusschool aan de Boschlaan was er zeer slecht aan toe: ontdaan van alle meubilair en leermiddelen en niet meer dan een bouwval. Herstel en vervanging van een en ander kostte het kerkbestuur bijna *f* 25.000,- (1945!). Zo kreeg het Vlaardingse kerkbestuur ook zijn aandeel in de noodzaak tot wederopbouw van een danig ontwrichte maatschappij.
Na grondig onderzoek constateerde 'huisaannemer' Van Rooijen in oktober 1945 dat zich grote scheuren bevonden in het gewelf van de kerk. Om de zaak aan te pakken, plaatste hij een stelling achter het hoofdaltaar, die er voorlopig niet zou verdwijnen…
Na de oorlog duurde het (begrijpelijkerwijs) vrij lang,

voordat de firma Petit & Fritsen nieuwe klokken kon leveren. Pastoor Theissen verzocht de firma in januari 1948 om ze snel te leveren: 'We zitten er werkelijk naar te snakken in onze Parochie, waar we met een kleine minderheid Katholieken verzinken temidden van een overgrote meerderheid Protestanten. We moeten nodig wat meer leven kunnen maken'. Eind 1948 werden de grote Willibrordklok en de kleinere Joannes-de-Dooperklok in de toren gehangen. In de Zaal Harmonie voerden parochianen de klokkenrevue 'Het klinkt als 'n klok' op, onder de muzikale leiding van Nico Corver en onder algehele leiding en regie van Koos en Henk van der Linden.

Na de Tweede Wereldoorlog bestond de Nederlandse, en dus ook de Vlaardingse, maatschappij uit strikt gescheiden werelden van katholieken, gereformeerden, hervormden en 'andersdenkenden'. Katholieke vrouwen waren met elkaar verbonden, oorlogsslachtoffers, eerstehulpverleners, jeugdverenigingen, boekenlezers (de R.K. Bibliotheek!), dagbladlezers ('De Maasbode' en 'Het Nieuwe Dagblad', 'De Volkskrant'), sporters (R.K. WIK, de dansclub 'Ons Genoegen'), spaarders (De Centrale Volksbank), enz., enz. De R.K. gidsen, de vrouwelijke verkenners ('scouts', zouden we tegenwoordig zeggen), hadden hun onderkomen in de kelder onder de kerk, de twee groepen R.K. verkenners huisden op de zolderverdieping van het schoolgebouw aan de Boschlaan en op de zolder van het Jeugdhuis. De Kajotters mochten gebruik maken van de zolder van het Vereenigingsgebouw aan de Markgraaflaan. De voetbalvereniging R.K. WIK mocht in 1959 rekenen op financiële ondersteuning van het kerkbestuur. Het gemeentebestuur wilde maar marginale steun verlenen aan de verdere uitbouw van de club. In een brief aan het kerkbestuur van 15 mei van dat jaar klaagde het bestuur van WIK over de houding van het gemeentebestuur: 'Het zou immers de doodsteek betekenen voor onze kath. sport wanneer wij in de hoek geduwd werden, waar men ons wilde hebben'.
Zr. Foet haalde als verloskundige de Rooms-Katholieke baby's. Bij te weinig pecunia konden de jonge moeders steun (in geld of in natura) krijgen van de 'Maria Vereeniging tot Ondersteuning van Behoeftige Kraamvrouwen'. De Rooms-Katholieke Vlaardinger kocht zijn boeken en rozenkransen bij Boekhandel Broekmans op de Hoogstraat, kocht zijn brood bij W.A. van den Boom op het Weeshuisplein of bij P.J. Suijker in de Rijkestraat ('Geen broodje puiker dan dat van Suijker!'), hij zocht zijn kleding uit bij Magazijn 'De Zwaan' (eigenaar L.A. Hoekstra) in de P.K. Drossaartstraat en liet deze stomen bij Stoomwasscherij 'De Hoop' in de de Landstraat, hij ging voor zijn levensmiddelen naar R. van der Velden in de Markgraaflaan en liet zijn schoenen repareren bij Rijks-Gediplomeerd Schoenhersteller C.W. Schoenmakers (sic!). Mevrouw Schoenmakers tot slot was 'Medisch-Gediplomeerd Chiropodiste'. En allen waren ze uiteraard aangesloten bij de R.K. Middenstandsvereeniging 'De Hanze'.
In totaal woonden er in Vlaardingen in 1950 5.000 parochianen en de noodzaak van een nieuw kerkgebouw, ook met het oog op de uitbreidingsplannen richting het westen, werd steeds meer voelbaar.

Nieuwe parochies

Vlaardingen breidde groots uit na WO II; de kerken konden niet achterblijven. De Nederlands Hervormde Kerk was bij de volkstelling van 1947 nog veruit de grootste kerkgemeenschap (22.774 lidmaten). Daarachter volgden met beide ca 5.350 gelovigen de Gereformeerde Kerken en het Rooms-Katholieke Kerkgenootschap. Overigens verklaarden ook 5.388 mensen geen kerkgenootschap aan te hangen. De meeste katholieken woonden percentueel in het centrum van de stad.
Op 2 april 1946 meldde pastoor Van der Sman dat hij op het stadhuis een gesprek had gehad over de uitbreidingsplannen van de gemeente. Deze plannen wezen in 'de westelijke richting, Indische Buurt en Vettenoordschepolder'. De pastoor stelde voor een onderzoek in te stellen naar de plaats voor een nieuw kerkgebouw. Hij schreef de minister: 'Eén hulpkerk hebben we al spoedig nodig, n.m.l. in het Westen: behalve de nieuwbouw van Gemeentewege bouwt hier de Shell in de eerste drie jaren al 900 woningen. De personeelschef, Katholiek, beweert, dat de Communisten tamelijk wel worden uitgesloten en de "steile" protestanten daar niet willen werken omdat het continu-bedrijf is, m.a.w. dikwijls Zondagsbeurten geeft.'
In eerste instantie ging de gedachte uit naar 'het gedeelte Burg. Pruissingel geprojecteerd buiten de Maassluissche Dijk'. In 1948 werd een 'commissie van wijze mannen' ingesteld om te onderzoeken waar 'in het westen van de stad' een noodkerk gebouwd zou kunnen worden. Al snel kwam de Insulindesingel 'in zicht'.
Op 4 september 1950 opende de zogenaamde Finse School haar deuren, een eerste Rooms-Katholieke 'aankleding' van de nieuwe wijk. Het 'Finse' aan dit schoolgebouw lag hem in het feit dat het geheel opgetrokken was van hout. De officiële naam werd Don Boscoschool. Ook elders werden in hoog tempo nieuwe schoolgebouwen gebouwd. Er kwam een kleuter- en lagere school in de Babberspolder en naast de kerk aan de Hoogstraat verscheen een school voor v.g.l.o. en u.l.o. In de jaren van wederopbouw werd nog eens duidelijk hoezeer het kerkbestuur - en later 'de kerkbesturen' - bemoeienis had met het Rooms-Katholieke onderwijs in Vlaardingen. Een overkoepelende Rooms-Katholieke schoolcommissie werd in het leven geroepen als toezichthoudend bestuur op alle katholiek onderwijs. De onderscheiden kerkbesturen waren tevens verantwoordelijk voor het Rooms-Katholieke onderwijs in Vlaardingen. Wanneer er geruch-

ten rondzoemden dat zaken niet gingen, zoals ze moesten gaan, werden schoolhoofden al snel ter verantwoording geroepen in het kerkbestuur. Per 1 januari 1954 werden alle schoolgebouwen in eigendom overgedragen aan de onderscheiden parochiebesturen.
De parochie van Sint Willibrordus werd op 20 januari 1951 opgericht door de toenmalige bisschop van Haarlem mgr. Huibers. Hij benoemde A. de Bot als bouwpastoor. Vanuit in eerste instantie een noodgebouw kon deze gaan werken aan definitieve huisvesting. Dit noodgebouw verrees aan de Curaçaolaan naast de Don Boscoschool. R. Reijnen, deken van Schiedam, wijdde de noodkerk op 23 december 1950 in. De kerk lag toen nog ogenschijnlijk ver van de stad, temidden van weilanden, 'bedekt met sneeuw en ijs', aldus een journalist van de Nieuwe Vlaardingsche Courant. 'Een eenvoudige directie-keet (in wezen was het een voormalige kantine van een fabriek) is hier door vaardige handen herschapen in een stemmig, intiem Godshuis'. Er konden slechts 125 mensen in. Maar de pastoor was trots op zijn kerkelijke behuizing. Hij noemde de noodkerk 'de kathedraal van het westen' of ook wel 'onze missiestatie', verwijzend naar vroegere tijden. Elke zondag zaten vier H.H. Missen vol…
De Katholieke Illustratie wijdde kort na de opening van het noodkerkje een uitgebreide reportage aan Vlaardingen: '(Het noodkerkje)…zal zo spoedig mogelijk worden vervangen door een grotere parochiekerk, welke daar hard nodig is. Ook zal er in een andere nieuwe wijk nog een parochiekerk moeten verrijzen: binnen het tijdvak van slechts enkele jaren groeit Vlaardingen van één parochie uit tot drie. En zo geeft deze gemeente aan de Nieuwe Maas een sprekend beeld van wat vele steden, grote en kleinere, in de komende jaren te zien zullen geven: grote uitbreidingen met als gevolg de dwingende noodzaak van nieuwe parochiekerken'.

De St.-Willibrordus-noodkerk aan de Curaçaolaan. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

De eerste 'echte' Willibrorduskerk, gelegen aan de Insulindesingel. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

In de gemeenteraadsvergadering van 5 juli 1951 lag een verzoek voor van het kerkbestuur om een perceel grond te mogen kopen in het 'vierkant' Surinamesingel, Insulindesingel, Curaçaolaan en de R.K. Finse School. Daar zou het nieuwe kerkgebouw moeten verrijzen. De raad stemde toe.
Na de eerste paal op 14 februari 1952 en de eerste steen op 11 juni 1952 verrees de schepping van de Rotterdamse architect A.J.M. Buys. De bouw was aangenomen door de heren Kloppers sr. en jr. uit Schiedam voor de prijs van *f* 293.268,-. Eén van de geldschieters was het Rooms-Katholieke warenhuisconcern Vroom & Dreesmann. Het gaf regelmatig cadeautjes voor het interieur, zoals gordijnen en altaardekkleden. Van de gemeente hoefde pastoor De Bot niets te verwachten. In zijn wekelijkse parochiestukjes schreef hij zurig: 'Wat heb je aan sportvelden, volkstuintjes, etc…? Wat zou het grote recreatieoord (het te bouwen Kolpabad) wat er komt niet kosten?' Het was duidelijk dat de pastoor andere prioriteiten stelde.
De inwijding van de kerk geschiedde op 21 december 1952, de eerste H. Mis werd opgedragen in de kerstnacht daaraanvolgend. De consecratie tenslotte geschiedde op 9 juni 1953. De kerk had 700 zitplaatsen. Het gebouw op zich was eenvoudig gehouden, omdat er weinig geld beschikbaar was. Daarenboven achtte het bisdom het nog niet opportuun om in de zich ontwikkelende Westwijk al meteen een definitief kerkgebouw te plaatsen.
In hetzelfde jaar werd de noodkerk verkocht voor *f* 4.000,-. Het gebouwtje verhuisde naar Pernis, alwaar het ook dienst ging doen als Willibrorduskerk. De pastoor poogde bij wethouder De Bruijn nog een lans te breken om de noodkerk te behouden voor het jeugdwerk, maar daar had de magistraat geen zin in. Al op 21 augustus van dat jaar deed een eerste kapelaan zijn intrede in de nieuwe parochie: kapelaan J.C. Loerakker. Hij specialiseerde zich

De noodkerk van de H. Geestparochie aan de Seringenstraat. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

De eerste 'echte' H. Geestkerk, gelegen aan de Van Hogendorplaan. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

in datzelfde jeugdwerk voor een gage van *f* 75,- per maand. In 1955 lazen de geestelijken elke zondag vijf H.H. Missen, geholpen door de Witte Paters uit Rotterdam.

Op 6 juni 1953 besloot bisschop Huibers tot de oprichting van een derde parochie in Vlaardingen, die zou omvatten de Babberspolder ('Barbarapolder') en Vlaardinger-Ambacht. De parochie was gewijd aan de H. Geest. Per apostolische brief van 21 april 1954 stelde de bisschop van Haarlem de grenzen vast van de nieuwe parochie. L.M. Sluys werd benoemd tot eerste pastoor, die ondersteund ging worden door vier kerkmeesters. Op 28 augustus van dat jaar werd een noodkerk ingewijd, die gelegen was aan de Seringenstraat. De voorbereidingen tot de bouw van de definitieve kerk aan de Van Hogendorplaan waren op 25 november 1957 zover gevorderd, dat de eerste paal van de 125 de grond inging voor dit gebouw, dat ontworpen was door architect N. van der Laan uit Rosmalen. Op de eerste steen, die gelegd werd op 6 mei 1958 door de deken, stond gebeiteld 'Lapidos vivos convoco in habitaculum Dei in spiritu': 'Ik roep de levende stenen op tot een verblijfplaats van God in de geest'. De kerk - de totale bouwkosten bedroegen *f* 750.000, - kreeg een 17,5 meter hoge toren. Parochianen bouwden zelf mee aan het kerkgebouw: zij vervaardigden eigenhandig de ijzeren kapconstructie. Op 1 juli 1959 wijdde deken Reijnen de kerk in. Het Vlaardingse gemeentebestuur gaf de parochie een luidklok cadeau. Datzelfde gemeentebestuur was geheel aanwezig bij de consecratie van het gebouw door bisschop Jansen op 21 oktober 1959.

Pas in de loop van 1956 werd duidelijk hoe de nieuwe Westwijk zich zou ontwikkelen. Eind 1957 adviseerde de zogenaamde Situeringscommissie van het bisdom om te komen tot een bijkerk 'ten zuidwesten van de Rijksweg'. Die bijkerk werd na veel discussie in gebruik genomen op 29 september 1959. Er was erg veel behoefte aan een bijkerk, omdat veel parochianen 'lange afstanden' moesten afleggen naar de Willibrorduskerk. Lang heeft de 'eerste' Willibrorduskerk niet bestaan. Naarmate de uitbreiding van het westelijke gedeelte van Vlaardingen voortschreed, bleek de kerk steeds meer op de verkeerde plek gebouwd te zijn.
In maart 1963 begon de zoektocht naar een architect voor een nieuwe kerk. Een gedeelte van de Joannes de Dooperparochie ging naar de H. Geest en een deel van de Willibrordus naar De Dooper. De rest was het grondgebied van de nieuwe Westwijk voor de nieuwe Willibrordus. De bestaande Willibrordus moest dus al weer snel verdwijnen, dit tot groot verdriet van bestuur en parochianen. De pastoor vond het maar 'een nare geschiedenis'. Na de plotselinge dood van deze herder werd op 13 januari 1964 een nieuwe bouwpastoor benoemd: P. van Stralen. Hij wist een lap grond aan het Erasmusplein van de gemeente te verwerven.
Bisschop Jansen was degene, die op 1 oktober 1966 de eerste paal de grond in dreef voor de bouw van het nieuwe kerkgebouw van de Willibrordusparochie in de Westwijk, met aanpalend een wijkcentrum voor de Vereniging Wit-Gele Kruis en een jeugdruimte. Dit gebouw werd op 8 september 1967 door diezelfde bisschop van Rotterdam geconsacreerd. P.C.J. Blauwhof uit Rotterdam was aangezocht als architect; de aannemer was Bouwbedrijf J.Th. van Mierlo uit Delft. Zoals gewoonlijk ging het niet altijd even soepel met de architect. Zonder medeweten van het kerkbestuur voerde hij plotseling allerlei bezuinigingen in, omdat hij 'uit moest komen': hij schrapte de schuifwand, versoberde de toren. Dit alles zorgde voor - aldus de notulen van de kerkbestuursverga-

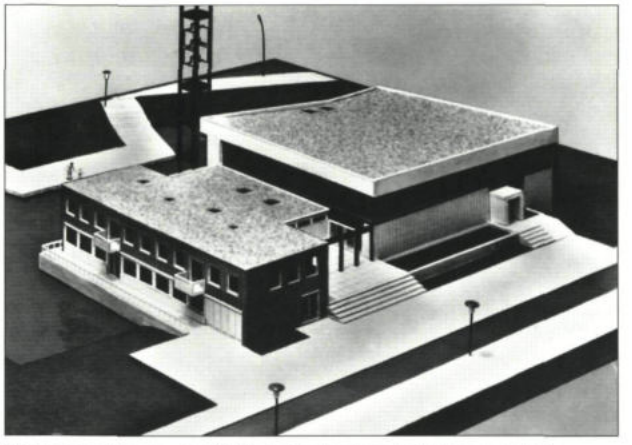

Een maquette van de Willibrorduskerk op het Erasmusplein. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

dering - 'een teleurstellende en minder prettige vergadering'. Ook een zinsnede als 'De architect zet op zijn manier uiteen…' spreekt boekdelen.
Het was voor die tijd een modern gebouw met fraaie lichtinval. Bij de ingang was een glas appliquéraam aangebracht, uitbeeldend de patroon van de kerk, van de hand van B. Zijlmans. Bij de nieuwe kerk kwam een klokkenstoel, die een beeldbepalend element in de omgeving zou gaan worden. De bouwkosten voor de kerk en het aanpalende zaaltje bedroegen *f* 446.525,- en voor de pastorie *f* 115.315,-. Enig soulaas voor de zware financiële offers brachten de bijdragen van grootwinkelbedrijven als De Gruijter (*f* 25,-), Albert Heijn (*f* 100,-) en de Boerenleenbank (*f* 300,-).
In het oude gebouw was inmiddels op 3 september 1964 de laatste eredienst gehouden. Enige tijd werd het kerkgebouw gebruikt als indoor-trainingsfaciliteit voor de voetbalvereniging Fortuna. Even overwoog het kerkbestuur het gebouw te behouden als geestelijk centrum (b.v. ten behoeve van het Bedrijfsapostolaat), maar dit was financieel niet verantwoord. Ook het gemeentebestuur toonde belangstelling voor het gebouw, maar besloot ervan af te zien na een lange aarzeling van twee jaren. Bouw- en aannemingsbedrijf D. Kreuger uit Schiedam kocht uiteindelijk het leegstaande pand voor *f* 350.000,- met een plan in zijn achterzak om op die plaats 84 woningen in zeven bouwlagen te gaan bouwen. Het gebouw werd gesloopt in 1969.
In datzelfde jaar telde de Willibrordusparochie 3809 parochianen, waarvan 2240 praktiserend.
De nieuwbouw drukte zwaar op de financiën van de parochie. Het kerkenfonds moest jaarlijks een groot bedrag genereren voor de voor die tijd torenhoge schuld, die de parochie aan het bisdom te voldoen had: *f* 750.000,-. Per jaar moest daarvan *f* 20.000,- afgelost worden.

Een drama met uiteindelijk een gelukkig resultaat

Inmiddels was het nog slechter gegaan met de aloude parochiekerk aan de Hoogstraat. Het onderhoud bleek veeleisend en was - zoals boven al geschreven - door de stilstand in de oorlogsjaren achterwege gebleven. Architect Valk ontvouwde een restauratieplan, waarmee de bisschoppelijke bouwinspecteur niet kon instemmen. Maandenlange discussies zorgden ervoor dat er nog steeds niets gebeurde, terwijl de scheuren breder werden. Eén van de belangrijkste problemen: moet er zoveel geïnvesteerd worden in een kerk die wellicht op termijn echt niet meer te renoveren zou zijn? Men gaf het gebouw uiteindelijk het voordeel van de twijfel.
Eerst in 1949 kon men aanvangen met de uitgebreide opknapacties, waartoe aannemer Thunissen de opdracht kreeg. Thunissen bracht nieuwe trekspanten in de kerk aan en verstevigde de zuidgevel extra. De kerk werd zelfs weer opnieuw onderheid. Het kerkbestuur liet tegelijk het hoofdaltaar vernieuwen en de sacristie opknappen. Het kostte in totaal bijna *f* 100.000,-…
Echter, toen pastoor Rouw in januari 1953 in Vlaardingen aantrad, trof hij, zo schrijft hij in zijn memoires, weer een kerk aan die er desolaat uitzag: 'Ik kon er weinig fraais van vinden, ook al was het dan een bouwwerk van Kuypers. De parochianen evenwel waren zeer aan hun kerk gehecht en vonden het een pracht! Ook de andere eigendommen van de Kerk vertoonden een verwaarloosden indruk'. Vier jaar na de restauratie zaten er weer dikke scheuren in enige muren. De bouwinspecteur, die periodiek verscheen, suste pastoor en parochianen in slaap met de woorden: 'U moet gewoon wennen aan een paar scheuren in een kerk'. Pastoor Rouw maakte daarom grootse plannen om altaar en priesterkoor op te knappen.
Helemaal dramatisch werd de situatie na de watersnoodramp van 1 februari 1953. Het Hoogheemraadschap Delfland besloot naar aanleiding van die ramp structureel het grondwaterpeil te laten zakken. Hierdoor kwam een groot gedeelte van de houten fundering na verloop van tijd droog te staan. Zo ontstonden levensgevaarlijke verzakkingen, waardoor de situatie al snel onhoudbaar en onverantwoord werd.
Maar pastoor Rouw ging, wel iets vermoedend, maar door niets en niemand daarin bevestigd, renoveren. In september 1955 schreef de bisschoppelijke bouwinspectie 'dat we met de thans optredende scheuren een beetje voorzichtig te werk moeten gaan'. Vlak voor de start van de renoveringswerkzaamheden liet pastoor Rouw de grootste scheur zien aan de aannemer. Deze schrok daar zo van, dat hij adviseerde een gedeelte van de kerk af te zetten en een nader onderzoek te doen. Vooral de parochianen waren de zondag daarna erg verbaasd: er was toch helemaal niets aan de hand? Dat zei toch iedereen steeds? Nadere onderzoeken duurden erg lang, de onrust werd weer wat minder

en intussen was de pastoor aan het opknappen. Op 19 februari 1956 werd het geheel vernieuwde priesterkoor in gebruik genomen.
En toen ging het snel. Op 22 februari 1956 meldde de pastoor de toestand aan de bisschop en hij hoopte 'dat dit niet zal leiden tot het aanvragen van een machtiging om grote kosten te maken'. Zo ver kwam het (nog) niet. Op 20 maart daaraanvolgend kwam het bericht van het onderzoeksbureau: sluit de kerk zo spoedig mogelijk en breek hem af. Uit het bouwkundig onderzoek bleek dat 'de hoofdmuur met kolommen van de zuidzijde een ontstellende werking vertoont. Er zijn grote scheuren, uitbuigingen en verzakkingen ontstaan, waardoor o.a. de tweede kolom, vanaf het zangkoor gerekend, dreigt uit te knikken met kans op instorten van deze hele gevel. (...) Onverbindend schatten wij, dat algehele en afdoende restauratie een bedrag zal vergen van vier à vijf ton. Wij zijn van mening, dat U voor dit bedrag beter een nieuwe kerk kunt laten bouwen'. Op 24 maart kwam het bericht van de meelevende bisschop (de vicaris had het - zo schrijft Rouw - te druk met de Goede Week, ofwel met het voorbereiden van een reis naar Oostenrijk...), dat de Barbarakapel op de R.K. Begraafplaats aan het Emaus ter beschikking van de parochie stond voor de eredienst.
Al op 25 maart 1956 werd de pastoor gedwongen zijn laatste H. Mis in de Cuyperskerk op te dragen. 'Het was doodstil, toen ik tijdens de missen het verpletterende nieuws mededeelde'. 's Avonds was er Lof. 'Om vijf uur was de kerk stampvol en zong het koor zijn schoonste zangen(...). Voor het laatst werd de zegen gegeven - daarna zongen allen nog een Marialied. Toen viel de stilte en werd de doodsklok geluid. Velen hadden de tranen in de ogen en konden maar geen afscheid nemen van wat hun dierbaar was geworden. Slechts heel langzaam liep de kerk leeg. Wat er in mij omging zal ik hier niet neerschrijven, maar wel schrijf ik op, dat ik geen enkele pastoor zo'n leed toewens'.
De kapel was veel te klein, mensen stonden veelal buiten de kapel te luisteren. Met hangen en wurgen en met staanplaatsen in de open lucht konden maximaal 300 mensen per keer de dienst bijwonen. 'Zelfs met 6 missen zouden nog niet alle parochianen kunnen worden opgevangen', schreef Rouw. Het aantal uitgereikte HH. Communies daalde van 80.000 in 1955 naar 52.000 in 1956. De Mariakapel in het portaal van de kerktoren, een geschenk van de parochianen bij het zilveren jubileum van de pastoor in 1953, werd intussen provisorisch ingericht als dagkapel.
In mei 1956 gaf het net opgerichte bisdom van Rotterdam aan de pastoor toestemming de Leidse architect J. van der Laan in de arm te nemen om een ontwerpschets van een nieuwe kerk en aanpalende school te maken. Het leek

Een doop in 1955. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

voorspoedig te gaan, maar voor pastoor Rouw ging het juist allemaal erg langzaam. Lang leek het erop dat een noodvoorziening (aan de overkant van de Biersloot aan de Vaartweg) voor het einde van dat jaar klaar zou zijn, maar pastoor Rouw schrijft in zijn memoires: 'Stemmig werd Kerstmis gevierd met 6 missen vanaf 3 uur in de nacht. Men had alleen toegang op kaarten en men mocht slechts één mis bijwonen'.
In oktober 1956 begon de gedeeltelijke sloop van de kerk. De toren kon blijven staan, omdat deze steviger dan de kerk verankerd was in het dijklichaam van de Hoogstraat. Van der Laan intussen kwam met verscheidene bouwontwerpen voor de kerk en daarnaast een nieuwe school. Het fraaiste ontwerp, dat niet werd uitgevoerd, was er een, waarbij de kerk tegen de Vaart gebouwd werd. Tussen kerk en school was een fraai kerkplein gepland, geprojecteerd op de plaats van het huidige Palet.
Op 25 maart 1957, op de dag af één jaar na de laatste H. Mis in de oude kerk, werd door de deken in een plechtig lof de noodkerk in gebruik genomen, bestaande uit een gedeelte van de te slopen kerk. De sloop en de bouw van de noodkerk kostten in totaal *f* 55.879,-. Een parochieel bouwfonds werd ingesteld om zoveel mogelijk parochianen op te wekken financieel bij te dragen. In de landelijke pers verscheen een ingezonden bericht van een oud-parochiaan, die alle andere oud-parochianen in Nederland opriep mede in de geldbuidel te tasten.
Ter illustratie hoe expansief de katholieke gemeenschap nog steeds was, moge het verzoek van het bisdom dienen, om in 1961 een intensieve kerkbezoektelling te houden. Er moesten in het bisdom zoveel kerken bijgebouwd worden, dat men - vanwege de matige financiële omstandigheden - eerst een helder beeld wilde hebben van het totale aantal

kerkbezoekers. In de Joannes kerkten elke zondag rond de 1500 gelovigen. De expansie liet zich ook zien in het aantal neomisten, dat in die jaren de eerste H. Mis opdroeg in de eigen parochiekerk: Theo Hulspas op 1 juni 1958, Piet van der Linden op 26 juli 1959 en Luc Halkes op 27 mei 1961. In de discussie rond een nieuw kerkgebouw werd ook de verwachte expansie van de stad meegenomen. Rekening houdend met het feit dat Vlaardingen zou moeten uitgroeien naar 140.000 inwoners bepaalde het Katholiek Sociaal-Kerkelijk Instituut in 1956 dat - uitgaande van vijf H.H. Missen per zondag - met een kerk met ca 700 plaatsen rekening moest worden gehouden.
Maar Vlaardingen (en vooral de pastoor) moest wat betreft nieuwbouw geduld hebben. Liefst had Rouw de spade meteen eind 1957 in de grond gestoken willen hebben, maar dat was onhaalbaar. Een grote tegenslag was ook het feit dat de gemeenteraad midden 1958 een B&W-voorstel om kerkenbouw te subsidiëren torpedeerde. Dit geld was speciaal bedoeld om de toren te behouden en te restaureren. 'Wij zitten dus wel in een impasse', schrijft Rouw. Als het behoud van de toren een breekpunt zou worden, dan was Rouw bereid deze op te offeren: '(...) 4000 parochianen een last van *f* 70.000,- opleggen, omdat 62.000 Vlaardingers zo graag naar die toren kijken?' Rouw had trouwens erg veel last van 'de duistere machten der ambtenarij'. Hij ergerde zich vreselijk als brieven traag (of soms helemaal niet) beantwoord werden '(...) omdat de brief bij wethouder Walstra weer helemaal onderaan in het onderste dossier van de onderste bureaula ligt'.
Eind 1958 bleken noch B&W noch het bisdom bereid te zijn een bouwontwerp met behoud van de toren te ondersteunen. Conclusie van de pastoor in zijn eerste zondagspreek van 1959: de toren gaat gesloopt worden. Op maandag meldde zich al een slopersbedrijf, maar dat ging wat al te vlot, vond Rouw. De parochianen reageerden teleurgesteld. Een nieuw soberder plan van de architect, het afzien van de bouw van een grote nieuwe pastorie en een spectaculaire groei van het parochiële bouwfonds door grote giften van parochianen resulteerden in juli 1959 in een heel ander geluid. De toren kon wellicht toch behouden blijven. Het bisdom kon instemmen met de nieuwe plannen. In maart 1960 presenteerde de architect zijn vijfde bouwplan, dat in brede kringen grote steun kreeg. Het leek te gaan lukken... Intussen was bij de bouwplannen ook een nieuw verenigingsgebouw voor de jeugd getrokken. Tot dan toe 'soosde' de jeugd in het gebouw aan de Markgraaflaan, dat op de nominatie stond gesloopt te worden.
Pastoor Rouw werd op 3 juni 1961 ontboden bij de bisschop, waar hij te horen kreeg dat hij per 17 juni daaraanvolgend(!) benoemd zou worden tot pastoor in Wassenaar. Rouw was ervan ondersteboven. Juist in een cruciale fase van de voorbereiding tot de bouw van de kerk werd hij elders geroepen. Hij sprak zijn zorg erover uit bij de bisschop, maar die was - zoals altijd in die dagen - onvermurwbaar. Hij zou ervoor zorgen dat het voor de parochianen geen 'vaandelvlucht' leek; neen, het was een promotie voor Rouw. Rouw aanvaardde het met moeite.
Op 19 juni werd zijn vertrek openbaar, alsmede de naam van zijn opvolger: Frederik Grent, tot dan toe moderator-godsdienstleraar van het Edith Steinlyceum voor meisjes in Den Haag. Op de afscheidsavond van Rouw kon hij de definitieve tekeningen van het nieuwe kerkgebouw overhandigen aan de secretaris van het kerkbestuur, mr H. Lelie. Tevens schonk hij de parochie een bedrag van *f* 43.000,-, dat hij - alleen met medeweten van het kerkbestuur - bijeen had 'gebedeld', uitsluitend bestemd voor de 'sieraden van de kerk'. Kerkbestuurslid Buters beloofde dat er in het nieuwe kerkgebouw een steen zou worden gemetseld, waarop de woorden: 'Pastoor H.A.A. Rouw, grondlegger van deze kerk'. Al op 1 juli begon Rouw in Wassenaar en Grent in Vlaardingen.

Pastoor Fr. Grent (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

In 1961 vertrok een ander illuster persoon uit parochiële dienst: organist A.M.A. Vranken, die gedurende 45 jaar verbonden was geweest aan de parochie. Zijn opvolger werd gevonden in Arnhem. Deze nieuwe 'koordirecteur' nam zijn intrek bij een bestuurslid, 'voordat hij een kamer gevonden zal hebben' en hij werd officieel op 22 maart 1961 door een bestuursdelegatie afgehaald van het station, waar hij om 8.04 uur arriveerde.
Intussen keurde het bisdom de laatste bouwplannen weer af... Pastoor Grent kon hier eigenlijk nauwelijks rouwig om zijn 'omdat ik nu zelf iets in de nieuwe plannen kon inbrengen'. In zijn nieuwe plan maakten pastorie en kerk front naar de Vlaardingse Vaart.

Uiteindelijk - na een lange wachttijd - mocht Rooms-Katholiek Vlaardingen bouwen. Vlaardingen kon ook bouwen, niet in het minst door het feit dat oud-bisschop Huibers enige jaren achtereen *f* 100,- per jaar doteerde voor het bouwfonds. Huibers had een speciale band met Vlaardingen. Hij woonde er met zijn ouders van mei 1887 tot september 1888 en mocht op 29 juli 1887 in de Joannes de Dooper het Vormsel ontvangen.
Op 19 februari 1962 kreeg de pastoor het 'nihil obstat' (toestemming) van de Liturgische Commissie van het Bisdom om te starten met de voorbereidingen van de kerkbouw. Daarna, op 5 juli 1962, luidde agendapunt 4 van de

vergadering van de Vlaardingse gemeenteraad: Voorstel tot het verlenen van een subsidie in de kosten van herbouw van de R.K.-kerk aan de Hoogstraat. Het kerkbestuur had dat bij brief van 8 februari daaraan voorafgaande verzocht. Burgemeester Heusdens meldde de raad, dat de commissie voor de financiën gunstig had geadviseerd, waarna wethouder Van Minnen het woord kreeg, die verklaarde dat ook de commissie voor culturele zaken gunstig had geadviseerd. Blijkbaar behoorden godsdienstige aangelegenheden toentertijd in de portefeuille 'cultuur'... Na deze twee meldingen werd het voorstel zonder hoofdelijke stemming aangenomen en werd een voorlopige subsidie van *f* 59.400,- toegekend, in afwachting van de definitieve bouwkosten. De omstandigheden voor de Vlaardingse katholieke gemeenschap waren in een eeuw tijd blijkbaar danig veranderd. In 1865 had de gemeenteraad veel meer discussietijd nodig...

Toch noopten financiële problemen nog tot enige bezinning. Een voorzien verenigingsgebouw (op de plaats van de oude pastorie aan de Hoogstraat) werd op de lange baan geschoven en uiteindelijk geschrapt; dat moest gekoppeld worden aan de kerk aan de Surinamesingel, de 'eerste Willibrorduskerk' en aan het bestaande gebouw aan de Markgraaflaan. Ook het voortbestaan van de toren stond wederom ter discussie. Onderhoud was duur (maar dat wist men al lang), maar wel hard nodig. In december 1962 roffelden enige losgeraakte dakpannen op het dak van het overgebleven kerkgebouw, waar net een Mis werd gehouden. De gelovigen krompen ineen. Pastoor Grent dacht: 'Nu begeeft de toren het'. Dat deed deze niet, maar de toren zou het wellicht begeven bij de allereerste heipaal voor de nieuwbouw, die nu weer vertraagd werd door het 'torenprobleem'. Daarvoor was *f* 90.000,- nodig; afbraak kostte *f* 25.000,-... Pastoor Grent was faliekant tegen de sloop van de toren. Het gemeentebestuur had in die dagen plannen om de Hoogstraatbebouwing voor een groot deel ten bate van een forse verbreding te slopen en daarvoor in de plaats hoogbouw neer te zetten. De pastoor zag het al aankomen: een kerk zonder toren temidden van hoogbouw, dat kon niet. Hij bepleitte bij de vicaris de extra gelden voor behoud van de toren en het lukte hem uiteindelijk.

Het kerkbestuur verkreeg in maart 1963 de langgehoopte bouwvergunning 'tot het bouwen van een r.k. kerk met pastorie en verenigingsgebouw alsmede tot het inwendig verbouwen van de bestaande toren'. Aan de Afrolzijde van dit complex zou het schoolgebouw verrijzen. Een funderingsonderzoek van de toren bleek mee te vallen. Men ging eerst eens slopen en dan de toestand van de toren bekijken, als deze solitair stond. De aannemers Bik en Breedveld voerden het werk uit.

Grent schreef een loterij uit: ieder die een kwartje inlegde, maakte kans de eerste paal te mogen slaan. 'Ongeveer *f* 310 was de buit, die ik er mee binnenhaalde, zodat de kosten van het slaan van de 1e paal er meteen uit zijn', zo schreef Grent. Op 8 juli 1963 ging op feestelijke wijze die eerste paal de grond in door toedoen van parochiaan H.G. Odijk. Mgr. A.C. Schaaper, vicaris-generaal van het bisdom Rotterdam, had de eer de eerste steen, een hoeksteen, in te metselen op 19 oktober 1963. De bouw van de kerk en de (vooral financiële) hobbels die kerkbestuur en bisdom tegenkwamen, kregen in januari 1964 landelijke aandacht, toen de KRO op de zogenaamde Kerkenbouwzondag een Plechtige Hoogmis rechtstreeks vanuit de restanten van de oude kerk uitzond. Het parochiebestuur zag zich niet alleen geplaatst voor de bouw van de nieuwe kerk, maar ook voor de hoge kosten van het onderhoud van het oude kerkgebouw. In mei 1964 bijvoorbeeld ontstonden in een paar wanden weer nieuwe scheuren en stortten enige stenen uit een boog naar beneden. Er kwamen weer stutten bij en er werden nieuwe gazen gespannen. Intussen zakte het altaar langzaam de grond in. Het ging er allemaal om spannen... De pastoor had haast met zijn nieuwbouw: '...ik kan niet zeggen, dat allen hard werken om zo gauw mogelijk het einde te zien. Af en toe denk ik: die man is vermoeider wanneer hij 's morgens komt dan wanneer hij 's avonds naar huis terugkeert'. Begin mei 1964 werd wél het hoogste punt van de bouw bereikt.

Op 14 november 1964 werd het gebouw, met in totaal 625 zitplaatsen, ingewijd door deken F. Boelrijk. In diezelfde maand werden de uit het Tweede Vaticaanse Concilie voortspruitende liturgische vernieuwingen ingevoerd.

Maar het werk was nog niet gedaan. De oude kerk minus de toren moest nog worden gesloopt om plaats te maken voor een nieuwe pastorie. En dat kostte weer handen vol geld, dat uiteindelijk door de parochianen zelf moest worden opgebracht...

De eerste steen voor de nieuwe Joannes de Dooperkerk wordt gelegd door vicaris-generaal Schaaper. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

Begin maart 1965 begon men met de sloop van de oude kerk, met uitzondering van het front, om de toren nog enige stevigheid te geven. Op 20 mei al ging de eerste paal in de grond voor de pastorie. In 1966 werd de pastorie voltooid tussen toren en kerk. Orgelbouwer P.C. Bik uit Leiden restaureerde intussen het grote orgel uit de oude kerk.
De eindafrekening werd in januari 1967 opgemaakt. De bouw had in totaal *f* 701.238,68 gekost. De enorme uitgaven cq leningen noopten het kerkbestuur om in 1968 het Rooms-Katholieke deel van de begraafplaats Emaus te verkopen aan de gemeente Vlaardingen. Het bracht weliswaar weinig geld in het laatje (koopsom *f* 1,-), maar het bespaarde onderhoudsgelden. Ook het Verenigingsgebouw werd dat jaar aan de gemeente verkocht.
Nog midden 1966 dreigde het gemeentebestuur de toren van de Joannes de Dooper te slopen, als het bisdom niet een significante bijdrage zou leveren aan de restauratie: *f* 40.000,- en geen cent minder. Maar de toren moest wel gerestaureerd worden. Dat kon het kerkbestuur niet dragen en voor het symbolische bedrag van één gulden werd ook dit opvallende bouwwerk door de gemeente in 1969 gekocht. Uiteindelijk zwichtte het bisdom in 1971 voor de dreigementen van de gemeente en schonk de gewilde *f* 40.000,-. De toren werd vervolgens voor bijna drie ton gerestaureerd.
De 'uitverkoop' zou nog even doorgaan. In datzelfde jaar werden de Biersloothuisjes 1-3-5-7-9 aan de gemeente verkocht. Op die plek moest een kleuterschool verrijzen. In 1972 verkocht het parochiebestuur het zusterhuis en het bejaardencentrum aan de Hoflaan, ook aan de gemeente.
In 1986 verscheen van de hand van de Commissie Restauratiepenning van de Historische Vereniging een rapport over het eventuele gebruik van de toren van de Joannes de Dooper als verenigingsgebouw. Kosten: ca *f* 200.000,-. Het bleef bij dit rapport…
Het lijkt erop dat de oude toren van de Joannes de Dooperkerk wederom aan de slopershamer ontkomt. Het verhaal van 1963 en volgende jaren dreigt zich momenteel echter weer te herhalen. De toren lijdt aan fors achterstallig onderhoud en de zandstenen ornamenten zijn vrijwel verdwenen. Er zal weer geïnvesteerd moeten worden in dit oude bouwwerk. Overigens lijkt het feit, dat de toren iets overhelt, verder geen gevolgen te hebben…

Een vierde parochie

Het laatste grote uitleg-bouwproject in Vlaardingen was de bouw van de wijk Holy, benoorden de rijksweg in de Holiërhoekse Polder. In Holy ontstond ook de eerste vorm van oecumene. Hervormden, gereformeerden, remonstranten, het Leger des Heils en de Rooms-Katholieken gingen gezamenlijk gebruik maken van de kerkzaal van het net geopende Holy-ziekenhuis. Deze werd op 3 oktober 1964 in gebruik genomen. De gereformeerde predikant ds. Heynen sprak bij deze gelegenheid. De verschillen in geloofsbeleving werden zichtbaar in de reactie van pastoor Grent op de woorden van de dominee: 'Ds. Heynen hield een korte rede, waarbij hij nogal vrij scherp liet uitkomen, dat de Heer de Geneesheer is. Wij vonden dit allemaal vrij hatelijk gezegd, omdat de medische staf er vrij bekaaid af kwam'. Wekelijks verzorgde de Joannes de Dooper een katholieke kerkdienst in de ziekenhuiszaal. Ook kochten de gezamenlijke kerken van Vlaardingen een kerkorgel voor het ziekenhuis.

De Pax Christi-noodkerk aan de Torenvalklaan. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

Al snel na het begin van de woningbouw ontstond bij de Rooms-Katholieken in Holy behoefte aan een gelegenheid tot samenkomen. In 1966 al werd door een tiental mensen de R.K. werkgroep Holy geformeerd, die startte met reguliere diensten in een kleuterschoollokaal aan de Meerkoetlaan. Op 3 september van dat jaar huurde deze werkgroep een kapel aan de Torenvalklaan, die bestemd was voor de gereformeerde en hervormde kerk. Deze noodkerk stond tegenover een groot houten gebouw, waarin zich de eerste winkels van Holy gevestigd hadden. Vanaf dat moment werd elke zaterdagavond een dienst gehouden. Aan het einde van 1966 resulteerde veelvuldig contact met het bisdom in de toezegging dat in Holy een noodkerk geplaatst kon worden, die dienst had gedaan in Alphen aan den Rijn. Een bouwpastoor werd gevonden voor de realisering van een definitieve kerk. Pastoor Adri Hermus werd op 8 februari 1967 benoemd. Op zaterdag 27 mei 1967 werd in de noodkerk ('De Pelikaan' geheten) de oprichting gevierd van de Pax Christi-parochie (=Vrede van Christus) en de inzegening van de noodkerk. Ook werden vele geschenken in ontvangst genomen: de stoelen en de doopvont hadden de parochianen bij elkaar gespaard, terwijl het Mariabeeld een geschenk was van de Zusters van Liefde uit Den Haag.
De noodkerk was een van de eerste kerkgebouwen in Nederland die multifunctioneel gebruikt zou gaan worden.

De inzegening van de Pax Christikerk aan de Reigerlaan. Vooraan in het midden (met de armen over elkaar) burgemeester Kieboom met links van hem bouwpastoor Hermus. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

Daartoe waren speciale ruimten gereserveerd voor toiletten en een keukentje.
In de zijruimte van de noodkerk werd het eerste R.K. kleuterschooltje in Holy gevestigd. Voorts werden er balletlessen, klaverjasavonden en een bejaardensoos georganiseerd.
Maar een noodkerk was maar een noodkerk. In 1973 startte een onderzoek naar de realisatie van een definitief kerkgebouw in Holy, niet nadat uitgebreid - in samenwerking met de gemeente - een onderzoek was begonnen, om te bezien of gereformeerden, hervormden en roomsen samen een kerkcentrum zouden kunnen oprichten. Dat was uiteindelijk een brug te ver. De roomsen bouwden niet mét de protestanten, maar naast de protestanten. De parochianen begonnen te sparen voor die eigen kerk. Daarnaast boden bisdom en verschillende andere parochies renteloze leningen aan. Van de (katholieke) firma C&A werd een gift van *f* 10.000,- ontvangen.
Op 4 juni 1975 werd de eerste paal geslagen van het Rooms-Katholieke kerkgebouw, dat *f* 400.000,- zou gaan kosten. Het werd ook gebouwd met het oog op een multifunctioneel gebruik. Bisschop Simonis van Rotterdam zegende de kerk in op 7 december 1975. Voor de kerk werden twaalf boompjes geplant, die voor bouwpastoor Hermus de twaalf apostelen symboliseerden, die de Pax Christikerk verbond met het naastgelegen kerkcentrum Holy.

Al snel kwam er behoefte aan uitbreiding. Dat resulteerde in de opening van de 'Hermuszaal' op 26 oktober 1986.

Dramatische teruggang

'Op 30 januari 1960 hield de Raad van Overleg een zogenaamde ontmoetingsavond voor nieuwkomers in de parochie gedurende de laatste twee jaar. Het werd geen succes. Er waren zeventien mensen, onder wie maar negen nieuwkomers. In de beide andere parochies was het niet veel beter', aldus pastoor Henri Rouw van de Joannes de Dooperparochie in zijn memoires. Pastoor Grent constateerde op 31 december 1961: 'Ongeveer 25% houdt geen Paschen en het aantal, dat zondags niet naar de kerk gaat, is aanmerkelijk groter'.
Waren dit de eerste tekenen van minder verbondenheid van parochianen met hun parochie?
Het Tweede Vaticaanse Concilie, dat van 1962 tot 1965 in Rome werd gehouden, betekende een cesuur voor het katholieke leven in de wereld. Voor de kerkganger waren voornamelijk de al gememoreerde veranderingen in liturgieviering zichtbaar. De priester ging met zijn gezicht naar de gelovigen staan, missen werden in de volkstaal gelezen en de liturgie werd 'vereenvoudigd'.
In dezelfde tijd zette de teruggang van het aantal praktiserende katholieken in. Dit ging aanvankelijk haast ongemerkt. Nog in 1967 ontving het kerkbestuur een legaat van *f* 5.000 van de familie Van de Corput. Hiervoor werden 35 'algemene' missen gelezen, twaalf missen voor de overledenen op de begraafplaats en één mis voor respectievelijk de overleden leden van het kerkbestuur, voor de 'vruchten der aarde', het welslagen van de visvangst en 'de weldoeners der kerk'.
Pastoor Van Stralen van de Sint Willibrordus probeerde meer gelegenheid te bieden tot bijwoning van een H. Mis. Hij was de eerste in Nederland die 'van Rome' toestemming kreeg een Mis op zaterdagavond op te dragen, dit ten behoeve van degenen, die in continudienst werkten. Van Stralen schreef in een brief aan de bisschop ook, dat het belang van een zaterdagdienst groot was 'omdat op zondag vele gezinnen deze industriestad met zijn toenemende luchtverontreiniging gaarne ontvluchten'. Door deze voor Nederland op dat moment nog unieke stap wist de pastoor zelfs op de eerste 'zondagmorgen op zaterdagavond', 7 mei 1966, het tweede NTS-journaal te halen. De 'zaterdagse zondagsdienst' verkreeg Van Stralen pas na een lange strijd. Een aanvankelijke toestemming van de bis-

schop werd na een tijd weer ingetrokken, omdat zoveel medepastoors tegen waren.
Zo werden in 1970 in de Joannes de Dooper toch nog vijf missen op zondag en een avondmis op zaterdag gevierd. Door de week waren er elke ochtend twee missen en een avondmis. Biechthoren geschiedde elke zaterdagavond en elke donderdag voor de eerste vrijdag van de maand. Deze laatste dag was een verplichte vasten- en onthoudingsdag, waarop elke gelovige geacht werd zijn of haar zonden beleden te hebben door middel van een een persoonlijke biecht. Midden jaren '60 gingen de bekende Vlaardingse musici en broers Henk en Ben van der Linden zogenaamde 'ritmische missen' verzorgen in de Joannes de Dooperkerk. Ook in de Willibrorduskerk werd 'voor de diensten met rytmische begeleiding een drumstel aangeschaft voor de prijs van *f* 637,50.'
Op vele manieren wilde het episcopaat proberen de gelovigen aan de kerk te binden. Naast inspraakmogelijkheden ontstonden gespreksgroepen voor gehuwden, die specifiek spraken 'over vele punten betreffende het praktische geloofsleven'. De 'Achttienjarigencursus' in de Willibrord had als doelstelling de geestelijke en godsdienstige verdieping van jongeren te bevorderen. Eind jaren '60, begin jaren '70 vigeerde in de Joannes de Dooperparochie het Jongerenpastoraat. Dit probeerde jongeren in de puberleeftijd te binden aan de kerkgemeenschap door het organiseren van gespreksgroepen, interkerkelijke jeugdcombodiensten en catechisatie en een jaarlijkse kerstnachtvoettocht. Door zelf creatief te zijn, over creativiteit te spreken, door het organiseren van dansavonden en door het volgen van toneel- en cabaretcursussen probeerde men de jongeren dicht bij het kerkelijk leven te houden. En in 1970 werden ter ondersteuning van de pastoor nog twee neomisten als kapelaan benoemd in de Joannes de Dooperparochie.
Toch ontstonden in deze tijd de eerste tekenen van wat we maar botweg afkalving van de Rooms-Katholieke geloofsgemeenschap moeten noemen. Er dreigde bijvoorbeeld een priestertekort. De Willibrordusparochie moest terug naar één kapelaan. Ook de financiële omstandigheden in het bisdom verslechterden. Parochianen werden jaar na jaar steviger opgeroepen om hun kerkbijdrage te voldoen cq te verhogen, terwijl er steeds minder actieve gelovigen waren.

Door het oprichten van de Pax Christiparochie vertrokken in 1967 ongeveer 2000 parochianen uit de H. Geestparochie. Als gevolg van het verminderde kerkbezoek ontstond in deze parochie plotseling een exploitatietekort. De bisschop van Rotterdam, mgr. Bär, besloot in 1989 in overleg met het kerkbestuur de toenmalige parochiekerk te vervangen door op dezelfde plaats een kleinere, de huidige parochiekerk, te gaan bouwen. Deze nieuwe kerk, gelegen aan de Meidoornstraat, ging aan 200 parochianen een zitplaats bieden en werd op 28 januari 1990 geconsacreerd door bisschop Bär.

Eén van de verworvenheden van de tijd en van het concilie was de groeiende roep om allerlei vormen van inspraak. De noodzaak van goede communicatie tussen priester en leek werd steeds sterker gevoeld in de jaren waarin woorden als 'democratie', 'inspraak' en zelfs 'revolutie' gemeengoed werden. Een eigen revolutionaire stap zette het pastoraat van de Joannes de Dooperparochie en even later die van de Willibrordusparochie in de Westwijk. Deze stap was mede ingegeven door de ontwikkelingen rond en besluitvorming in het Nederlands Pastoraal Concilie. Op 10 november 1966 werd een parochieraad voor de Joannes de Dooper opgericht. Het was voor het eerst dat leken daadwerkelijk geïnstitutionaliseerd mee konden discussiëren over allerlei parochiële zaken. Voorzitter werd mevrouw Daniëls. Op 1 mei 1968 werd eenzelfde parochieraad in de Willibrordusparochie opgericht. De eerste voorzitter daar werd de heer H. Rutten. De leden van de parochieraad kregen tot taak 'het scheppen van een meer leefbaar sociaal en geestelijk milieu in hun woon- en werkgemeenschap, aangepast aan de tijd'. Men richtte zich met name op zaken als liturgie, jeugd-, zieken- en bejaardenzorg en charitas.
Pastoor en kapelaan waren in beide gevallen leden van deze raad en hielden zo nog wel een oogje in het zeil. Op zich had de parochieraad immers geen bevoegdheden in kerkrechtelijke zin, maar de raad ontleende zijn kracht en betekenis allereerst aan een open gesprek van leken met - tot dan toe op een voetstuk staande/geplaatste - priesters. 'De raad blijve een charismatische groep', aldus een vlugschrift uit die tijd.
De parochieraad in de Joannes de Dooperparochie liep al snel vast door het ontbreken van draagvlak in de parochie. Half 1967 besloot de pastoor een nieuwe raad op te starten. De leden zouden op democratische wijze gekozen gaan worden uit de verschillende geledingen van de parochie. 'Het Nederlands Katholiek Vakverbond, Plaatselijke

De pastoraal werker vertelt dat hij de afgelopen tijd tweemaal iemand gedoopt heeft hoewel hij geen officiële toestemming daarvoor heeft. (...) De vergadering begrijpt dat niet zo. Als hij ouders c.q. volwassenen voorbereidt op de doop, is het toch niet zo onlogisch dat hij die voorbereiding afrondt en dus doopt. Het bisdom vindt dat regels regels zijn. Maar regels kunnen erg verstikkend werken. Bovendien werkt het bisdom eraan mee dat priesters door dit soort regels 'sacramentsboeren' worden.
Archief Interparochiële Vereniging Vlaardingen, notulen algemene ledenvergadering, 27-05-1998.

Centrale Vlaardingen' vond dit niet democratisch genoeg: alle parochianen moesten hun stem kunnen uitbrengen. Zij deden dan ook niet mee. Het eerste wat de nieuwe raad deed, was 'een deskundige' te vragen een uiteenzetting te geven over het fenomeen 'parochieraad'. De Rooms-Katholieke kerk was een zoekende kerk geworden. In een evaluatie van eind 1968 schetste de voorzitster een weinig rooskleurig beeld van het functioneren van de parochieraad. De raad werd nauwelijks om advies gevraagd door het episcopaat en kreeg nauwelijks adequate informatie over het reilen en zeilen van de parochie in haar algemeenheid.
De Heilige Geestparochie richtte in diezelfde tijd een liturgische raad op, een adviserend lichaam dat poogde de parochiegemeenschap te verinnigen bij de viering van de erediensten.
Dan was er natuurlijk ook nog het huisbezoek, een van de voornaamste contacten tussen de priester en de gezinnen. Het parochieblad meldt in 1968: 'Naar best vermogen wordt er naar gestreefd, dat elk gezin elk jaar eenmaal bezocht wordt'.

Samen verder

Vanaf de jaren zeventig werden de vier parochies verplicht steeds meer met elkaar samen te werken. Al in 1968 had de parochieraad van de Joannes de Dooper voorzichtig voorgesteld alle Vlaardingse parochies onder één financieel bestuur te plaatsen. Het bleef voorlopig bij een suggestie. In 1973 werd de Werkgroep Pastoraal Vlaardingen opgericht. Zij trachtte de vier Vlaardingse parochiegemeenschappen op interparochiële wijze dichter bij elkaar te brengen en hen te stimuleren om informatie met elkaar uit te wisselen. In 1983 kwam de eerste gezamenlijke Parochiegids van Vlaardingen uit.

In 1989 bleek dat het niet mogelijk was voor elke parochie een pastoraal team in stand te houden. Begin dat jaar ontstond een pastoraal team voor vier parochies. De 'werkgever' van het team werd de Interparochiële Vereniging Vlaardingen, al snel een hecht samenwerkingsorgaan van de vier Vlaardingse parochies. Of, zoals verwoord in de statuten: 'Onder instandhouding van de zelfstandigheid van de individuele parochies, te zorgen voor de financiering van een pastoraal team en de behartiging van de belangen van de parochies (in materieel en pastoraal opzicht)'.
Het aantal parochianen liep drastisch terug, het aantal priesterroepingen verminderde zelfs dramatisch. Tussen 1986 en 1996 daalde het aantal geregistreerde Vlaardingse katholieken van 11.032 naar 6.770 (-39%), het aantal daadwerkelijke kerkgangers van 1.495 naar 667 (-55%). Vanaf 1991 kon 's zomers niet meer in elke parochie een priester voorgaan. Vanaf eind jaren negentig gold dit voor het gehele jaar.

Het bisdom bleef de officiële leer getrouw, ook toen de voorzitter van de Willibrordparochie op 29 juli 1991 een brandbrief naar de bisschop schreef: '...dat aan het priestertekort snel een eind zou moeten kunnen komen door het 'Ambt' van priester voor andere mensen open te stellen. Onze gedachten gaan hierbij naar gehuwde mannen, priesters die later getrouwd zijn en daarom geen "priester" meer zijn, maar ook vrouwen'. Het bisdom reageerde niet. Het fenomeen gebeds- en communievieringen, geleid door een pastoraal werker of een parochiaan, stak de kop op. Het inzetten van leken stuitte op weerstand bij sommige parochianen. Zij hechtten aan de hiërarchische kerkvorm, waarin voor leken een zeer bescheiden plaats was ingeruimd. 'Bij woord- en communievieringen ontbreekt de show', aldus een parochiaan. Toch ontkwam men er niet aan. Naast (niet gewijde) pastorale werkers ontstond een groep van vrijwilligers, die ook op enige manier actief werd in het pastoraat. Vanuit het dekenaat en het bisdom werd scholing (bijvoorbeeld 'toerustingscursussen' en 'de pastorale school') aangeboden.

Gelukkig was het niet allemaal malheur in die tijden. Veel vrijwilligers bleven zich inzetten voor de kerkgemeenschap. Een zeer succesvol initiatief, ontsproten uit de Willibrordparochie, was de vestiging in Vlaardingen van een 'aandachtscentrum' voor alleenstaanden, eenzamen of zij, die voor allerlei zaken hulp zochten. Dit aandachtscentrum werd op 11 maart 1994 door wethouder Kees van der Windt geopend als het 'Aanloophuis' met 'De Groene Luiken' aan de Oosthavenkade. Dit huis beantwoordde al snel aan zijn doelstellingen.

In april 1995 werd emeritus pastoor Adri Hermus ziek. Zijn uitvallen was definitief; later in het jaar stierf deze bij de parochianen zeer geliefde herder. Toen pastoor Van der Helm in 1997 Vlaardingen verliet, bleef er nog één gewijd priester over voor geheel Vlaardingen: pastor (een nieuwe benaming) Charles Duynstee. Het handhaven van vier parochies in een slinkende Vlaardingse Rooms-Katholieke gemeenschap bleek uiteindelijk dan ook niet mogelijk.
Er gingen stemmen op om tot een fusie van parochies te komen en ook om kerkgebouwen te sluiten. Vooral dit laatste veroorzaakte een schokeffect in de bestaande parochies. Begin 1997 oordeelde het kerkbestuur van de Willibrordparochie/Westwijk dat men de gedachte aan een toekomstige clustering van parochies 'heel langzaam moest laten groeien. Op zeer korte termijn ziet men niets zitten'. Toch kwam in 1995 al de zogenaamde dekenale opbouwwerker naar Vlaardingen, om te vertellen over succesvolle parochiefusies elders in het bisdom. Ook dat 'landde' niet echt. Na zijn vertrek ging het kerkbestuur weer over tot de orde van de dag.
In 1996 werden de koppen toch bij elkaar gestoken. Een

gezamenlijke parochiële werkgroep onder leiding van parochiaan Guus Trommelen schreef het praatpapier 'Hoog Water'. De suggestie dat de Willibrordkerk in de Westwijk wel eens gesloten zou kunnen worden, werd in het kerkbestuur afgedaan als: 'Slaat nergens op, is ongegrond'.
Toch startte het fusieproces onverbiddelijk op 25 november 1997. Er was ook geen andere mogelijkheid: ontkerkelijking, teruglopende roepingen en dure kerkgebouwen deden de oude organisatie de das om. Er werd met veel ambitie en optimisme gezocht naar nieuwe wegen. En ze werden gelukkig ook gevonden, weliswaar na vele hobbels en kuilen en - vooral - met veel emoties.
Op 1 januari 1999 fuseerden de vier Vlaardingse parochies tot één nieuwe Willibrordparochie. Deze fusie maakte in wezen de 'Willibrorduscirkel' rond:

Sint Willibrord, de Ierse monnik, heeft in Vlaardingen gepreekt en (wellicht) een primitieve missiestatie gesticht;
Willibrordus, schutspatroon van de Vlaardingse vissers;
Willibrordus, patroon van één van de vier Vlaardingse parochies van vóór de fusie;
Willibrordus, patroon van de gefuseerde nieuwe parochie.

Hiermee was het 'proces van aanpassing aan de realiteit' nog niet voorbij. De belangrijkste taak van het nieuwe parochiebestuur was het pastoraal en financieel weer gezond maken van de nieuwgevormde parochie.
Uiteindelijk resulteerde dit in een reeks rigoureuze maatregelen. Op 1 januari 2002 vertrok de laatste gewijde priester uit Vlaardingen. Op diezelfde dag werden de Joannes de Dooper- en de Willibrordus/Westwijkkerk aan de eredienst onttrokken. De H. Geestkerk bleef vooralsnog gehandhaafd, in afwachting van nieuwbouw op de plaats van de huidige Joannes de Dooperkerk. Als deze - naar verwachting - eind 2004 wordt geopend, zal ook de H. Geestkerk het lot van sluiting niet kunnen ontlopen.
Intussen werd begin 2002 de Pax Christikerk voorzien van een facelift, een eerste opbouwend fenomeen voor de toekomst. In september 2002 kwam mgr. A. van Luyn, bisschop van Rotterdam, hoogstpersoonlijk het nieuwe altaar inwijden.
Door deze opknapbeurt en de bouw van een nieuw aan deze tijd aangepast kerkgebouw in het centrum heeft het kerkbestuur van de Willibrordparochie de weg geopend naar een nieuwe toekomst, naar een mooie toekomst, met Gods hulp.

Pastoors

JOANNES DE DOOPER en voorgangers

Thidbald	ca 1157 - 1163
Henrik	ca 1215 - 1216
Andries	ca 1303
Herman van Lockhorst	ca 1481
Gijsbrecht Claes Allartszoon	1507 - 1525
Willem van Lockhorst	ca 1548 - 1549
Johannes Jacobszoon	ca 1551 - 1552
Kornelis Pontiaenszoon	ca 1570 - 1571
Hendrik Jacobszoon van Os	ca 1571
Johannes Snoek	1683 - 1684
Carolus de Bont	1684 - 1696
Cornelis Gijsbrechtszoon van der Kun	1696 - 1741
Nicolaus Henricus Dijkman	1741 - 1779
Adrianus Jacobus van der Sluys	1779 - 1787
Albertus Terbeek	1787 - 1802
Theodorus van Stavelen	1802 - 1831
Antonius Gijsbertus Faber	1831 - 1838
Joannes Josephus van Reysen	1838 - 1847
Andreas Matthias van Lottum	1847 - 1849
Theodorus Henricus van Deijl	1849 - 1863
Joannes Stephanus Gerardus Broeke	1863 - 1868
Wilhelmus Arnoldus Boerkamp	1868 - 1902
Petrus Johannes Dominicus Wouterlood	1902 - 1911
Johannes Leonardus Wouters	1912 - 1925
Hendrikus Johannes Maas	1925 - 1936
Johannes van der Sman	1936 - 1947
H.J.A. Theissen	1947 - 1953
Henri Arnold Antonius Rouw	1953 - 1961
Frederik Grent	1961 - 1971
Arnoldus J.M. Duyvesteijn	1971 - 1981
Jan J.Th. Eykman	1981 - 1988
Henk Hofstede (administrator)	1988 - 1989

SINT-WILLIBRORDUS

A. de Bot	1952 - 1956
L.J.A. Boomgaard	1956 - 1961
P.E.J. Bottelier	1961 - 1963
P.J. van Stralen	1964 - 1982
H.M. Hofstede (deservitor)	1982 -
J.F. de Rooij	- 1990

HEILIGE GEEST

Leonardus Marie Sluys	1954 - 1972
J. Straathof	1974 - 1977
C.E.J. Giesbers	1977 -

PAX CHRISTI

A.L.M. Hermus	1967 - 1989

DE GEZAMENLIJKE PAROCHIES
(Interparochiële Vereniging)

H.F.L.A. Baart (teamleider)	1983 - 1992
J.D.J. Kraus	1989 -
J.F. de Rooij	1989 -
L.M. Simons (pastoraal werker)	1989 - 1994
Bartholomeus Antonius Maria van der Helm (teamleider)	1990 - 1997
S. Bladowski	1992 - 1996
Roel Veldhuijsen (p.w.)	1995 - 1999
Charles E.M. Duynstee (teamleider)	1996 - 1999
Dick Verbakel (administrator)	1999 - 2000
Cees den Boogert (p.w.)	1999 - 2000
Henk Erdhuizen (teamleider)	2000 - 2002
Cees Koeleman (p.w.)	2000 -

Bronnen

LITERATUUR

Wouter C. den Breems, Kerkgebouwen in Vlaardingen. Vlaardingen, 1992.
Jeroen P. ter Brugge, Het Vlaardingse kloosterleven in de middeleeuwen. In: Historisch Jaarboek Vlaardingen 1992.
A. Boomert, Het Tertiarissenklooster St. Cecilia te Vlaardingen. In: Terra Nigra, 1970-56 en -57.
L.A. Buijnsters, Het klooster der Grauwe Zusters aan de Waal. In: Korpsblad Gemeentepolitie Vlaardingen, november 1983.
Prof. Dr. R.C. van Caenegem e.a., Grote Winkler Prins Encyclopedie. Amsterdam/Brussel, 1979-1984.
Catalogus van de R.K. Bibliotheek St. Johannes de Dooper. [1938].
Contact, maandblad voor R.K. Jong Vlaardingen.
Feestgids van Ned. R.K. Volksbond Afdeeling Vlaardingen, 1894-1919.
Feest-liederen ter gelegenheid van het eerste Plegtig H. Misoffer aan God opgedragen door den weleerwaardigen Heer Johannes Debets in de R.K. Kerk te Vlaardingen op den 20 augustus 1847.
Gids voor katholiek Vlaardingen. Vlaardingen, 1968.
Prof. dr. J.C. Groot, Encyclopedie van het katholicisme. Brussel, 1959.
B. van der Helm e.a., 25 Jaar Pax Christiparochie. Vlaardingen, 1992.
C.P.M. Holtkamp, pr., Uit de geschiedenis van het dekenaat; paapse stoutigheden in Zouteveen. In: Sursum Corda, 21 februari 1948.
Katholieke Illustratie, 85e jaargang, nr 10 (9 maart 1951).
Dr. H.J. Kok, Patrocinia van St. Willibrord in het middeleeuwse bisdom Utrecht. Uit: Archief voor de geschiedenis van de katholieke kerk in Nederland, afl. III, 1959.
Nieuwbouw Nederland. Rotterdam, maart 1953.
Parochiegidsen
Programma bij gelegenheid der herdenking van het 50-jarig bestaan der K.A.B. Afd. Vlaardingen, 1949.
L.J. Rogier, Geschiedenis van het katholicisme in Noord-Nederland in de zestiende en zeventiende eeuw. 2 delen. Amsterdam, 1947.
T. van Stavelen, De priester en de leek. 's-Hertogenbosch, 's-Gravenhage, 1826.
Matthijs A. Struijs, Van der Drift in Vlaardingen, 175 jaar Warmelo & Van der Drift. Vlaardingen, 1995.
Tijd-Schrift van de Historische Vereniging Vlaardingen, 1984-1985-1986.
Verslag van den Ned. R.K. Volksbond Afdeeling Vlaardingen over het tijdvak van 1 april 1894 tot 31 maart 1919.
G.N.M. Vis m.m.v. J. Gumbert, Egmond tussen Kerk en wereld. Hilversum, 1993.
W.J. van der Vlis Mzn, Vlaardingen, dertien eeuwen kerkgeschiedenis. Vlaardingen, 1992.

ARCHIEVEN

Archief van de R.K. Parochie van Sint Joannes den Dooper, inv.nrs. 8, 9, 11, 13, 14, 16, 17, 19, 22, 24, 31, 32, 39, 54, 59, 74, 75, 76, 81, 83, 84, 85, 86, 88, 89, 96, 112, 115, 131, 133, 136, 144, 146, 147, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 159, 163, 166, 167, 172, 174, 177, 182, 183, 185, 191, 201, 202, 204, 208, 209, 213, 214, 215, 220, 221, 226, 228, 234, 243, 244, 245, 254, 255, 256, 264, 287, 288, 323, 325, 327, 328, 329, 336, 337, 340, 361, 372.
Archief van de R.K. Parochie van Sint Willibrordus/ Westwijk, ongeïnventariseerd.
Archieven van het Stads- cq Gemeentebestuur van Vlaardingen (1811) 1813-1962 (1990):
- Ingekomen stukken, 1863;
- Notulen van de openbare vergaderingen van de Stedelijke Raad, 1856, 1863, 1951, 1962.
Handschriftenverzameling Stadsarchief Vlaardingen.

Verklarende woordenlijst

aartspriester	tussen 1727-1853 bestuurder van het Hollandse missiegebied
administrator	parochiebestuurder als gevolmachtigde van de bisschop
aflaat	een door de kerkelijke overheid verleende kwijtschelding van tijdelijke zondestraffen
apostolisch vicaris	het hoofd van een apostolisch vicariaat, een rechtstoestand die onmiddellijk voorafgaat aan de hiërarchische organisatie in aartsbisdom en bisdommen
bedrijfsapostolaat	geestelijk genootschap om door gebed de verspreiding van het geloof bij bedrijven te bevorderen
biechten	zonden belijden en bij de priester gratie komen vragen
breve	pauselijk schrijven
communicant	lid van de kerk
communie	ontvangen van de hostie (de eucharistie)
concilie	vergadering van alle bisschoppen onder leiding van de paus
consecratie	(in)wijding
deservitor	waarnemend pastoor
episcopaat	gezamenlijke bisschoppen van één land
eucharistie	de viering van het breken van het brood
Heilige Mis	Eucharistieviering, bestaande uit vaste ceremonieën en gebeden
hostie	rond dun schijfje ongedesemd tarwebrood dat in de H. Mis wordt gebruikt
jansenist	aanhanger van de Nederlandse theoloog Cornelis Jansen
kajotter	lid van de Katholieke Arbeiders Jeugdbeweging (K.A.J.)
kapelaan	gewijd priester, helper van de pastoor in een parochie
kerkgang	het eerste bezoek aan de kerk na een bevalling
lof	gebedsdienst
moderator	godsdienstleraar
neomist	pas gewijd priester
Pieterspenning	geldinzameling sinds 1860, toen de paus van het grootste deel van de Kerkelijke Staat beroofd was
presbyterium	plaats van bijeenkomst van priesters achter het altaar (het 'priesterkoor')
provicaris	plaatsvervanger van een bisschop
relikwie	overblijfselen van het lichaam van heiligen
rozenkrans	gebed ('rozenhoedje')
sacramenten	zeven wijdingen, door Christus ingesteld, t.w. doopsel, vormsel, eucharistie, biecht, oliesel, priesterwijding en huwelijk
sacramentarium	oud kerkelijk boek
sacristie	ruimte waar alle benodigdheden voor de eredienst bewaard worden
secularieren	geestelijken, die niet behoren tot een (klooster)orde
statie	standplaats van een priester
transept	kruis- of dwarsbeuk aan een kruiskerk
transsubstantiatie	verandering van brood en wijn in het lichaam en bloed van Christus tijdens het H. Misoffer

veertig-urengebed	het aanbidden van het sacrament van het altaar gedurende veertig uren
vicaris	plaatsvervanger van een geestelijk ambtsdrager, b.v. de paus
vormsel	handoplegging en zalving als aanvulling en bekroning van het doopsel t.b.v. kinderen in hun 12e levensjaar
zouaaf	vrijwilliger, lid van het Zouavenkorps, actief tussen 1860 en 1870 voor de verdediging van de Kerkelijke Staat

(Collectie Stadsarchief Vlaardingen)

DE R. K. KERK (ACHTERZIJDE).

Max Thurmer

In touw sinds 16

De geschiedenis va

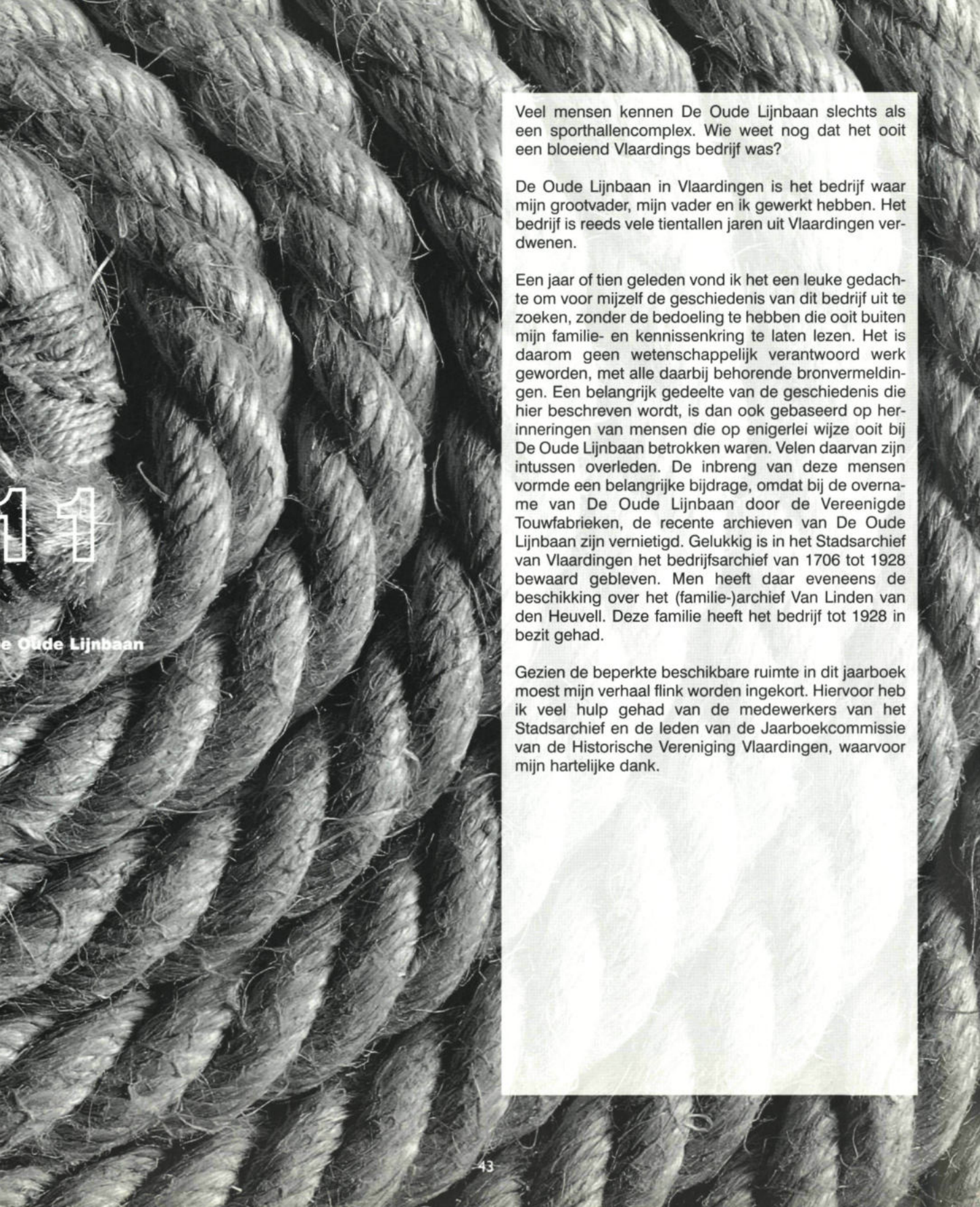

1 1

e Oude Lijnbaan

Veel mensen kennen De Oude Lijnbaan slechts als een sporthallencomplex. Wie weet nog dat het ooit een bloeiend Vlaardings bedrijf was?

De Oude Lijnbaan in Vlaardingen is het bedrijf waar mijn grootvader, mijn vader en ik gewerkt hebben. Het bedrijf is reeds vele tientallen jaren uit Vlaardingen verdwenen.

Een jaar of tien geleden vond ik het een leuke gedachte om voor mijzelf de geschiedenis van dit bedrijf uit te zoeken, zonder de bedoeling te hebben die ooit buiten mijn familie- en kennissenkring te laten lezen. Het is daarom geen wetenschappelijk verantwoord werk geworden, met alle daarbij behorende bronvermeldingen. Een belangrijk gedeelte van de geschiedenis die hier beschreven wordt, is dan ook gebaseerd op herinneringen van mensen die op enigerlei wijze ooit bij De Oude Lijnbaan betrokken waren. Velen daarvan zijn intussen overleden. De inbreng van deze mensen vormde een belangrijke bijdrage, omdat bij de overname van De Oude Lijnbaan door de Vereenigde Touwfabrieken, de recente archieven van De Oude Lijnbaan zijn vernietigd. Gelukkig is in het Stadsarchief van Vlaardingen het bedrijfsarchief van 1706 tot 1928 bewaard gebleven. Men heeft daar eveneens de beschikking over het (familie-)archief Van Linden van den Heuvell. Deze familie heeft het bedrijf tot 1928 in bezit gehad.

Gezien de beperkte beschikbare ruimte in dit jaarboek moest mijn verhaal flink worden ingekort. Hiervoor heb ik veel hulp gehad van de medewerkers van het Stadsarchief en de leden van de Jaarboekcommissie van de Historische Vereniging Vlaardingen, waarvoor mijn hartelijke dank.

De Lyn draaier.

De ganch is slecht, Maar't werck is raht.

Den Broomen Zyn verkeerden wandel,
In't oog van hem, die't niet verstaat,
Bedryft nochtans een goeden handel,
Die in het Onweer komdt te baat;
Dan blyft het leevens Schip behouwen,
Aan Zyn gevlochte kaabel touwen.

DELTA
CROSS ROPE

REG. TRADE MARK

Wat stevig bindt
vereent ons door de eeuwen heen.

Sinds 1611 in touw

N.V. De Oude Lijnbaan - Vlaardingen - Holland

Een bladzijde die bij prijslijsten van de Oude Lijnbaan als voorblad diende.
De afbeelding van de lijndraaier is van de gebroeders Luyken, en afkomstig uit "Het Menselyk Bedryf" uit 1694. De driehoek rechts bovenin is het gedeponeerde handelsmerk voor gevlochten touwwerk, het z.g. "Delta Cross Rope". (Collectie Max Thurmer).

(Collectie Max Thurmer).

Touwfabricage

Touw is een product dat reeds ver voor onze jaartelling werd gebruikt. De piramiden in Egypte zijn met behulp van touw gebouwd. Het principe van touw maken was en is nog steeds eenvoudig. De grondstoffen zijn intussen veranderd, maar de grondbeginselen zijn hetzelfde gebleven.

Toen de lijnbanen in 1611 begonnen touw te maken, waren de grondstoffen vlas en hennep. De vezels van deze planten werden op planken, voorzien van pennen, uitgekamd, "over de hekel gehaald". Het doel hiervan was om de vezels schoon te maken en ze keurig naast elkaar te krijgen (vergelijk het met het kammen van uw haar). Daarna werden er garens van gedraaid. Zoals bekend, startte onze zeeheld M.A. de Ruyter zijn carrière in een lijnbaan, waar hij in zijn "blauwgeruite kiel" aan het grote wiel draaide.

Aan een wiel bevond zich een aantal haken. Aan zo'n haak werd een plukje hennep vastgemaakt van de "dot" die de "touwslager", "lijndraaier" of "baander" om zijn middel had. Hij liep achteruit weg van het wiel, terwijl hij steeds een plukje hennep tussen zijn vinger door liet glijden. (In "Het Menselyk Bedryf" van Luyken noemt men dat achteruit lopen "een verkeerden wandel"). De draaiende beweging van de haak zorgde ervoor dat een "garen" ontstond. De garens werden opzij gehangen tot er voldoende waren. Dan werd een aantal garens aan de haak gepikt en in elkaar gedraaid tot "strengen". Deze werden weer opzij gehangen tot er voldoende waren om daarvan een touw te maken.

(Collectie Max Thurmer).

Dat wiel is altijd een belangrijk onderdeel geweest in de touwslagerij. Het draaien van het wiel, hoe simpel dat ook moge lijken, was zeker voor een beginner geen eenvoudige opgave. Belangrijk was namelijk dat het wiel met een constante snelheid werd gedraaid. Als de draaier te hard draaide, kwam er meer draaisel op het garen, draaide hij te langzaam, dan had het garen te weinig draaisel. Draaide hij met wisselende snelheid dan ontstond er een bobbelig garen.

Tot in de moderne tijd is de fabricage van touw in principe hetzelfde gebleven (al gebeurt dit sinds 1968 niet meer in Vlaardingen). De balen ruwe sisal (250 kg per baal) en ruwe manilla (125 kg per baal), die per schip in de Rotterdamse haven zijn aangevoerd, worden in de fabriek uit elkaar gehaald. Men heeft nu bossen ruwe vezels van ca. 1 meter lengte. Deze vezels moeten eerst worden schoongemaakt. Ze worden uitgekamd, dit noemt men het "hekelen".

De bossen ruwe vezel worden in plukken op een soort lopende band van de machine gelegd, die ze naar de hekelpennen voert. Van deze pennen zijn er in een machine twee sets. De eerste set draait een bepaalde snelheid en de tweede set draait iets sneller. De bossen worden als het ware uit elkaar getrokken en de vezels komen min of meer naast elkaar te liggen. Aan het eind komen ze dan ook de machine uit als een lint. In deze machine wordt ook olie (of andere middelen) toegevoegd om de vezel wat soepeler te maken.

Afhankelijk van hoe schoon de vezel is, kan het gebeuren dat hij nogmaals door dezelfde machine gaat. Dan worden de linten door een aantal volgende machines gestuurd waar ze "gestrekt" worden; zo komen de vezels dus allemaal in dezelfde richting te liggen. Ze lopen nog steeds over twee sets pennen, waarvan de eerste set langzamer draait dan de tweede. In iedere volgende machine staan de pennen wel steeds dichter bij elkaar zodat het lint ook steeds "zijde-achtiger" wordt. Na de laatste machine in dit proces is een dun lint ontstaan, een z.g."spinlint", dat wordt opgevangen in tonnen en dat naar de spinmachine wordt gevoerd. Deze laatste draait het lint in elkaar tot garen.

De garens worden in het garenrek opgehangen en gaan van daaruit via de garenplank naar de "uithaalwagen". Aan deze uithaalwagen zit een draaiende haak en zodra het geheel gaat rijden, wordt een streng gevormd. Als er drie of meer strengen klaar zijn worden deze met een "tol" in elkaar gedraaid tot een tros. Dit noemt men het "slaan van een tros".

Afhankelijk van het basismateriaal, sisal of manilla en de toevoegingen wordt het garen verkocht als eindproduct, o.a. als nettengaren en balenperstouw voor gebruik in de landbouw, of het gaat als halfproduct verder het bedrijf in voor de fabricage van touwwerk. Bestond het touwwerk in de laatste 100 jaar voornamelijk uit manilla- en sisalvezel,

later komen daar ook kunstvezels bij zoals nylon en polypropyleen.

Buitenstaanders die een bezoek brachten aan De Oude Lijnbaan zal het niet zijn opgevallen, maar als er strengen en een tros gemaakt werden, controleerde de "baanbaas" niet alleen of de correcte tandwielen in de machines waren aangebracht, maar hij liep ook van voor tot achter en weer van achter tot voor mee langs de baan en legde constant zijn hand even op de strengen en de tros, soms even knijpend om te voelen of alles was zoals het zijn moest.
Bezoekers in de jaren '60 van de vorige eeuw zullen zich niet gerealiseerd hebben dat aan de touwproductie van De Oude Lijnbaan, waar men sinds 1611 in touw was, spoedig een einde zou komen.

IN TOUW SINDS 1611

De geschiedenis van De Oude Lijnbaan in Vlaardingen

Het begin

Aan het begin van de 17e eeuw was Vlaardingen een stadje met ca. 2.200 inwoners, die vrijwel allen direct of indirect iets met de visserij te maken hadden. De schepen die ter visvangst voeren, moesten worden gebouwd op werven. Om naar en op zee te varen waren zeilen nodig, netten om de haring te vangen en vaten om ze te verpakken. Logisch dus dat allerlei nevenbedrijfjes ontstonden. Zo ontstonden ook z.g. lijnbanen, lange, dikwijls in verhouding vrij smalle, stukken land waarop men garens en touw ging maken, in eerste instantie voor gebruik in de visserij.

Nadat in 1551 de Vettenoordse Polder werd bedijkt en drooggemaakt begon dit gebied activiteiten aan te trekken. Op 23 april 1611 ontvangen in dit gebied 3 lijndraaiers, t.w. Mees Cornelisz., Louris Teunisz. en Michiel Jacobsz. elk *"een stucke lants tot een lijnbaen gedolven in eeuwige erffpacht"* . Deze stukken grond liggen ten zuiden van de *"Somerstraet"*. De erfpacht bedraagt 20 Carolusguldens per lijnbaan per jaar.
Over de eerste periode is er nauwelijks iets bekend over de lijnbanen. Wel weten we dat elke baan een aantal keren verkocht is. Door overlijden van familieleden en door aankopen komen deze banen uiteindelijk terecht in handen van Jan van Leeuwen en Neeltje Meuch. Als deze beiden overlijden, willen de erfgenamen van de banen af.
Bij de notaris komen dan: *"Cornelis Persoon en Huybregt van Witsenburg als testamentaire voogden van Catharina Meuch voor 1/4 en als gemachtigden van Cornelia Meuch voor 1/4 benevens Adriaan van der Meer als gemachtigde van Abraham van Leeuwen tezamen erfgenamen testamentair van wijlen Jan van Leeuwen en Neeltje Meuch, echtelieden, overleden binnen deze stad"*.

Nieuwe eigenaar

In 1706 worden er aanplakbiljetten in Vlaardingen opgehangen, waarin wordt aangeboden: *"een riant bedrijf met drie rijen swaeren schoone ypeboomen, met drie drayhuysen off lootsen alsmede een teerstoff en keetels...."*. Een exemplaar van het originele aanplakbiljet is bewaard gebleven in het Stadsarchief, met daarin een uitgebreide beschrijving van het bedrijf. De veiling vindt plaats op maandag 9 augustus 1706.

Abraham van der Linden wordt voor een bedrag van f. 7.748,- de eigenaar van deze lijnbaan. Van Linden is tevens koopman en reder en oud-substituut-baljuw.
Dit is het begin van een lange periode Van Linden (van den Heuvell).

In het begin moet de "baan" een open stuk land zijn geweest met bomen en enkele bouwwerkjes daarop. Op een kaart van omstreeks 1800 staan op de lijnbaan uitsluitend bomen getekend.

Op 12 augustus 1755 trouwt Hendrik van den Heuvel met Alida van der Linden, de dochter van Abraham, en zo erft Van den Heuvel de lijnbaan. Zijn zonen voegen de naam van moeder aan vaders naam toe en schrijven in het vervolg ook Van den Heuvell met dubbel ll. Het bedrijf zal tot in de twintigste eeuw in handen blijven van de familie Van Linden van den Heuvell.

De originele oprichtingsakte, uit 1611, van een lijnbaan ten zuiden van de Somerstraat. De akte bevindt zich in het Stadsarchief.
(Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

Abraham van der Linden (1684-1767)
(Collectie Visserijmuseum, foto Arie Wapenaar©)

Abraham van der Linden schrijft voorin één van zijn boeken: *"Looft God bovenal in Vlaardingh"*.
Er zijn aantekeningen van hem bewaard gebleven waarin hij zijn producten beschrijft, o.a. *"cabels, zeijsings, marseylschoten, alsmeede kloentjes marlijn en stikjes coopvaardy huising"*. Hij gebruikt voor de fabricage *"Ryga-, Koningsburger- Moskovisch- en Hollantse reyn hennip"*. Naar gelang de kwaliteit en de prijs wordt zijn touw geteerd in *"Clamer-, Stockholmse-, Wijburger- of Moscovijse Teer"*.
Hij begint met het opknappen van het bedrijf. De totale kosten van deze vernieuwingen bedragen f. 1400,-. De investering loont kennelijk, want uit de boeken blijkt dat 3 jaar later, in 1709, geld wordt verdiend.
De omzet is in dat jaar bijna f. 25.000,-. De loonsom in dat jaar bedraagt f. 3.105,-. *"Schiedt over God Loff, zomma f. 5.905,01"*. In 1716 schiet over f. 3.795,- en in 1726 f. 9.675,16.
In de beginjaren wordt geld verdiend, zo blijkt uit de boeken. In 1787 wordt met een nieuw boek begonnen, waarin o.a wordt vermeld: *"Overgehouden gemaakt touwwerk Den Laasten December 1787"*. Men vermeldt: *"wit goed (ongeteerd touwwerk) 3.035 kg en zwart goed (geteerd touwwerk) 65.015 kg."* Dit maakt samen 68.040 kg, met een waarde van f. 9.072,16. In dit jaar wordt een winst genoteerd van f. 11.677,-. Dat men veel geteerd touwwerk op voorraad heeft, is misschien wat vreemd, omdat men het "witte" touwwerk altijd nog teren kan als het nodig is, maar aan geteerd touw kan men niets meer veranderen. Bovengenoemd boek loopt tot 1832 en vele jaren blijken met winst te zijn afgesloten.
Het lijkt erop dat het goed gaat met het bedrijf. Echter, er zijn stukken die vermelden dat in januari 1851 de opstallen van de Oude Lijnbaan voor f. 2.800,- worden verkocht aan de Rotterdamse handelaar en reder George Betz, een familielid van de Van den Heuvells. Waarschijnlijk heeft A. van Linden van den Heuvell op dat moment wat financiële problemen. In 1863 echter gaat het helemaal verkeerd en Van den Heuvell zoekt een financieel sterke compagnon. Hij vindt deze in zijn buurman Wout de Vlaming. De beide buren mogen elkaar niet echt, vermoedelijk omdat De Vlaming zich nogal op zijn rijkdom laat voorstaan, evenals op zijn functie als gemeenteraadslid en het feit dat hij kapitein-commandant is van de schutterij. De vrouw van De Vlaming, Charlotte, kan het echter prima vinden met de Van den Heuvells en zij haalt haar man over om toch deel te nemen. De Vlaming verbindt echter wel een aantal voorwaarden aan het inbrengen van zijn geld:

1e : de "oude baas" moet finaal uit de Baan
2e : George (Betz) wordt ondergeschikte, geen deelgenoot
3e : De Vlaming wordt superieur
4e : de naam zal worden "De Vlaming & Van den Heuvell"

De laatste drie condities vormen voor de oude heer Van den Heuvell weliswaar een probleem, doch als men hem financieel tegemoet komt, zal hij toestemmen. Hij heeft bovendien nog een salaris als burgemeester, als secretaris van Vlaardinger-Ambacht, als wethouder van Vlaardingen en als directeur van de Vlaardingsche Assurantie Mij.
Het lijkt erop dat er een samenwerkingsvorm is gevonden tussen de heren De Vlaming en Van Linden van den Heuvell. Er gaat op 30 juni 1863 een brief uit, getekend door A. van Linden van den Heuvell, waarin wordt medegedeeld dat J.G. van Linden van den Heuvell en W. de Vlaming samen de Oude Lijnbaan zullen voortzetten. Dat Van den Heuvell het goed met buurvrouw De Vlaming kon vinden, kan blijken uit zijn privé-boekhouding, waarin een aantal keren de post voorkomt "Cadeau voor Lotje".
Helaas, de samenwerking is geen lang leven beschoren, want er gaat op 4 maart 1867 weer een brief uit, waarin staat dat De Vlaming en Van den Heuvell uit elkaar zijn en dat J.G. van den Heuvell alleen de baan zal voortzetten. Het gaat ook De Vlaming financieel niet echt goed meer en in 1870 gaat hij failliet.

De heer J.G. Betz, een neef van de familie, had Van den Heuvell in de financieel moeilijke jaren ook financieel enigszins gesteund door in 1851 de opstallen van de Oude Lijnbaan voor f. 2.800,- te kopen. In 1870 gaat men weer naar de notaris, dit keer notaris J. van Stipriaan Luïscius. Johan George van Linden van den Heuvell, *"Burgemeester van Vlaardinger-Ambacht en Kethel en Spaland en fabriekant, woonende te Vlaardingen"*, koopt voor f. 4.300,- terug: *"Een lijnbaan en touwslagerij, met bergplaatsen, teerstoof, woning van den meesterknecht en verdere gebouwen en getimmerten, groot vier en veertig vierkante roeden zes en veertig vierkante ellen"*. De rekening van de notaris bedraagt f. 301,-.
J.G. Van Linden van den Heuvell is intussen getrouwd met Mejuffrouw Visser uit Schiedam, wier vader firmant is in de touwslagerij Visser & van Leeuwen. Deze lijnbaan is uniek, want het is de enige in Nederland die volledig is overkapt en derhalve kan men hier onafhankelijk van het weer werken. Schoonvader Bastiaan Visser overlijdt in 1873 en Van den Heuvell koopt de baan voor f. 18.500,-. Hij liquideert het bedrijf, laat de overkapping afbreken en in Vlaardingen weer opbouwen. Het past wel niet exact maar voor een bedrag van f. 3.541,- extra wordt de Oude Lijnbaan overdekt van het baanhuis tot aan de Vetteoordsloot. Het gevolg is dat de productie stijgt, evenals de winst.

Een goede buur...

De plaatsing van de kap kost het bedrijf echter nog extra geld. Een buurman van De Oude Lijnbaan, aan de kant van de Prins Hendrikstraat, is M. Droppert, die op 26 maart 1874 tekent voor ontvangst van een bedrag van f. 5,- *"voor schadevergoeding wegens vernielde selderijplanten door het ambachtsvolk bij gelegenheid van verrigte werkzaamheden op mijn tuingrond in het verband met het bouwen der loods overdekking van Zed. Touwslagerij"*.
In 1894 koopt J.G. van Linden van den Heuvell de *"warmoezierstuin"* van buurman Droppert. Uiteraard krijgt hij hiervoor een gespecificeerde rekening van notaris A. Knottebelt, *"wegens de gehouden veiling van een warmoezierstuin, het opmaken, minuuteren en verlijden van een koopcontract groot fl. 6690,-, schrijven van een afschrift daarvan, bezorgen der overschrijving, onderzoek hypotheekkantoor, met alle verschotten van regels, getuigen, registratierecht, overschrijving, landmeters, drukken biljetten, afslager, aanplakker, omroeper, kamerhuur en vertering, advertentiën, enz.."* f. 321,44, dan komt daarbij nog een trekgeld van f. 33,25. Derhalve bedraagt de totaalrekening f. 354,69, waarvoor de notaris dus wel iets heeft moeten doen!

Boekhouding

De boekhouding van het bedrijf is voor een groot deel bewaard gebleven en er zitten bijzonder interessante stukken in. Zo zijn er loonstaten, inkoopstaten, productiestaten etc.
Een bloemlezing hieruit:

1736 Een Nieuwen bodem en Nieuw onderstuk in de groote Teerketel gemaakt, door Corns. Vlieger koperslager alhier.
(Teer werd gebruikt om touwwerk beter vochtbestendig te maken. Dat een teerketel weleens een nieuwe bodem nodig heeft, lijkt niet zo gek als men naar de gebruikte hoeveelheden teer kijkt.)
1737 Ingeslagen: 494 ton Teer waarvan verkocht 227 ton, alzoo eigen gebruik 267 ton
1776 Ingeslagen: 407 ton Teer waarvan verkocht 112 ton. alzoo eigengebruik 305 ton.
1787 Den ... April overleden Mejufvrouw de Weduwe A. van Linden en de Baan met 1e Mei van dat jaar overgenomen door haren kleinzoon Abraham van Linden van den Heuvell. - Onder het als toen aanwezige touwwerk bevond zich 33 Kabels en 59 Reepen;- de gehele voorraad beliep 102470 Ponden, hetgeen is overgenomen a f. 12,- de 100 pond, benevens 40 schijven Garen, wegende 27160 Ponden.
(Repen waren dikke touwen waaraan het net was bevestigd.)
1789 Associatie van A.van Linden van den Heuvell met Corns. van den Heuvell, tot den 30e April 1801.-
1802/3 Een buitengewone vertimmering= f. 2254:17.-
1803 Een huisje nevens de Baan aangekocht tot woning voor den Meesterknecht, f. 478,-. Transportkosten f. 38:16 totaal f. 516:14.-
1805 Achter in de Baan nieuwe schoeijing en nieuwe boomen f. 154:11.-

Beloning

De lijnbaan is niet alleen een bron van inkomsten voor de familie Van Linden van den Heuvell, ook vele gewone Vlaardingers verdienen er een boterham. Hoe de arbeidsomstandigheden waren toen de drie lijnbanen begonnen is niet bekend. In 1831 vermeldt het personeelsregister 17 namen, in 1836 21 en ook in 1846 zijn het er 21. In vele gevallen komen steeds dezelfde namen voor. Er worden ook enkele vrouwelijke werknemers vermeld! Helaas zijn geboortedata niet vermeld, wel de datum van indiensttreding, en bij sommigen wanneer ze het bedrijf weer verlaten hebben. Het aantal personeelsleden blijft vrij constant, want in 1863 bijvoorbeeld zijn er 16 volwassenen in dienst en "8 jongens of meisjes". Men blijkt over een zeer trouwe kern te beschikken, want er zijn werknemers bij die dan al vele jaren in touw zijn. De Goede sinds 1831, Minderman sinds 1836, en Van Mechel sinds 1851.
In het Stadsarchief in Vlaardingen is veel bewaard gebleven m.b.t. de werknemers van de Oude Lijnbaan vanaf ca. 1865.

Dat niet alle functies even hoog gewaardeerd worden blijkt uit een brief die Van Linden van den Heuvell schrijft aan de Raad van Beroep in Rotterdam. Hij vermeldt hierin o.a.:

27 December 1904

dat de op de loonlijst vermelde Rika van der Struys is een vrouw van 50 jaren, welke reeds circa 26 jaren in de touwslagerij werkzaam is en al dien tijd hetzelfde werk verricht zonder vooruitzicht ooit enig ander werk in de touw slagerij te zullen verrichten,- welk werk bestaat uit draaien van een rad of het overwinden van garen, voor welke werkzaamheden volstrekt geene kunde of opleiding wordt vereischt. (getuige ook het feit, dat bij groote drukte losse werklieden, geheel vreemd aan het touwslagersbedrijf in dienst worden genomen, uitsluitend om gedurende enkele dagen te draaien of garen over te winden).
Het loon van Rika bedraagt f. 0,065 per uur
In 1905 heeft het bedrijf ongeveer 20 werknemers in de baan en de spinnerij. Dat is dus ongeveer hetzelfde aantal als een halve eeuw daarvoor. Verder personeel, bijvoorbeeld op kantoor, wordt niet op de loonlijsten vermeld. Magazijnmeester is een zekere W. Borsboom, wonende Rijkestraat 51, die een beloning heeft van f. 12,- per week.

De beloning van de touwslagers loopt nogal uiteen:

Touwslager	W. Houdijk	f. 0,20 per uur
,,	L. de Ruiter	f. 0,15 per uur
,,	H. Noorlander Jr.	f. 0,15 per uur
,,	H. Noorlander Sr.	ca. f. 1,40 per dag
,,	H. Dijkshoorn	f.11,- per week
,,	W. Voorend	f. 0,12 per uur
Touwslager (spinner)	J. Houdijk	stukwerk
,, ,,	D. v.Breukelen	,,
,, ,,	Ant. v.Schaick	,,
,, ,,	C. Voorend	,,
,, ,,	Adr. v.Schaick	,,
,, ,,	N. Noorlander	,,
Arbeidster i/d touwslagerij	Rika v.d. Struis	f. 0,065 per uur
Touwslagersjongen	W. Roest	f. 0,035 per uur
,,	A. v.d.Meer	f. 0,035 per uur
,,	D. Haddeman	f. 0,035 per uur
,,	J.D. Mentier	f. 0,035 per uur

Een aantal van bovengenoemde familienamen komt nog steeds voor in Vlaardingen. Opvallend is dat de beloningen voor dezelfde werkzaamheden nogal uiteenlopen.
Vermoedelijk is niet al het personeel steeds in vaste dienst. Zo staan er in 1906 30 personen op de loonlijst, waaronder M. de Goede, touwslager en spinner op stukloon. Hij werkt 6 dagen in de week en ontvangt daarvoor een bedrag dat ligt tussen de f. 9,97 en f. 12,80. In 1913 verschijnt op de loonlijst "C. Turner", touwslager voor f. 0,21 per uur, die zeker niet tot de slechtst betaalden behoort. (C.Turner blijkt een schrijffout te zijn in het register van het bedrijf. Bedoeld wordt C.(P.) Thurmer)
Cornelis Pieter Thurmer schijnt goed te werken, want zijn beloning wordt jaarlijks beter: 1915, f. 0,30 per uur; 1916 f. 20.- per week (59 mensen in dienst); 1917 f. 22,50 per week (24 mensen in dienst); 1917 f. 25,- per week (17 mensen in dienst). In 1918 blijkt C.P. de best betaalde van alle touwslagers met f. 30,- per week. In 1919 vangt hij f. 40,- per week en in 1920 f. 45,- per week.

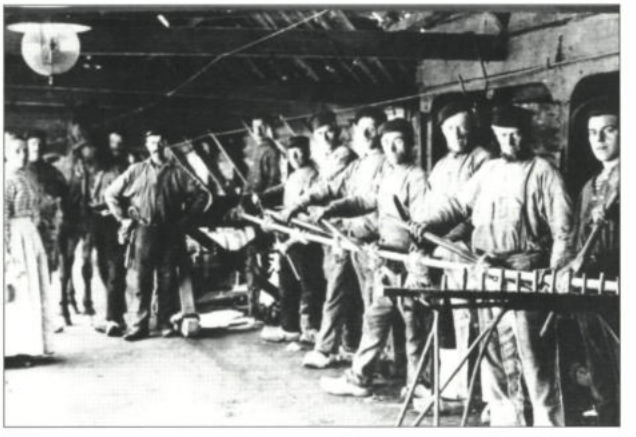

v.l.n.r. Betje van Schaik, Henk Dijkshoorn, onbekend, Immert Saarloos. Kees de Ruiter. WIllem Voorend, Kees Voorend, Rinus de Goede, Janus van Schaik, Rinus van Wieringen, Piet van Houwelingen, onbekend. (Collectie Max Thurmer).

Voor sommige van zijn personeelsleden heeft Van Linden van den Heuvell een zwak. Als op 26 december 1917 magazijnmeester Borsboom overlijdt houdt Van Linden van den Heuvell een klinkende grafrede.
Een citaat: *"Het is mij niet mogelijk van hier te gaan zonder een laatste groet te hebben gebracht aan onzen trouwen vriend Borsboom. Ja Borsboom een vriend, dat waart Ge, een vriend die op onderhoudende en prettige wijze kon vertellen van Uw wedervaren in Oost, west en alle landen dezer aarde, een vriend ook, die op eenvoudige wijze een blik gaf in Uw rechtschapen en eerlijk gemoed...".*

Moordaanslag

Dat het niet altijd koek en ei was tussen werkgever en werknemer blijkt uit een stukje uit de Nieuwe Vlaardingsche Courant van 10 juni 1916:
Heden voormiddag ontstond een woordenwisseling tusschen den heer J.H. van Linden van den Heuvell en den baas der spinnerij van zijn touwslagerij "De Oude

Lijnbaan". Het gevolg was, dat die baas zich daarop zoo boos maakte, dat hij zijn mes trok en den heer van den Heuvell eerst een steek in den hals en toen deze zich omkeerde, nog een in den rug toebracht.
De verwonde kon nog het kantoor bereiken, waar hij ineen zakte. Dadelijk werd toen een geneesheer gezocht en men was zoo gelukkig Dr. Kooiman thuis te vinden, die dadelijk meeging en bevond dat de slagader in den hals geraakt was. Het hevig bloeden daarvan zou den dood tengevolge moeten hebben.
Dank de spoedige hulp van Dr. K. is de toestand van den heer van den Heuvell thans niet levensgevaarlijk. De andere wonden zijn niet ernstig. Algemeen is de deelneming in het ongeval dat de heer van den Heuvell trof.
De dader is de 31-jarige C.J. D., wonende alhier.

J.H. van Linden van den Heuvell heeft de aanslag overleefd en is vrij snel weer genezen. Uit alle delen van het land ontvangt hij post waarin hem beterschap wordt gewenst.
De dader van de aanslag wordt door de Arrondissements-Rechtbank te Rotterdam, op de zitting van dinsdag 29 augustus 1916, schuldig bevonden en veroordeeld tot een jaar gevangenisstraf, met een proeftijd van 3 jaar.
Van den Heuvell blijkt niet haatdragend. Hij wil toch dat er voor het gezin van de dader gezorgd wordt en vraagt het Leger des Heils daarvoor zorg te dragen. Het Leger doet dat, maar er blijken wat problemen. Het slachtoffer wordt door de vrouw van de dader bestookt met bedelbrieven en later ook door brieven van de gevangene zelf. Hij vraagt zelfs of hij weer in dienst mag komen bij De Oude Lijnbaan. Het voortdurend aandringen gaat zover dat Van den Heuvell via een advocaat laat weten dat dit moet ophouden! Een leuke bijzonderheid is dat de kledingstukken van de heer Van Linden van den Heuvell, met de gaten erin en het bloed erop, in het Stadsarchief zijn bewaard!
Behalve bij een moordaanslag lijkt De Oude Lijnbaan reeds vroeg betrokken bij een vorm van bedrijfsspionage. Er is correspondentie tussen een meneer Stenis uit Rotterdam en Van den Heuvell. Stenis, een touwslager bij een concurrerend bedrijf in Rotterdam, schrijft Van den Heuvell allerlei wetenswaardigheden over het bedrijf waar hij werkt. Veel van deze informatie is uiterst vertrouwelijk. Wanneer deze informatiestroom gestart is, is niet helemaal op te maken uit de brieven. Wel deelt Van Stenis op zeker moment schriftelijk mee dat hij op 13 september (1909) zijn ontslag heeft ingediend bij zijn werkgever en dat hij op 20 september a.s. in het volste vertrouwen bij Van den Heuvell in dienst treedt.

Uw verrader slaapt niet!

Dat niet alle personeelsleden het zo goed met elkaar voor hebben blijkt uit een aantal epistels dat bewaard is gebleven. In enkele anonieme briefjes wordt de patroon geadviseerd om die of gene eens in de gaten te houden in verband met activiteiten die, op welke manier dan ook, niet door de beugel kunnen.
Zo ontvangt J.H. van Linden van den Heuvell begin maart 1920, een brief met de volgende inhoud:

Wel Edl Heer
Ik wil u langs gedekte en geheime weg in ligte wegens het personeel ter wille van de zaak wil ik u op 4 a 5 punte wijze maar onderzoek het personelijk en spreekt er met niemant over nog met de baas want als die het weet ee eene schaft heel de baan het voord A en C Steenis begint u eerst eens de sleutel van Steenis te ontnemen van de Achter uitgang dan heeft u nog nooit zoon raar gezicht gezien want gaan en komen kunnen ze na believen en als u eens voor 8 uren kwam kijken smorgen als u dan in de fabriek in de kachel keek of in de achsla wat er daar alzoo in verbrant wort beste hennep olie en s Zaterdags wort er best pak linnen aan stuke gesneden om de Machiene te smeeren en schoon te make door C Steenis of een ander die er niets van weet en wat heet het noodigte is aan zoon Mechien wort nooit naar geken of gesmeert en als het zoo doorgaat heeft u binnen een enkel jaar niets als oud roest en dat voor zoon beste Mechien t is niets als om de boel maar zoo gauw mogelijke tijt na de maan te helpen in plaats van de zaak te doen bloejen wil uw zoo goed zijn het kalm te onderzoeken dan zult u zelf overtuigt zijn dat deze brief waarheid bevat.

Van den Heuvell hangt de brief op in het bedrijf, voorzien van het volgende commentaar:

Deze dwaze brief kreeg ik gisteren. De schrijver doet het voorkomen alsof hij het belang en de bloei der zaak op het oog heeft; wie voor iets goeds opkomt schrijft echter niet geheim en zonder ondertekening. Ieder weet, dat ik altijd te spreken ben over zaken het werk of de fabriek betreffende. Deze brief is dan ook alleen geschreven om zijn medearbeiders verdacht te maken, iets wat gemeen en afkeurenswaardig is. Ik zal op het schrijven niet verder ingaan, maar vertrouw, dat allen met mij de handelwijze van den onbekenden schrijver zullen veroordelen.

De lezer trekke zelf een conclusie.

Modernisering (touw maken)

Met de opkomst van de elektriciteit gaan machines langzamerhand een aantal taken van de mens overnemen. Zo behoeft het draaien van "het wiel" niet meer met de hand te gebeuren. Ook het achteruitlopen, om garens te spinnen, begint langzaam tot het verleden te behoren. Het betekent echter ook dat men een meer constante kwaliteit kan gaan leveren hetgeen de omzet ten goede komt.
Het machinepark van De Oude Lijnbaan wordt in het

begin van de 20e eeuw opgebouwd. Er worden offertes gevraagd bij diverse goed bekend staande leveranciers van machines voor de textielindustrie. Daarmee is de touwslagerij nauw verwant omdat tot aan het gereed komen van het garen een aantal handelingen vrijwel parallel loopt. De meest bekende leveranciers zitten in het buitenland, en wel voornamelijk in Duitsland en Engeland. In Duitsland omdat dit land altijd een leverancier van machines is geweest en in Engeland omdat daar een enorme textielnijverheid is. Ook wordt er gedacht aan het slopen van bestaande panden ten behoeve van nieuwbouw.
De krant blijft een onmisbaar hulpmiddel om de mensheid op de hoogte te brengen, zoals blijkt uit de Vlaardingsche Courant van woensdag 30 juni 1915:

Bij de heden gehouden aanbesteding voor het afbreken van bestaande perceelen en het ter plaatse nieuw bouwen eener machinale garenspinnerij met bergplaats aan de Touwsteeg, ten behoeve van de Firma Van den Heuvell & Zoon alhier, waren ingekomen 9 inschrijvingsbiljetten.

Ingeschreven werd door de heeren:

P. Droppert, Vlaardingen	*f. 9.413,-*
J. van der Endt Lz., Maassluis	*- 9.240,-*
L. Breederland, Vlaardingen	*- 9.132,-*
C.A. Wimmers, Maassluis	*- 9.050,-*
J. van Ekelenburg en P. van Amersfoort, Vlaardingen	*- 8.938,-*
P. Both, Vlaardingen	*- 8.820,-*
G. Krabbendam, Schiedam	*- 8.700,-*
T. van Santen, Vlaardingen	*- 8.290,-*
R. Maarleveld, Vlaardingen	*- 7.300,-*

Gegund aan den laagsten inschrijver.

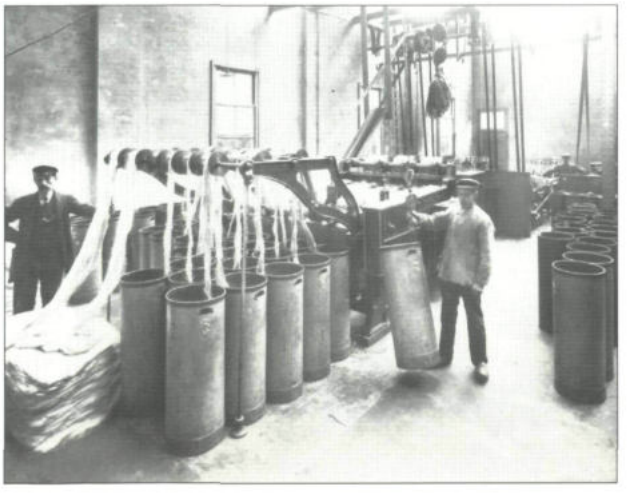

De spinnerij wordt gebouwd en in 1916 geopend. Voor die tijd moet het een moderne fabriek geweest zijn. Op de foto kan men zien dat er een centrale aandrijving was en dat de machines werden aangedreven via drijfriemen.
Van den Heuvell nodigt diverse notabelen uit voor een bezoek aan zijn "electrische garenspinnerij". Burgemeester P. Pruis laat weten dat hij verhinderd is. P. van Dusseldorp A.Mzn. doet hetzelfde.
In 1917 vermeldt het briefpapier van "De Oude Lijnbaan" ook de woorden "Electrische Garenspinnerij en Machinale Touwslagerij". Er worden in 1918 tekeningen gemaakt voor een *Kantoorgebouw met woonhuis, voor de Firma van den Heuvell en Zn.* Dit pand zou moeten komen op de hoek Baanstraat/Rijkestraat. Men is in een vergevorderd stadium, want ook de tekening van de centrale verwarming van de "Zeister Fabriek van Centrale Verwarming Hinkelman & Zonen" is al gereed. Het pand zal echter nooit worden gebouwd. Een reden dat de bouwplannen niet zijn doorgegaan zou kunnen zijn dat de prijzen van de diverse producten nogal wat schommelingen vertonen. De Eerste Wereldoorlog heeft toch, ondanks dat Nederland neutraal is gebleven, voor een aantal bedrijven gevolgen. Ook voor De Oude Lijnbaan. Prijslijsten van 1918 en 1919 tonen dat duidelijk aan. Opvallend is ook dat Van den Heuvell verschillende prijzen hanteert voor bedrijven in Vlaardingen en in Scheveningen. Dit zou als reden kunnen hebben dat hij franco levert en Scheveningen ligt verder weg dan Vlaardingen. De prijzen van het touwwerk blijven zakken en op alle mogelijke manieren tracht men geld te besparen. Zo worden oude trossen teruggekocht, uit elkaar gehaald, en de goede binnengarens worden opnieuw gebruikt. Dit noemt men het 'opknopen'.

Fusie ?

In 1919 wordt, door het samengaan van een aantal kleine touwfabriekjes, de N.V. Vereenigde Touwfabrieken opgericht. Het moet voor Van den Heuvell een moeilijk te verteren zaak zijn, dat een aantal concurrenten de handen in elkaar slaat, want opeens heeft hij er één flinke concurrent bij.
In december 1919 gaat J.H. van Linden van den Heuvell bij de Vereenigde Touwfabrieken op bezoek om te kijken of hij misschien ook kan deelnemen. Op 8 Maart 1920 krijgt hij een brief van de N.V. Vereenigde Touwfabrieken, getekend door de heer A.J. Buyser. Van den Heuvell gaat in op het aanbod om te praten en op 16 maart 1920 zet hij voor zichzelf zijn gedachten op papier. Hij berekent wat De Oude Lijnbaan moet opbrengen als het bedrijf eventueel aan de Vereenigde Touwfabrieken wordt verkocht, en hij komt aan een bedrag van f. 573.000,-. Voor dit bedrag zou men o.a. de volgende zaken krijgen:

De nieuwe spinnerij in bedrijf ca. 1918. Let eens op de drijfriemen. Links op de foto C.P. Thurmer (Collectie Max Thurmer).

de touwslagerij en spinnerij, de hennepbergplaats, het kantoor, de baanwoning, de woning Rijkestraat 49, de woning Fuikstraat 10, de woning Fuikstraat 8, de 5 woningen op de Steenplaats, alle werktuigen en machines, diverse baangereedschappen, bascules, wagens en een paard!

Hij stelt voor dat men de zaken zelf maar eens komt bekijken. Tekenend is dat het iemand moet zijn die het personeel niet kent, zodat er ook geen onrust zal ontstaan.
Toch staat in het Rotterdamsch Nieuwsblad van maandag 19 april 1920 het volgende berichtje:

de bekende lijnbaan van de firma van den Heuvell & Zoon is ondergebracht bij de N.V. Vereenigde Touwfabrieken te Rotterdam.

Er wordt snel gereageerd door Van den Heuvell, want op 21 april weet hetzelfde blad te melden:

aangaande het bericht, dat de bekende lijnbaan van de firma Van den Heuvell & Zoon is ondergebracht bij de N.V. Vereenigde Touwfabrieken te Rotterdam, verzoekt men ons mede te deelen, dat tot heden hier van geen sprake is.

Een Vlaardingse Courant was zoiets toen waarschijnlijk niet overkomen. Hoe dit bericht in de wereld komt, is volkomen onduidelijk, aangezien men van alle kanten heeft geprobeerd de zaak geheim te houden.
Op 24 april komt er weer een brief van de Vereenigde Touwfabrieken (VT). Men wil de voorraden en het machinepark overnemen. De gebouwen blijven van Van den Heuvell, maar onder voorwaarde *dat zij niet weder voor touwslagerij gebruikt mogen worden*. Van den Heuvell zou bij in dienst treden een beloning van f. 6.000,- per jaar krijgen voor het *waarnemen van de belangen der vennootschap*. Op 27 april reageert Van den Heuvell gepikeerd en hij noemt e.e.a. een "karig gesalarieerde positie". Er wordt weer gepraat en de Vereenigde Touwfabrieken stelt op 7 mei 1920 voor:

1) Spinnerij en touwslagerij opheffen. Er mag op terreinen en in gebouwen geen touw meer worden gemaakt.
2) Machines, inventaris en voorraden worden overgenomen in ruil voor aandelen VT.
3) Van den Heuvell doet afstand van de naam Oude Lijnbaan en VT krijgt het recht om ook die naam te gaan gebruiken.
4) Van den Heuvell stelt al zijn kennis ter beschikking van de vennootschap en wordt belast met de verkoop van visserij touwwerk.

Het salaris zou, afhankelijk van de resultaten, tussen de f. 6.000,- en f. 10.000,- bedragen. Op 12 mei 1920 deelt Van den Heuvell mee geen interesse meer te hebben, maar de Vereenigde Touwfabrieken probeert hem op andere gedachten te brengen. Dat lukt niet en op 18 juni 1920 haakt hij definitief af.

Toch samenwerking

Omdat de samenwerking met de Vereenigde Touwfabrieken niet doorgaat, wordt gezocht naar een andere oplossing. Een gedeelte van de productie, met name de garens, wordt uitbesteed bij de Firma J. Hofland & Zn. in Den Briel. Er is veel voor te zeggen om de beide bedrijven samen te voegen. Als na onderzoek blijkt dat er voor een bedrijf van de nieuwe omvang zeker lonende orders te verkrijgen zijn, wordt de N.V. De Oude Lijnbaan opgericht. De akte wordt op 4 maart 1921 door notaris P.C.W. baron Van der Feltz gepasseerd.
J.H. van Linden van den Heuvell wordt commercieel directeur en M. Hofland wordt, gezien zijn achtergrond, technisch directeur. Zo is de N.V. De Oude Lijnbaan een voortzetting en samensmelting van twee touwslagerijen/garenspinnerijen t.w. de Fa. Van den Heuvell & Zoon te Vlaardingen (1611) en J.Hofland & Zoon te Brielle (1759). Doordat zeven concurrenten zich hebben verenigd tot één N.V. Vereenigde Touwfabrieken is de concurrentie zeer beperkt en heeft de nieuwe N.V. goede vooruitzichten. Als markt ziet men Scandinavië, en voor baler- en bindertwine ligt de wereld open. Ook Hamburg en Bremen heeft men op het oog. Het bedrijf is groter dan ooit, want de capaciteit van de spinnerij bedraagt 354.700 kilogram per jaar en deze kan zo nodig tot het dubbele worden opgevoerd door in ploegendienst te gaan werken.
Hoewel de winst er nog niet echt is, wordt deze alvast verdeeld.

Van de overwinst wordt uitgekeerd:

15	*percent aan*	*den directeur en onderdirecteur*
10	*,,*	*de commissarissen te zamen*
15	*,,*	*het reservefonds*
10	*,,*	*de houders van aandeelen B, met dien verstande dat zij behalve de reeds ontvangen 6 percent nooit meer dan 3 percent extra kunnen ontvangen*
50	*,,*	*houders van aandeelen A.*

Financiële problemen

Helaas, de op 1 maart 1921 aangevangen N.V. sluit het jaar 1921 af met een verlies. Redenen daarvoor zijn o.a. de teruggelopen prijzen van de manilla-grondstoffen en de moordende concurrentie tussen de Nederlandse fabrikanten onderling. Touwwerk dat ca. f. 80,- per 100 kg. zou moeten kosten, wordt voor prijzen van f. 50,- per 100 kg. en minder verkocht. Ook de invoer uit Brest (Frankrijk) is

debet aan het verlies. Het jaar 1922 wordt afgesloten met een verlies van f. 60.000,-. In 1923 lijkt de moeilijkste tijd over. Er is nog een verlies van "slechts" f. 23.600,- maar de beide fabrieken zijn volgeboekt, er is veel export en er moet constant worden overgewerkt. In 1924 wordt in twee ploegen van 5 uur 's ochtends tot 10 uur 's avonds gewerkt. Men vestigt de hoop op het visserijtouwwerk. In 1924 is de winst f. 1.600,-.
De bank adviseert op 29 september 1922 om *"onder de huidige omstandigheden het effectendepot ten gelde te maken"*. Van den Heuvell volgt het advies en de beleggingsportefeuille wordt steeds kleiner. Hij verkoopt stukken Koninklijke Petroleum Maatschappij, Lever's Zeep, Machinefabriek Gebr. Stork. Als hij stukken Doggermij. wil verkopen, adviseert de bank om dat niet te doen, want hij zou slechts 10% van de waarde krijgen.
Eind 1924 en begin 1925 vraagt Bankier R Mees & Zoonen aan de Vlaardingse notaris mr. J.H. Knottenbelt, een oom van Van den Heuvell, om een gedeelte van de aandelen "B" van de vennootschap, die hij in onderpand heeft, af te staan. Knottenbelt blijkt hiertoe wel bereid.
De concurrentie blijft moordend en de grondstoffenprijzen schommelen veel. Er wordt veel touw afgeleverd, maar 1925 wordt afgesloten met een verlies van f. 24.000,-. Ook 1926 brengt een verlies, en wel van f. 45.000,-.
Al vele jaren heeft Van den Heuvell een salaris van f. 10.000,- per jaar, hetgeen neerkomt op f. 833,33 per maand. Hij neemt dit nogal onregelmatig op en in 1928 neemt hij slechts f. 500,- per maand op.
Een schuldbekentenis vermeldt dat J.H. van Linden van den Heuvell aan H.J. Knottenbelt een schuld heeft van f. 7.660,- *"waar tegenover als zekerheid staan 40 aandelen A en 46 aandelen 6% preferent B van den N.V. De Oude Lijnbaan"*.

In andere handen

In 1928 toont J.H. van Linden van den Heuvell veel interesse om de Oude Lijnbaan van de hand te doen. Volgens een brief van Van den Heuvell aan de bank heeft de notaris verdere steun geweigerd.
In 1928 wordt het bedrijf verkocht. De koopsom is niet bekend. Door de nieuwe eigenaren, de familie Van der Lee te Oudewater, wordt P. van der Lee tot directeur benoemd. Dat betekent het vertrek van Van den Heuvell, want zijn privé-boekhouding vermeldt in september 1929:

> *"Oude Lijnbaan, 3 maanden salaris wegens ontslag f.1500,-"*

Dit betekent het einde van de periode Van Linden van den Heuvell, de familie die De Oude Lijnbaan precies 222 jaar in bezit heeft gehad.
In november vraagt hij aan "Hendrik" (Knottenbelt) nogmaals een lening. Het is Van den Heuvell ter ore gekomen dat bij de Goudsche Machinale Garenspinnerij -waar men hele dunne soorten garens maakt, o.a. om pakjes dicht te binden en om zakken te weven- een vacature als directeur is. Van den Heuvell solliciteert hierop en hij vraagt aan Hendrik om zijn invloed aan te wenden bij de huisbankiers van de Garenspinnerij.
Acht jaar na het vertrek van Van den Heuvell, in 1937, komt Arie Thurmer, een zoon van de eerder genoemde Cornelis Pieter, de gelederen versterken. Hij was kantoorbediende bij Hoogendijk Wijnimport Maatschappij en komt op kantoor bij de N.V. de Oude Lijnbaan voor een salaris van f. 10,- per maand (en "fiets meebrengen").

Een nieuwe koers?

De Oude Lijnbaan is in andere handen overgegaan, maar gaat met enkele medewerkers door met de productie van touwwerk, op een manier die zeker niet modern is, maar ook niet echt ouderwets. Als in mei 1940 de Tweede Wereldoorlog uitbreekt, kan het bedrijf door de aanwezige grondstoffenvoorraad nog een tijdje vooruit, maar als die op is en er ook geen nieuwe grondstoffen meer geleverd

(Collectie Max Thurmer).

worden, stopt de productie. Van der Lee ontslaat de werknemers niet en betaalt ze door tot het eind van de oorlog. Om te voorkomen dat ze onverwacht 's nachts door de Duitse bezetters van hun bed gelicht worden, "slaapt" een aantal Vlaardingers in de Oude Lijnbaan. Wanneer er toevallig iemand tegen het lichtknopje aanleunt, floept de lamp aan. Door een toevalligheid blijkt men aangesloten op de stroomvoorziening van het Vlaardingse postkantoor en dat blijkt reuzehandig te zijn bij het kaartspelen.
Na de oorlog wordt de draad weer opgepakt. De Oude Lijnbaan begint weer mondjesmaat met de toegewezen grondstoffen te produceren en geleidelijk worden er meer mensen in dienst genomen.
Steeds meer gaat De Oude Lijnbaan de publiciteit zoeken. In de jaren '50 worden in diverse steden jaarlijks optochten en bloemencorso's gehouden. Vele jaren neemt de Oude Lijnbaan bijvoorbeeld deel aan het bloemencorso in Rotterdam waar men vrijwel altijd in de prijzen valt. In 1953 de eerste prijs in Rotterdam, in hetzelfde jaar een eerste prijs in Den Haag. In 1954 een eerste prijs in Rotterdam en een eerste plus ereprijs in Den Haag. Het bedrijf bouwt op deze manier heel veel goodwill op, zeker als een praalwagen in een corso door Vlaardingen, in mei 1955, in de prijzen valt. Bij corso's en tentoonstellingen wordt altijd een beroep gedaan op de Vlaardingse bloemsierkunstenaar J. Vogel.
Men wil zich een aantal keren per jaar duidelijk bij de klanten "vertonen". Er worden jaarlijks kalenders verstuurd en vloeibladen met tekeningetjes en zwart/wit foto's van activiteiten in de Oude Lijnbaan. Als de bloemencorso's wat "uit" raken, gaat men deelnemen aan vakbeurzen en tentoonstellingen. Zo wordt er bijvoorbeeld een stand gebouwd op de beurs "Vlaardingen presenteert zich" op het feestterrein aan de Broekweg.
Er wordt steeds in andere vormen aan de weg getimmerd. Klanten moet men proberen aan zich te binden en derhalve wordt reeds in 1955 in voorjaar en zomer een voetbaltoernooi voor klanten georganiseerd Meestal wordt er dan een voetbalwedstrijd gespeeld door een elftal van de Oude Lijnbaan tegen een belangrijke klant. Soms gebeurt het dat in de kleedkamer de spelers van De Oude Lijnbaan opdracht krijgen om niet al te goed te spelen, omdat er nogal wat aan gelegen is om een speciale klant goed te stemmen. Niet te hard lopen, niet te veel gericht op doel schieten en de tegenpartij de indruk geven dat ze verdiend gewonnen heeft. Na afloop van de voetbalwedstrijd, -we praten nog steeds over 1955-, is er dan een gezamenlijke maaltijd, meestal met flink wat Vlaardingse haring daarbij, en ook de gelegenheid tot het maken van een dansje. Men heeft hiervoor een "vaste stek" op het veld van De Hollandiaan in park 't Nieuwelant. Dat voetballen is vele jaren doorgegaan, maar is gestopt toen andere bedrijven het idee overnamen en ook toernooien gingen organiseren. Omdat er op De Oude Lijnbaan nogal wat visliefhebbers zijn, de directie incluis, wordt er besloten voor de klanten jaarlijks een visconcours te organiseren. Koffie en een broodje vooraf, koffie in de pauze en een hapje en een drankje bij de prijsuitreiking.
Men blijft aan de weg timmeren...

(Collectie Max Thurmer).

Vernieuwing

Met de opkomst van de techniek wordt ook het touw maken verder geautomatiseerd. Als in 1955 het bedrijf goed in de klanten zit, heeft men de keuze: of het bedrijf sluiten, of het bedrijf moderniseren. Men kiest voor het laatste. In diezelfde tijd bestonden er in Nederland ook nog kleine touwslagerijtjes, waar nog touw gemaakt werd, zoals door Jan Luyken beschreven, dus met de "dot" om het middel.
Het spinmachinepark heeft gedraaid tot begin 1957; dan wordt de oude spinnerij gesloopt en het bestaande machinepark afgevoerd. Er wordt een nieuwe spinnerij gebouwd, ingericht naar de eisen van de tijd. Het is wat men noemt een "harde vezel spinnerij" hetgeen wil zeggen dat er alleen manilla- en sisalvezels werden verwerkt.

Feest

De opening van de nieuwe spinnerij op 1 juni 1957 vindt met veel feestelijk vertoon plaats. Men heeft in het hele bedrijf zitjes ingericht en onder de Baan van trossen tafels gemaakt. Een bar en een open keuken zorgen ervoor dat niemand iets tekort komt. Het geheel wordt opgeluisterd met muziek. Er wordt ook zoveel mogelijk met Vlaardingse bedrijven gewerkt, zoals hoveniersbedrijf Borsboom, Hotel Boer uit de Smalle Havenstraat en het sigarenmagazijn Gerritsma uit de Brede Havenstraat.
Naast de garens voor eigen gebruik, t.b.v. het maken van trossen, kan men hier nu tevens touw gaan produceren voor de landbouw, het z.g. "balertwine" of "balenperstouw".
Ook de machines in de "Baan", zoals de eigenlijke lijnbaan wordt genoemd, worden vernieuwd. De baan is 330

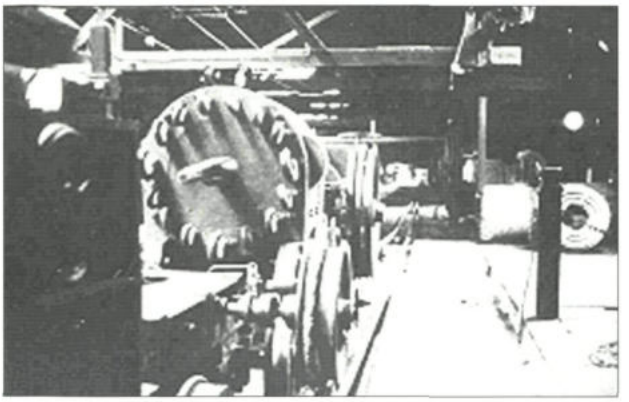

(Collectie Max Thurmer).

meter lang en men had er oorspronkelijk 2 stel rails liggen, een stel voor de "uithaalwagen" en een stel voor de "luikwagen" of "tolwagen".
De dikkere trossen, het z.g. "kabelslag", vervaardigd uit een aantal trossen touwwerk die wederom in elkaar worden gedraaid, worden in de Baan gemaakt. Een maximum dikte van 22 duim (176 mm diameter) kan men maken. Dit zijn echter karweien die nogal wat vergen van mens en materiaal. Het resultaat mag er zijn. De sleepboten van L. Smit & Co. in Maassluis zijn bijvoorbeeld vaste klant van De Oude Lijnbaan.

(Collectie Max Thurmer).

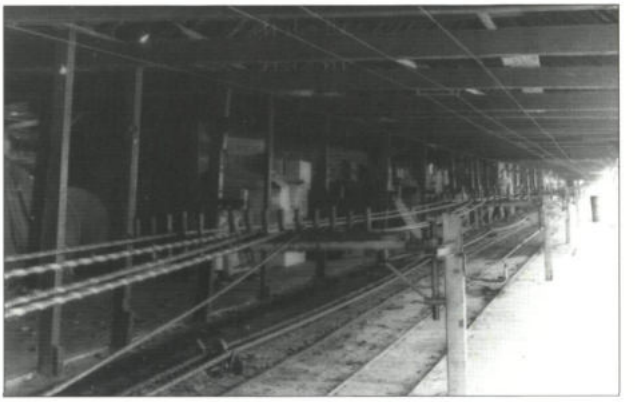

(Collectie Max Thurmer).

Men wil geen "nee" verkopen. Door de voortschrijdende techniek en de vraag naar steeds dikkere trossen voor de steeds groter wordende schepen, is men genoodzaakt ook hier te moderniseren, vooral door de aanschaf van zwaarder materieel.
Hoe modern het systeem ook wordt opgezet, de communicatie tussen de voor- en de achterkant van de 330 meter lange baan blijft gewoon doorgaan op de oude beproefde manier, namelijk met zowel voor als achter een trekbel.
Als men elkaar wil vertellen dat men gereed is, trekt men aan het touw en dan rinkelt de bel aan de andere kant.
Aan het eind van de jaren '50 zoekt men naar een merknaam die in vrijwel alle talen goed moet zijn uit te spreken. Men komt tot "Delta" en dat blijkt een goede keus. Het woord Delta wordt voor de Nederlandse markt gebruikt in Delta-touw, en Delta balenperstouw.

Omwenteling

Omstreeks 1958 komt er een omwenteling in de fabricage en dus ook in het gebruik van touw. Tot dan toe kende de scheepvaartwereld eigenlijk alleen het geslagen touwwerk, 3-strengs, 4-strengs, 6-strengs en kabelslag.
De Oude Lijnbaan ontdekt in Zwitserland een oude vlechtmachine. De machine wordt naar Vlaardingen gehaald, opgeknapt, en opgesteld en men begint uit manillagarens 8-strengs gevlochten trossen te maken. Dit touwwerk heeft het voordeel dat het zeer flexibel is en niet kan kinken, dit in tegenstelling tot geslagen touwwerk. Een kink, ook wel "valse draai" genoemd, veroorzaakt namelijk een zwakke plek in het touw.
Dit touwwerk noemt men Delta Cross Rope en het verwerft snel een zeer goede naam in de internationale scheepvaart.
De vraag naar touwwerk uit Vlaardingen blijft toenemen en het bedrijf is dringend aan uitbreiding toe. Huisjes in de omgeving worden, voor zover ze nog geen eigendom zijn, aangekocht en gesloopt.
Intussen is ook aan de Vetteoordskade een nieuw pand

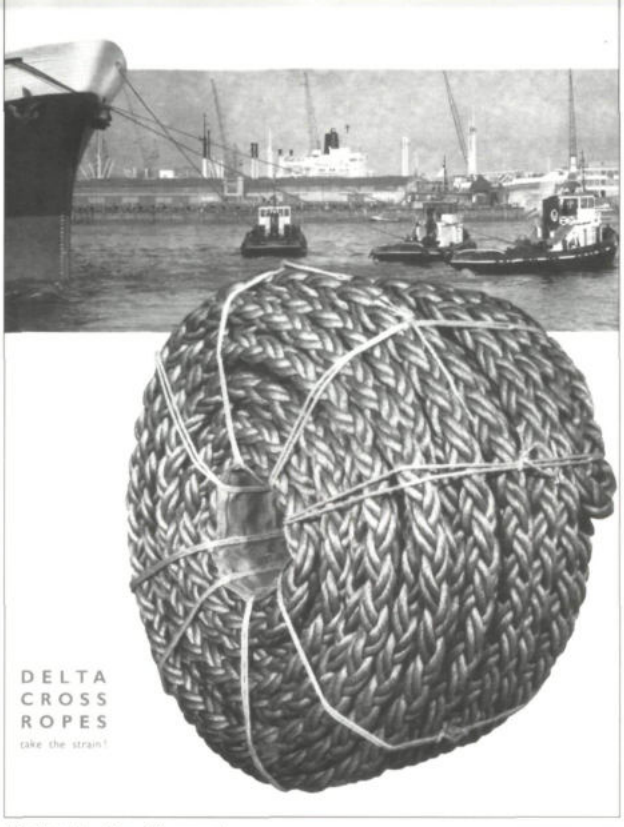

(Collectie Max Thurmer).

verrezen dat in gebruik wordt genomen als magazijn voor gereed product. Op voorschrift van de Gemeente Vlaardingen is ook nog een aantal palen extra geheid, omdat boven op dat pand huizen moeten komen. De Oude Lijnbaan heeft daar totaal geen belang bij en als het magazijn klaar is, blijken ook de financiële mogelijkheden van het bedrijf uitgeput. Er worden dus geen huizen gebouwd. Het stuk grond heeft tot in lengte van jaren dan ook braak gelegen en alleen de koppen van de heipalen staken er uit. Op dit moment is er nog steeds niets gebouwd!

1961: "IN TOUW SINDS 1611"

De bloei draagt er toe bij dat de N.V. De Oude Lijnbaan in 1961 het 350-jarig bestaan kan vieren. Aangezien maar weinig bedrijven in Nederland zich op zo'n hoge leeftijd kunnen beroemen, wordt besloten dit ook niet ongemerkt voorbij te laten gaan. Het opmerkelijke feit dat het bedrijf al die tijd op dezelfde plek gevestigd is gebleven, is een mooi aanknopingspunt. Het is een oud bedrijf, gelegen tussen goeddeels oude bebouwing.
Markant zijn bijvoorbeeld de oude bomen, van voor naar achter langs de baan.
Er worden al vroeg voorbereidingen getroffen. Eén daarvan is dat op de officiële feestdag, 16 juni 1961, de eerste vertoning van de bedrijfsfilm, gemaakt door de Vlaardingse cineast Jan Schaper, moet plaats vinden.
De muur van de spinnerij wordt helemaal wit geverfd en met touwletters wordt daarop de mededeling bevestigd "in touw sinds 1611". Alles in het bedrijf wordt geschilderd en schoongemaakt.
Wederom heeft men voor dit feest zoveel mogelijk gebruik gemaakt van Vlaardingse bedrijven. Vogel zorgt voor de gehele inrichting, het Delta Hotel zorgt voor eten en drinken, Banketbakkerij Molendijk bemant de bakkerij voor ijzerkoekjes en krakelingen en Gerritsma zorgt voor de tabakswinkel.
Er is een bijeenkomst met het personeel waarbij er maar liefst drie koninklijke onderscheidingen worden uitgereikt te weten aan Marinus de Goede, Cornelis Zeilstra en Jan de Winter. (Zie foto).

(Collectie Max Thurmer).

Tijdens de feestelijkheden klinkt boven de dansmuziek uit een soort fanfaremuziek, het hek gaat open en het muziekkorps van het Leger des Heils komt binnen. Ze zijn al vele jaren de buren van het bedrijf en komen de jarige een serenade brengen. Prompt maakt de directie bekend dat al het geld dat in de fontein op het plein zal worden gegooid ten goede zal komen aan het Leger en dat het door De Oude Lijnbaan zal worden verdubbeld. Het uiteindelijke bedrag wordt f. 500,-.
Behalve een feest voor de binnen- en buitenlandse relaties, is er een feest voor alle familieleden van het personeel, terwijl ook de Vlaardingse bevolking niet wordt vergeten. Alle Vlaardingers die daarin geïnteresseerd zijn, mogen op maandagavond ook nog langs komen. Vele honderden mensen maken van deze uitnodiging gebruik.
Voor het personeel van het bedrijf zijn er extra verrassingen in de vorm van een gratificatie en de instelling van een bedrijfspensioenfonds. Het is 1961!

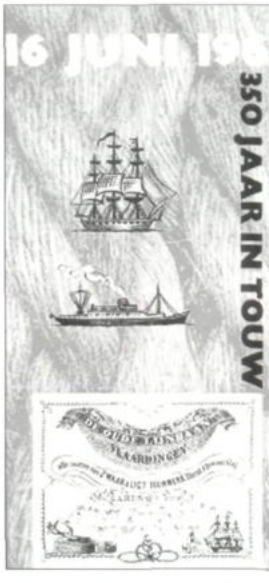

(Collectie Max Thurmer).

De laatste jaren

In de jaren '60 doet een nieuwe kunstvezel zijn intrede: polypropyleen, een product van de olie-industrie. Eén van de eigenschappen van polypropyleen is, dat het drijft op water. In de scheepvaart is dit een bijzonder belangrijke eigenschap, want een drijvende tros maakt minder kans om in de schroef te komen. Verder is de vezel vele malen sterker dan de natuurvezels, is hij bestand tegen vocht, rot dus niet en kan in vele kleuren geleverd worden.

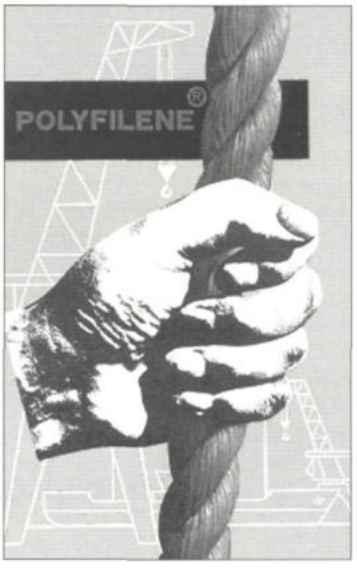

Ook bij dit product loopt De Oude Lijnbaan voorop en begint als eerste touwfabriek in de Benelux haar eigen Polypropylene Splitfilm te fabriceren. Eigenlijk best een lastige opgave als het bedrijf vanuit de textielindustrie ineens in de chemische industrie wordt geplaatst en polypropyleen gaat extruderen met als resultaat "splitfilm". (Extruderen is het smelten van korrels; hierdoor wordt een band gevormd, een film, die in een hete luchttunnel uit elkaar getrokken wordt en daardoor splijt. Zo ontstaat een gespleten band, splitfilm, welke verderop in het produktieproces in elkaar gedraaid wordt tot een garen).

Er zijn natuurlijk legio aanloopmoeilijkheden maar men slaagt erin een goede "film" te produceren en daaruit trossen te maken. Men geeft deze vezel de geregistreerde handelsnaam "Polyfilene" en dat blijkt een succes!

Belangrijk is dat de prijzen die voor dit soort touwwerk betaald worden erg hoog zijn en er wordt na de aanloopfase door de Oude Lijnbaan flink geld verdiend.

Begin van het einde

Een concurrent, de N.V. Vereenigde Touwfabrieken te Rotterdam, wil ook polypropyleen gaan extruderen, maar aangezien de Oude Lijnbaan al enige jaren ervaring heeft loopt men op dit gebied flink achter. Ervaring heeft men zelf niet, maar geld wel, en veel! Voornamelijk is dit geld, na de oorlog verdiend met de fabricage van sisaltapijten, "Jabo" genaamd, een vloerbedekking waarvan je de splinters in je voeten kreeg.

Samen met de Vereenigde Touwfabrieken richt de Oude Lijnbaan een nieuw bedrijf op, te weten "Verdelta". Verdelta vindt onderdak in de oude touwfabriek van de Vereenigde Touwfabrieken aan de Oosthavenkade/Van Leyden Gaelstraat. Het bedrijf gaat polypropyleneband en -garen leveren aan de beide touwfabrieken. Het is de bedoeling om, als de productie eenmaal goed loopt, dit ook aan anderen te leveren.

Voor De Oude Lijnbaan is dit het begin van het einde, want de samenwerking tussen De Oude Lijnbaan en de Vereenigde Touwfabrieken wordt zo hecht dat in 1967 de grote aandeelhouder zijn aandelen Oude Lijnbaan aan de Vereenigde Touwfabrieken verkoopt!

Wat in 1920 de heer Van Linden van den Heuvell niet lukte, gebeurt in 1967 dus wel. De bekende beloften van "alles zal blijven zoals het is" en "de zaak wordt hier nog uitgebreid" blijken ook hier lóze beloften.

Het bedrijf in Vlaardingen wordt door een aantal "deskundigen" bekeken en men komt tot de conclusie dat alles naar het bedrijf van de Vereenigde Touwfabrieken in Maassluis moet worden verplaatst, omdat daar de expansiemogelijkheden en vooruitzichten beter zijn dan in Vlaardingen.

Over 356 jaar goodwill en naamsbekendheid wordt heengestapt en eind 1968 worden de machines weggehaald en overgebracht naar de vestiging Maassluis. Regeren is vooruitzien! Enkele jaren later wordt de vestiging Maassluis gesloten!

(Collectie Max Thurmer).

Het resultaat van enkele maanden leegstand is dat de boel aan de Baanstraat verpaupert. Uiteindelijk besluit de Gemeente de bestaande bedrijfshallen te verbouwen tot sporthallen. Hallen die daar totaal ongeschikt voor zijn, worden voor veel geld verbouwd. Het kantoorpand wordt door architect Van der Kloot Meijburg bekeken en gesloopt. Daarna wordt het volgens tekeningen van deze architect opnieuw gebouwd en er staat nu een pand dat enigszins lijkt op het originele pand dat er stond. De Baan wordt eveneens verminkt. De architect veroorlooft zich een heel vreemde vrijheid; een onderbreking in de kap, die er nooit gezeten heeft!

Dit is in vogelvlucht de geschiedenis van een voor Vlaardingen zeer typerend bedrijf, waarvan nauwelijks meer iets origineels is terug te vinden. Wie nu door de Oude Lijnbaan loopt, kan zich, nauwelijks, voorstellen dat men op deze plek 357 jaar lang in touw is geweest!

Geraadpleegde bronnen:

- Archief De Oude Lijnbaan (1611) 1706-1928 (1941) (Stadsarchief Vlaardingen)
- Familiearchief Van Linden van den Heuvell (1663 - 1948) (Stadsarchief Vlaardingen)
- Publicaties De Oude Lijnbaan (particulier bezit)
- Oud-werknemers De Oude Lijnbaan

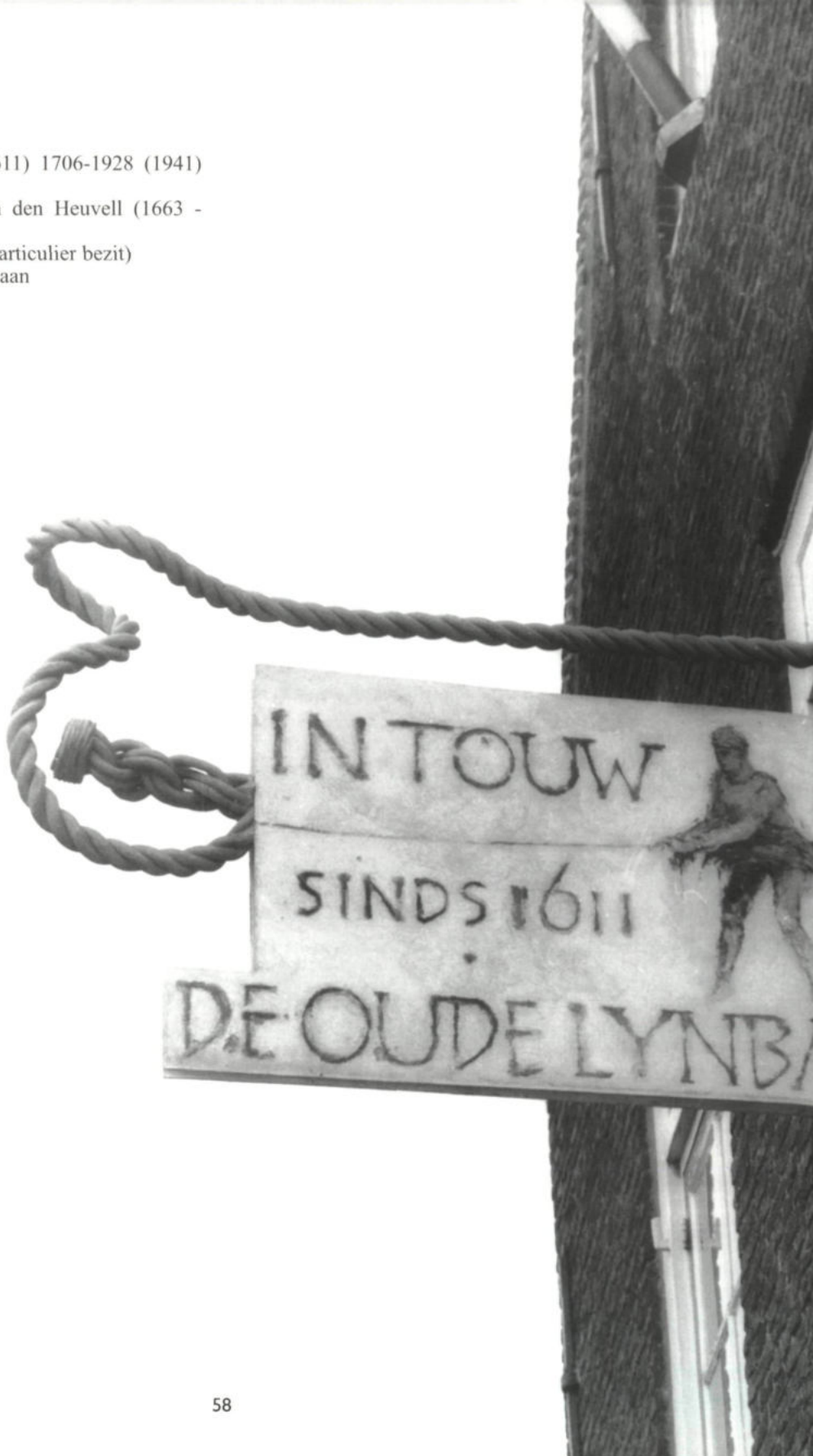

(Collectie Max Thurmer).

BAANSTRAAT

Cobi Bot
Kroniek van Vlaar

dingen 1952

Januari

1 Aantal inwoners 50.471.

In het stadhuis drukbezochte nieuwjaarsreceptie van burgemeester Heusdens.

A. van Minnen benoemd tot secretaris van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor de Beneden-Maas.

Door de gestegen papierprijzen is de abonnementsprijs van de Nieuwe Vlaardingsche Courant met 30 cent verhoogd tot *f* 2,45 per kwartaal.

3 De afdeling Vlaardingen van de Volksbond tegen Drankmisbruik organiseert een oliebollenmiddag voor de ouden van dagen.

5 In Excelsior feestavond van de volkstuindersvereniging Vlaardingen.

7 H. Dikker benoemd tot directeur van het post- en telegraafkantoor.

De eerste trawlharing van 1952 in Scheveningen aangevoerd door de VL 30 Janny, die in het Kanaal 260 kisten verse haring heeft gevangen.

9 De bouw van de R.K. kerk aan de Insulindesingel gegund aan de firma Kloppers & Zn. te Schiedam voor *f* 299.723,-.

11 Voor 't Nut wordt een voorstelling gegeven van de film van de Nederlandse Heidemaatschappij, getiteld 'Langs nieuwe klingen'.

J.H. van der Vaart 25 jaar in dienst als ambtenaar bij het gemeentelijke Energie- en Waterleidingbedrijf.

Commissaris van politie K. van der Ham spreekt voor de Vereniging voor Veilig Verkeer over verkeersproblemen in de stad.

Advertentie:
"Laat thans uw regenjas, winterjas, mantels of costuum keren, prijzen vanaf *f* 20,-. Tobé, Vettenoordstraat 1."

12 De Vereniging van ouden van dagen Flardinga viert haar eerste lustrum.

N.V. Slavenburg's Bank neemt zijn nieuwe bankgebouw in gebruik op Schiedamseweg 58.

14 Met het opheffen van de rantsoenering van koffie is er een einde gekomen aan de levensmiddelendistributie.

Fruithandel Maat, Schiedamseweg 73, heeft een eerste prijs gewonnen bij een landelijke etalagewedstrijd, georganiseerd door de groenten- en fruitcentrale in Den Haag.

15 In Excelsior filmavond voor de redersvereniging Vlaardingen over de problemen van de Noordzeevisserij, georganiseerd door de Inspectie van de Visserij.

De 25.000ste spaarder ingeschreven bij de Spaarbank Vlaardingen.

18 Slotbijeenkomst van het Demobilisatiecomité. Dit comité werd in 1948 geïnstalleerd om overzee verblijvende militairen bij terugkeer en demobilisatie steun te bieden. In totaal repatrieerden 671 militairen.

19 In de ontvangstzaal van Lever's Zeep Maatschappij muziekavond, georganiseerd door de combinatie van Vlaardingse personeelsverenigingen.

De heer Chandu spreekt voor de personeelsvereniging ENCK over het onderwerp 'Achter de schermen bij de toekomstvoorspellers'.

22 Chr. Oratoriumvereniging Gloria in Excelsis Deo geeft een uitvoering van het oratorium 'Elias' in de Grote Kerk.

Geopend aan de Schiedamseweg 16 Verboon's geschenkenhuis, een filiaal van de firma H. Verboon aan de Westhavenkade.

N.V. Slavenburg's Bank heeft zijn intrek genomen in de uit 1889 daterende 'Villa Home' aan de Schiedamseweg (12 januari). (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

23 Ds. J. Fokkema, lid van de Tweede Kamer, spreekt voor de A.R. kiesvereniging Nederland en Oranje over 'Religie en politiek'.

24 Propagandafeestavond van de Centrale bond van werknemers in het transportbedrijf.

29 Aanbesteed het aanleggen van de verbindingsweg van de Westlandseweg naar de Vlaardingse Vaart, aansluitend op de Gedempte Biersloot (Delftseveerweg).

29-2 In het Handelsgebouw tentoonstelling 'Met naald en draad'.

30 Chr. Harmonievereniging Sursum Corda concerteert in de Grote Kerk ter gelegenheid van haar 50-jarig bestaan.

31 Dirigent Jos Vranken jr. neemt afscheid van het Vlaardings mannenkoor Orpheus.

Dr. P.A. de Groot en bosnegerpredikant E.M. Koorndijk spreken op een Suriname-avond in de Grote Kerk.

Februari

1 G. Hartman, hoofdbode-conciërge, 25 jaar in dienst van de gemeente.

Brandmeester W. van Vliet neemt afscheid van het brandweerkorps.

2 A. Vranken 25 jaar dirigent van het Toonkunstkoor.

4 De N.V. Hollandia, fabriek van melkproducten en voedingsmiddelen, bestaat 70 jaar.

5-9 In de Visbank tentoonstelling door de groep 'Spiritualistische geestesvrienden'.

7 Melkhandel A. v.d. Pol, Oosterstraat 114, bestaat 25 jaar.

8 J. Buis jr. vertelt voor het Instituut voor arbeidersontwikkeling over zijn reis naar Nieuw-Zeeland.

9 Heropend na verbouwing Technisch Handelsbureau A. Keijzer, Hoogstraat 83.

Winterconcert door Harmonievereniging HVO in het Handelsgebouw.

In het R.K. verenigingsgebouw cabaretavond ten bate van de R.K. kinderuitzending.

11 In de Schuilhoek spreekt mevrouw Van der Sluis voor Kerk en Vrede over 'Ons vaste fundament'.

12 In de Grote Kerk concert door de Wiener Sängerknaben.

Dr. P.H. Ritter spreekt voor de Zakenstudiekring Vlaardingen over 'Jan Salie en Jan Kordaat'.

14 Opening van een gemeentelijke wasinrichting voor huisvrouwen aan de Adriaan Pauwstraat. Op proef zijn hier twee wasmachines en één centrifuge geplaatst.

De eerste paal geslagen voor de nieuw te bouwen St. Willibrorduskerk aan de Insulindesingel door pastoor H. Theissen.

16 Bij padvindersgroep Marnix van St. Aldegonde worden drie nieuwe verkenners, afkomstig uit de B.E. (Bijzondere Eisen) welpenorde van het Doofstommeninstituut in Rotterdam, geïnstalleerd.

Collecte ten bate van de actie 'Klokken voor Amerika'. Opbrengst *f* 558,36. Bij haar bezoek aan Amerika in april zal koningin Juliana namens het Nederlandse volk een carillon aanbieden aan het Amerikaanse volk.

17 G. Hoogland redt een 9-jarige jongen, die door de gladheid in de haven is gevallen.

Het dameskoor Vivezza bestaat 35 jaar.

18 Voordrachtskunstenaar Albert Vogel jr. treedt op voor het Comité voor Volksontwikkeling.

20 Wethouder H.K. van Minnen houdt voor de Chr. Middenstandsvereniging een causerie, getiteld 'Wij groeien vast in tal en last'.

Ds. D.B. Hagenbeek, emeritus-predikant van de Gereformeerde kerk, op 73-jarige leeftijd overleden.

22 Heropening van de verbouwde rijwiel- en radiohandel D.A. Vogel & Zn. in de Eendrachtstraat.

G. van Vliet geslaagd voor het diploma 2e stuurman Grote Handelsvaart.

Tot dirigent van het Vlaardings mannenkoor Orpheus is benoemd de heer Piet Ketting uit Rotterdam.

Heropend het gemoderniseerde café De Oude Markt. De nieuwe eigenaar is H. Boomert.

In Excelsior propaganda-avond van het Centraal Genootschap voor kinderherstellingsoorden en gezondheidskolonies.

Het Vlaardings kinderzendingsgenootschap bestaat 100 jaar.

23 Voetbalvereniging Zwaluwen behaalt het kampioenschap van de 3e klasse A van de zaterdagmiddagcompetitie.

Prins Carnaval op bezoek bij de vereniging van Limburgers en Brabanders Libra.

26 In het kader van de boekenweek spreekt auteur Piet Bakker over zijn boek 'De Slag'.

Commissaris van politie K. van der Ham spreekt voor de Zakenstudiekring Vlaardingen over de plaats en de taak van de politie in de moderne maatschappij.

In de gemeenteraadsvergadering wordt de gemeentebegroting 1952 met algemene stemmen vastgesteld.

27 C.J. de Ronde benoemd tot onderwijzer aan de Prins Bernhardschool.

28 De nieuwe gereformeerde Emmaüskerk aan de Kethelweg door de bouwcommissie aan de kerkenraad overgedragen.

De nieuwe Emmaüskerk aan de Kethelweg (28 februari). (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

Geopend stoffenhuis Planjé, Schiedamseweg 25.

29 Eerste jeugdconcert van dit seizoen in de turnzaal van het Handelsgebouw.

Inspecteur A.H. Poot neemt afscheid van het Vlaardingse politiekorps wegens overplaatsing naar Almelo.

De firma Spronkers heropent zijn zaak in ijzerwaren, gereedschappen e.d. aan de Hoogstraat 172-174.

Maart

1 M. Schepen 25 jaar in dienst bij de firma C. Pietersen, elektrotechnisch installatiebureau, aan de Westhavenkade.

3 De heer Ph. Jordaans, dirigent van het muziekkorps Voorwaarts, 50 jaar musicus.

H.A. Bakker heeft in Amsterdam uit handen van prins Bernhard het Bronzen Kruis ontvangen voor betoonde dapperheid in de oorlogsdagen van mei 1940.

4 De afdeling Vlaardingen van de Volksbond tegen drankmisbruik bestaat 60 jaar.

J.A. Verschuren, adjunct-commies, 40 jaar in dienst bij de Nederlandse Spoorwegen.

5 Het atelier van vlaggenindustrie Prima Nova op de Hoogstraat is uitgebrand.

Het Vlaardings Kunstcentrum heeft zijn 2.000ste lid ingeschreven.

Advertentie:
"Laat uw baard staan en kom Vrijdagavond tussen 5 en 9 uur naar C.J. Jeronimus, Billitonlaan 90, waar voor u vrijblijvend gedemonstreerd wordt met het ideale electr. scheerapp. De Philishave. Philips deskundige aanwezig."

8 Collecte ten bate van de tbc-bestrijding. Opbrengst *f* 2.068,69.

In het Handelsgebouw concert door het mannenkoor HVO, onder leiding van J. de Peinder.

Overleden J. Molendijk, die bijna 40 jaar de portieren van de trouwrijtuigen voor het stadhuis opende.

11 De regeringsvoorlichtingsdienst vertoont voor de Zakenstudiekring Vlaardingen films over de haring- en oestervangst.

De eerste steen gelegd voor het garagebedrijf P.A. van der Kooij aan het Burg. de Bordesplein.

13 De gemeenteraad besluit tot verkoop van de in aan-

bouw zijnde 20 woningen en vier garages aan de Riouwlaan aan N.V. Havenbedrijf Vlaardingen Oost.

14 Advertentie:
"Het Algemeen Ziekenhuis Vlaardingen vraagt per 1 april of eerder een goede kookster, van goede getuigschriften voorzien."

15 L. van Aken, machinist bij de firma C. van der Burg & Zn., 25 jaar in dienst.

Het echtpaar L. Poldervaart-Overgaauw 50 jaar getrouwd.

16 H. Sterk, speler van voetbalvereniging Fortuna, speelt zijn 350ste competitiewedstrijd.

17 De VARA zendt een opname uit van een bespeling van het Oranje-carillon door stadsbeiaardier Cor Don.

18 De opslagplaats van meubelen en materialen van de firma Blom en Willemse aan de Gedempte Biersloot door brand verwoest.

19 In Den Haag wordt door het Bedrijfschap Visserij de bedrijfschapsprijs uitgereikt aan schipper G. van der Snoek van de VL 84 Hendrika en Adriana van de rederij N.V. Zeevisserij Maatschappij en Haringhandel v.h. A. Verboon.

19-22 Collecte ten bate van het Leger des Heils. Opbrengst *f* 1.706,19.

20-23 In het Volksgebouw bazar voor het bouwfonds van de Arbeiders Jeugd Centrale.

20 Geopend de showroom van Vranken's pianobedrijf, Hoogstraat 83.

In de Grote Kerk spreekt ds. J.J. Buskes uit Amsterdam over het onderwerp 'Moeten wij als Christenen achter de bewapening staan?', georganiseerd door het Comité inzake het bewapeningsvraagstuk.

21 Bij de Albatros Superfosfaatfabrieken te Rotterdam-Pernis is de grootste hijskraan van Europa geplaatst.

Opgericht de amateur-schilderclub Centaur.

In een advertentie laat de firma Kofa/Hofstee weten dat zij genoodzaakt is op zaterdagmiddagen van 2 tot 4 uur geen kinderwagens toe te laten in verband met klachten van klanten over de hinder die zij hiervan ondervinden.

Benoemd tot bedrijfsleider-administrateur van de Stadsgehoorzaal de heer F.B.J. Drion uit Den Haag.

H. van den Arend 25 jaar in dienst bij schildersbedrijf G. Bot Gzn.

22 Speldjesdag van het Leger des Heils ten bate van de nationale inzameling, onder het motto 'Het Leger hijst de stormvlag'.

22-23 Het Stafmuziekkorps van het Leger des Heils in Nederland bezoekt Vlaardingen.

24 Opgericht de N.V. Vlaardingse Exploitatie-Maatschappij van Fabrieksgebouwen.

25 Op uitnodiging van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor de Beneden-Maas houdt mr. Van Meeuwen, verbonden aan het ministerie van Economische Zaken een lezing over de nieuwe winkelsluitingswet.

26 Dr. Bos spreekt voor de R.K. vrouwenbeweging over 'De levensgang van man en vrouw'.

27 Dr. H. Nieuwenhuis spreekt voor de Vlaardingse afdelingen van de Ned. Onderwijzersvereniging en het Humanistisch Verbond over 'Het probleem van de massajeugd'.

Heropening van de verbouwde drogisterij Zonneveld aan het Burg. de Bordesplein.

29 Geopend modehuis Van Bever, Hoogstraat 181.

In gebruik genomen het verbouwde jeugdhuis van de vereniging Liefde en Vrede aan de Willem Beukelsznstraat.

Burgemeester Heusdens ontsluit de deur van jeugdhuis Obadja aan de Willem Beukelsznstraat (29 maart).
(Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

31 De Rotterdamse rechtbank veroordeelt de Vlaardinger W.C.H. tot *f* 6,- boete subsidiair één dag hechtenis voor het feit dat hij geen radiozegels heeft geplakt.

April

1 Het A Capella-koor en het Jongenskoor onder leiding van mevrouw Verhoeff-Torn geven een uitvoering in Excelsior.

Aanbesteed de bouw van 128 etagewoningen aan de Van Beethovensingel.

2-4 Chr. Harmonievereniging Sursum Corda houdt een bazar ten bate van het instrumentenfonds.

4 Advertentie:
"Heren Rokers. Wilt gij u zelf eens tracteren dan moet ge onze Hazewind proberen...! Grote kloeke 15 cents-sigaar. Alleen bij: J. Kwakkelstein, Billitonlaan 42, Telefoon 2550."

5 Huldiging van A. Oosthoek en J. Jacobs wegens hun 40-jarig dienstverband, en A. van der Brugge en J. Droppert wegens hun 25-jarig dienstverband bij de Kon. Rotterdamse Lloyd N.V. te Rotterdam.

Opening van een nieuw hoofdkwartier van padvindersgroep Prins Maurits, NPV groep 3, in de 1e Van Leyden Gaelstraat 33.

Opening van de winkel in tabaksartikelen, koffie en thee van B. Breederveld jr., Van der Driftstraat 4a.

7 Het bureau Bescherming Bevolking door de ondercommandant van de dienst Bescherming Bevolking in gebruik genomen.

Bekendmaking:
"De Commissaris van Politie maakt bekend, dat de hier volgende rijwielen in Vlaardingen onbeheerd werden aangetroffen, maar tot op heden niet door de eigenaars werden afgehaald. Deze eigenaars, of anderen, die inlichtingen kunnen verschaffen, worden verzocht, zich te vervoegen aan het bureau van politie, afdeling recherche.
1. 17 Februari 1952: een damessportrijwiel bij de spoorwegovergang Vlaardingen-Oost;
2. 28 Februari 1952: een herenrijwiel in de Waalstraat;
3. 2 Maart 1952: een damesrijwiel in de Billitonlaan;
4. 9 Maart 1952: een damesrijwiel op de Hoogstraat."

7-9 Collecte ten bate van het Comité tot het organiseren van auto- en boottochtjes voor lichamelijk gebrekkigen. Opbrengst *f* 807,45.

9 Opgericht klaverjasclub De Gouden Leeuw.

9-10 Opvoering van het paasspel 'De kinderen van Jeruzalem' door leerlingen van de hoogste twee klassen van de zondagsschool van de Ned. Protestantenbond.

14-19 Padvindersactie 'Een heitje (kwartje) voor een karweitje'. Het eerste karweitje is het boenen van het stadhuisbordes. Op het werklijstje wordt aangetekend "65 heitjes van de leden van de gemeenteraad en de gemeentesecretaris, voor aan het bordes verrichte karweitjes. Het bordes is er zichtbaar van opgeknapt. Veel succes verder." Totale opbrengst ruim 2.800 heitjes.

15 In Concordia propagandabijeenkomst van de Vereniging voor Veilig Verkeer.

19 Emmabloemcollecte ten bate van de tbc-bestrijding. Opbrengst *f* 1.021,69.

Toneelgezelschap Inter Nos vertoont voor de personeelsvereniging MAF (Magnesiet- en Amarilfabriek) het spel 'Welkom binnen' van Chr. Hoogewerf.

In Excelsior feestelijke bijeenkomst voor leden en oudleden van het NVV.

Kunstavond in de muziekzaal van het Volksgebouw ter gelegenheid van het eerste lustrum van het Vlaardings koperkwartet.

19-3 In de Visbank tentoonstelling van werken van schilders uit de 17de tot de 20ste eeuw uit Vlaardings particulier bezit.

21 Ds. H. Zandbergen, gereformeerd predikant, zal met het emigratieschip Johan van Oldenbarnevelt als geestelijk verzorger een reis meemaken naar Australië.

22 In Excelsior feestavond van de Vlaardingse Vrijwillige Brandweerliedenvereniging DOV. Zeven leden die het 12½-jarig jubileum vieren, ontvangen uit handen van commandant H. Groeneveld het bronzen kruis met oorkonde.

De Vereniging voor gezondheidszorg Het Groene Kruis opent in gebouw Obadja haar bureau voor prenatale zorg.

23 De Vlaardingse padvinders vieren St. Jorisdag.

23-3 Etalagewedstrijd door de Vlaardingse middenstand.

24 De eerste vier woningen van een complex van 517 woningen in de Spoorwijk overgedragen aan Patrimonium's Woningen. Namens het gemeentebestuur schenkt wethouder De Bruijn een gevelsteen, die bij het 40-jarig jubileum van de vereniging was toegezegd.

In het R.K. verenigingsgebouw afscheid van kapelaan H. Beek, die is benoemd tot kapelaan aan de St. Agnesparochie te Amsterdam-Zuid. Tot zijn opvolger is benoemd A.W. de Greef.

26 De centrale kerkenraad van de Ned. Hervormde gemeente deelt in een brief aan het gemeentebestuur mede, dat zij principieel geen gebruik zal maken van de uitnodiging om de opening van de Stadsgehoorzaal bij te wonen.

28 Belangrijke dag voor Vlaardingen.
Om 10 uur op het stadhuis aanbesteding van de betonbouw voor het nieuwe zwembad.
Om 10.30 uur oplevering van de eerste van tien middenstandswoningen in het Van Heutzpark. Deze woning wordt overgedragen aan de directie van de Caltex.
Om 11 uur wordt de eerste proefpaal voor het zwembad geslagen door dr. P. Muntendam.
Om 12 uur worden aan de Kethelweg de eerste woningen van de 706 door MUWI te bouwen arbeiderswoningen opgeleverd.
's Avonds officiële opening van de Stadsgehoorzaal, gevolgd door het blijspel 'De bruiloft van Figaro' door toneelgroep De Nederlandse Comedie.

29 C.A. Varossieau neemt afscheid van het gemeentelijke Energie- en Waterleidingbedrijf wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd.

30 Koninginnedag. Zangaubade, carillonbespeling, bonte avond en vuurwerk vormen de feestelijke evenementen.

In de Stadsgehoorzaal concert door het Rotterdams Philharmonisch Orkest, onder leiding van Eduard Flipse, met Theo van der Pas, piano.

Mei

1 Landarbeider G. van Gameren 25 jaar in dienst bij landbouwer K. Chardon.

In de vacature hoofd van de Prins Bernhardschool, ontstaan door het vertrek van E.W.L. Wüppermann, wordt voorzien door de overplaatsing van P. Vis, hoofd van de Karel Doormanschool, naar de Prins Bernhardschool.

S. den Hoedt, drukker, 25 jaar in dienst bij de firma C. van der Burg & Zn.

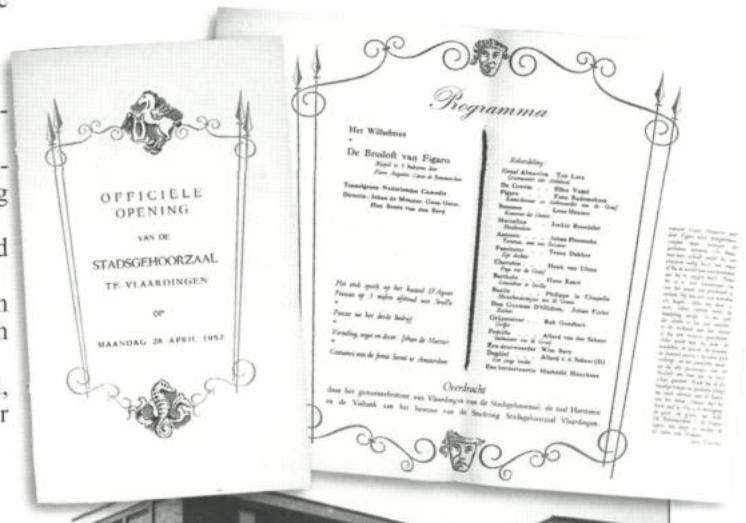
OFFICIELE
OPENING
VAN DE
STADSGEHOORZAAL
TE VLAARDINGEN
OP
MAANDAG 28 APRIL 1952

Programma

De Bruiloft van Figaro

Overdracht

Het programma voor de officiële opening. (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

De Stadsgehoorzaal aan de Schiedamseweg, naar een ontwerp van architect Sybold van Ravesteyn (28 april). (Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

2 Het Toonkunstkoor zingt in de Stadsgehoorzaal het requiem van Mozart, met medewerking van het Rotterdams Kamerorkest. Na afloop van het concert wordt op bescheiden wijze het feit herdacht dat het koor reeds 25 jaar onder leiding staat van Arnold Vranken.

P. Honing, adjudant der Rijkspolitie, ontvangt de eremedaille in goud, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau en A. Oosthoek de eremedaille in zilver.

3 Herdenking der gevallenen; stille omgang.

Uitbreiding van het gezin van de familie Wijker-Nauta in de P.K. Drossaartstraat door de geboorte van een drieling.

5 Viering bevrijdingsfeest. De meeste bedrijven geven de middag vrijaf met behoud van loon. 's Middags wielerwedstrijden en wedloop rond de Oude Haven.
's Avonds muziek, film en kermis.

Door een aantal onderaannemers wordt aan het gemeentebestuur een artistieke tafel aangeboden ter verfraaiing van het interieur van de Stadsgehoorzaal.

6 Aanbesteed het maken van de onderbouw van een gewapend betonnen brug over de Vlaardingse Vaart in het verlengde van de Gedempte Biersloot.

Toneelvereniging Varia vertoont in de Stadsgehoorzaal het blijspel 'Kleine kinderen worden groot' van Noel Lanley.

7 Voor het sluiten van een geldlening, waardoor de vereniging De Ambachtsschool een nieuwe school kan bouwen aan de Veersingel (huidige Deltaweg), wordt ministeriële goedkeuring verleend.

Aan de Schiedamsedijk wordt de eerste paal geslagen voor het fabrieks- en kantoorgebouw van Cincinnati-Nederland N.V. door de president-directeur van het Amerikaanse bedrijf, de heer Geier.

Geopend meubelzaak Eigen haard van Js. van der Heijden, Hoogstraat 77.

Auteur K. Norel spreekt in Liefde en Vrede over zijn werk.

8 Toneelvereniging TOS vertoont voor de Vereniging voor Volksonderwijs het blijspel 'Tehuis voor daklozen'.

10 De eerste steen gelegd voor de bouw van een lagere school voor de Vereniging voor bijzonder Chr. Schoolonderwijs aan de Rotterdamseweg.

Onder feestelijk vlagvertoon wordt de eerste paal geslagen voor het Cincinnati-gebouw aan de Schiedamsedijk (7 mei). (Collectie J. Borsboom).

10-17 In de Visbank tentoonstelling van levende planten, aquaria, diorama's, biologieën en natuuropnamen van de afdeling Vlaardingen van de Kon. Ned. Natuurhistorische vereniging.

12 Postagentschap geopend in de kapperszaak van R. Liebrechts, Billitonlaan 26/28.

De sectie toneel van de Vlaardingse Gemeenschap vertoont in de Stadsgehoorzaal het spel 'De rode pimpernel' van mr. H.M. Planten.

13 S. Klaasse 40 jaar in dienst bij de N.V. Dorsman & Odé.

14&20 Jubileumavonden van de Alg. Ned. Metaalbedrijfsbond ter gelegenheid van het 45-jarig bestaan.

15 A. Gagestein benoemd tot hoofd van de Karel Doormanschool.

16 De firma C. van der Burg & Zn. bestaat 80 jaar.

Advertentie:
"Opnieuw verzinken van wasketels en teilen. In 1 week gereed. Als nieuw terug. Huijgensstraat 4."

17 In de Stadsgehoorzaal ontspanningsavond voor de personeelsvereniging ENCK, verzorgd door het eigen toneel- en cabaretgezelschap.

De afdeling Zuid-Holland van de Nationale Woningraad houdt haar jaarvergadering in de Harmonie. Na het huishoudelijke gedeelte spreekt wethouder T. de Bruijn over 'Vlaardingen op en over de scheidingslijn'.

Vlaggetjesdag. Een stoet versierde wagens, die het Vlaardingse visserijbedrijf uitbeelden, trekt door de stad. In de Koningin Wilhelminahaven liggen o.m. politiekruiser H.M. Luymes, het vaartuig van de visserij-inspectie Anthony van Leeuwenhoek, het hospitaal-kerkschip De Hoop en uiteraard de VL 84 Hendrika en Adriana van rederij N.V. v.h. A. Verboon, waarop de bedrijfschapswimpel wordt gehesen. In de Oude Haven een wedstrijd haringjagen met rederijsloepen. Op het Grote Visserijplein wordt 's avonds het openluchtspel 'Vlaggetjesdag 1952 Vlaardingen' onder leiding van Jo Mulder opgevoerd. Daarna wordt de film 'Het schot is te boord' vertoond, gevolgd door een taptoe door De Pijpers.

In Excelsior feestavond van de Willem de Zwijgergroep 1 van de NPV ter gelegenheid van het 20-jarig bestaan.

20 A.H. van Dijk slaagt aan de Rijksuniversiteit te Leiden voor het artsexamen.

J. den Draak opent schoenreparatiebedrijf VKB, Markgraaflaan 98.

Aanbesteed het verbouwen van het politiebureau aan de Markt.

21-15 De Kamer van Koophandel en Fabrieken voor de Beneden-Maas verzorgt een Vlaardingse stand op de tentoonstelling 'De Rijn in de R.A.I.' in het RAI-gebouw te Amsterdam, ter gelegenheid van de opening van het Amsterdam-Rijnkanaal.

23 In de Stadsgehoorzaal feestavond voor de personeelsvereniging I.S. Figee.

24 Buisjesdag. Het grootste deel van de haringvloot vertrekt naar de visgronden. De VL 56 Eben Haëzer vaart als eerste de haven uit.

26 In de Stadsgehoorzaal optreden van toneelgezelschap Comedia met het spel 'De dood van een handelsreiziger' van Arthur Miller.

Om de aandacht te vestigen op de jaarlijkse collecte van het Rode Kruis is bij drogisterij De Vijzel, Hoogstraat 211, een speciale etalage ingericht. In de N.V.C. verschijnt een artikeltje over het werk van het Rode Kruis met de (in 1953 actueel wordende) titel 'Als de dijken breken!'

26-7 Collecte ten bate van het Rode Kruis. Opbrengst *f* 3.076,32.

27 M.A. de Wilt geslaagd voor het te Den Haag gehouden examen voor kruideniersvakbekwaamheid.

Aanbesteed de bouw van acht winkels met bovenwoningen aan de Fransenstraat.

28 De R.K. operettevereniging Flardingha geeft in de Stadsgehoorzaal een opvoering van 'De klokken van Corneville'.

De Vlaardingse hengelaarsvereniging Vriendschap bestaat 30 jaar.

30 Van de uitvoer van pekel- en steurharing gedurende het eerste kwartaal van dit jaar nam Vlaardingen 27,12% (4.446.171 kg) voor zijn rekening.

G.A.M. van Rangelrooij heropent zijn gemoderniseerde levensmiddelenzaak aan de Nieuwelaan.

31 Start rondvaarten vanuit Vlaardingen met het motorpassagiersschip Echo.

P. van der Vlies opent in de 2e Van Leyden Gaelstraat een zaak in motorrijwielen en bromfietsen.

De Vlaardingse stand op de tentoonstelling 'De Rijn in de R.A.I.' (21 mei).
(Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

Harmonievereniging HVO en het Bevrijdingskoor concerteren in de Stadsgehoorzaal.

Juni

1 Pinksterreveil op de Markt door de Ned. Hervormde kerk en het Leger des Heils.

G.W. van der Schouw, hoofdagent en redacteur, 50 jaar in dienst van het Rotterdamsch Nieuwsblad.

Benoemd tot hoofd van de Prinses Beatrixkleuterschool mej. G. Moree.

3 Geopend wasmachineverhuurinrichting Macorva, Goudsesingel 18.

4 Jeugdtoneelgroep De Witte Vogel vertoont in de Stadsgehoorzaal 'Het wonderpaard van Marjolijntje'.

J.A. v.d. Griend benoemd tot onderwijzer aan de Mr. J.J.L. van der Brugghenschool.

6 Wethouder H.K. van Minnen opent in de Visbank de onderwijstentoonstelling 'De tapijtindustrie', uitgaande van de Stichting onderwijstentoonstellingen.

Advertentie:
"Wil degene, die een rood schooletui gevonden heeft, dit terug bezorgen. Sweelinckstraat 158."

De Koninginneharing, aangevoerd door de VL 84 Hendrika en Adriana, schipper G. van der Snoek, van de N.V. v.h. A. Verboon, wordt op Paleis Soestdijk aangeboden.

7 In de Stadsgehoorzaal feestavond voor leden van de personeelsvereniging Sunlight ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van deze vereniging.

8 Pastoor A. de Bot van de nieuw opgerichte St. Willibrordusparochie viert zijn 25-jarig jubileum als priester.

9 Opening van de dansschool van C.J. van Rijswijk, Hoogstraat 202.

Het echtpaar J. Schoones-Van Hal 60 jaar getrouwd.

10-11 Openbare les in de Ambachtsschool, Oosterstraat 86.

11 M. Boerdam, piano- en orgelleraar en organist van de Nieuwe Kerk, op 63-jarige leeftijd overleden.

De eerste steen gelegd voor de St. Willibrorduskerk aan de Insulindesingel door de Deken van Schiedam, R. Reijnen.

Op de Nenijto-sintelbaan te Rotterdam behalen de VFC-meisjes het kampioenschap op de 4 x 80 m estafette.

12 Mr. Daams, mevrouw Ploeg-Ploeg, Koos Vorrink en mr. Van Walsum spreken in de Stadsgehoorzaal op een propaganda-avond van de PvdA.

14 Met ingang van heden vissen de haringloggers weer met 80 netten. De schepen hadden de eerste weken van de nieuwe teelt een vleet van 60 netten aan boord om de binnenlandse markt niet te overvoeren.

Het Comité Haringrit 1952 organiseert een Vier Visstedenrit voor auto's en motoren. Start voor de 170 km lange tocht is bij het Circustheater in Scheveningen. Via IJmuiden en Katwijk naar de finish op het Raadhuisplein in voormalig Vlaardinger-Ambacht. 's Avonds feestelijke bijeenkomst in de Harmonie.

Optreden van Henriëtte Davids en Lou Bandy in de Stadsgehoorzaal.

14-21 Feestweek ter gelegenheid van het eerste lustrum van de jaarlijkse Haringrit. Diverse activiteiten, o.a. Paradiso in het Hof met een collectie bloemen, vogels, vissen en andere dieren en een vermaakcentrum aan de Van Hogendorplaan.

Op Paleis Soestdijk wordt de Koninginneharing aangeboden aan koningin Juliana. Rechts burgemeester Heusdens en op de voorgrond schipper G. van der Snoek van de VL 84 Hendrika en Adriana (6 juni).
(Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

Reclame op de Oude-Havenbrug voor de actie 'Nationale leningen voor de Woningbouw' (17 juni).
(Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

17 Het gemeentebestuur deelt mee dat door houders van rentespaarbrieven en obligaties van de Nationale leningen voor de Woningbouw 1952 ten aanzien van de gemeente Vlaardingen voorkeur is uitgesproken tot een bedrag van ca. *f* 725.000,-.

J.G. Nientied 40 jaar onderwijzer bij het R.K. bijzonder onderwijs.

18 Na een mars door de stad taptoe op de Markt door de drumband van de Nationale Reserve.

Gevestigd G.F. Bleeker, specialist voor keel-, neus- en oorziekten.

Het echtpaar D. de Bruijn-Schenk 55 jaar getrouwd.

Aan de Soendalaan demonstratie door rijvereniging Die Flardingha Ruiters en gymnastiekvereniging Hollandia.

19 Pauw Storm, gewezen torenkijker, op 76-jarige leeftijd overleden.

20 A. Lazet behaalt een eerste prijs op het ten bate van wezen en blinden te Kortrijk gehouden radio-concours voor amateurs.

21 Geopend chemische wasserij Alco, Waalstraat 19. Vijfde internationale Haringrit. De finish is in de Groen van Prinstererschool. In het Handelsgebouw krijgen de deelnemers een broodje haring.

De Vlaardingse broodbezorgers mogen - in verband met de te verwachten drukte in de stad door de Haringrit - twee uur vroeger bezorgen.

23 Het echtpaar H. van Zelm-Smith 55 jaar getrouwd.

De Stadsgehoorzaal wordt als bioscooptheater in gebruik genomen.

25 Verkiezingen voor de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Aantallen uitgebrachte stemmen in Vlaardingen: KVP 2.569 (9,59%), PvdA 10.440 (38,99%), AR 4.135 (15,44%), CHU 5.143 (19,21%), VVD 1.952 (7,29%), CPN 891 (3,33%), SGP 1.094 (4,09%), Recht en Vrijheid 40, Soc. Unie 62, Geref. Politiek Verbond 207, Middenstandspartij 20.

28 Geopend de nieuwe speeltuin aan de Billitonlaan.

In de Harmonie receptie van de afdeling Vlaardingen van Het Groene Kruis ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan en het zilveren bestuursjubileum van mevrouw M.C. van Meurs-Vink.

Juli

1 P.H. Wielaard, 40 jaar in dienst bij L. Smit & Co's internationale sleepdienst in Maassluis, onderscheiden met de eremedaille in zilver, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau.

In Concordia receptie van de Hervormde Diaconessenarbeid ter gelegenheid van het 60-jarig jubileum.

2 Vanaf 16.00 uur verkoopt vishandel Dirk Pronk en Zn., Hoogstraat 128, fish and chips.

Met dit logo promoot het Bedrijfschap voor Visserij-producten deze populaire Engelse lekkernij in Nederland.
Vishandel D. Pronk en Zn. mag zich een officieel 'Fish and Chips'-bedrijf noemen (2 juli).
(Uit: Groot Vlaardingen).

P.G. de Vries cum laude geslaagd voor het ingenieursdiploma tropische bosbouw.

Eerste Hofconcert van het seizoen door muziekvereniging Voorwaarts.

4 Grootscheepse oefening van de Rode Kruis-colonnes Rotterdam-Vlaardingen en afdelingen van de geneeskundige troepen uit Amersfoort, waarbij vier straaljagers over de stad vliegen.

De achtste klas van de Prof. Dr. Gunningschool voor vglo heeft de eerste prijs gewonnen met een werkstuk voor een wedstrijd, uitgeschreven ter gelegenheid van het 50-jarig jubileum van de Staatsmijnen, waaraan 85 jongensklassen van vglo-scholen deelnamen.

5 D. van Dorp 25 jaar als ijzerwerker in dienst bij scheepswerf A. de Jong N.V.

Het gemeentebestuur van Zaandam brengt in het kader van een uitwisselingsschema een bezoek aan Vlaardingen.

7-12 Jubileumfeestweek ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van Chr. Harmonievereniging Sursum Corda met een gevarieerd programma.

12 Heropening van de gemoderniseerde en vergrote elektriciteitszaak G. Boogaard aan de Schiedamseweg.

Nationale zwemvierkamp in het zwembad in de Spoorhaven.

Aan de Billitonlaan de eerste steen gelegd voor de bouw van de Mr. J.J.L. van der Brugghenschool (ulo).

14 Buurtvereniging PKD bestaat 15 jaar.

15 F. van Kralingen, chef van de afdeling Algemene Zaken ter secretarie, neemt afscheid wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd.

W.J.K. Mollevanger, drukker-calculator, 40 jaar in dienst bij de N.V. Dorsman & Odé.

19 Hengelconcours ter gelegenheid van het 20-jarig bestaan van de firma Wout van Leeuwen.

Tamboers- en pijperskorps De Pijpers bezoekt Breda op uitnodiging van het Comité Breda Oranjestad 1952, ter opluistering van de festiviteiten ter gelegenheid van het 700-jarig bestaan van die stad.

23 Opgericht de Stichting Vlaardingse Bejaardenzorg, die zich ten doel stelt een sociëteit voor bejaarden op te richten.

Mej. C. Verschoor, onderwijzeres aan de Prinses Julianaschool, viert haar 25-jarig jubileum.

Contactavond voor de oprichting van een plaatselijke afdeling van de R.K. standsorganisatie De Werknemende Middenstand.

Tijdens de ouderavond van de Marnixschool neemt het hoofd van de school, F.J.W. Boogaard, afscheid wegens zijn benoeming tot hoofd van de nieuwe school aan de Rotterdamseweg. In zijn plaats is benoemd T. v.d. Berg.

D. en P.B. den Boer gehuldigd wegens hun 25-jarig dienstverband bij het aannemersbedrijf L. Maat & Zn.

Mej. J.C. Booden 25 jaar kleuteronderwijzeres aan de Koningin Emmakleuterschool.

De directie van de BPM-installaties Rotterdam-Pernis en Vlaardingen recipieert ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de installatie Rotterdam-Pernis.

28 Opgericht een plaatselijke afdeling van de Ned. R.K. bond van hogere, middelbare en lagere technici St. Bernulphus.

29 Aanbesteed het verlengen van de Van Hogendorplaan.

30 In de Stadsgehoorzaal uitvoering door het Amsterdams Toneelgezelschap van de kindervoorstelling 'Ketelbinkie in circusland'.

Augustus

1 Aanbesteed de verbouwing van het pand Westhavenplaats 16 (Zeemanshuis) tot jeugdcentrum.

Bij de thuisschietwedstrijden van de Ned. Politie Sportbond eindigt brigadier van politie H. Boer als eerste bij de wedstrijden 'personeel buks' en wordt daarmee, evenals in 1951, kampioen.

2 De N.V. Vlaardingse machinefabriek I.A. Kreber bestaat 50 jaar.

Opening schilderijententoonstelling in de Visbank, georganiseerd door de Vlaardingse Kunstkring ter gelegenheid van het eerste lustrum.

Opening van de vakantieweken door de voorzitter van het

Vacantiecomité, H.K. van Minnen, gevolgd door een maskeradeoptocht. Tot koning en koningin worden uitgeroepen Henny de Buck als Neptunus en Lotty Vogel als bloemenmeisje.

Op het Feestterrein concert door The Carlton Main Frickley Colliery Band, dat gedeeltelijk in het water valt door een onweersbui.

Het bestuur van het gezelschap The Music Friends organiseert een boottocht naar Hoek van Holland onder de naam 'Moonlighttrip on the river'. De hele avond gelegenheid tot dansen.

2-15 In het Handelsgebouw tentoonstelling 'Openbare orde en veiligheid', georganiseerd door de afdeling Vlaardingen van de Vereniging voor Veilig Verkeer.

3 Het echtpaar J. Groeneveld-Vermaat 60 jaar getrouwd.

4 Mej. H. Verboon behaalt in Amsterdam het diploma Engels MO A en de heer F.P. van Rooijen het diploma Engels MO C.

Izaäk Anthonie Kreber (1874-1938), oprichter van de gelijknamige machinefabriek (2 augustus).
(Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

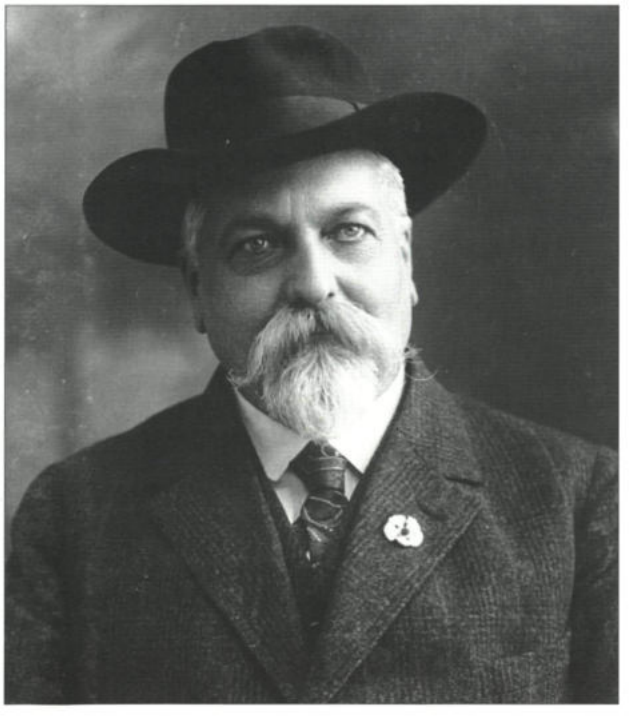

Bonte avond op het Feestterrein, waar een wedstrijd voor verloofde paren wordt gehouden en waar de film 'Mijnheer de gouvernante' wordt vertoond.

W. Mersch, onderwijzer aan de St. Willibrordusschool, slaagt in Den Haag voor de akte Duits LO.

4-6 Boottochten voor bejaarden en invaliden naar de Rotterdamse havens.

5 Jeugdwandelmars van 15 km, waaraan ongeveer 750 jongens en meisjes deelnemen.

Het radio-ensemble Vrij en Blij, onder leiding van Wessel Dekker, concerteert op het Feestterrein met medewerking van de vocalist Henk Dorel.

6 Een ensemble van de Opera di Roma, bestaande uit de coloratuur-sopraan Beatrice Preziosa, de mezzo-sopraan Marie-Teresa Mandalari, de tenor Luigi Rumbo en de bariton Mario Bolaffio, brengt een operaprogramma ten gehore in de Stadsgehoorzaal.

8 F.J. Timmermans, onderwijzer aan de Don Boscoschool, slaagt in Den Haag voor de hoofdakte.

9 Op het bloemencorso Den Haag-Bloemenzee wint een wagen van De Oude Lijnbaan, die geheel met touw en bloemen is opgemaakt, de eerste prijs.

11 Op een KNVB-jeugdsportkamp in Doetinchem wint de Fortuna-jeugd het merendeel van de prijzen.

Advertentie:
"Jongelui die wensen te trouwen zoeken ongem. kamer met gebruik van keuken. Liefst bij oude mensen. Brieven onder nr. 6430 aan Dorsman & Odé."

12 In het kader van de vakantieweken middenstandsvoetbalwedstrijden, kinderspelen, motorpolowedstrijd en lampionoptocht.

13 Tamboers- en pijperskorps De Pijpers en de koren Vivezza en Jong Leven concerteren in het Hof.

14 Op het Feestterrein optreden van Vlaardingse amateur-toneelspelers met het spel 'Daar was laatst een meisje loos'.

16 Op het schoolplein van de Van der Palmschool aan de Van der Duijn van Maasdamlaan sportdemonstratie met basketbal, schermen en volleybal.

Op het Feestterrein oud-Hollandse poppenkast en goochelen.

Collecte ten bate van de Stichting Vlaardingse Bejaarden. Opbrengst *f* 2.949,37.

De Luchtmachtkapel onder leiding van Harry van Diepenbeek concerteert op het Feestterrein ter afsluiting van de vakantieweken.

18 W.Th. van Waas, chef-chauffeur, 25 jaar in dienst bij de firma C. van der Burg & Zn.

19 Het Leger des Heils organiseert een uitstapje voor 300 kinderen naar Oosterhout.

20 Het boek 'Brood uit het water' van J.G. Kolkman verschenen in een Noorse vertaling.

De eremedaille in zilver, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau, is toegekend aan J.J. Larrewijn, kapitein van de sleepboot Argus van de N.V. L. Smit & Co's internationale sleepdienst.

De vakantieweken zijn ondanks het slechte weer goed geslaagd: 7.800 vakantiegidsen werden verkocht en ongeveer 21.000 personen kwamen op het vakantiebureau voor informatie en aanmelding.

Laatste Hofconcert van dit seizoen door Van Dijk's amusementsorkest.

21 Opheffingsuitverkoop van House of England, herenmode, Hoogstraat 202.

Aanbesteed de bouw van een lagere technische school aan de Veersingel.

25 Overleden op 67-jarige leeftijd G.W. van der Schouw, Vlaardings redacteur van het Rotterdamsch Nieuwsblad.

29 Opgericht de Wielrennersclub Vlaardingen.

30 J. de Bruijn, autogeenbrander, 25 jaar in dienst bij de Zuid-Hollandse Metaalmij. Zethameta.

Collecte ten bate van het Koningin Wilhelmina Fonds. Opbrengst *f* 2.884,-.

31 De Oxford korpskadettenbrigade van het Leger des Heils bezoekt Vlaardingen.

September

1 Overleden op 52-jarige leeftijd W. de Graaf, opzichter bij Lever's Zeep Maatschappij.

Alle openbare lagere scholen zijn opleidingsscholen geworden. De maartscholen Juliana van Stolberg en Karel Doorman zijn omgezet in septemberscholen, de Erasmusschool door gebrek aan localiteit nog niet.

Mej. M.F. Ranshuijsen 25 jaar in dienst van Lever's Zeep Maatschappij.

De Spaarbank opent een bijkantoor in één van de lokalen van de Emmaüskerk aan de Kethelweg.

2 In het kader van de uitbreiding van het stadhuis wordt de bouw aanbesteed van een nieuwe vleugel met bijkomende werken aan de Paterstraat.

4 C. Braat benoemd tot onderwijzer aan de Juliana van Stolbergschool.

5 Brood- en banketbakkerij C.B.F. Rothschenk op de Hoogstraat bestaat 25 jaar.

6 Een door J. Vogel versierde wagen ontvangt op het bloemencorso te Amsterdam de eerste prijs én de ereprijs, een gouden medaille van de koningin.

Officiële opening door burgemeester Heusdens van het sport- en recreatiecomplex 't Nieuwelant. Tevens wordt hier het nieuwe sportcomplex met clubgebouw van De Hollandiaan in gebruik genomen.

T. Brons en L. van Es, machinale houtbewerkers, en M. de Heer, voorman-perser, 40 jaar in dienst van de firma C. van der Burg & Zn. Zij ontvangen een koninklijke onderscheiding.

Automobielbedrijf P.A. van der Kooij aan het Burg. de Bordesplein officieel geopend door burgemeester Heusdens.

8 Ter gelegenheid van de opening van de nieuwe banen in het in aanleg zijnde sportpark De Vijfsluizen heeft personeelsvereniging Shell een veertiendaags tennistoernooi uitgeschreven. Burgemeester Heusdens speelt de openingspartij.

10 Proefvaart van de stalen motorvrachtlichter Tor 4, bestemd voor Nederlands Nieuw-Guinea, gebouwd op de werf I.S. Figee.

Concurrentie voor de schoorsteenvegers? (advertentie in de Nieuwe Vlaardingsche Courant van 24 september 1952).

Het Maassluise motorloggerschip MA 5 Catharina aangekocht door de N.V. J. Kornaat's Handelmaatschappij. Het zal als de VL 89 deelnemen aan de haringvangst.

Tewaterlating van het motorschip D.O. 48 Dagong, gebouwd op de werf I.S. Figee, voor rekening van een Indonesische firma.

12 In de fabriekshal van Cincinnati-Nederland aan de Industrieweg 15 is de eerste machine in Nederland vervaardigd: een fraismachine voor massaproductie.

Geopend een filiaal van het Delftse kledingmagazijn Van Uffelen, Hoogstraat 202. Nieuw voor Vlaardingen is de afdeling verhuur van herengelegenheidskleding.

13 Leesgezelschap Chrysostomus bestaat 100 jaar.

13&20 Het gezelschap Alex Wins en Jan Blok vertoont in de Stadsgehoorzaal het stuk 'Pension Zonneschijn' voor de afdeling Vlaardingen van de Alg. Bedrijfsgroepen Centrale.

15 De zinken centen zijn buiten omloop gesteld. Tot en met 15 december kunnen ze nog worden ingewisseld bij de postkantoren.

Manufacturenmagazijn De Zwaan van L.A. Hoekstra verplaatst van P.K. Drossaartstraat 73 naar nr. 67.

Pater Paul Jansen van de Missionarissen van het H. Hart te Tilburg spreekt voor de R.K. vrouwenbeweging over de missie in de Minahassa op Noord-Celebes.

17 De Haagse Comedie vertoont in de Stadsgehoorzaal het blijspel 'Zijne Excellentie'.

18 In de zaal van het Leger des Heils vertellen de heer en mevrouw Boesman over hun avontuurlijke ballonvaarttochten.

Feike Asma bespeelt het orgel van de Grote Kerk.

19 C.A. Teijgeler aan de Rijksuniversiteit te Leiden cum laude geslaagd voor het doctoraalexamen pharmacie.

20 Bridgeclub Vlaardingen organiseert een grote bridge-drive in de Harmonie ten bate van de tbc-bestrijding.

21 Collecte voor de vereniging De Reddingsmedaille. Opbrengst *f* 1.879,56.

22 Het bouwen van de nieuwe vleugel van het stadhuis is gegund aan het bouwbedrijf B. Voogd te Delft voor *f* 521.891,-.

De bouw van de lagere technische school aan de Veersingel is gegund aan het aannemingsbedrijf Gebr. Kwaaitaal te Rotterdam voor *f* 994.700,-.

De Natuurvriendencommissie van het Instituut voor arbeidersontwikkeling organiseert een paddestoelententoonstelling in de kleine zaal van het gebouw van de Volksbond.

24 In de Stadsgehoorzaal concert door Chr. Harmonievereniging Sursum Corda ter viering van het 50-jarig bestaan. Ter gelegenheid van dit feit overhandigt burgemeester Heusdens de verguld-zilveren medaille van de gemeente aan voorzitter L. van Zanten.

Chr. Harmonievereniging Sursum Corda poseert ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan op het plein van de brandweerkazerne (24 september; zie ook 30 januari). (Collectie Sursum Corda).

Als administrateur van het Algemeen Ziekenhuis is P. van Esseveld benoemd in de plaats van W.G. van Herk.

25 In de Stadsgehoorzaal concert door het R.K. gemengd koor St. Cecilia met medewerking van het Zuid-Hollandse Orkest en de alt Jeanne Tas.

Geopend de Dr. H. Colijn-uloschool van de Vereniging voor Geref. onderwijs in de Vondelstraat.

26 Bijeenkomst van Vlaardingse Indonesië-veteranen om te komen tot de stichting van een afdeling Vlaardingen van het Veteranenlegioen Nederland.

29 De eerste paal geslagen voor de bouw van een watertoren aan de Van Linden van den Heuvellweg.

150 Oud-militairen ontvangen uit handen van de burgemeester het hen door de minister van Oorlog toegekende ereteken voor Orde en Vrede, voor het eervol vervullen van militaire plichten in Indonesië.

30 Aanbesteed het bouwen van een Chr. industrie- en huishoudschool aan de Van Hogendorplaan.

Eerste wedstrijden van de tafeltenniscompetitie tussen teams van een aantal Vlaardingse clubs.

P.L. Elbers, hoofd van de Don Boscoschool, neemt afscheid wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Hij wordt opgevolgd door L.J.D. Heijnen.

Berry Kievits en Gerard Walden brengen in de Stadsgehoorzaal de revue 'Per expresse'.

Oktober

1 Geopend brandstoffenhandel Jan Hoogenberg, Hoogstraat 46.

W. Lindeman, leraar aan het Groen van Prinsterer Lyceum, gepromoveerd tot doctor in de wis- en natuurkunde.

De plaatselijke afdeling van de Alg. Bond van ambtenaren viert haar eerste lustrum in de Stadsgehoorzaal.

W. van den Berg, incasseerder, 40 jaar in dienst van het gemeentelijke Energie- en Waterleidingbedrijf.

Reclame van Jac. van Soest voor gewassen en gesneden groente (advertentie in Groot Vlaardingen van 3 oktober 1952).

In de Harmonie receptie en feestavond van de afdeling Vlaardingen van de Hollandse Maatschappij van Landbouw ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan. Tevens huldiging van voorzitter P. Hoogendam, die de afdeling 25 jaar heeft geleid.

Heropening van de gemoderniseerde slagerij Alex Schippers, Prins Hendrikstraat 8.

3 Personeelsvereniging A. de Jong viert haar eerste lustrum.

5-12 De Vlaardingse R.K. jeugd- en jongerenorganisaties organiseren een katholieke jeugdweek.

6 Gevestigd Th. Pascales, huidarts, Binnensingel 21.

7 Geopend aan de Industrieweg de fabriek van bakkerij-grondstoffen Damco.

8 Het cabaret van Wim Kan en Corry Vonk brengt in de Stadsgehoorzaal het programma 'Bibelonië'.

R. Puik, hoofd van de Ds. J.D. de Stoppelaarschool, aan de Rijksuniversiteit Utrecht geslaagd voor het examen Middelbaar pedagogiek.

9 Ds. W.J.H. Hubeek spreekt voor de Ned. Protestantenbond afd. Vlaardingen over 'Leven in een veranderende tijd'.

10 In de Stadsgehoorzaal propaganda-avond van de Ned. Vereniging tot bescherming van dieren.

Advertentie:
"Zakmesjes met sportfiguren in de clubkleuren van Fortuna, Hollandiaan, VFC, Zwaluwen. Prijs 90 cent. Speelgoedmag. Hofland, Schiedamseweg 55, Telefoon 2005."

11 In de Emmaüskerk orgelconcert door Piet van den Kerkhof, met medewerking van het mannenkoor Concordia uit Rotterdam.

Opening van speciaalzaak in behangsels J. Boerdam, Jacob van der Wintstraat 18.

13 Kunstfotograaf Cas van Os uit Rotterdam spreekt voor de amateur-fotografenvereniging Vlaardingen.

14 Feestavond in de Harmonie ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de afdeling Vlaardingen van de Kon. Ned. Middenstandsbond.

Het personeel van de Magnesiet- en Amarilfabriek viert het 50-jarig bestaan (15 oktober).
(Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

15 In de Stadsgehoorzaal concert door arbeiderszangvereniging De Stem des Volks.

De Magnesiet- en Amarilfabriek C.V. bestaat 50 jaar.

16 De Foreign Press Association, een organisatie van correspondenten van de buitenlandse pers in Nederland, organiseert in Vlaardingen een internationaal forum over 'De Visserij'.

17 In een afscheidsvoorstelling in de Stadsgehoorzaal vertolkt Jan Musch de rol van Harpagon in het blijspel 'De vrek' van Molière.

Blijleven's boekbinderij, lijstenmakerij en leesbibliotheek aan de Waalstraat bestaat 25 jaar.

18 Het Corsettenhuis van Gez. de Rave op de Hoogstraat bestaat 35 jaar.

Geopend een meubelshowroom van de firma Poorter aan de Markt.

Voor de VARA-vrienden wordt in het R.K. verenigingsgebouw het spel ''n Zeeman ging passagieren' opgevoerd.

18-19 De visserijpolitiekruiser H.M. Luymes, liggende in de Koningin Wilhelminahaven, is voor het publiek te bezichtigen.

20 In de Grote Kerk optreden van een dubbelkwartet bazuinblazers, behorende tot de Duitse bond van CJMV-groepen.

Opgericht de Filmkring Vlaardingen.

De op 4 mei 1952 in dienst gestelde visserijpolitiekruiser H.M. Luymes ligt ter bezichtiging in de Koningin Wilhelminahaven (18-19 oktober; zie ook 17 mei). (Foto Timmer, collectie M.P. Zuydgeest).

21 In de Stadsgehoorzaal vertoont de R.K. toneelvereniging Vondel voor de KAB afd. Vlaardingen het spel 'De vlucht naar de evenaar'.

22 Herenkapsalon A. Stenis, Prins Hendrikstraat 2, bestaat 35 jaar.

De koren Ons Clubje, De Vlaardingse Zangvogeltjes en Ons Meisjeskoor vertonen in de Stadsgehoorzaal de operette 'De verdwenen koningszoon' van mej. Jo Mulder.

23-26 De tentoonstelling 'Van Juliana tot Juliana', met voorwerpen uit het Koninklijk Huisarchief, is te bezichtigen op een schip in de Oude Haven.

24 Filmavond van 't Nut met films over de door de geallieerden tijdens de voorbereiding van de invasie in Normandië door het Kanaal aangelegde pijpleiding.

H.M.M. v.d. Pas aan de Rijksuniversiteit te Leiden geslaagd voor het doctoraalexamen Nederlands recht.

25 G.J. van Hoorn 40 jaar in dienst bij de Administratie der directe belastingen, invoerrechten en accijnsen.

In de Emmaüskerk spreekt ds. H. Volker, studentenpredikant te Wageningen, voor het Gereformeerd Jeugdverband over 'Mieren, klipdassen, sprinkhanen en hagedissen'.

Aan de Rotterdamseweg geopend de Nicolaas Beetsschool van de Vereniging voor bijzonder Chr. Schoolonderwijs.

28 J. Steenhoek 40 jaar in dienst bij de firma Dorsman & Odé.

In de Stadsgehoorzaal concert door het Rotterdams Philharmonisch Orkest onder leiding van Eduard Flipse, met medewerking van Gerard Hengeveld, piano.

30 In het Luxortheater eerste voorstelling van de Filmkring Vlaardingen met 'Louisiana Story'.

31 Bloemenmagazijn H. van der Vecht verplaatst van de Kuiperstraat naar Waalstraat 32.

Taxibedrijf Kramer neemt een taxibus (tot 8 personen) in gebruik.

Op de 13de Internationale Slagersvaktentoonstelling in Utrecht behaalt G.F. Herlaar zeven prijzen en F. Roodenburg vier.

November

1 Geopend aan de Kethelweg patat-friteszaak L. Kalkman.

Leerlingen van Tyn Pangalila's muziekscholen geven een uitvoering in Excelsior.

2 Schildersbedrijf G. Bot Gzn. bestaat 50 jaar.

5 In de Stadsgehoorzaal concert door het Vlaardings mannenkoor Orpheus.

Het echtpaar W. Quak-Hordijk 50 jaar getrouwd.

S. Barendregt spreekt voor de Vlaardingse bestuurdersbond over 'Arbeidersproblemen'.

6 De gemeenteraad besluit tot de aanschaf van een Magirus-ladder voor de brandweer.

10 W.C. Schouten 25 jaar in dienst bij B. Sprij's Hout- en Meubelindustrie N.V.

12 In de Stadsgehoorzaal opvoering van 'Het geheim van de prins' door toneelgroep Puck, de eerste door de gemeente gesubsidieerde jeugdvoorstelling.

L. Hahn 25 jaar in dienst bij zeilmakerij A. van Roon.

Drs. M.C.P. Stapelkamp, districtsbestuurder te Rotterdam, spreekt voor de Arjos Vlaardingen over het onderwerp 'Wat vraagt het AR-beginsel vandaag van ons jongeren?'

14 Overdracht van het eerste van de twee vaartuigen, die op de werf I.S. Figee zijn gebouwd voor rekening van de Directie Economische Zaken van de Republiek Indonesia.

Het hoofdbestuur van het Nederlandse Rode Kruis heeft aan L. van Zanten de Landsteinerpenning in brons toegekend voor het vijf maal een halve liter bloed afstaan.

Opgericht de Vlaardingse accordeonorkestvereniging Concertino.

Advertentie:
"Gevraagd een verstelnaaister. Westerapotheek, Voorstraat 53."

15 Winkelcentrum Billitonlaan viert het éénjarig bestaan.

15-29 In de Visbank tentoonstelling van werken van de in Parijs woonachtige Nederlandse schilder Willem Oepts.

16 Het echtpaar W. Vermaat-Moree 60 jaar getrouwd.

17 In de Remonstrantse kerk jubileumconcert door het Remonstrants kerkkoor ter gelegenheid van het 20-jarig bestaan.

18 Radioreporter Jan de Troije houdt een lezing voor voetbalvereniging De Hollandiaan over sport en de groeiende deelname aan de Olympische Spelen.

19 P.C. Silver, majoor van de Rijkspolitie te water, zal op uitnodiging van de politie van Thailand een bezoek van drie maanden brengen aan Bangkok om aldaar te adviseren over de organisatie van de politie.

In de Grote Kerk uitvoering van het oratorium 'Die Schöpfung' van Haydn door het Chr. gemengd koor Excelsior ter gelegenheid van het 60-jarig bestaan.

Luitenant-generaal J.J. Calmeyer spreekt voor de CH-kiesvereniging over 'Nederland op de bres voor vrijheid en democratie'.

20 Hoofdbestuurslid H.W. van Arnhem spreekt voor de Alg. Ned. Grafische Bond afd. Vlaardingen over 'Werkclassificatie en Tariefsysteem'.

Bakkerij Verburg, Hoogstraat 13, bestaat 25 jaar.

20-22 Bazar in de Kleuterhof aan de Kethelweg ten behoeve van de verbetering van het gebouw.

22 In Excelsior optreden van toneelclub OVU met de klucht 'Rimboe in Mokum' van R. van Weert.

Intocht van Sint-Nicolaas.

23 Tengevolge van een kabelstoring valt de elektriciteitsvoorziening van een gedeelte van de Schiedamseweg tussen 22.30 en 23.00 uur uit. Bezoekers van de Stadsgehoorzaalbioscoop moeten een half uur in het donker wachten.

24 In Liefde en Vrede feestavond van de Vlaardingse geitenfokkersvereniging Ons Genoegen ter gelegenheid van het 12½-jarig bestaan.

27 Heropening van de gemoderniseerde kruideniers-zaak D.G. Simons, Händelstraat 2.

Geopend bloemenmagazijn Gebrs. Poot op de hoek Ged. Biersloot/Cronjéstraat.

28 Opening toonzaal en verkoopruimte van loodgietersbedrijf J. Sas, Hoogstraat 107.

Als eerste winkel in de Spoorwijk geopend het levensmiddelenbedrijf A. van der Weijden in de Kemperstraat (voorheen 1e Van Leyden Gaelstraat 12).

29 Geopend de Mr. J.J.L. van der Brugghenschool aan de Billitonlaan.

De R.E.T. stelt stadsbuslijn I in gebruik.

In de Oosterkerk concert door het Haagse Congresmuziekkorps ter gelegenheid van het 45-jarig bestaan van het Vlaardingse Leger des Heils-muziekkorps.

December

1-2 Avondopenstelling voor het publiek van de werkinrichting en weefkamer van de Herman Frantsen Stichting.

2 Voor het Vlaardings Kunstcentrum treedt voordrachtskunstenares Nel Oosthout op met het Chinese stuk 'De Krijtring' naar een vertelling van Li-Hing Tao.

3 P. van Minnen 25 jaar in dienst bij de firma C. van der Burg & Zn.

Advertentie:
"Nog niet geslaagd met een Sint-Nicolaascadeau? Geef dan een lidmaatschap van de Openbare leeszaal en bibliotheek. Lidmaatsch. van *f* 5,- of *f* 3,50. Oosthavenkade 38 boven, Vlaardingen."

4 Eerste paal geslagen door wethouder J. Buis voor de nieuwe stadhuisvleugel aan de Paterstraat.

5 Ingezonden brieven in de krant naar aanleiding van het voornemen van de gemeente Rotterdam om ca. 700 à 800 ha in de Broek- en Aalkeetbuitenpolder te onteigenen voor berging van baggerspecie uit de Rotterdamse havens. Schrijvers protesteren tegen het voorstel "om prima cultuurgronden te degraderen tot baggerspeciebergplaats".

Gevestigd J. Klinkhamer, tandarts, Burg. Verkadesingel 7.

Openstelling van de Burg. Pruissingel voor het verkeer.

6 Opening van kantoor en verkoopruimte van kolenhandel firma P. Maarleveld, Hoogstraat 43.

Officiële ingebruikneming van het gerestaureerde politiebureau op de Markt.

Bert Brugmans' marionettentheater treedt in de Harmonie op met de opera 'Paljas' voor de personeelsvereniging Hollandia.

7 In de Noorderkerk in de Kuiperstraat spreekt mevrouw G. Kraan-Van der Burg over 'Een ongetrouwde apostel en het ideale huisgezin'.

8 B. Helleman, oud-architect, oud-bestuurslid van de vereniging Patrimonium's Woningen, oud-directeur van de Ambachtsschool en de burgeravondschool, op 72-jarige leeftijd overleden.

9 In de Stadsgehoorzaal concert door het Vlaardings Symphonie-orkest onder leiding van Piet van Mever, met medewerking van Janine van Mever, piano.

10 Het Duitse stoomtankschip Ellen op de Nieuwe Maas ter hoogte van de Sunlightfabriek overvaren door het motorschip Maasdam van de Holland-Amerikalijn. Zes bemanningsleden van de Ellen komen om.

11 C. van der Moolen benoemd tot onderwijzer aan de Karel Doormanschool.

12 Contactavond van Motor- en Autoclub Vlaardingen, waar o.a. een film wordt vertoond van de beroemde TT-races op het Engelse eiland Man.

15 In de Stadsgehoorzaal schooljeugdconcert voor ongeveer 600 kinderen van diverse scholen.

Overleden A. Boogaard, oud-raadslid en voorman van de Vlaardingse vakbeweging.

16 In de Stadsgehoorzaal optreden van het Ballet der Lage Landen, georganiseerd door het Vlaardings Kunstcentrum.

De eerste paal voor de nieuwe vleugel van het stadhuis gaat de grond in (4 december).
(Collectie Stadsarchief Vlaardingen).

17 Bij Koninklijk Besluit is mr. J. Heusdens per 1 januari 1953 opnieuw benoemd tot burgemeester van Vlaardingen.

Wim Korpershoek van het Vlaardings Schaakgenootschap heeft met succes de vorig jaar door hem verworven Snelleman-plaquette verdedigd.

18 In Excelsior geven leerlingen van muziekschool Het Westen een uitvoering.

19 De Vlaardingse melkhandelaren maken bekend dat de bezorging van melk op Tweede Kerstdag gewoon zal plaatsvinden.

De gemeenteraad heeft de gemeente- en bedrijfsbegrotingen 1953 goedgekeurd.

Jubileumfeestavond van biljartvereniging Figee ter gelegenheid van het vijfjarig bestaan.

Advertentie:
"Te koop gevraagd: Blokje Eengezinshuizen. Aanbiedingen onder nummer 1578 aan Dorsman & Odé."

20 D. Poot, schipper in dienst van de N.V. Vlaardingse Stoomvisserij, op 71-jarige leeftijd overleden.

21 Inwijding van de St. Willibrorduskerk aan de Insulindesingel.

Ds. W.J.H. Hubeek, remonstrants predikant, heeft een beroep naar de Vereniging van Vrijzinnig Hervormden te Leiden en Oegstgeest aangenomen.

22 In de Grote Kerk kerstwijdingsconcert door 200 zangers van verschillende koren onder leiding van mevrouw C. Verhoeff-Torn en de Chr. Harmonievereniging Sursum Corda onder leiding van gast-dirigent Gijsbert van Nieuwland, kapitein der mariniers.

Geopend bloembinderij H. Wissink, Goudenregenstraat 2a.

Het tweede van de door de werf I.S. Figee voor de Republiek Indonesia gebouwde motorschepen overgedragen aan de vertegenwoordiger van de Aanschaffingsdienst der Directie Economische Zaken van de Republiek.

23 Geopend in de Visbank een tentoonstelling van werken van de Haagse schilder Jan van Heel.

De Vrijzinnig Christelijke Jeugdgemeenschap vertoont het kerstspel 'De Heilige Kribbe' van Evelijn Hart.

In de Harmonie vogeltentoonstelling van de afdeling Vlaardingen van de Ned. Bond van Vogelliefhebbers.

In het Hof traditionele verkoop van overtollig gevogelte door de gemeente aan de burgerij.

27 Heropend de Petroleumhal aan het Westnieuwland 104.

28 Plechtige installatie van pastoor A. de Bot tot herder van de nieuwe St. Willibrordusparochie.

30 Chris Hofland's gezelschap vertoont in de Stadsgehoorzaal het spel 'Roodkapje en de wolf'.

In de Harmonie afscheidsreceptie van C.H. Buschmann, directeur van de ENCK. Tijdens deze receptie deelt burgemeester Heusdens mede, dat het de koningin heeft behaagd de heer Buschmann te benoemen tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau.

31 Aan de gemeentelijke Zeevishal is in 1952 door 460 schepen 493.525 kg verse vis en 2.686.538 kg verse haring aangevoerd voor een totaalbedrag van *f* 845.991,75.

Marianne van Papeveld-Hörst

Kroniek van Vlaar

dingen 2002

Januari

1 Vlaardingen telt 73.916 inwoners, 235 meer dan per 1 januari 2001.

Met ingang van het nieuwe jaar zijn de Joannes de Dooperkerk aan de Gedempte Biersloot en de Willibrorduskerk aan het Erasmusplein gesloten. De parochianen vormen met de deelgemeente Heilige Geestkerk één nieuwe gemeente. Daarnaast blijft de deelgemeente Pax Christi aan de Reigerlaan bestaan.

De Stichting Verpleeg- en Zorgcentrum Het Zonnehuis en de Algemene Stichting voor Huisvesting en Verzorging van Bejaarden zijn gefuseerd tot Stichting Zorgcombinatie Nieuwe Maas.

3 De veiligheid van de ambtenaar staat voorop bij de verbouwing van de spreekkamers op de begane grond van het stadhuis. Met tal van maatregelen hoopt de gemeente het gevoel van onveiligheid bij haar werknemers weg te nemen. Volgende week wordt de eerste nieuwe kamer in gebruik genomen.

11 Burgemeester L.W. Stam en een aantal Vlaardingse instellingen ondertekenen het convenant 'Vele Vlaardingers, één huis', het resultaat van gesprekken tussen 21 Vlaardingse organisaties naar aanleiding van de aanslagen van 11 september 2001 in de VS. Binnenkort kunnen alle Vlaardingers het convenant mede ondertekenen.

15 Een rechercheteam van verschillende politiedistricten heeft met de arrestatie van 24 veelal zeer gewelddadige verdachten ruim 30 berovingen en 50 inbraken en diefstallen in o.a. Vlaardingen opgelost. De buit bestond voornamelijk uit bromscooters die rechtstreeks naar de Antillen werden vervoerd.

Burgemeester Stam, Nawal Al-Baz van het Intercultureel Vrouwen Netwerk Vlaardingen, John Middelkoop van het Bureau Welzijnsprojecten en Zekeriya Arslan van de Stichting Mozaïek zetten als eersten hun handtekening onder het convenant (11 januari). (Foto Roger van der Kraan).

In het politieke testament van het gemeentebestuur viert de tevredenheid de boventoon. In de afgelopen vier jaar is tenminste 90 procent van de doelstellingen uit het collegeprogramma bereikt.

16 Door een tekort aan laboranten vindt het bevolkingsonderzoek naar borstkanker in deze regio alleen nog plaats in Vlaardingen. Vrouwen van 50 tot 75 jaar uit Maassluis en Schiedam moeten zich melden in de buurgemeente. De Stichting Bevolkingsonderzoek Borstkanker Zuidwest Nederland ziet geen andere oplossing.

Het Holy Ziekenhuis heeft een dialysecentrum voor nierpatiënten in gebruik genomen. De nieuwe afdeling is nu nog onderdeel van de intensive care en telt vier dialysetoestellen.

19 De Historische Vereniging Vlaardingen viert het 35-jarig bestaan in de aula van scholengemeenschap Aquamarijn met tal van activiteiten. De vereniging is met bijna 1.600 leden de grootste van Vlaardingen.

20 In de Harmonie 'Stam plus thee', afscheidsmiddag voor burgemeester Stam. In de talkshow Salon de Harmonie spreken Liesbeth van der Kruit en Dick van der Lugt met o.a. de Rotterdamse burgemeester Opstelten en de Schiedamse burgemeester Scheeres. De gesprekken worden afgewisseld met optredens van Vlaardingse artiesten.

21 Vlaardingse scholen hebben de afgelopen drie weken opvallend veel inbrekers op bezoek gehad. In de Prins Willem-Alexanderschool in de Westwijk is al zes keer ingebroken. Het totale aantal meldingen over heel Vlaardingen staat nu op twaalf. De inbrekers hebben het vooral gemunt op computers.

Het Van Dijk's Amusementsorkest is niet meer. Afgelopen weekeinde werden de laatste concerten gegeven in een uitverkochte Harmonie. Het orkest, onder leiding van Dick Borst, werd op 18 januari 1942 opgericht door Leen van Dijk.

22 Jan Anderson heeft zich teruggetrokken uit het op te richten Vlaardings Museum. Anderson wil wel een deel van zijn collectie tegen een kleine onkostenvergoeding in bruikleen geven aan het nieuwe museum. Het vertrek van Anderson heeft geen gevolgen voor de fusie van Visserijmuseum en Archeologisch Museum Hoogstad.

Afscheidsmiddag voor burgemeester Stam in de Harmonie. Zijn portret wordt geprojecteerd op een muur van verhuisdozen, terwijl hij in gesprek is met Liesbeth van der Kruit en Dick van der Lugt (20 januari).
(Foto Roger van der Kraan).

23 Matrice Uitvaartbegeleiding introduceert het online-condoleanceregister tijdens een Open Dag in de locatie Holy Ziekenhuis.

24 Door de komst van de metro-Beneluxlijn bij Vijfsluizen gaat het busvervoer veranderen. Vanaf februari rijden de lijnen 125 en 126 van Connexxion minder vaak. Per september zal lijn 126 helemaal komen te vervallen. De RET heeft nog geen wijzigingen bekend gemaakt.

Na een 'fundamenteel verschil in opvatting' met de Raad van Toezicht verlaat directeur Ben Pluimer woningcorporatie Waterweg Wonen. Het personeel en de bewonersverenigingen reageren geschokt.

De 15-jarige Serenety Lont is tijdens het Nederlands kampioenschap Taekwondo eerste geworden in de juniorenklasse tot 49 kg. Haar clubgenoot Raven Hoogeveen werd derde bij de aspiranten.

25 Huldiging van de Vlaardingse Sportkampioenen in De Salon aan de Oosthavenkade. Judoka Mark Huizinga wordt voor de tweede keer uitgeroepen tot Sporter van het Jaar. Sportploeg van het Jaar wordt de mannenploeg van hockeyvereniging Pollux. Carlo van Dam van Skelterclub Hoekse Waard wordt Sporttalent van Vlaardingen.

26 Ambulanceverpleegkundige Henny van 't Oor gaat met functioneel leeftijdsontslag. Zij was twintig jaar geleden de eerste vrouw in dienst van de GGD Nieuwe Waterweg Noord.

28 Jurrien Hartman van zwemvereniging ZV Vlaardingen behaalde afgelopen weekeinde bij de NK zwemkampioenschappen voor de jeugd in Maastricht een zilveren medaille op de 100 m en 200 m schoolslag.

29 In een openbare zitting stemt de gemeenteraad - op VV2000 na - voor de twee voorgedragen burgemeesterskandidaten, de Groningse wethouder Tjerk Bruinsma en burgemeester Rik Buddenberg van Sassenheim. Bestuurskundige Pieter Tops van de Katholieke Universiteit Brabant is aangetrokken om het referendum te begeleiden.

Shell, de gemeente en de Rotterdamse Ontspanningsvereniging Shell (ROVS) zetten hun handtekening onder een nieuwe overeenkomst voor sportpark Broekpolder. Hiermee is de aanleg van het sportpark, waarvan de velden in 2003 speelklaar moeten zijn, dichterbij gekomen.

Jan Anderson is van mening dat er onvoldoende inbreng is van het Streekmuseum bij de opzet van het nieuw te vormen Vlaardings Museum. Hij gaat nu bekijken op welke andere wijze hij zijn collectie veilig kan stellen. Naar aanleiding van het afbreken van de fusie zijn twee bestuursleden van het Streekmuseum opgestapt.

De 43-jarige Heiko Kuipers wordt de nieuwe directeur van de Stadsgehoorzaal. Hij is nu nog marketingmanager van het Noord-Nederlandse Orkest in Groningen.

30 Burgemeester Stam neemt afscheid van de gemeenteraad en de bevolking. Als afscheidscadeau krijgt hij een camperreis door Australië en Nieuw-Zeeland aangeboden.

31 Mevrouw Elizabeth van Broekhoven viert haar 100ste verjaardag.

Februari

1 125 Vlaardingers vertrekken naar de Amsterdam ArenA voor deelname aan het feest 'Meer samen, samen meer', ter gelegenheid van het aanstaande huwelijk van kroonprins Willem-Alexander en Máxima.

De 70-jarige oud-burgemeester van Spijkenisse, Leen Vleggeert, begint als waarnemend burgemeester van Vlaardingen. Hij draagt de ambtsketen totdat de definitieve opvolger van (oud-)burgemeester Stam is gekozen en geïnstalleerd.

2 Oud-wethouder A. Maarleveld opent in Galerie Pervelle een fototentoonstelling van de Vlaardingse architect Bert van Bommel.

Leen Vleggeert, oud-burgemeester van Spijkenisse, wordt wegwijs gemaakt op zijn eerste dag als waarnemend burgemeester (1 februari).
(Foto Roel Dijkstra).

Overleden op 31-jarige leeftijd de Vlaardingse journaliste Mariëtte Olsthoorn.

4 Zes Vlaardingers vertrekken met hun oude Deux Cheveaux naar Finland om daar de 3.500 km lange toertocht richting Noordkaap onder barre omstandigheden te volbrengen.

Na de schriftelijke aankondiging van de gemeente dat er gecontroleerd zal worden op hondenbezit zijn de afgelopen dagen ruim 200 honden aangemeld bij de sector Belastingen. Vlaardingen telt 3.127 geregistreerde honden. Volgens het landelijke gemiddelde zouden dat er echter 4.500 moeten zijn.

6 In het kader van de verkiezingen voor de gemeenteraad en de Tweede Kamer brengt PvdA-Tweede Kamerlid Ad Melkert een bezoek aan Vlaardingen. Na aankomst op station Vlaardingen-Oost bezichtigt hij het Monument van Bezinning. Later volgt een discussiebijeenkomst in de Harmonie.

7 De campagne van Tjerk Bruinsma en Rik Buddenberg om het burgemeesterschap van Vlaardingen start met een fietstocht van beide kandidaten door de stad.

Lidia Spindler, directeur Stadswerk van de gemeente, volgt Han Polman op als directeur van de dienst Welzijn.

8 Vlaardingen is weer Buizengat. Uit handen van loco-burgemeester H. Roijers ontvangt Prins Sjaak de Eerste van carnavalsvereniging De Leutloggers de stadssleutel.

10 Mark Huizinga wint het judotoernooi van Parijs. In de finale verslaat de Vlaardinger in de klasse tot 90 kg de Fransman Hugonnier na 47 seconden met een schouderworp.

Annie Buitelaar van ZV Vlaardingen behaalt tijdens de Zuid-Hollandse zwemkampioenschappen in Dordrecht een eerste plaats op de 100 m rugslag. De Vlaardingse zwemster Chantal Achterberg behaalt goud op de 100 m schoolslag en 100 m vlinderslag. Renee Snoek wint goud op de 200 m vrije slag.

13 D66-Tweede Kamerlid Thom de Graaf brengt een bezoek aan de plaatselijke afdeling, dat geheel in het teken staat van de 'invloed van de burger op de politieke besluitvorming'. De twee burgemeesterskandidaten zijn bij deze bijeenkomst aanwezig.

In de Stadsbibliotheek winnen Rachelle van den Akker van basisschool De Klinker en Annemieke van der Lely van De Hoeksteen de jaarlijkse voorleeswedstrijd. Het tweetal gaat namens Vlaardingen door naar de regionale kwartfinale.

15 De Ringleverbokaal, de prestigieuze sportprijs van atletiekvereniging Fortuna gaat dit jaar naar Sjoerd van der Ham voor zijn prestaties op de 100 m. De Dini van der Pas-trofee gaat naar veteraan Boy van Heemstede Obelt.

De twee burgemeesterskandidaten, Tjerk Bruinsma en Rik Buddenberg, maken al fietsend voor het eerst kennis met de stad (7 februari).
(Foto Roel Dijkstra).

17 De bekende marathonloper Cor Vriend opent onder grote belangstelling de hardloopwinkel van Michel de Maat aan de Korte Hoogstraat.

18 Archeologen hebben de afgelopen dagen ruim twintig middeleeuwse grafkisten ontdekt op de opgravingslocatie Gat in de Markt.

19 Een nieuwe informatiecampagne van de huisartsen, samen met zorgverzekeraar DSW, moet het ongenoegen over het functioneren van de spoedeisende hulp en de huisartsenpost wegnemen. Volgens de gemeente berusten klachten vooral op aanloopproblemen, incidenten en misverstanden.

20 Wethouder K. van der Windt onthult het 'opplusla-bel' op de gevel van de galerijwoningen aan de Prof. Mekelstraat. De 64 woningen zijn door Woningstichting Samenwerking in samenwerking met Stichting Experimentele Volkshuisvesting en de gemeente gerenoveerd.

Een 54-jarige Vlaardinger wordt in de Maasstraat met vier pistoolschoten neergeschoten. Het slachtoffer wordt in kritieke toestand naar het Erasmus MC (Dijkzigt Ziekenhuis) te Rotterdam vervoerd. De schutter meldt zich kort na de schietpartij bij de politie.

Wethouder Van der Windt opent samen met de Rotterdamse kunstenares Jeanne van Heeswijk en M. Molenaar van Waterweg Wonen 'De Strip', een kunstzinnig experiment in de voormalige winkelgalerij aan de Floris de Vijfdelaan.

21 Na 22 jaar Van Kampenschool verruilt GroenLinks-gemeenteraadslid Jan van der Kolk zijn baan in het basisonderwijs voor een werkkring in het voortgezet onderwijs. Hij wordt leraar geschiedenis aan de St. Jozef Mavo.

22 De 54-jarige Vlaardinger, die woensdag werd neergeschoten, is aan zijn verwondingen overleden. Aanleiding van de schietpartij zou een lang voortslepende familiekwestie zijn.

In de Grote Kerk uitvoering van de Grote Orgelmis van Bach door Jan Jansen, organist van de Domkerk in Utrecht.

Salon de Harmonie. Onder leiding van Dick van der Lugt en Liesbeth van der Kruit worden de verschillen tussen de twee burgemeesterskandidaten Tjerk Bruinsma en Rik Buddenberg zoveel mogelijk blootgelegd.

26 Wethouder Roijers vindt het referendum een schertsvertoning. Als lijsttrekker voor de VVD, wethouder en loco-burgemeester (en tevens sollicitant voor het burgemeestersambt) begrijpt hij niet dat er geen kritiek is op het zijns inziens geldverslindende circus.

Acht edelherten verhuizen van industriegebied Het Scheur naar de Broekpolder. De dieren worden geplaatst in een omheind gebied van twee hectaren aan de rand van de voormalige vuilstortplaats. De gemeente laat weten dat het gebied is gesaneerd en voorzien van een leeflaag van schone grond.

Jagermeester Roel Blom begeleidt acht edelherten van Het Scheur naar hun nieuwe leefgebied in de Broekpolder (26 februari).
(Foto Mirjam van der Hoek/Roel Dijkstra).

Maart

1 De cliëntenraad van de afdeling Sociale en Economische Zaken van de gemeente is verhuisd naar een eigen onderkomen aan de Markt 47 (de voormalige Stadsschool).

In het Roth Theater optreden van journalist Ger van Veen met zijn toneelstuk 'De Laatste Socialist'. Hij steekt daarin de draak met de zittende politiek, de nieuwe partijen en de socialisten.

3 Petra de Vries, medewerkster van wijnhandel

Hosman Frères, wint met haar team de twintigste Grand Prix Saint-Hubert, één van de oudste wijnproefwedstrijden in ons land.

6 Tjerk Bruinsma wint het burgemeestersreferendum met 56,47% van de stemmen. Hij wordt daarmee de eerste gekozen burgemeester van Nederland. Zijn opponent Rik Buddenberg krijgt 43,5%. De opkomst voor het referendum bedraagt iets meer dan 49%. Vlaardingen deelt overigens de primeur met het Brabantse Best.

Een grote brand op het vissersschip Friesland bij scheepsreparatiewerf HVO veroorzaakt veel overlast in de regio. Vooral de afsluiting van de Beneluxtunnel heeft grote gevolgen voor het verkeer in het Rijnmondgebied. In Vlaardingen-Oost, Schiedam-West en -Nieuwland worden de inwoners verzocht binnen te blijven.

Gemeenteraadsverkiezingen. Opkomst 52,35% tegen 55,35% in 1998. PvdA 19,94% tegen 19,75%; VVD 14,23% tegen 17,64%; SP 8,18% tegen 14,68%; CDA 17,18% tegen 12,74%; GroenLinks 7,76% tegen 7,06%; D66 3,44% tegen 5,39%; VV2000/Leefbaar Vlaardingen 14,95% tegen 4,90%; Stads- en Burgerbelangen 3,94% tegen 4,18%; CU/SGP 7,72% tegen 9,13% en AOV 2,65% tegen 2,84%. Met een winst van vier zetels veroorzaakt VV2000/Leefbaar Vlaardingen een politieke aardverschuiving. De huidige coalitie van PvdA, CDA en VVD behoudt met slechts één zetel een krappe meerderheid in de raad.

7-10 De dinsdagochtendwandelaars DOW vieren het 20-jarig jubileum met een reisje naar Praag.

8 Een 32-jarige Schiedammer bedreigt het personeel van het GAK-kantoor aan de Industrieweg met een tafelpoot. Tegen de man wordt proces-verbaal opgemaakt.

Afscheid van elf gemeenteraadsleden. De VVD'ers Leny van Halteren en Jaap Barnouw zijn benoemd tot lid in de Orde van Oranje-Nassau. Oud-wethouder Ton van der Steen is benoemd tot ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

De Vlaardinger Kees B. wordt ook in hoger beroep door het gerechtshof schuldig bevonden aan verkrachting en doodslag van het Schiedamse meisje Nienke en aan poging tot doodslag van haar vriendje Maikel in juni 2000. Hij wordt veroordeeld tot negentien jaar cel en tbs met dwangverpleging.

9 In de Grote Kerk uitvoering van de Johannes Passion van Bach door COV Gloria Toonkunst onder leiding van Aad van der Hoeven. Medewerking verlenen het

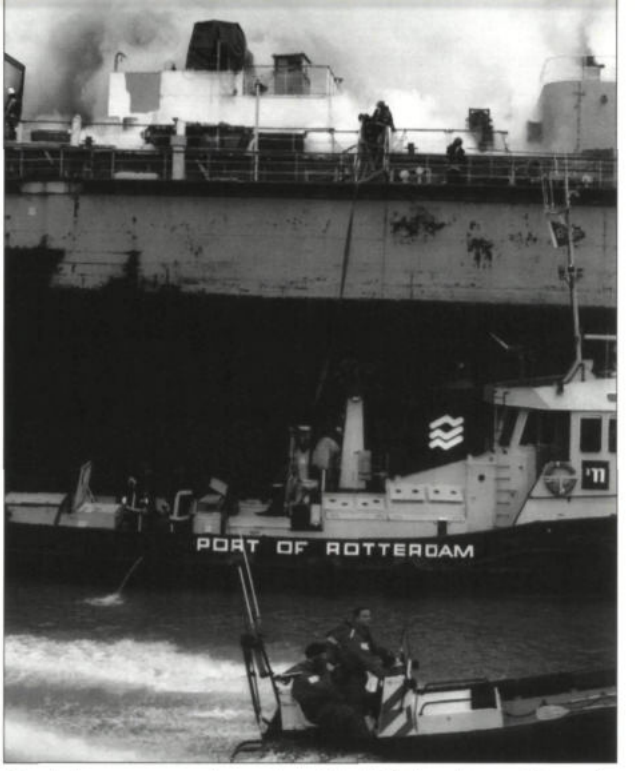

Groot alarm na een scheepsbrand in de Vulcaanhaven (6 maart). (Foto Roel Dijkstra).

Randstedelijk Begeleidings Orkest onder leiding van Pleun van der Linden, de sopraan Majorie Ginczinger en de tenoren Math Dirks en Ludwig van Gijsegem.

VV2000/Leefbaar Vlaardingen legt het initiatief voor collegebesprekingen bij de PvdA. Lijsttrekker L. ten Have is van mening dat niet de grootste winnaar, maar de grootste partij de eerste stap moet zetten.

Met het oplaten van honderden ballonnen geeft de Belangencommissie Eksterlaanflats het startsein voor de viering van de voltooiing van de renovatie van beide flats. De flats zijn nu o.m. voorzien van beveiligde entreehallen met een aanbelsysteem met camera. Tevens viert de commissie het 30-jarig bestaan.

9-10 22ste Judotoernooi in sporthal Westwijk met ruim 1.100 deelnemers.

11 De aanvoerders van de tien politieke partijen beginnen op uitnodiging van de PvdA aan de besprekingen voor een nieuw college.

13 Archeologen hebben op de locatie Gat in de Markt een uitgeholde boomstam van ruim twee meter opgegraven, die dienst heeft gedaan als grafkist.

In de Grote Kerk ontvangt de Pakistaanse advocate Asma

Jahangir de Geuzenpenning uit handen van minister van Justitie Korthals. De vrouwenactiviste krijgt de prestigieuze prijs voor haar strijd tegen onderdrukking en discriminatie.

14 In het Visserijmuseum opent W. den Breems, voorzitter van de Historische Vereniging Vlaardingen, de tentoonstelling 'Bewust Bewaard'. Deze tentoonstelling kan als maatstaf worden gezien voor hetgeen de fusie tussen Visserijmuseum en Archeologisch Museum Hoogstad, samen met het Stadsarchief en het VLAK, voor het Vlaardingse verleden zal betekenen.

16-17 In de Stadsgehoorzaal opvoering van de musical 'Narnia' door het musicalkoor OpMaat. Teksten: Anja Brands, liedteksten: Kees de Dreu en muziek: Auke Pol. Het stuk is gebaseerd op het boek 'De leeuw, de tovenares en de kleerkast' van de Engelse schrijver C.S. Lewis.

19 Woningstichting Samenwerking Vlaardingen heeft de honderd aanleunwoningen bij De Meerpaal gekocht van het zorgcentrum. De Meerpaal wil zich weer volledig richten op de verzorging van de bewoners van het verzorgingshuis zelf. De bewoners van de woningen kunnen wel aanspraak blijven maken op de voorzieningen van het tehuis.

Zevenhonderd leerlingen van de St. Jozef Mavo lopen onder begeleiding van een Keniaanse band een sponsorloop. De opbrengst is voor de St. Joseph Highschool voor meisjes in Mbita. Met het geld worden salarissen betaald en wordt een waterpomp aangeschaft. In Kenia ontvangen alleen jongensscholen geld van de regering.

Minister van Justitie Korthals (rechts) en de voorzitter van de Stichting Geuzenverzet H. Borghouts (links) hangen Asma Jahangir de Geuzenpenning om (13 maart). (Foto Roel Dijkstra).

De Hoge Raad houdt vast aan het vonnis van het Haagse gerechtshof betreffende Mike H., die werd veroordeeld tot vier jaar cel en tbs met dwangverpleging wegens doodslag van Daniel van Cotthem op station Vlaardingen-Oost in januari 2000.

20 Nationale Boomplantdag. Samen met kinderen van basisschool De Dolfijn plant wethouder Van der Windt aan de Gelderlandlaan voor de laatste keer 'de eerste boom'. In totaal worden 165 bomen geplant.

Officiële opening van de gerenoveerde basisschool De Schakel in de Westwijk door wethouder Van der Windt.

21 Wethouder Roijers opent in Schiedam het CWI (Centrum voor Werk en Inkomen) Nieuwe Waterweg-Noord. Naast de taken van het arbeidsbureau heeft het CWI ook een aantal taken overgenomen van de gemeentelijke sociale diensten en de uitvoeringsinstellingen van het UWV (Uitvoeringsorgaan Werknemersverzekeringen).

Het vijfjarig jubileum van literair tijdschrift Renaissance wordt o.a. gevierd met de uitreiking van het jubileumnummer aan waarnemend burgemeester Vleggeert door organisator Look J. Boden.

Eerste Vlaardingse Jeugdpanel in De Joon onder leiding van gemeentesecretaris Jan Brinkman. Raadsleden en ambtenaren worden hier geconfronteerd met de ideeën van jongeren. Het panel, dat jaarlijks twee tot drie keer bij elkaar zal komen, kent geen vaste samenstelling.

24 De gemeente Vlaardingen wordt in het Duitse Frankfurt onderscheiden met de internationale Fair Play Award voor het Weekend van Bezinning dat in maart 2000 werd gehouden. De prijs wordt jaarlijks door het Fair Play Comité toegekend aan de beste fair play-projecten wereldwijd.

27 Onder begeleiding van twee paashazen zoeken kinderen uit de Babberspolder paaseieren in het Hof. De speurtocht is georganiseerd door wijkcentrum 't Nieuwelant, de gemeente en Bewonersvereniging Babberspolder.

28 Tweede popavond in de Harmonie, georganiseerd door het Vlaardings Popoverleg met optredens van de bands De Remoons, Limah, Cantrip en Stenchtown.

30 Veerpont De Kwakel van het recreatieschap Midden-Delfland gaat weer in de vaart.

Een groep krakers verschaft zich toegang tot de voormalige groentewinkel in winkelcentrum Holierhoek aan de Reigerlaan. Drie van hen willen het pand gaan bewonen,

maar volgens de eigenaar heeft het pand alleen maar een winkelbestemming. Om het terug te krijgen, moet een kort geding worden aangespannen.

31 Judoka Edith Bosch behaalt tijdens de Judo Grand Prix van Rotterdam een gouden medaille. Na het brons van Parijs en Rome en het goud van Boedapest is dit de vierde medaille in drie maanden.

April

1 Marieke Veldhuijzen van Zanten aangesteld als netwerkcoördinator voor de wijkschool in de Babberspolder en de Westwijk. De provincie heeft dit jaar voor wijkschoolactiviteiten in het kader van het Grote-Stedenbeleid € 22.689 beschikbaar gesteld.

Het echtpaar Cees en Jels Hofman neemt na achttien jaar afscheid van Café De Molm. Het café aan de Smalle Havenstraat is met zijn 33 vierkante meter de kleinste kroeg van Vlaardingen.

Redactie, advertentieafdeling en administratie van huis-aan-huiskranten Groot Vlaardingen, Het Nieuwe Stadsblad en De Maaskoerier zijn vanaf vandaag gevestigd aan de Fransenstraat 4, het grondig gerenoveerde gebouw Triangel.

J. Baris benoemd tot haven- en marktmeester van de gemeente. Hij volgt C. Schrieks op.

2 De politie arresteert een 16-jarige jongen op verdenking van poging tot doodslag. De knaap reedt met zijn scooter in op de stille tocht ter gelegenheid van de uitreiking van de Geuzenpenning. Hij blijft voorlopig in hechtenis.

Waarnemend burgemeester Vleggeert opent de Vlaardingse Klachtenlijn. Vlaardingers kunnen hier al hun ergernissen en klachten over de buitenruimte, zoals rioolproblemen, gaten in het wegdek, kapotte stoeptegels enz., kwijt. De gemeente verwacht dat één centraal aanspreekpunt voor dit soort meldingen de kwaliteit van de afhandeling zal verbeteren.

6 Interculturele ontmoetingsdag bij de stichting Mozaïek in de Westwijk. In het gebouw aan de Van Boisotstraat zijn vier verschillende huiskamers ingericht. De Nederlandse huiskamer steekt bleekjes af bij de kleurrijke Marokkaanse, Palestijnse, Turkse en Somalische hoekjes.

13de editie van het Vlaardings Songfestival. Winnaar wordt de 48-jarige Hoogvlietse zanger Ed Rust. Jeannette Broekhuizen krijgt de Groot Vlaardingen-persprijs. Bij het tienersongfestival valt een meidengroep in de prijzen, die bovendien de aanmoedigingsprijs krijgt van de gemeente. Gabrielle Brusse wint bij de Miniplaybackers. Sandra Jonkman ontvangt de Omroepbokaal.

7 Sportmarathon bij sportschool John van Eerdenburg aan de Taanderijstraat. Vijftig sporters brengen bijna 8.000 euro bijeen voor kankerpatiënten in de Daniel den Hoedkliniek.

8 In zorgcentrum Drieën-Huysen presenteert de gemeente een aantal alternatieve plannen voor de inrichting van winkelcentrum De Loper bij de komst van TramPlus. Buurtbewoners zijn verontrust over de verkeersveiligheid.

11 Geopend in het Vlietland Ziekenhuis locatie Vlaardingen een zogenoemde hartfalenpolikliniek. De poli is opgezet door Thuiszorg Nieuwe Waterweg-Noord in samenwerking met het Vlietland Ziekenhuis.

Bij de meldkamer van de DCMR Milieudienst Rijnmond zijn in maart 696 stankklachten binnengekomen; 192 klachten betroffen de brand van 6 maart jl. op het vissersschip Friesland in de Vulcaanhaven.

ABN AMRO geeft de Rotterdamse Ontspanningsvereniging Shell (ROVS) een lening, zodat de vereniging haar deel van de investering kan betalen in het nieuwe sportpark in de Broekpolder.

13 In de Stadsgehoorzaal speelt toneelgroep ONI (Ontspanning na Inspanning) de thriller 'Wees maar niet bang in het donker' van Tim Kelly.

De Chr. Harmonievereniging Sursum Corda onder leiding van Arend van der Knaap viert het 100-jarig bestaan met een groot jubileumconcert in de Lijnbaanhallen. Het orkest wordt speciaal voor deze avond versterkt met 15 oud-leden. Medewerking wordt verleend door de Chr. koorvereniging Progeza.

De PvdA-gemeenteraadsfractie neemt afscheid van raadslid George Wicart en van wethouder Kees van der Windt. Bij deze gelegenheid ontvangt Wicart uit handen van afdelingsvoorzitter Gerard Kester de Gouden Speld van de PvdA voor zijn uitzonderlijke verdienste voor de partij.

13-14 Museumweekend. In het Visserijmuseum taxeert antiquair Christian Korenhof onder het motto 'Kunst en kitsch' de door de bezoekers meegebrachte voorwerpen.

Tijdens een internationaal zeilevenement op het Braas-

semmermeer bereikt Lars Bekker in de Optimistklasse een fraaie tweede plaats. Voor dit sterke zeilevenement hadden zich niet minder dan 240 deelnemers uit dertien landen ingeschreven. Vorig jaar eindigde de Vlaardinger nog op de zeventiende plaats.

16 Op initiatief van het wijkteam Holy van de politie, de gemeente en het Hoogheemraadschap houden leerlingen van de basisscholen Het Anker en De Singel een grote schoonmaakactie in het gebied langs de Vlaardingse Vaart. Totale opbrengst: 29 zakken zwerfvuil.

Eerste Sociaal Politiek Café in de Harmonie onder het motto 'Wat wordt verstaan onder leefbaarheid in de wijk?'

18 Wethouder A. Kool geeft het startsein voor de introductiecursus aquafit en fitness voor mensen met astma.

19 Mevrouw J.C. Vrijvogel-Van Roest benoemd tot lid in de Orde van Oranje-Nassau vanwege haar 60-jarige inzet op het terrein van het meisjes-, vrouwen- en ouderenwerk.

20 Winkelcentrum De Loper ziet blauw van de politie. Leden van het wijkteam geven acte de présence tijdens de manifestatie 'Tweewieler veilig'. Fietsers en bromfietsers kunnen hun eigendommen laten graveren of keuren. Voor de allerjongste bezoekers is een crossterrein ingericht.

Basisschool 't Kompas aan de Baarnhoeve viert het 25-jarig bestaan met o.a. een grote reünie.

Jongerenkoor Real Choice viert het 15-jarig bestaan met een feestelijk concert in de Ichthuskerk aan de Van Maerlantlaan.

Monique van Gent behaalt te Veldhoven de Europese titel line-dancing.

21 CDA-formateur Cees Oosterom maakt bekend dat het CDA, GroenLinks, VVD en PvdA op hoofdlijnen een akkoord hebben bereikt over het de komende vier jaar te voeren beleid. Deze week overleggen de onderhandelaars met hun achterban over het bereikte resultaat.

23 Het project Rivierzone krijgt van het ministerie van Economische Zaken de status van 'Voorbeeldproject Architectuur en Bedrijventerreinen', met bijbehorende stimuleringspremie van 20.000 euro. De Rivierzone werd gekozen uit 28 inzendingen door verschillende Nederlandse gemeenten.

24 Installatie van de nieuwe wethouders Anny Attema (PvdA), Cees Bot (CDA), Henk Roijers (VVD) en Ben van der Velde (GroenLinks). Voor het eerst in de politieke geschiedenis van Vlaardingen neemt GroenLinks deel aan een college.

26 Elf Vlaardingers ontvangen uit handen van waarnemend burgemeester Vleggeert een koninklijke onderscheiding. Benoemd tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau: Leendert Maat; Ridder in de Orde van Oranje-Nassau: Aart Kool, Kees van der Windt, Adrianus Hofman, Christiaan Zachariasse, Gerard Kuipers en Frans Stello; lid in de Orde van Oranje-Nassau: Wilhelmina Meijer, Pieternella Kievit, Frederik van der Sloot en Hubregt van Elsäcker.

27 In de Stadsgehoorzaal optreden van Mieke Stemerdink met haar 'Mieke Giga's New Swing Show' ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de Stadsgehoorzaal. Directeur Heiko Kuipers doet een beroep op de gemeente om het theater te koesteren en het gebouw een facelift te geven.

De waterpoloploeg van ZV Vlaardingen viert feest. De vrouwenformatie met de 42-jarige keepster Karin Stigter wordt kampioen en wil nu nog de bekerfinale winnen.

30 Het Zeekadettenkorps Vlaardingen viert het zilveren jubileum met o.a. een nationale roei- en wrikwedstrijd in de haven. Nico Hartman - vrijwilliger van het jaar 2001 - krijgt bij zijn afscheid als bestuurslid van het korps het eerste exemplaar van het Assam Herinneringsboek aangeboden.

Koninginnedag. Ondanks het druilerige weer gaan toch veel mensen naar demonstraties van o.a. hondenschool Woef in het Hof en de bereden groep der cavalerie in het Oranjepark en naar een optreden van zanger Jody Bernal op de Markt. Het geplande Open Vlaardings skate- en skeelerkampioenschap en het vuurwerk worden vanwege het slechte weer afgelast.

Mei

2 Het Stadsarchief aan het Plein Emaus, het Albeda College aan de Willem Beukelsznstraat en het gehele complex Hoogstad staan op de lijst van de eerste Vlaardingse gemeentemonumenten. De in totaal 29 objecten vielen eerder af bij de selectie van de rijksmonumenten uit de periode 1840-1950. Wijzigingen aan de monumenten worden in de toekomst beoordeeld door de plaatselijke Monumentencommissie en niet door de Rijksdienst Monumentenzorg.

3 Regio-avondmarkt op het Veerplein met circa 80 kramen met uiteenlopende waar.

Waarnemend burgemeester Vleggeert huldigt drie levensredders. Astrid Kortland, John van Vliet en Rudy Christensen, gehandicapte bewoners van een woongemeenschap in de Zuidbuurt, redden op 3 april jl. een invalide man van de verdrinkingsdood.

4 Nationale Dodenherdenking. Kranslegging bij het Geuzenmonument voorafgaand aan de stille tocht naar het monument op het Verploegh Chasséplein. De herdenkingstoespraak wordt gehouden door oud-wethouder A. Maarleveld.

6 De Vlaardingse politie heeft de hulp van het televisieprogramma 'Opsporing Verzocht' ingeschakeld om de daders van een inbraak aan de Populierendreef te kunnen achterhalen. Bij de inbraak werden o.m. bankpasjes gestolen, waarmee kort daarna geld werd gepind. Bij één van de geldopnamen is een man op video vastgelegd.

De ramkraak is een steeds vaker voorkomend verschijnsel in het Waterweggebied. Werd vorige week nog een modezaak in winkelcentrum de Loper geplunderd, afgelopen nacht werd de DA Drogist aan de Van Hogendorplaan gedupeerd. De inhoud van enkele vitrines werd buitgemaakt.

De DA Drogist aan de Van Hogendorplaan is het slachtoffer geworden van een ramkraak (6 mei). (Foto Roel Dijkstra).

7 In de Oude Hal van het stadhuis afscheidsreceptie van de oud-wethouders Kees van der Windt en Aart Kool. Van der Windt was vanaf 1978 raadslid en vervulde van 1986-1987 en vanaf 1991 het wethouderschap. Kool was raadslid vanaf 1986 en wethouder van 1990 tot heden.

Tijdens zijn bezorgronde aan de Lyceumlaan zijn uit de fietstassen van een postbode ruim honderd poststukken gestolen.

10 Het gemeentebestuur zegt met afschuw kennis te hebben genomen van de moord op politicus Pim Fortuyn. In het secretariegebouw aan het Westnieuwland kan een condoleanceregister worden getekend.

De korpsen Vlaardingen en Schiedam van het Leger des Heils fuseren. Zij gaan samen verder onder de naam Waterweg Centraal. De fusie is in gang gezet omdat beide korpsen toe zijn aan een grote renovatie van de gebouwen. Op 19 mei wordt de eerste gezamenlijke zondagsdienst gehouden in het Vlaardingse korpsgebouw aan de Magnoliastraat.

De gemeente wil twee miljoen euro besteden aan de aanpak van criminaliteit onder allochtone jongeren. De minister van Grote-Stedenbeleid nodigde de gemeente vorig jaar uit hiervoor een plan te maken. In totaal heeft Vlaardingen twaalf projecten ontwikkeld. Van het ministerie is nog 1,7 miljoen euro nodig om de plannen uit te kunnen voeren.

11 De politieke markt voor de a.s. Tweede Kamerverkiezingen op het Veerplein is naar aanleiding van de moord op Pim Fortuyn afgelast.

Grote Lentemarkt op de Markt rond de Grote Kerk. Als speciale attractie is de Waag opengesteld en kan ieder uur de kerktoren worden beklommen. Verder is er o.a. een demonstratie van een dorsmachine en schapenscheren.

De Eyub Sultan Moskee aan de Oosthavenkade houdt voor de tweede keer in haar bestaan een open dag.

Bewonersbijeenkomst in de aula van de St. Jozef Mavo. De bewoners van de Louise de Coligny- en de Willem de Zwijgerlaan zijn tegen de bouw van een sporthal en een woontoren van de zorgcomplexen Drieën-Huysen en Uitzicht op de velden van korfbalvereniging Vlaardingen.

Afscheidsreceptie van de oud-wethouders Kees van der Windt en Aart Kool (7 mei).
(Foto Roel Dijkstra).

13 In alle stilte is dit weekeinde de Tweede Beneluxtunnel geopend. Het ministerie van Verkeer en Waterstaat heeft in verband met de aanslag op Pim Fortuyn besloten de feestelijke ingebruikname niet door te laten gaan. De nieuwe Tweede Beneluxtunnel heeft twee tunnelbuizen met elk twee rijstroken, een tunnelbuis voor een wisselstrook, een dubbele metrobuis en een fietstunnel.

Naar aanleiding van de ramkraken in winkelcentrum De Loper besluit waarnemend burgemeester Vleggeert het plein met onmiddellijke ingang 's avonds en 's nachts te sluiten voor auto's. De hulpdiensten kunnen het plein bereiken dankzij afschroefbare palen.

14 Opening van het nieuwe meldpunt discriminatie met gratis telefoonnummer en e-mailadres (velevlaardingers@vlaardingen.nl). Het nieuwe meldpunt, dat zal bestaan naast dat van de politie, is een initiatief van de 21 organisaties die het convenant 'Vele Vlaardingers, één huis' mede hebben ondertekend.

15 Waarnemend burgemeester Vleggeert neemt tijdens een bescheiden bijeenkomst afscheid van Vlaardingen.

Tjerk Bruinsma is door de Commissaris van de Koningin beëdigd als burgemeester van Vlaardingen.

Tweede Kamerverkiezingen. Opkomst 76,26% tegen 71,2% in 1998. De Lijst Pim Fortuyn is met 25,19% in Vlaardingen de onbetwiste winnaar, gevolgd door het CDA met 23,5% (12,5% in 1998). De PvdA gaat van 32,55% naar 15,53%. D66 komt uit op 4,10% (7,75%). De VVD is bijna gehalveerd naar 13,19% (24,85%). GroenLinks komt op 5,2% (6,8%). De CU gaat van 3,4% naar 2,06% en de SGP van 2,05% naar 1,82%. De SP komt op 6,85% (6,88%). Leefbaar Nederland 1,79%.

17 Wethouder Anny Attema opent de Uni Locatie op het Erasmusplein. In het gebouw zijn openbare basisschool De Westwijzer en kinderdagverblijf De Waaier gevestigd. De school is ontworpen door architectenbureau Jan Weeda en het schoolplein door Joost Grootens.

21 Tijdens een buitengewone vergadering van de gemeenteraad wordt Tjerk Bruinsma geïnstalleerd als nieuwe burgemeester van Vlaardingen. Hij wil zich vooral inzetten voor méér cultuur, jeugdvoorzieningen en dynamiek in de stad. Hij maakt bekend dat zijn tegenkandidaat Rik Buddenberg is voorgedragen voor het burgemeesterschap van Pijnacker/Nootdorp.

23 Officiële opening van het kunstproject De Strip aan de Floris de Vijfdelaan. Op uitnodiging van woningcorporatie Waterweg Wonen ontwikkelde kunstenares Jeanne van Heeswijk een plan voor de leegstaande winkelpanden. Deelname van het Rotterdamse museum Boijmans Van Beuningen moet De Strip een landelijke uitstraling geven.

De Fortuna Runners hebben de afstand tussen Rotterdam en Parijs in een recordtijd afgelegd. Het team voltooide de Roparun in een tijd van 35 uur, 51 minuten en 37 seconden.

De drie Waterweggemeenten ondertekenen een akkoord om de problemen rond huiselijk geweld aan te kunnen

Burgemeester Tjerk Bruinsma krijgt de ambtsketen omgehangen door de plaatsvervangend voorzitter van de gemeenteraad Leo ten Have (21 mei).
(Foto Fred Libochant/Roel Dijkstra).

pakken. Geen andere vorm van geweld maakt jaarlijks zoveel slachtoffers als de fysieke en geestelijke agressiviteit die zich afspeelt achter gesloten deuren.

22 Burgemeester Bruinsma en Esther Vergeer, wereldkampioene rolstoeltennis, openen in sporthal Westwijk het sportevenement 'Aangepast in Beweging'. De dag wordt afgesloten met een optreden van Koos Alberts. De opening is de eerste officiële handeling van de nieuwe burgemeester.

23 Nationale Afvaldag. Het Vlaardingse filiaal van Van Gansewinkel, dat afval uit heel Zuid-Holland verwerkt, zet haar deuren open voor geïnteresseerd publiek.

In het nieuwe wijkkantoor van woningcorporatie Waterweg Wonen houden de politie, de gemeente, Waterweg Wonen en het Bureau Welzijnsprojecten Westwijk voortaan gezamenlijk spreekuur voor bewoners van de Westwijk en de Indische Buurt.

Het bedrijf Mostert Absorbents viert dit weekeinde het 50-jarig bestaan.

26 De vrouwenploeg van handbalvereniging De Hollandiaan promoveert door een overwinning op EMM Middelburg naar de nieuwe eerste klasse.

27 Met het oplaten van 999 luchtballonnen start de eerste Baba-sportweek (Babberspolder basisscholen) op de velden van voetbalvereniging RK WIK in sportpark 't Nieuwelant. De kinderen van de basisscholen Jan Ligthart, 't Palet, Het Prisma en Mozaïek wedijveren onder het motto 'All Together'.

29 De Nationale Straatspeeldag is letterlijk in het water gevallen. Door de hevige regenbuien kunnen verschillende onderdelen, zoals de straattekenwedstrijd, geen doorgang vinden. Het spelletjesparcours wordt afgelegd onder een paraplu.

30 Na ruim 25 jaar onderhandelen koopt het Grondbedrijf van de gemeente een gedeelte van het tuincentrum Eijgenraam aan de Twee Vriendenstraat. In het bestemmingsplan is opgenomen dat op deze plek een buurtpark moet komen.

31 De zeillogger VL 92 Balder wordt door stoomsleepboot De Volharding naar de kade voor het Visserijmuseum gesleept. Het Zeekadetkorps, het Vlaardings Musical Gezelschap, de Vrienden van het Visserijmuseum en het shantykoor De Vlaerdingse Maatjes verwelkomen het schip.

Bert en Elly Roodhorst, eigenaren van Boekhuis Den Draak, nemen afscheid van hun klanten en relaties. Het bedrijf is verkocht aan de boekhandelketen Plantage.

Juni

1 30ste Haring en Bierfeest. Ook dit jaar staat het evenement weer bol van de activiteiten, o.a. muziek, theater, promotiestands en oude ambachten. Het feest is weer terug op de plek waar het ooit begon: de Vlaardingse Haven.

Op 30 centimeter diepte zijn de archeologen aan de Havenstraat gestuit op de fundamenten van enkele gebouwen die rond 1600 zijn gebouwd. De resten behoren bij een oude werf, waar in 1598 in opdracht van de Staten van Holland de Vlaardinger Dammes Leendertszn. Kleiwerff de eerste galei van Nederland bouwde.

4 Een 54-jarige Vlaardingse taxichauffeur wordt met zwaar hoofdletsel gevonden aan de Schoonderloostraat in Rotterdam. De man is overgebracht naar het Erasmus MC. Een team van twaalf rechercheurs onderzoekt het misdrijf.

5 Mevrouw Katharina Dekker-Poot viert in zorgcentrum De Wetering haar 103de verjaardag.

6 In het Visserijmuseum officiële opening van de tentoonstelling 'Vis is lekker: 150 jaar vispromotie'. De grootste trots van de expositie is de haringkroon, volgens museumdirecteur J.P. ter Brugge het laatste overgebleven exemplaar van Nederland.

Het is voortaan verboden te roken op de beide locaties van het Vlietland Ziekenhuis. Het staat bezoekers en patiënten vrij om buiten de gebouwen te roken en daarvoor zullen de benodigde voorzieningen worden getroffen.

7 In de Stadsgehoorzaal uitvoering van de voorstellingen 'Beeldig' en 'Niks' door leerlingen van de JeugdTheaterschool Vlaardingen.

8 Voetbalvereniging TSB wordt door een verrassende overwinning op hoofdklasser Deltasport Vlaardings Voetbalkampioen.

11 Twee kleinkinderen van voormalige onderduikers onthullen het Onderduikmonument op de Markt. Het kunstwerk - een symbolisch openstaande deur - is ontworpen door Harry Visser, die als kind zelf ondergedoken zat in Vlaardingen. Het monument met de tekst 'Wie één mens redt, redt de mensheid' is een dankbetuiging aan de Vlaardingse onderduikgevers.

Oud-Tweede Kamerlid Remi Poppe is als adviseur terug bij de plaatselijke afdeling van de SP.

12 In de Vredeskerk aan de Olmendreef wordt het nieuwe orgel officieel in gebruik genomen. Tijdens de feestelijke bijeenkomst wordt het orgel bespeeld door Andries Stam, Hans Treurniet en Henk Kooiker.

De subsidies worden opnieuw bekeken, het slopen en renoveren in Babberspolder-Oost en Holy-Zuidoost vraagt om nadere bezinning, het Vlaardings Museum krijgt zijn geld en een verhoging van de OZB is niet uitgesloten. Dit blijkt uit de Voorjaarsnota 2002, waarin het college zijn toekomstvisie ventileert, zonder het bijbehorende huishoudboekje. Wel is duidelijk dat Vlaardingen voor 2003 afstevent op een tekort van circa vijf miljoen euro.

13 Het experiment met de verruimde openingstijden van de Stadhuisparkeergarage is op een fiasco uitgelopen. De garage bleef 's avonds, 's nachts en op zondagen nagenoeg leeg. De extra opening kostte de gemeente in totaal 120.000 euro. Langer doorgaan was onverantwoord.

14 Leerlingen en docenten van de CSG Aquamarijn, locatie Groen van Prinsterer, brachten de afgelopen maanden met sponsoracties een bedrag van 51.000 euro bijeen. Burgemeester Bruinsma overhandigt het bedrag aan initiatiefnemer en docent Wim van den Burg.

Overzichtstentoonstelling van kunstschilder Dirk Haddeman in galerie Pervelle (22 juni).
(Foto Roel Dijkstra).

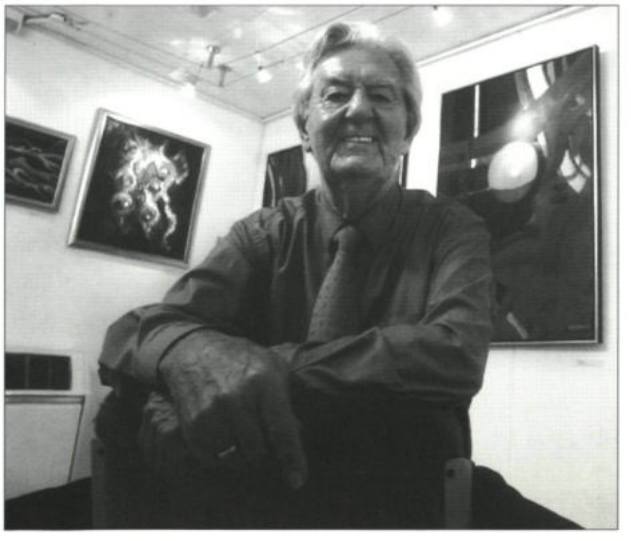

Aan boord van de VL 92 Balder presenteert het Nederlands Visbureau samen met het promotiebureau voor de Franse Alsace wijnen een nationale campagne om de Nederlandse fijnproevers te wijzen op de smaaktrend van 2002.

15 Bij het meldpunt discriminatie is in één maand tijd slechts één klacht binnengekomen. De 21 organisaties die het initiatief namen om het meldpunt nieuw leven in te blazen, hopen op nieuwe ideeën en suggesties over hoe de contacten tussen verschillende bevolkingsgroepen zijn te verbeteren.

17 Op uitnodiging van de gemeente en de Stichting Kunst en Openbare Ruimte (SKOR) gaat de komende drie maanden een groep van acht landschapsarchitecten, schrijvers, kunstenaars en wetenschappers op expeditie in recreatiegebied De Krabbeplas. De bevindingen van de wandelaars dienen als uitgangspunt voor het plan een kunstuiting in dit gebied te realiseren.

Met het versturen van een klacht over geluidsoverlast stelt gedeputeerde D.C. Dekkers de website van de DCMR in gebruik. De milieudienst DCMR is nu te bereiken onder 'www.dcmr.nl'.

19 De bewoners die in actie kwamen tegen de vestiging van een Lidl-supermarkt aan de Schiedamseweg hebben hun laatste slag verloren. Nadat zij eerder bij de rechtbank het onderspit dolven, heeft nu ook het college hun bezwaren aan de kant geschoven.

21 De Beeldentuin in de Westwijk is verrijkt met het beeld 'Kapsel van Spinoza' van de Bredase kunstenaar Tom Claassen. Het beeld wordt in september onthuld.

22 Oud-burgemeester A.A.J.M. van Lier onthult de gerestaureerde, uit 1891 stammende poort van landgoed Hoogstad. Bovendien sluit hij definitief de poort voor het Archeologisch Museum Hoogstad, dat zal opgaan in het nieuwe Vlaardings Museum.

In het Visserijmuseum reünie van enkele tientallen oudvissers, georganiseerd door de Vereniging Vrienden van het Visserijmuseum.

Het Onderduikmonument op de Markt is vannacht doelwit geweest van vandalen. Het monument is vrijwel onbeschadigd teruggevonden in een bouwput aan de Maassluissedijk. Wanneer het gedenkteken wordt hersteld, is nog niet bekend.

In galerie Pervelle aan de Fransenstraat expositie 'Toen en nu' met werk van de 85-jarige schilder Dirk Haddeman.

23 Gewapende overval op een centralist van de taxicentrale aan de Nettenboetsterstraat. Na een worsteling, waarbij de centralist met een hamer op zijn hoofd wordt geslagen, gaat de overvaller er met een onbekend geldbedrag vandoor.

25 Op aanwijzing van de chauffeur haalt de politie op het terrein van Lensveld aan de Waterleidingstraat tien illegalen van onbekende afkomst uit een vrachtwagen. De chauffeur vermoedt dat de mensen tijdens een stop bij een wegrestaurant in de wagen zijn geklommen.

26 De gevel van het afgebrande pakhuis 'Dogger Maatschappij A. Hoogendijk Jzn' is in oude luister hersteld. De oude huurders zullen niet meer terugkeren naar de plek aan de Koningin Wilhelminahaven. Eigenaar H. Post heeft inmiddels de begane grond verhuurd aan een barbecuerestaurant.

28 Wethouder Van der Velde nodigt de plaatselijke amateur-kunstenaars uit de muren van zijn wethouderskamer op te sieren. De kamer wordt telkens voor drie maanden expositieruimte voor de geselecteerde kunstwerken.

30 Buurthuis De Telder in de Westwijk viert het traditionele wijkfeest met o.a. optredens van Rita Young, Martin Eden en Lee Towers.

Juli

1 In verzorgingshuis Vaartland wordt oud-meubelmaker A. van Cortenberghe gehuldigd vanwege zijn 75-jarige lidmaatschap van de bond FNV Bouw.

3 In één keer raakt de Vlaardingse Openbare Scholengemeenschap (VOS) 176 jaar ervaring kwijt. Afscheid nemen de docenten Jan Barendregt, Hans Scheffer, Pieter Steehouwer, Cees Boer, Wim Quakkelstein en Frank de Bruin.

Vlaardingen is onveiliger dan het gemeentebestuur veronderstelt. Dat is althans de conclusie van een Amsterdams onderzoeksbureau in het rapport 'Terug naar normaal'. Om het tij te keren, moeten gemeente en politie wijkteams vormen die over alles gaan waar een wijk mee te maken heeft.

Officiële opening van de nieuw ingerichte Mr. L.A. Kesperweg en Schiedamsedijk door wethouder Bot. De Schiedamsedijk vormt nu de hoofdverkeersroute tussen Vlaardingen en Schiedam. De reconstructie van de wegen heeft anderhalf jaar geduurd.

Opening van de eerste officiële website voor jongeren in Vlaardingen. Bezoekers van de site 'www.vla-dingen.nl' kunnen kennismaken met o.a. de fun-pagina, wazzup (activiteiten in Vlaardingen), de modeshow en het fotoalbum.

8 De Klachtenlijn is een groot succes. In de eerste drie maanden zijn meer dan 1.700 telefoontjes binnengekomen. Per dag bellen gemiddeld 40 Vlaardingers met klachten over hun leefomgeving. Eenvoudige klachten worden binnen een dag opgelost.

9 Dertig buurtbewoners uit de Babberspolder-Oost ontbijten met leden van het college van B & W. De bedoeling is om op deze manier te luisteren naar en actief contact te krijgen met de Vlaardingse bevolking.

10 Burgemeester Bruinsma opent het kantoor van bewonerscommissie Complex 9 aan de Johan de Wittstraat. In het kader van de stedelijke vernieuwing stelt verhuurder Waterweg Wonen het pand ter beschikking.

10-11 Behandeling Voorjaarsnota. Minder ambtenaren, meer buurtagenten en geen woningbouw in de Broekpolder. Dat eisen de grootste oppositiepartijen VV2000/Leefbaar Vlaardingen en Christen Unie/SGP. Aan het einde van het debat worden slechts vijf van de zeventien moties door de gemeenteraad aangenomen. De Voorjaarsnota wordt met 22 tegen elf stemmen aangenomen.

Bloemist Ton Steenbergen neemt lachend afscheid van zijn klanten (13 juli).
(Foto Mirjam van der Hoek/Roel Dijkstra).

11 De politie doet na klachten van omwonenden een inval in een woning aan de Oosterstraat. In het pand, dat dienst doet als pension, bevinden zich elf illegalen. Tijdens het onderzoek komt een busje voorrijden met nog eens drie mensen zonder verblijfsvergunning. Het pand is volgens de brandweer uiterst brandgevaarlijk.

12 Onthulling van het 'Buitenschilderij' van Peter Dumas aan de zijgevel van winkelcentrum Holiërhoek door wethouder Van der Velde.

De Oude-Havenbrug tussen Schiedamseweg en Liesveldviaduct is weer opengesteld voor alle verkeer. Door werkzaamheden was de verbinding naar de binnenstad geruime tijd afgesloten.

De politie arresteert een gewapende overvaller nadat deze zich anderhalf uur verstopt heeft gehouden in het plafond van de Kijkshop aan het Veerplein. De verdachte bekent nog drie andere overvallen.

13 Bloemist Ton Steenbergen, o.a. bekend van zijn actie voor het behoud van een plaatselijk ziekenhuis, neemt afscheid van zijn klanten. Hij gaat de verpleging in bij het verpleegcentrum DrieMaasStede in Schiedam.

15 In de Rembrandtstraat onthult wethouder Van der Velde de Vlaardingse Nachtwacht van beeldend kunstenaar Marjon Hoogendijk. Voor de muurschildering 'De Morgenwandeling' stonden 25 kinderen tussen één en achttien jaar model. Het kunstwerk is geschilderd op panelen, zodat het na de sloop van het oude schoolgebouw ergens anders kan worden geplaatst.

Het zero tolerance-optreden van de politie dit weekeinde op de Westhavenplaats heeft zijn vruchten afgeworpen. Het uitgaanscentrum bleef onder voortdurend toezicht van vele agenten gevrijwaard van vechtpartijen en andere ongeregeldheden.

16 Raymond Sarlemijn heeft vorige week het Open Franse Kampioenschap Linedance gewonnen. Ook op het nieuwe onderdeel choreografie won hij twee eerste prijzen. Eerder deze maand won hij het Open Duitse en het Europese Kampioenschap.

17 De 17-jarige scholier Dominique Wezemer is door ROC Zadkine uitgeroepen tot 'Uitblinker van het Jaar 2002'. Binnenkort dingt hij mee naar de landelijke titel 'mbo-uitblinker van het jaar'.

18 In de Broekpolder zijn drie herten geboren. De kalveren behoren tot een roedel die sinds begin dit jaar in het recreatiegebied in een omheind gebied van twee hectaren

Muurkunstwerk van beeldend kunstenaar Marjon Hoogendijk in de Rembrandtstraat (15 juli).
(Foto Roel Dijkstra).

Agenten houden de wacht op de Westhavenplaats (15 juli).
(Foto Roel Dijkstra).

leeft. Binnenkort wordt het gebied uitgebreid tot vijf hectaren. De roedel bestaat uit de drie jongen, een volwassen bok, twee jonge bokken en vijf hinden.

19-21 Eerste Zomerterras-weekeinde in het Hof met optreden van o.a. Medicamento en kindervoorstellingen.

23 Bij sloopwerkzaamheden aan een aantal panden op de hoek Hoogstraat/Korte Hoogstraat zijn onlangs door het Vlaardings Archeologisch Kantoor bijzondere bouwhistorische zaken blootgelegd die het reilen en zeilen van een 17de-eeuwse familie laten zien.

Het kunstwerk 'Het Boeket' ofwel het Monument van Bezinning krijgt een kijkoperatie. Het werk is waarschijnlijk door binnentredend vocht beschadigd. De maker van het werk, Rini Hurkmans, heeft de producent van de glasplaten aansprakelijk gesteld voor de schade.

Tijdens de eerste kabinetsvergadering wordt oud-wethouder Agnes van Ardenne beëdigd als CDA-staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking.

24 De heer L.C. de Jong benoemd tot directeur van woningcorporatie Waterweg Wonen. Hij volgt B. Pluimer op, die in januari vertrok na een meningsverschil met de Raad van Toezicht over de toekomst van de woningstichting.

Het Vlietland Ziekenhuis mag bouwen in het Schiedamse Bijdorp. De Raad van State heeft de protesten van de omwonenden tegen het nieuwe bestemmingsplan in de bodemprocedure ongegrond verklaard. Hiermee is de belangrijkste hindernis voor de nieuwbouw genomen.

Vlaardingen heeft er een attractie bij. Sinds kort staat bij de Waternetsteiger aan de Maasboulevard een zogenaamde 'spotter'. Deze vier meter hoge periscoopachtige kijker kan 360 graden draaien en geeft de omgeving vergroot weer. Bovendien geeft de spotter informatie over de omgeving en zijn er gegevens over de scheepvaart te raadplegen.

25 Uit onderzoek is gebleken dat de gemiddelde leeftijd van de Vlaardingers per 1 januari 2002 40 jaar en 95 dagen bedroeg. In 1995 was dat nog 39 jaar en 99 dagen. De oudste inwoonster van Vlaardingen is geboren in 1893 en de oudste man in 1898.

Opgericht de Algemene Gehandicapten Vereniging Vlaardingen. De vereniging wil zich inzetten voor de circa 7.000 gehandicapte Vlaardingers.

26 VV2000/Leefbaar Vlaardingen zegt sterke aanwijzingen te hebben over fraude bij de dienst Stadswerk. Volgens die partij zouden ambtenaren tegen betaling onder werktijd bijklussen voor aannemers die in de stad aan het werk zijn en zouden zij daarbij ook materialen van de gemeente gebruiken.

Augustus

1 In winkelcentrum De Loper is vanochtend door twee gewapende mannen een overval gepleegd op het postkantoor. De gealarmeerde politie kon één dader arresteren nog voor hij het kantoor kon verlaten. De tweede dader is later aangehouden in een supermarkt. De buit is teruggevonden.

2 Het oud-Vlaardingse gemeenteraadslid Gerard Schut is in het Amsterdamse VU-Ziekenhuis op 60-jarige leeftijd overleden. Hij was in de jaren zeventig raadslid voor D66.

3 De vijfde editie van het Varend Corso Westland doet Vlaardingen aan. Ondanks het slechte weer trekt het corso een recordaantal bezoekers.

Chiem van Houweninge jr. en zijn Griekse bruid zijn het eerste paar dat in de fraaie 18de-eeuwse muziekzaal van het Visserijmuseum in de echt wordt verbonden. Tot nu toe was alleen het stadhuis beschikbaar als trouwlocatie. Omdat komend najaar werkzaamheden worden uitgevoerd rond de trouwzaal kan daar voorlopig niet worden getrouwd.

5 De politie ontdekt in een pand aan de Koningin Wilhelminahaven een hennepkwekerij met 1.650 planten. Alles is in beslag genomen. Naar de eigenaar van de kwekerij wordt een onderzoek ingesteld.

Na een grondige renovatiebeurt wordt de smeedijzeren schoorsteenversiering met krullenkroon door loodgietersbedrijf Ron van Uffelen weer teruggeplaatst op het dak van het stadhuis.

7 Duke Faunabeheer heeft de afgelopen week in de Westwijk tien kippen en 40 hanen gevangen. De beesten liepen al jaren los door de wijk en zorgden voor flinke overlast.

Het echtpaar Van der Harst-Nieuwstraten 60 jaar getrouwd. Als oud-Geus is de heer Van der Harst elk jaar betrokken bij de uitreiking van de Geuzenpenning.

10 Motorcoureur Job van Velzen behaalt een derde plaats tijdens KNMV-cupwedstrijden op het TT-circuit in Assen. Van Velzen rijdt in de klasse tot 600cc en staat nu vierde in het algemeen klassement.

12 Na jarenlang touwtrekken beginnen de werkzaamheden voor het nieuwe sportpark in de Broekpolder. Allereerst wordt het vervuilde havenslib afgegraven. Daarna wordt begonnen met de aanleg van nieuwe sportvelden. Zodra deze klaar zijn, wordt gestart met de bouw van een sporthal en het aanleggen van een atletiek- en een tennisbaan.

Na vier weekeinden lang feest in 't Hof is de derde editie van het Zomerterras afgesloten. Ondanks kleine minpuntjes trok het festival meer bezoekers dan ooit tevoren.

14 Archeologen hebben aan de Havenstraat weer een bijzondere vondst gedaan. Op de eerder deze zomer ontdekte galeiwerf is nu een vrijwel complete kaapstander gevonden. Dit mechanische werktuig uit de scheepsbouw is nog niet eerder op land aangetroffen. Het instrument werd gebruikt om een schip de helling op te slepen.

Met de speciale aanpassing die sinds kort in gebruik is om een brancard in de hoogte te vervoeren, wordt de pas bevallen Miranda Peters vanuit haar flat op de tiende verdieping aan de Coornhertstraat door de brandweer naar beneden gebracht. Na verdere behandeling in het ziekenhuis maken moeder en dochter Femke het goed.

15 Na protesten van zowel reizigers als de gemeente is de routewijziging van buslijn 126 van Connexxion teruggedraaid.

20 Het nieuwe programma van De Strip aan de Floris de Vijfdelaan haakt in op de Zuid-Hollandse Kunstmanifestatie 'Met andere ogen'. In de dependance van museum Boijmans Van Beuningen worden voorwerpen voor dagelijks gebruik uit de collectie van het Visserijmuseum tentoongesteld.

De 32-jarige Vlaardinger R. Brederveld wordt tijdens werkzaamheden in Schiedam getroffen door de bliksem. In het Eramus MC blijkt de man behalve een hartritmestoornis geen nadelige gevolgen te hebben ondervonden van de blikseminslag.

22 Wethouder Bot geeft het startsein voor de aanleg van de rotonde Holysingel-Churchillsingel. Door de rotonde moet de drukke kruising veiliger worden. Gelijktijdig werkt dezelfde aannemer ook aan het openstellen van de bussluis aan de Dillenburgsingel voor alle verkeer.

Na de brand van vorig jaar, waarbij o.m. het restaurant volledig werd verwoest, kunnen de gasten van het Delta Hotel nu weer volop genieten van het fraaie uitzicht (31 augustus). (Foto Roel Dijkstra).

23 De oude Ambachtsschool aan de Oosterstraat wordt bedreigd met sloop. Er heeft zich geen enkele gegadigde gemeld voor de appartementen in het complex 'De Vlaerdingsche School' van projectontwikkelaar Bremamax.

24 Ongeveer twintig jongeren uit Europa en Japan zijn in de Vlietlanden actief voor de Vereniging Natuurmonumenten. Dit natuurkamp wordt voor de twaalfde keer georganiseerd om het unieke veenmoerasgebied te onderhouden.

25 Aan de Krabbeplas opvoering van de theatervoorstelling 'Op zoek naar het levende water', georganiseerd in het kader van de Groene Toer 2002.

27 In zwembad De Kulk behalen 21 deelnemers van het zwemuurtje van het Rode Kruis het Walvisdiploma.

28 De vaste bezoekers van de Stadsgehoorzaal ontvangen deze week de eerste Vlaardingse Theaterkrant. In zestien pagina's geeft het theater o.a. achtergrondinformatie over de artiesten die in de eerste maand van het nieuwe seizoen zullen optreden.

29 In een apotheek aan de Dr. Wiardi Beckmansingel is voor de derde keer in een jaar ingebroken. Eerder deze maand is ook al twee keer geprobeerd in te breken in een apotheek aan de Billitonlaan.

Vlaardingen krijgt tot 2005 van het ministerie van Justitie 1,7 miljoen euro om te voorkomen dat allochtone jongeren afglijden en crimineel worden. In de tweede helft van dit jaar start het eerste van de twaalf projecten die de gemeente dit voorjaar indiende. Bij elk plan staat de samenwerking tussen politie, scholen, buurtbewoners en sportclubs e.d. centraal.

31 Jeffrey van Rangelrooij, sterkste man van Zuid-Holland, strijdt in Hoek van Holland om de titel 'Sterkste man van het Westland'.

Na de brand van eind juni van het vorige jaar is het Delta Hotel aan de Maasboulevard sinds deze week weer volledig in bedrijf. Het nieuwe restaurant biedt o.m. onderdak aan een brasserie annex grand café. Ook de 24 geheel gerenoveerde hotelkamers zijn weer in gebruik. Eerder dit jaar ging het hotel open met de eerste 54 kamers.

In aansluiting op de tentoonstelling van zijn broer Aad exposeert Siem Wijnhorst werk in aanloophuis De Groene Luiken aan de Oosthavenkade.

September

1 Ir. C. Kruyt benoemd tot directeur van de dienst Stadswerk van de gemeente.

Inwijding van het nieuwe altaar van de Pax Christi Kerk aan de Reigerlaan door bisschop A. van Luyn. De drie imams van de Vlaardingse moskeeën, die in het kader van het convenant van verdraagzaamheid waren uitgenodigd, laten hierbij verstek gaan. Vertegenwoordigers van andere kerken zijn wel aanwezig.

De Museumwoning aan de Vondelstraat 63b is tevens onderkomen geworden van de bewonerscommissie van Complex 4125 (Schrijversbuurt). De oude studeerkamer van de eerste en enige bewoner, de heer Van der Want, fungeert als wijkkantoor.

2 Gestart de bouw van vier noodlokalen voor de VOS aan de Reigerlaan. Over vier weken kunnen de leerlingen waarschijnlijk terecht in dit noodonderkomen bij de dependance.

3 RIAGG Rijnmond Noord en de Stichting Maatschappelijke Dienstverlening Nieuwe Waterweg ondertekenen een overeenkomst over wie welke hulp biedt in het Waterweggebied. Het verwijsprotocol moet ervoor zorgen dat patiënten met psychische klachten snel en goed worden doorverwezen.

4 In Zorgcentrum Vaartland viert Arie Wilschut zijn 100ste verjaardag.

5 In een brief aan de gemeenteraad schrijft het college dat externe bedrijfsrecherche zal worden betrokken bij het onderzoek naar bijklussende ambtenaren. Het is nog niet bekend hoe lang het onderzoek gaat duren.

6 Opeldealer Piet van der Kooij viert samen met zijn personeelsleden het 50-jarig bestaan van het bedrijf.

Machinefabriek Kreber aan de Koningin Wilhelminahaven bestaat 100 jaar. Het familiebedrijf werd opgericht in een pand aan de 1e Van Leyden Gaelstraat door de grootvader van de huidige directeur Kees Kreber.

7 De Stadsgehoorzaal opent het nieuwe seizoen met de Nacht van het Cabaret. Berry Lussenburg, finalist Leids Cabaret Festival 2001, introduceert negen jonge cabarettalenten.

8 Bewoners van de Prins Hendrikstraat sluiten de viering van het 100-jarig bestaan van de straat af met een gezamenlijk ontbijt.

9 In het Zonnehuis viert mevrouw M. van der Snoek-Van der Krans haar 106de verjaardag.

12 Tijdens een mini-symposium in dienstencentrum De Bijenkorf neemt Joke Bol, directeur van de Stichting Ouderenwerk Nieuwe Waterweg Noord, afscheid van medewerkers en vrijwilligers van de stichting. Zij wordt opgevolgd door Marianne van Twist.

14 Open Monumentendag, in het teken van de Hanze en de VOC. Omdat Vlaardingen geen VOC-achtergrond heeft, is gekozen voor de historische haven als plaatselijk thema. Vooral een excursie van het Visserijmuseum naar distilleerderij Van Toor trekt veel aandacht.

15 Eerste Vlaardingse 'Sunset Boulevard', een autoshow van oude Amerikaanse auto's op de Westhavenkade.

18 De verzetshelden Bernard IJzerdraat en Abraham Maat worden op een bijzondere wijze herdacht. Twee nieuwe straten in de Westwijk zijn naar hen vernoemd. Ter gelegenheid van de onthulling wordt een toespraak gehouden door prof.dr. Blom, directeur van het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie. Familieleden van de helden, bewoners van de nieuwe straten en burgemeester Bruinsma komen bij elkaar in wijkcentrum De Telder.

19 Burgemeester Bruinsma ontvangt uit handen van Tejo Buiswater (Jos Werkman) een zilveren haringspeld. Het speldje is een initiatief van de laatste en bedoeld voor iedereen die zich haringkop voelt.

20 In het kader van het vak Culturele en Kunstzinnige Vorming I brengen een paar honderd leerlingen uit het voortgezet onderwijs een bezoek aan diverse culturele instellingen in de stad.

21 Aan de Westhavenplaats onthult een kleindochter van Dolf van der Linden, oprichter en dirigent van het Metropole Orkest, een plaquette ter nagedachtenis aan haar grootvader. Dolf van der Linden bracht een groot deel van zijn jeugd door in de muziekwinkel van zijn vader op deze locatie (de huidige Panda Bar). De plaquette is een initiatief van muzikant en dirigent Dick Borst.

21-22 Elfde Vlaardingse Open Atelierdagen: 34 beeldende kunstenaars zetten hun deuren wijd open voor het publiek. Evenals voorgaande jaren geeft de gemeente vijf procent korting op door particulieren aangekocht werk.

22 Het echtpaar B. van Eijk-F. Gebhardt 65 jaar getrouwd.

De Emmaüskerk aan de Kethelweg viert het 50-jarig bestaan met een dienst en een jubileumconcert.

23 De gemeente is begonnen met het opgraven van vijf benzinetanks van het voormalige tankstation aan de Van Hogendorplaan. Ook wordt de verontreinigde grond afgegraven en het grondwater gesaneerd.

In de Muziekzaal van het Visserijmuseum zetten het Archeologisch Museum Hoogstad en het Visserijmuseum hun handtekeningen onder de statuten van de Stichting Vlaardings Museum. Jeroen ter Brugge is aangesteld als directeur van het fusiemuseum. In de akte wordt ruimte opengehouden voor aansluiting door andere Vlaardingse musea.

24 De Vereniging van Eigenaren van het Mendelssohnplein vierde onlangs het 25-jarig bestaan. In samenwerking met en op kosten van de afdeling Wijkbeheer en het bureau Welzijnsprojecten werd het plein omgetoverd tot een festivalterrein. De hevige regenval kon de feestvreugde niet bederven.

Voor het eerst in jaren voert de RET een grondige wijziging van de buslijnen door. De routes in Vlaardingen worden vanaf 4 november afgestemd op de nieuwe metrolijn die op die dag in gebruik zal worden genomen. De route van buslijn 52 wordt tot de opening van TramPlus overgenomen door lijn 51. De Westwijk krijgt buslijn 55, waarmee de bewoners rechtstreeks naar Rotterdam CS kunnen reizen. Lijn 56 blijft gewijzigd bestaan en verbindt de wijk Holy met metrostation Vijfsluizen.

26 Grondige verbouwing van de raadszaal wegens invoering van het dualisme in het gemeentebestuur. Sinds maart moeten 35 raadsleden een plek krijgen. Op 6 november a.s. zal de raad voor het eerst in de nieuwe zaal vergaderen.

27 Geopend het driedaagse festival Stadsjuweel-Hof van Heden. Namens het Vlaardings TaalGenotschap ontvangen burgemeester Bruinsma en Willem van Ruytenburgh de deelnemende taalkamers.

28 Landelijke Dag tegen Geweld. Bij het Monument van Bezinning worden toespraken gehouden door burgemeester Bruinsma en B. Keizerwaard, directeur van scholengemeenschap Aquamarijn. Scholieren dragen gedichten voor. Het protest wordt afgesloten met een kranslegging.

30 Heropening van het vernieuwde Delta Hotel door directeur L. Petit en burgemeester Bruinsma. Ter gelegenheid hiervan trekt de gemeente 30.000 euro uit voor de aanleg van een steiger voor de Watertaxi. De komende jaren gaan beide partijen de exploitatiekosten betalen.

Op het dijklichaam aan de Europaboulevard raken twee groepen jongeren slaags. De toedracht van de vechtpartij is onbekend. Een 14-jarige Schiedammer doet aangifte van mishandeling.

Het eerste Vlaardingse Stadsjuweel-Hof van Heden. De 'koningin van Vlaardingen' en 'ambachtsheer Willem van Ruytenburgh' zijn met hun gevolg op weg naar de Markt (27 september). (Foto Roel Dijkstra).

Oktober

2 Presentatie begroting 2003. Volgens wethouder Roijers is de financiële positie van de gemeente kritiek.

Uit handen van burgemeester Bruinsma ontvangt Vera Möllers de Vlaardingse Stadsspeld. De Vlaardingse is al sinds 1978 collectant voor de Nierstichting Nederland.

In een brief aan het gemeentebestuur kondigt Gerard Massalt, eigenaar van restaurant L'Escargot aan de Hoogstraat, aan dat hij zijn zaak met camera's zal beveiligen. Hij is het vandalisme in het weekeinde meer dan beu. Het terras van het restaurant wordt regelmatig gesloopt. Burgemeester Bruinsma heeft het echtpaar Massalt direct na ontvangst van de brandbrief uitgenodigd voor een gesprek.

5 Geopend in het Streekmuseum Jan Anderson een tentoonstelling ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de Chr. Harmonievereniging Sursum Corda.

Bij een schietpartij in nachtbar 't Centrum aan de Parallelweg raakt een 31-jarige Vlaardinger ernstig gewond. De dader is voortvluchtig. Burgemeester Bruinsma sluit de bar met onmiddellijke ingang.

6 Bij een vechtpartij in het centrum raken twee mannen gewond. Eén man moet per ambulance naar het ziekenhuis worden vervoerd. De aanleiding van de vechtpartij is nog niet bekend.

In het Pannenkoekenhuis in het Hof presentatie van een dichtbundel van Jaap van IJperen, met daarin een aantal nooit eerder gepubliceerde gedichten. De Vlaardingse dichter zou vorig jaar 100 jaar zijn geworden.

7 Het echtpaar F. Verkiel-A. Schoon 65 jaar getrouwd.

Naar aanleiding van het overlijden van prins Claus op 6 oktober kan in het stadhuis tot en met de dag van de uitvaart een condoleanceregister worden getekend. Het stadhuis is hiervoor dagelijks geopend van negen uur 's ochtends tot negen uur 's avonds.

De molen Aeolus aan de Kortedijk is in de rouwstand gezet en zal tot na de uitvaart in deze stand blijven staan.

9 De tijdelijke brug over het Buizengat zal voorlopig nog niet in gebruik worden gesteld. Voetgangers en fietsers moeten geduld hebben totdat de gemeente en het Hoogheemraadschap hebben overlegd. Door de gemeente is verzuimd een vergunning aan te vragen.

Wethouder Van der Velde opent de nieuwe vogelkijkhut aan de Rijsplas in de Aalkeetbuitenpolder. De nieuwe hut is door het gebruik van ruwe materialen beter bestand tegen vernielzuchtige bezoekers. Voor alle zekerheid wordt ook het toezicht verscherpt.

10 Schrijversgroep Rotonde viert het 10-jarig bestaan met een gala-avond in het Roth Theater aan de Kuipershof. De groep werd opgericht door Joop Vos en heeft zich in de loop van de jaren meerdere malen onderscheiden tijdens festivals en wedstrijden.

Rob Kloosterman is onlangs op de militaire schietbanen op de Harskamp Nederlands kampioen geweer geworden. Er werd geschoten op 300, 400 en 500 meter.

Appartementencomplex Tuinzicht aan de Frank van Borsselenstraat in de Westwijk wordt officieel overgedragen aan de Vereniging van Eigenaren. Tuinzicht bestaat uit drie delen met elk vijftien woningen, die allemaal toegankelijk zijn voor mensen met een rolstoel.

11 De in de jaren zeventig aangelegde heemtuin op de puinheuvel in wijkpark Holy krijgt in de toekomst geen speciale aandacht meer. Het college wil fors bezuinigen op het onderhoud.

De politie houdt samen met douane, 3VO, Belastingdienst, Verkeershandhaving, brandweer, parketmedewerkers, Hondenbrigade en veiligheidsassistenten een algemene verkeerscontrole. In totaal worden 105 motorvoertuigen en 40 bromfietsen gecontroleerd. Er worden 158 processen-verbaal uitgeschreven.

12 In de Grote Kerk herdenkt de Stichting Nationale Gedenkdagen op ingetogen wijze het overlijden van prins Claus.

13 De 41-jarige Michel de Maat is de beste Nederlander tijdens de marathon van Eindhoven. De Vlaardinger loopt in een tijd van 2.30.16.

14 Burgerzaken en de balie van de gemeentelijke belastingen zitten weer op hetzelfde adres in het secretariegebouw aan het Westnieuwland. De gemeente wil hiermee de dienstverlening verbeteren.

De cafés Tjeers en Centraal aan de Westhavenplaats zijn het gehele weekeinde gesloten geweest. Burgemeester Bruinsma had de sluiting opgelegd omdat de portiers vorige week te hardhandig zijn opgetreden tegen bezoekers. De cafés mogen pas weer open als er gecertificeerde portiers zijn aangesteld.

16 Onder de titel 'Varend Vlaardingen' is gisteren in het Visserijmuseum een tentoonstelling over oude Vlaardingse schepen geopend. Vanwege de uitvaart van prins Claus achtte de museumdirectie een feestelijke opening niet gepast.

Het Openbaar Ministerie stelt een onderzoek in naar de portiers van de cafés Tjeers en Centraal die op 6 oktober jl. betrokken waren bij een vechtpartij. Zij worden verdacht van mishandeling.

17 Verzorgingshuis Vaartland en de particuliere verzorgingsinstelling Vaartland Résidence hebben samen het 47ste WoonZorg Kwaliteitslabel van de brancheorganisatie Arcares ontvangen. Het is voor de eerste keer dat een particuliere verzorgingsinstelling het label krijgt toegekend.

De politie doet een inval in een illegale hennepverwerkerij aan de Vulcaanhaven, waarbij 21 voornamelijk Poolse mensen worden gearresteerd. Meer dan de helft van het personeel weet te ontkomen.

18 Hoofdredacteur Look J. Boden van het literaire tijdschrift Renaissance stopt met zijn activiteiten. Vandaag is het precies zes jaar geleden dat hij het blad heeft opgericht. Afscheidsreceptie in De Groene Luiken.

20 Internationaal schaakgrootmeester G. Sosonko speelt in café De Waal simultaan ter gelegenheid van het éénjarig bestaan van schaakclub Het Offer.

22 De gemeente plaatst bij de skatebaan in Holy een container waarin de jongeren uit de wijk bij elkaar kunnen komen. Binnenkort krijgen zij zelfs een zogenoemde chatbox. Men hoopt zo de overlast in winkelcentrum De Loper tegen te gaan.

23 Zolang er geen duidelijkheid is over de schietpartij die er in de nacht van 4 op 5 oktober jl. plaatsvond, is nachtbar 't Centrum zijn nachtvergunning kwijt. De politie heeft opdracht gekregen streng te controleren.

24 Kunstenaar Peter Dumas exposeert in Museum Rijswijk zijn Venetië-collectie onder het motto 'Aquerelli di Venezia'. Tegelijkertijd verschijnt een boek met de complete collectie, van een inleiding voorzien door Gerrit Komrij.

25 Wethouder Van der Velde opent in Cultureel Centrum Hollandia een tentoonstelling ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van teken- en schilderclub Centaur.

De opening van de 'urilift' op de Westhavenplaats vindt geen doorgang. Het lukt niet het openbare toilet uit de grond te laten komen, omdat het systeem niet onder stroom staat. De urilift moet de Visbank in het weekeinde beschermen tegen wildplassers.

26 Judoka Mark Huizinga wint in Amsterdam zijn zevende Nederlandse titel.

27 In het theatertje 'Tussen de schuifdeuren' van Jos Werkman en Jacqueline van Es aan de Havenstraat houdt dr. J.P. van der Voort een lezing over 'Brood uit vis, leven uit water'. Jaap Pluimgraaff wordt bij deze gelegenheid wegens o.m. zijn inzet voor het Visserijmuseum benoemd tot lid in de Orde van Oranje-Nassau.

Het echtpaar J. van der Vaart-M. Quak 65 jaar getrouwd.

De zwaarste storm sinds twaalf jaar teistert ook Vlaardingen. Aan de Billitonlaan waait in de ochtenduren het dak van tien woningen. De bewoners worden elders ondergebracht. Straten worden afgesloten vanwege het gevaar van rondvliegende objecten, vallende takken en

Tijdens een zeer zware storm waait aan de Billitonlaan het dak van een rij woonhuizen (27 oktober).
(Foto Roel Dijkstra).

loslatende dakbedekking. Het Hoofd komt onder water te staan. De hulpdiensten komen manschappen tekort.

29 Na 27 jaar vinden Bassie en Adriaan het welletjes. De clown en de acrobaat willen stoppen met hun optredens in het land en met het maken van tv-series. Op 4 januari 2004 vindt de laatste voorstelling plaats. Het duo brak in de jaren tachtig door met een eigen tv-serie.

30 Uit handen van wethouder A. Attema ontvangt J. Franssen, Commissaris van de Koningin in Zuid-Holland, de bundel 'Het burgemeestersreferendum in Vlaardingen : terugblik op een democratische primeur'. De bundel is uitgegeven als handleiding voor andere gemeenten die ook een burgemeestersreferendum willen houden.

31 Het jeugdcentrum van de CJV Vlaardingen keert terug naar gebouw Triangel aan de Fransenstraat. Na verkoop van het gebouw is er ruimte gemaakt voor de voortzetting van het jeugdwerk. Ook worden er door de FICO filmvoorstellingen gegeven op een grootbeeld videoinstallatie.

November

1 In Galerie Hollandia opening van de tentoonstelling Confrontatie VII, waarbij onder de titel 'Spiegelgevecht' de Vlaardingse kunstenares Beaty Czetö en de Schiedamse kunstenaar Diet Wiegman hun werk exposeren.

2 Rita Vogel viert haar 50-jarig jubileum als dansleraares met een reünie in de balletschool aan de Hugo de Grootstraat.

Officiële opening van de nieuwe metroverbinding Marconiplein-Hoogvliet door minister De Boer. De Beneluxlijn, de verlenging van de Calandlijn, is uitgerust met tourniquets. Vanuit Vlaardingen is het metrostation Vijfsluizen met bussen bereikbaar.

4 In een brief aan de Stadsregio protesteert de gemeente tegen de nieuwe zone-indeling van het openbaar vervoer. Volgens het college moeten niet alleen in Vlaardingen en Schiedam de zones worden gewijzigd. De Stadsregio wil per juli 2003 kleinere zones invoeren om financiële problemen te voorkomen.

5 Door filmproducent Jan Oosterhof uit Den Haag worden in de Broekpolder filmopnames gemaakt van de Slag bij Vlaardingen. Het verhaal van Dirk III is onderdeel van een film die het culturele erfgoed van Vlaardingen moet belichten.

Op uitnodiging van de Eyub Sultan Moskee aan de Oosthavenkade brengt het gemeentebestuur een bezoek aan de islamitische gebedsruimte.

6 Remi Poppe is weer actief bij de Vlaardingse SP. Hij zet zich vooral in voor de bewoners in de sloopwijken.

6-7 De gemeenteraad stemt met 26 stemmen vóór de meerjarenbegroting 2003-2006. Niet akkoord gaan de fracties van VV2000/Leefbaar Vlaardingen, SP en Stadsbelangen.

7 Het Recreatieschap Midden-Delfland en het Hoogheemraadschap willen de zwemwaterkwaliteit van de Krabbeplas verbeteren. Daartoe werd de afgelopen dagen de visstand in de plas geïnventariseerd. Ook werden monsters van de bodem en het water genomen en werd onderzocht wat via de poldersloten in de plas terechtkomt.

7-10 In de Harmonie nemen Dick Borst en zijn zang- en showensemble De Dicksons II afscheid van het publiek. In de muzikale show 'Van Toen tot Nu' zijn nog één keer alle hoogtepunten te horen uit de vele musicals en shows. Uit handen van burgemeester Bruinsma ontvangt hij de Stadsspeld voor ruim 50 jaar muziek.

8 Het echtpaar Van der Vis-De Jong 65 jaar getrouwd.

9 In zaal Buytelant kiest carnavalsvereniging De Leutloggers Jacques Nagtegaal tot Prins Carnaval voor het seizoen 2002/2003. Het Buizengat viert dit jaar carnaval onder het motto 'Nog een jaar geduld, dan is 22 jaar gevuld'.

Kringloopbedrijf Het Goed aan de Deltaweg gaat een nieuw onderkomen bouwen achter de huidige loods. De Vlaardingse vestiging is wat betreft meubelverkoop de grootste van de vijftien Het Goed-winkels in Nederland. De omzet is vorig jaar gegroeid naar 575.000 euro (tegen 75.000 euro in 1998).

10 Piet Klootwijk, organist van de Gereformeerde Kerk Vlaardingen, onderscheiden met het lidmaatschap in de Orde van Oranje-Nassau.

12 Feestelijke ingebruikname van de gerenoveerde Villa IJzermans door het Fonds Schiedam Vlaardingen e.o. Inmiddels is de villa aan de Schiedamseweg erkend als rijksmonument door de Rijksdienst voor Monumentenzorg.

In het Visserijmuseum presentatie van de 26ste editie van het Historisch Jaarboek Vlaardingen met o.m. artikelen over 'De krant in Vlaardingen' door oud-journalist Ben van Haren en 'Hoort zegt het voort…' over de geschiedenis van de plaatselijke padvinderij door Aad Dulfer.

14 In De Deel aan de Baarnhoeve neemt wijkagent Gerrit van Brakel afscheid. De agent - naar wie de skatebaan in Holy-Noord is vernoemd - gaat met pensioen.

Wijkagent Gerrit van Brakel bij de naar hem vernoemde skatebaan in Holy-Noord (14 november).
(Foto Roel Dijkstra).

Na anderhalf jaar is er een einde gekomen aan het archeologisch onderzoek langs de Havenstraat. De ontdekkingen die zijn gedaan, hebben veel informatie opgeleverd over de wijze waarop Vlaardingers hun scheepswerven en hellingen aanlegden.

16 Aankomst van Sinterklaas. Burgemeester Bruinsma verwelkomt de Goedheiligman. De intocht van de Sint was lange tijd onzeker omdat de burgemeester zijn ambtsketen was kwijtgeraakt. In de krant deed hij een oproep aan alle kinderen om een nieuwe ambtsketen te maken, waaraan maar liefst 130 kinderen gehoor gaven.

17 Het echtpaar Langbroek-Van Toor 65 jaar getrouwd.

18 Het college zet unaniem een streep door de bouwplannen voor een drafbaan met kasteelhotel in het Lickebaertgebied. Het natuurgebied aan de Waterweg zou te kwetsbaar zijn voor dit grootschalige project.

De Rotterdamse politierechter veroordeelt Bas van Toor tot een boete van 24.000 euro. Hij moet bovendien nog een navordering van 50.000 euro betalen aan omzetbelasting. De rechter acht het bedrijf van de artiest schuldig aan langdurig en stelselmatig frauderen met belastingen in de periode 1994-1999.

20 Het is onzeker of het vernielde Onderduikmonument terugkeert op de Markt. Onlangs werd ook het resterende gedeelte door onbekenden van de muur gerukt, waardoor de restauratie opnieuw vertraging heeft opgelopen. De gemeente beraadt zich over een andere, minder kwetsbare plek voor het monument. De kunstenaar sluit niet uit dat een gedeelte overnieuw moet worden gemaakt.

Feestelijke opening van de nieuwbouw van basisschool 't Spectrum door Sint-Nicolaas, geassisteerd door de jongste en de oudste leerling van de school. Het schoolgebouw aan de Boslaan heeft een tweede verdieping gekregen.

Het aantal passagiers op de pont Vlaardingen-Pernis daalt sterk in verband met de komst van de Tweede Beneluxtunnel. Maakten in 2001 nog 2.700 mensen per week gebruik van de pont, voor volgend jaar gaat men uit van nog maar 1.000 passagiers per week. Dat is aanzienlijk minder dan de directeur van de veerdienst als ondergrens heeft. Jaarlijks kost het in de vaart houden van de pont 365.000 euro.

J.P. ter Brugge, directeur van de Stichting Vlaardings Museum, presenteert de plannen voor een eigen nieuw complex op het kermisterrein aan de Hoflaan. Het imposante ontwerp van architect Wijnand Houdijk moet o.m. onderdak bieden aan de collecties van het Visserijmuseum en het Archeologisch Museum Hoogstad.

21 Hoogste punt bereikt van de Vigilantistoren bij station Vlaardingen-Oost. Door de economische teruggang is nog steeds 4.600 vierkante meter niet verhuurd. Waterweg Wonen is tot nu toe de enige huurder. Strabag Development, ontwikkelaar van het gebouw, is echter optimistisch gestemd.

In het Visserijmuseum uitreiking van de Hoogendijk Prijs 2002 aan M.P. Zuydgeest. De laureaat verdiept zich sinds 1983 in de historie van de Vlaardingse visserij. Hij leverde een bijdrage aan zestien boeken over de visserijgeschiedenis.

22 Agenten in burger houden in de weekeinden toezicht op de cafés rond de Westhavenplaats. De agenten grijpen niet in, maar registeren uitsluitend overtredingen. Om herkenning te voorkomen, worden Rotterdamse agenten ingezet.

H. Pronk 25 jaar medewerkster van Dierentehuis Nieuwe Waterweg aan de Van Linden van den Heuvellweg.

De journalisten Liesbeth van der Kruit en Dick van der Lugt presenteren de talkshow Salon de Harmonie, met medewerking van o.a. stadsarcheoloog Tim de Ridder en oud-schipper Dirk Horsmeyer. Onder het motto 'Geef Vlaardingen een logger' pleit Cornelis Pons voor de komst van een logger naar Vlaardingen. Aan het einde van de avond is hiervoor al 1.389,14 euro binnengehaald.

23 In de Stadsgehoorzaal jubileumconcert ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van Chr. Harmonievereniging Sursum Corda met medewerking van het Vlaardings Mannenkoor Orpheus. Bal na.

In de Zuidbuurt knotten 31 leden van de Knotwerkgroep Maassluis-Maasland wilgen en andere bomen. Dankzij subsidie van Provinciaal Landschapsbeheer en een bedrag van de Postcode Loterij krijgt elke knotter een veiligheidshelm en werkhandschoenen.

Judoka Edith Bosch behaalt in Amsterdam tijdens de Nederlandse kampioenschappen een gouden medaille in de categorie tot 70 kg. Natascha van Gurp behaalt brons in de categorie tot 52 kg.

26 De communicatie tussen de gemeente Vlaardingen en de burger laat te wensen over. Dat concludeert ombudsman M. van Kinderen in zijn jaarverslag over 2001. Aan het verslag zijn enkele pagina's 'normen voor de correspondentie tussen burger en overheid' toegevoegd.

27 Linda Nijhof en Joop Bos hebben zich gekwalificeerd voor de Masters, het internationale tennistoernooi dat volgende week in Almere wordt gehouden.

Opening van 'Klim- en klauterparadijs De Jungle', een overdekte speeltuin boven supermarkt Hoogvliet aan de Parallelweg.

28 In de Oostwijk gaat onder leiding van beeldend kunstenaar Jacqueline Heerema het project 'Huizen krijgen nieuwe namen' van start. De gemeente wil de leefbaarheid van de wijken in kaart brengen en waar nodig verbeteren.

29 Wethouder A. Attema opent de website 'www.windowsoneurope.nl' van de VOS. De scholengemeenschap heeft een Europees netwerk opgezet waarmee de school via internet communiceert.

De Palestijnse Vrouwen Unie sluit de 'Dag van de Solidariteit' af met een bijeenkomst in wijkcentrum Holy. Gastsprekers zijn o.a. ds. Hans Visser en schrijfster Anja Meulenbelt.

Het college van B & W vergadert op initiatief van het overlegplatform Organisatie Vlaardingse Ondernemers (OVO) bij croissanterie Haasje Repje. Tijdens het ontbijt kunnen zo'n twaalf ondernemers uit het midden- en kleinbedrijf met de collegeleden en ambtenaren van gedachten wisselen.

December

2 Burgemeester Bruinsma opent in het Vlietland Ziekenhuis locatie Holy de balie Burgerzaken. Ouders van pasgeboren kinderen kunnen nu ook hier de geboorteaangifte doen. Dit moet ertoe bijdragen dat de lange wachttijden bij de afdeling Burgerzaken in het stadhuis worden teruggedrongen.

In het historische pand van wijnkoperij Hosman Frères aan de Nieuwstraat wordt een nieuwe wijnkelder in gebruik genomen. De Helicave - zoals dit systeem is genaamd, waarbij ondergronds een ruimte wordt gecreëerd - biedt plaats aan 1.600 flessen.

4 De samenwerkende ouderenbonden zijn een actie gestart om een buslijn terug te krijgen over de gehele Holysingel. Sinds de start van de nieuwe dienstregeling is bijvoorbeeld voor verzorgingshuis Drieën-Huysen de dichtstbijzijnde bushalte honderd meter verderop.

5 Bij archeologische opgravingen op de hoek Hoogstraat/Korte Hoogstraat zijn deze week de funderingen blootgelegd van 18de-/19de-eeuwse woninkjes. Bovendien zijn de waarschijnlijk oudste delen van de dijk gevonden, die aan het einde van de 12de eeuw is aangelegd.

6 Een stroomstoring legt het openbare leven in Rijnmond stil. 's Morgens rond negen uur valt de stroom uit. Winkels blijven gesloten en mensen zitten vast in liften. Het ongemak duurt tot ongeveer elf uur.

7 Groot Vlaardingen-loop, georganiseerd door atletiekvereniging Fortuna met 250 deelnemers. Hans van Beek wint de 10 km in een tijd van 33 minuten en 9 seconden. De halve marathon wordt gewonnen door Peter Reedijk in 1 uur 20 minuten en 48 seconden.

Judoka Edith Bosch wint het internationale toernooi in het Japanse Fukuoka. De Vlaardingse is de vijfde Nederlandse vrouw die dit sterk bezette toernooi wint.

9 Wethouder Bot geeft het startsein voor de sloop van een aantal panden aan de De Ruijterstraat. Op deze plek worden veertien eengezinswoningen gebouwd. De nieuwe woningen zijn onderdeel van de plannen van de gemeente om de Oostwijk op te knappen.

10 Op het plein voor station Vlaardingen-Oost wordt een buschauffeur door een 20-jarige man met een mes bedreigd en mishandeld. De dader wordt door omstanders overgedragen aan de politie. De chauffeur moet door de GGD worden behandeld.

In het Visserijmuseum ontvangt Harriet Weststrate, stuwende kracht achter o.a. filmtheater Het Zeepaard, de laatste d'Akerboom. De Vlaardingse cultuurprijs verdwijnt met de opheffing van de Culturele Raad.

11 Bakkerij Hazenberg bakt weer ijsmoppen. Nu is het wachten op de schaatsers uit het Westland, die traditiegetrouw deze Vlaardingse lekkernij meenemen na hun tocht over het ijs.

12 In de muziekzaal van het Visserijmuseum uitreiking van het eerste exemplaar van het Jaarboek NETwerk van de Vereniging Vrienden van het Visserijmuseum aan burgemeester Bruinsma.

16 Als laatste in Nederland houdt het Vlaardingse college vast aan de kleine milieu- en gebruiksvriendelijke elektronische auto voor ritten in de stad. Vooral burgemeester Bruinsma en wethouder Van der Velde maken gebruik van de ThinkCity.

De brandweer heeft het gebouw van de stichting Mozaïek

afgekeurd voor gebruik door meer dan vijftig bezoekers. Het oude schoolgebouw aan de Van Boisotstraat voldoet niet meer aan de eisen. Naast Mozaïek maken ook de Marokkaanse vereniging Rahma, het Albeda College met conversatielessen en basisschool De Schakel als overblijfgelegenheid gebruik van het gebouw.

Wethouder Van der Velde neemt in de Oude Hal van het stadhuis afscheid van tien Vlaardingse scouts. Zij vertrekken morgen naar Thailand voor de twintigste World Scout Jamboree, de jaarlijkse bijeenkomst van scouts wereldwijd.

18 Om de Tweede Kamerverkiezingen in januari a.s. zo soepel mogelijk te laten verlopen, verplicht de gemeente stembureauleden een instructiebijeenkomst bij te wonen. Diegenen die in het verleden problemen hadden, zijn niet opnieuw gevraagd. Mensen ouder dan 70 jaar worden niet meer actief benaderd. Vlaardingen is de enige gemeente in de regio die zulke rigoureuze maatregelen neemt.

19 Kerstconcert in de Grote Kerk door het Vlaardings Mannenkoor Orpheus met medewerking van het Maassluis Gemengd Koor Vocal Devotion onder leiding van Coen Ruivenkamp. Verder werken mee de sopraan Wendy Roobol en harpiste Arrianne Schipper.

De Algemene Gehandicapten Vereniging Vlaardingen en de Algemene Nederlandse Gehandicapten Organisatie gaan op regionaal gebied samenwerken. Beide organisaties hopen hiermee de belangen van chronisch zieken en mensen met een handicap beter te kunnen behartigen.

Harriet Weststrate van filmtheater Het Zeepaard mag de allerlaatste d'Akerboom in ontvangst nemen (10 december). (Foto Roger van der Kraan).

Het college van B & W ontbijt met twintig Westwijkers in de dependance van het museum Boijmans Van Beuningen aan De Strip in de Westwijk.

22 Het Veerplein is omgetoverd tot een kerstdorp. Er is o.a. een kerstshow met live-muziek en een levende kerststal. Jonge bezoekers kunnen gratis met de kerstman op de foto.

24 Zes personen uit een portiekwoning aan de Van Hogendorplaan worden met ademhalingsproblemen naar het ziekenhuis gebracht nadat zij een koolmonoxidevergiftiging hebben opgelopen. De oorzaak is vermoedelijk een niet goed functionerende gasinstallatie.

26 Levende kerststal in de Pax Christikerk aan de Reigerlaan, bestaande uit een pasgeboren kind, Jozef en Maria, enkele engeltjes en de drie koningen.

27 Het College Bouw Ziekenhuisvoorzieningen heeft een vergunning afgegeven voor de bouw van het Vlietland Ziekenhuis op de locatie Bijdorp in Schiedam. Met de zogeheten Wet Ziekenhuisvoorzieningen zijn de financiën voor de nieuwbouw zeker gesteld. De Raad van Bestuur verwacht dat het Schiedamse college in januari 2003 de bouwvergunning afgeeft. De bouw begint dan in het aanstaande voorjaar.

31 Uitgaansgelegenheid Maddox aan de Koningin Wilhelminahaven viert het 10-jarig bestaan met een groots nieuwjaarsfeest onder het motto 'New Year Around The World'.

Met tal van maatregelen wordt getracht de jaarwisseling ordentelijk te laten verlopen. Bijzondere aandacht is er vooraf geweest voor de te verwachten kerstboomverbrandingen. De Maassluissedijk, Park 't Nieuwelant, het Messchaertplein en de Broekweg zijn hiervoor de aangewezen plekken.

Jaarverslag

Archeologische Werkgroep Helinium

1. Voorwoord

Het verenigingsjaar 2002 was vol met activiteiten, zoals lezingen, werkavonden, veldwerk en excursies, waaraan vele leden van Helinium hebben deelgenomen.
Op 22 juni is samen met de museum-activisten en Vlakkers een midzomerfeest met barbecue georganiseerd en in december werd het jaar afgesloten met een eindejaarsbijeenkomst.
Dit jaar zijn bestuur en leden begonnen met een discussie over de toekomst van de vereniging, de taak van de amateur-archeoloog en de samenwerking met de professionele archeologie. In 2003 zal de ideevorming hierover verdergaan.
In 2002 is duidelijk geworden dat de werkruimtes van het VLAK worden verplaatst naar een andere lokatie in Vlaardingen waarbij het niet mogelijk is dat Helinium mee verhuist. In 2003 zal het gebruik door Helinium van de ruimtes op Hoogstad een nieuwe vorm moeten krijgen.

2. Veldwerk

Leden van Helinium hebben dit jaar weer een aantal eigen onderzoeken verricht en hebben daarnaast meegewerkt aan opgravingen van het VLAK.
In april is een booronderzoek uitgevoerd op de boerderij Zonnehoeve aan de Trekkade. In het kader van geplande restauratie of nieuwbouw is onderzoek gedaan naar de ouderdom en de opbouw van de terp waarop deze boerderij staat.
Gebleken is dat het ophogingspakket direct op het veen is aangebracht. Mede hierdoor zijn de verzakkingen van de boerderij verklaarbaar.
Verder zijn er in samenwerking met het VLAK verkenningen verricht in de Aalkeet Buitenpolder waarbij in de afvlakkingen van slootkanten een Romeinse site is ontdekt.
Bij boringen op de hoek Hoogstraat/Korte Hoogstraat zijn op een diepte van 4,5 meter onder NAP sporen van dijkaanleg aangetroffen.
In december 2001 en in januari en februari 2002 is een aantal zaterdagen en zelfs een zondag intensief meegewerkt aan de VLAk-opgraving "Het gat in de markt". Hierbij is een reeks boringen uitgevoerd en werd er gegraven bij de kademuur, oude paalbeschoeiingen met riet- en stroafdekking en is er meegewerkt aan het opgraven en het naar boven halen van de skeletten en kisten uit het 12e-/13e-eeuwse grafveld.

3. Projecten

In 2002 is een groepje enthousiaste Heliniumleden gestart met een voor de afdeling nieuwe activiteit binnen de archeologie: het bedrijven van experimentele archeologie. Het eerste project was de bouw van een broodoven van klei in de boomgaard van Hoogstad. Na begin maart ongeveer 30 zakken zandige klei uit de Vinexlokatie

(Collectie Helinium).

Barendrecht Carnisselande te hebben gehaald, werd op 26 maart een aanvang gemaakt met het vormen van de oven. Als eerste stap werd een ongeveer 15 cm dikke ronde kleiplaat met een diameter van zo'n 120 cm op het gras gelegd. Vervolgens werden verticaal in de klei - tegen de rand van die plaat - wilgentwijgen gestoken, waarna de bovenste delen naar elkaar toe werden gebogen en met elkaar werden verbonden. Het ongeveer 130 cm hoge koepeltje werd verstevigd door er opnieuw wilgentwijgen doorheen te vlechten en vervolgens werden de onderste delen van de ovenwand tegen het vlechtwerk aangesmeerd. Verder werden een stookgat en een trekgat aangebracht. Nadat de klei van de oven gedurende drie weken door zon en wind een groot deel van zijn vocht was kwijtgeraakt, werd de oven gedurende drie dagen gestookt, waarna deze klaar was voor gebruik. Op 19 mei werd brood gebakken in de oven en soep gemaakt in een pan boven het trekgat. Het in de oven gebakken brood en de in de as verwarmde gevulde appels smaakten prima en op het midzomerfeest op 22 juni kon iedereen weer genieten van de baksels uit de oven.
Een tweede experiment was de bouw van een boomtakkano. Het omzagen van een enorme populier in april bood de experimenteel-archeologen een unieke kans om een dergelijk vaartuig te maken. In de periode juni - november werkte een groep leden in de weekenden en avonden (zolang het licht was) aan het omvormen van de tak in een 614 cm lange, ranke kano. Op 6 oktober vond de eerste proefvaart plaats. De boot bleek een perfecte waterligging te hebben, zodat de kano in de werkperiode daarna alleen maar verfraaid hoefde te worden. In 2003 zal het experiment een vervolg krijgen door er mee te gaan varen op forsere wateren dan de sloten rond Hoogstad!

4. Excursies

Ook dit jaar zijn er door Heliniumleden reizen door de tijd gemaakt.
De eerste excursie voerde op 12 januari naar Nijmegen. Na een korte 'inspectie' van de ruïnes van de middeleeuwse burcht van Valkhof bezochten de excursiegangers de tentoonstelling 'Opgespoord verleden, archeologie in de Betuweroute'. In een porto-cabin voor Museum Het Valkhof waren de fraaiste vondsten van het archeologisch onderzoek in het tracé van deze spoorlijn in aanleg te bewonderen. Vervolgens werd de warmte van het museum zelf opgezocht. Uit het tentoongestelde materiaal bleek maar weer eens hoe belangrijk Nijmegen in de Romeinse tijd was in ons land.
Van 8 tot en met 11 juni vond de buitenland-excursie plaats. Dit jaar maakte Helinium kennis met de archeologie van Normandië in Frankrijk. Wat het excursieprogramma extra aantrekkelijk maakte, was de veelal aantrekkelijke ligging van de vindplaatsen in het mooie landschap of in het fraaie stedenschoon. Onder andere de volgende lokaties werden bezocht. De Pierre-aux-Druïdes, een allée couverte bij Trie-Château. Dit is een megalithisch grafmonument uit het vierde millennium voor Chr. Het amfitheater van Lillebonne, dat in de Romeinse tijd is gebouwd. Uit de 11e eeuw na Chr. dateren het mottekasteel van Gisors en het beroemde tapijt van Bayeux. In die tijd was Rouen al meer dan 100 jaar de hoofdstad van het hertogdom Normandië. Heel modern is het archeologisch park Samara in het dal van de rivier de Somme. De reconstructies van woningen uit het Neolithicum, de Bronstijd en de IJzertijd die er te zien zijn, doen echter het verre verleden herleven.
Gedurende de najaarsexcursie op 12 oktober maakte Helinium een fietstocht in de gemeente Swalmen in Midden Limburg. Een TRAP-route voerde de excursiegangers wederom door een mooi landschap waarin veel archeologie was te zien. Kastelen, het Romaanse kerkje van Asselt, landweren (middeleeuwse verdedigingswerken in de vorm van een omvangrijk systeem van wallen) om het plaatsje Swalmen, grafheuvels op de rand van een rivierterras, en een stuk Romeinse weg tussen Xanten en Aken. Het was allemaal te zien op deze geslaagde najaarsexcursiedag.

5. Lezingen

Dit jaar zijn er een achttal lezingen en een video-avond gehouden:
6 februari - Martijn Defilet en Peter de Boer: "Recent archeologisch onderzoek in Vlaardingen".
13 maart: Video-avond.
17 april: Marianne Rietkerk: "Stille wateren hebben diepe gronden, de symbolische betekenis van waterputten".
15 mei: J. Hendriks: "Archeologie in Dordrecht".
19 juni: Monique van Veen: "Opgravingen aan het Lange Voorhout".
11 september: Pieter Floore: "De scheepswerven van Zaandam, opgravingen aan de Hoogendijk 1550 - 1950".
16 oktober - Everhard Bulten: "Visweren in Flevoland".
13 en 20 november - Dorothea Schultz: "Archeologie van Egypte".
11 december - Peter Moree: "Feesten rond Midwinter".

Het aantal bezoekers van deze avonden bedroeg tussen de 20 en 25 personen.

Jaarverslag

Gemeentelijk Archeoloog

Organisatie VLAK
Voor het project Buizengat en andere projecten zijn tijdelijk vier archeologen aangesteld: twee voor anderhalf jaar en twee voor drie jaar. Twee tijdelijke contracten liepen eind 2002 af en zijn niet verlengd. De andere twee contracten zijn omgezet in een vast dienstverband. Daarmee komt het personeelsbestand eind 2002 op 10: één gemeentelijke archeoloog, drie archeologen, vijf ID-plaatsen en één WIW'er.

Beleid
Sinds medio 2001 wordt er gewerkt aan een nieuw archeologisch beleidsplan. Dit had volgens de planning in 2002 van kracht moeten worden. Naar verwachting wordt dat 2003.

Archeologisch onderzoek
Er zijn in 2002 op een groot aantal plaatsen in Vlaardingen archeologisch onderzoek en waarnemingen verricht. Hieronder zullen per project de belangrijkste resultaten kort worden aangestipt die in 2002 werden verkregen.

Buizengat: De Zeeuw 1.099 (Havenstraat, midden)
In 2002 werd de laat 19e-eeuwse helling blootgelegd en gedocumenteerd, hetgeen veel informatie heeft opgeleverd over de aard van de constructie.

Buizengat: De Galeiwerf 1.102 (Havenstraat, noord)
De oudste inrichtingsactiviteiten dateren uit het einde van de 16e eeuw. Het betreft een inham die haaks op de haven (in oost-west) richting is gegraven. Het zuiddeel van deze inham kon archeologisch worden onderzocht. Deze bestond uit een circa vijf meter brede en 70 cm hoge aarden dam die aan de binnenzijde van de inham beschoeid was met kromme elzenhouten palen. Aan de kop van de dam (aan de Havenstraat) zijn de resten van een zware steiger aangetroffen. Gezien de datering aan het einde van de 16e eeuw en de lokatie, is het zeer waarschijnlijk dat het hier de inham betreft waar Dammes Leendertszn. Kleijwerff in 1598 opdracht van de Staten van Holland de eerste galei van Nederland bouwde.
Aan het begin van de 17e eeuw werd het terrein heringericht. Parallel met de haven werd een sleephelling aangelegd, die vermoedelijk te identificeren valt als het in 1641 genoemde "dock ofte syhelling".

Bijzonder is de vondst van een beerput met veel materiaal uit de tweede helft van de 17e eeuw en begin 18e eeuw. In Vlaardingen zijn nog niet veel beerputten opgegraven. Een andere spectaculaire vondst betreft een 17e-eeuwse kaapstander (een staande houten spil) die als funderingspaal was hergebruikt. Een dergelijke vondst was nog niet eerder in Nederland gedaan.
Voorts werden er op het terrein veel funderingen van 17e-

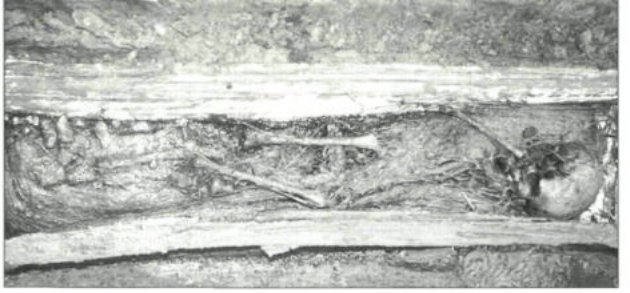

(Collectie VLAK).

eeuwse huizen, waterputten en resten van latere bouwsels aangetroffen.
De theorie dat de oude haven tot in de 15e eeuw meer naar het westen lag, dus ter hoogte van de Havenstraat, kon niet worden bevestigd, maar ook niet met zekerheid worden ontkracht.

Buizengat: Van Noort 1.105 (Havenstraat, zuid)
Volgens historische bronnen zou hier de werf van Van Noort hebben gelegen, die functioneerde van 1557 tot 1623. Er werden echter geen restanten aangetroffen die met een scheepswerf in verband gebracht konden worden. Mogelijk lag de scheepswerf toch elders (meer naar het zuiden?). Ook moeten we rekening houden met de mogelijkheid dat het om een mobiele helling gaat, waar enkel nieuwe schepen werden gemaakt, hetgeen weinig tot geen sporen in de ondergrond achterlaat.
Wel werden er veel restanten aangetroffen van 17e-eeuwse en latere huizen waarvan een deel gefundeerd was op onderdelen van een 17e-eeuws roer. In een 17e-eeuwse kelder werd een bijzondere afwateringsconstructie aangetroffen.

Gat in de Markt 1.101
Het onderzoek dat in 2001 werd gestart, werd in de eerste maanden van 2002 gecontinueerd.
De meest spectaculaire ontdekking werd gedaan in de opgravingsput die zich aan de Marktzijde bevond. Hier werd juist de rand van een middeleeuwse begraafplaats aangesneden. Binnen een ruimte van circa vijf bij vijf meter werden niet minder dan 49 begravingen aangetroffen, die in verschillende lagen boven elkaar lagen. De graven kunnen gedateerd worden tussen het midden van de 11e eeuw en het begin van de 13e eeuw.
Onder de graven bevindt zich een overstromingsdek dat gezien de datering van de graven van voor het midden van de 11e eeuw moet dateren. Mogelijk is dit dek afgezet tijdens de overstromingsramp van 1014.
De wijze van begraven varieerde van een kuilbegraving met een bekleding van houten planken tot echte kisten met lattenbodems en een boomstamkist. Het hout, het botmateriaal en zelfs het stro waarmee de lichamen waren afgedekt, verkeerden nog in uitstekende staat. Vijf kisten zijn integraal gelicht voor latere expositie. Het gaat om vier kindergraven en een boomstamkist.
Het onderzoek werd mogelijk gemaakt door belangrijke financiële bijdragen van de gemeente Vlaardingen en de Provincie Zuid-Holland.
Vijfsluizen 3.025 (A4)
Vanwege de aanleg van een afrit van de Rijksweg A4 op de lokatie Vijfsluizen werd op genoemde lokatie in de eerste helft van 2002 archeologisch onderzoek verricht op kosten van Rijkswaterstaat. Op de lokatie werden de resten van een terp aangetroffen die in de 12e eeuw lijkt te zijn opgeworpen op een oude, fossiele kreekrug, waarop sporen ontdekt werden uit de Romeinse Tijd. Het betrof houten paaltjes, greppels en nederzettingsafval. Bijzonder was een steigerachtige constructie uit de Romeinse Tijd die aan de oeverzijde van de kreek werd ontdekt met mogelijk de resten van een kade.

De Vlijt 1.104 (Hoogstraat 130-134)
Vanwege geplande nieuwbouw is in het najaar van 2002 op deze lokatie archeologisch en bouwhistorisch onderzoek verricht. Er is een deel van de dijk onderzocht, alsmede het opgaande deel en de funderingen van de 17e-eeuwse dijkhuizen en de latere bebouwing ten westen ervan. In de achterkamer van de 17e-eeuwse dijkhuisjes bevonden zich inpandige toiletten, die door middel van ondergrondse kleine stenen kokers loosden op de Joksloot. In deze Joksloot bevond zich zeer veel vroeg 18e-eeuws materiaal waarvan een steekproef is genomen.

Freegolfterrein 6.161
Begin 2002 werd gestart met de uitbreiding van het Freegolfterrein in Midden Delfland. Deze uitbreiding ging gepaard met het graven van sloten. Deze werkzaamheden werden archeologisch begeleid, hetgeen resulteerde in een vindplaats van de Vlaardingen-cultuur en de Midden/ Late IJzertijd.

Vergulde Hand 6.163
In het plangebied Vergulde Hand is door het archeogisch bureau RAAP booronderzoek verricht. Uit dit onderzoek blijkt dat in het westdeel geulen uit diverse perioden hebben gestroomd. Tevens blijkt een deel van de veraarde top van het Hollandveen nog intact. Gezien de geologie heeft het plangebied een hoge archeologische verwachting. Er zal vervolgonderzoek plaatsvinden in de vorm van sleuven.

Voorlichting

Er is het nodige gedaan aan voorlichting: er waren open dagen, er zijn vele artikelen verschenen, persberichten en VLAK-verslagen, etc. Belangrijkste publicaties waaraan gewerkt is, al dan niet met derden: serie 'Ach Lieve Tijd' en een special voor Open Monumentendag, over handel. Tevens is de archeologische website verder uitgebreid. Volgens de statistieken wordt deze door gemiddeld 500 tot 600 mensen per maand bezocht.

Jaarverslag

Stadsarchief

Algemeen, personeel en vrijwilligers

In de nazomer van 2002 kwam het elfde deel van 'Ach Lieve Tijd Vlaardingen' uit, de succesvolle laagdrempelige historische reeks, waarvan de eerste aflevering een jaar eerder in Vlaardingen het licht zag. Het enorme tijdsbeslag dat de totstandkoming van dit rijk geïllustreerde werk vergde, rechtvaardigt de prominente aandacht hiervoor in dit verslag. Personeel en vrijwilligers zagen hun inspanningen beloond met lovende reacties en goede verkoopcijfers. Inmiddels zijn er meer dan 25.000 exemplaren verkocht. Hiermee is de opzet, om de rijke geschiedenis van de stad op een aansprekende manier over het voetlicht te brengen, succesvol gebleken.

De jarenlange samenwerking met de Gemeente Maassluis (restauratie en inventarisatie) lijkt in 2003 haar 'bekroning' te krijgen in het aangaan van een Gemeenschappelijke Regeling met betrekking tot de archiefzorg. De noodzakelijke voorbereidingen hiertoe (fysiek en juridisch) werden getroffen.

In het personeelsbestand trad één wijziging op. Archiefinspecteur A. Frings werd benoemd tot gemeentearchivaris van Gorinchem en in zijn plaats werd de heer H.C. Geuze aangesteld. De vrijwilligers, de heren J. Borsboom (fotograaf), H. Brobbel (Ach Lieve Tijd en Atlas), G.A.J. den Hertog (bevolkingsregister), C.B. de Jong (indices), oud-medewerker M.A. Struijs (m.n. Atlas) en M.P. Zuydgeest (Ach Lieve Tijd en Atlas) zetten hun gewaardeerde werk voort en droegen in ruime mate bij aan de goede naam en faam van het Archief.

Archieven en toegangen

Opnieuw kon veel aandacht worden gegeven aan depotwerkzaamheden (verplaatsen, verpakken en etiketteren) die de dienstverlening bevorderen. Nieuwe archieven en aanvullingen op reeds eerder verworven archieven kwamen binnen.

Als voorbeeld noem ik hier slechts: RCMD 'De Coureur' (1974-2001), Muziekdocumentatie Ton Stolk (46 banden over het muziekleven in Vlaardingen van 1977 tot 2002) en een uitgebreide collectie tekeningen, archiefbescheiden en foto's van de Vlaardingse architect J. van der Vlis.

Van een aantal archieven kwam een inventaris gereed en vooruitlopend op de aanbieding ervan op het Internet werd verder gewerkt aan de digitalisering van alle archiefinventarissen en aan de voorbereiding op de conversie van de indices.

Vrijwilliger C.B. de Jong (geboren in 1914!) voegde aan de schier onafzienbare reeks (nu nog papieren) nadere toegangen er weer vijf toe: Resoluties van schout, schepenen, ambachtsbewaarders en achtemannen van Vlaardinger-Ambacht (1686-1794), Notulen van de municipaliteit van Vlaardinger-Ambacht (1795-1798), Register van akten van admissie, consenten, aanstellingen, etc. Vlaardingen (1795-1815), Declaratoiren van aangeving van overlede-

nen Vlaardinger-Ambacht (1806-1811), Aanstellingen van officieren der stedelijke schutterij (1814) en Aanstellingen van stadsambtenaren, etc. (1821-1830).
De megadatabase Bevolking Vlaardingen, waarin nu persoonsgegevens van 35.000 Vlaardingers uit voornamelijk de periode 1800-1860 zijn ingevoerd, is een prachtig stuk werk dat binnen afzienbare tijd ook on line zal gaan.

Bibliotheek
De catalogus van de bibliotheek van het Stadsarchief is - tot gemak van velen - via een met de Stadsbibliotheek gecombineerde database sinds enkele jaren op het Internet te raadplegen.
Aan de hand van het reeds lang gehanteerde verzamelcriterium 'alles door Vlaardingers en/of over Vlaardingen/Vlaardingers' werd de bibliotheek net als elk jaar weer uitgebreid met in ieder geval de meest recente Vlaardingse uitgaven. Enkele van de tientallen aanwinsten:
-Voorheen Villa IJzermans, door Peter Bosma
-Genealogie van het geslacht Bredius, door K.C. Bredius
-Architect Jacob van der Vlis: zijn leven en werken, door Louis van Galen
-De Holiërhoekse en Zouteveense Polder, door Paul Meuldijk
-Geschiedenis van Stoombleekerij De Hoop alias Bleek van De Wit aan de Landstraat te Vlaardingen, door Matthijs A. Struijs
-A. de Jong, 1877-2002: de geschiedenis van een bijzonder bedrijf, door M.P. Zuydgeest e.a.

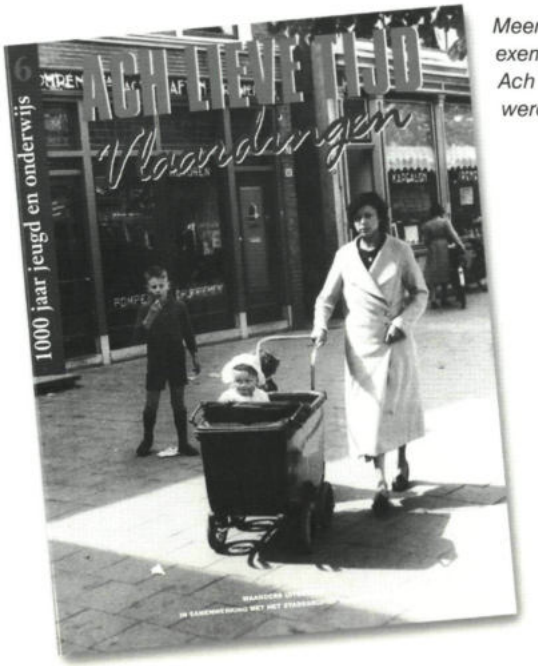

Meer dan 25.000 exemplaren van Ach Lieve Tijd werden verkocht!

Topografisch-Historische Atlas
De uitbreiding van de enorme collectie foto's en ander beeldmateriaal dat betrekking heeft op de stad en haar bewoners gaat maar door. De Sisyfusarbeid van het verder determineren, beschrijven en ordenen van de tienduizenden afbeeldingen wordt onverminderd voortgezet door personeel en vrijwilligers. Grote stimulans hierbij is het veelvuldige gebruik dat van 'de Atlas' gemaakt wordt. Van eenvoudige reproducties voor thuis aan de muur tot aansprekende fotoboeken en publicaties als het al eerder genoemde Ach Lieve Tijd. Met enkele honderden fotoscans werden evenzoveel bezoekers blij gemaakt. Vrijwilliger Jan Borsboom zorgde met regelmaat voor het vastleggen van het wijzigende stadsbeeld, zodat ook latere generaties kunnen zien waar en hoe wij leefden. Van de overige vele aanwinsten mag hier de door de heer J.C. Wamsteker geschonken Collectie Foto Boer (1900-1965) niet onvermeld blijven.

Restauratie
Opnieuw werden enkele duizenden originele foto's schoongemaakt, opgezet en in zuurvrije Melinex-hoezen verpakt. Tekeningen, monsterrollen, affiches en leren archiefbanden werden gerestaureerd en nieuwe klappers in perkament ingebonden. Ook voor de Gemeente Maassluis werden archiefstukken gerestaureerd.

Dienstverlening, educatie, rondleidingen, exposities, cursussen en publicaties
Het aantal bezoekers van de studiezalen bedroeg 2.416 (2001: 2.172). Bovendien namen meer dan 1.500 volwassenen en kinderen deel aan rondleidingen, cursussen, exposities en lesprogramma's.
Opvallend is de stijging van informatieverzoeken door ambtenaren, commissies en externe bureaus die veelal betrekking hebben op gebouwen (bouwtekeningen, milieuzaken, monumenten).
Een in opdracht van de DIVA (Vereniging voor de documentaire informatievoorziening en het archiefwezen) uitgevoerd onderzoek naar de kwaliteit van de dienstverlening (studiezaal en correspondentie) onder 24 archiefdiensten leverde Vlaardingen een eervolle vijfde plaats op. De cursus oud schrift kon worden gecontinueerd, een demonstratie van de bevolkingsdatabase van Vlaardingen was een doorslaand succes, de Ken Uw Stad-cursussen waren in een mum van tijd weer volgeboekt en ook anderszins blijkt keer op keer dat de geschiedenis van stad, buurt, straat en familie leeft!

Aan het Stadsarchief blijvend de taak en de opdracht om door middel van publiciteit en nieuwe initiatieven te zorgen dat het hem toevertrouwde erfgoed zoveel mogelijk geraadpleegd en benut blijft worden.

Jaarverslag

Historische Vereniging Vlaardingen

Het jaar 2002 zette goed in en wel met een grandioze viering van het 35-jarig bestaan van onze vereniging. Op 19 januari ontvingen wij in de aula van de scholengemeenschap Aquamarijn vele leden en niet-leden. De ruim 500 bezoekers werd een veelzijdig programma van activiteiten geboden. Het onderwerp genealogie werd belicht door de genealogische verenigingen Delfland en Prometheus en de stadsarchivaris Harm Jan Luth, die aanwezig was met een bestand van circa 30.000 Vlaardingse namen.
De verzamelaars maakten kennis met de inbreng van Peter de Jong - een oude werkmanskar van timmerman Post en zijn collectie asbakken - en met de mini-expositie van de oude fietsen van Jan van Hees.
Huisvlijt viel te bewonderen bij de heer C. Zwanenberg, met een werkend model van een taanderij en het pand van de Vlaardingse autodienst Zwanenburg. Hoe boekbinden in zijn werk gaat werd gedemonstreerd door Marieke Velthuisen; mevrouw Bouman toonde haar collectie van Vlaardingse bijzonderheden en de familie Toledo presenteerde een reeks van handvervaardigde Vlaardingse afbeeldingen.
De fotocollecties van Kalkman, Van der Berg, Zuydgeest en Borsboom trokken een top aantal bezoekers.
Museum Hoogstad, Streekmuseum Jan Anderson, de Vrienden van het Visserijmuseum waren tevens aanwezig met representatieve inzendingen. De vele activiteiten die Vlaardingen heeft te bieden werden belicht door Omroep Vlaardingen, het Serviceteam Vlaardingen en de Werkgroep Open Monumentendag.
Het was een geslaagd feest, wat mede te danken was aan de geweldige inzet van de talrijke vrijwilligers.

Meer somber zijn wij gestemd over de communicatie met ons lokaal bestuur. Klaagden wij in ons vorig verslag hier al over, ook het jaar 2002 bracht in deze geen verbetering. Onze hoop tot verbetering is gevestigd op de nieuwe burgervader Bruinsma. Wij houden u op de hoogte.

Op 26 maart 2002 werd de algemene ledenvergadering gehouden in het Wijkcentrum Holy.

Het Tijd-Schrift kende in 2002 vier afleveringen. Herinneringsbomen die in onze stad zijn geplant, Een zeker pand in het Westnieuwland en haar bewoners, Vlaardingse panden en hun ontwerper, een nummer geheel gewijd aan de Open Monumentendag, Mijn jeugd op 'het Hoofd', zie hier de vele onderwerpen die in de uitgaven werden behandeld.

Het veelzijdig karakter van het Tijd-Schrift was ook een kenmerk van het lezingenprogramma van de vereniging. Zo waren er thema's als Het Buizengat in vroeger tijden, Armoede en Armenzorg in de 16 eeuw, Koninginnendagen in het Vlaardingse verleden, de oude Broekpolder

Een impressie van het jubileumfeest op 19 januari jl.
(Collectie Han van Elk).

en 100 jaar Sursum Corda.
De excursies voerden naar Breda en Voorburg.

Het jaar 2003? Wij hopen op een verjonging van het ledenstand. Een eigen behuizing. Een blijvende tevredenheid over onze activiteiten bij onze leden en niet-leden.

Jaarverslag

Streekmuseum Jan Anderson

Activiteiten

Dertig groepen bezochten het museum, waaronder de leden van de Zuidhollandse museumvereniging, waarvoor wij een lezing hielden over het verzamelbeleid van naoorlogse voorwerpen. In het Streekmuseum werden 7 exposities georganiseerd over: De musicus Leen van Dijk, "Ja ik wil", over het huwelijk, "Sluipend gif", boeken uit de bezettingstijd, "400 jaar VOC", "Stenen behang", onze tegelcollectie, "De geschiedenis van de Vlaardingse Bedrijven", alle mogelijk gemaakt door het Fonds Schiedam-Vlaardingen e.o., en tenslotte organiseerde Sursum Corda haar 100-jarige Jubileumtentoonstelling.
Buiten het museum werden 15 lezingen gegeven, die door ruim 600 personen werden bezocht. Ook werden 5 tentoonstellingen elders georganiseerd, waaronder die bij het 50-jarig bestaan van autobedrijf P. v.d. Kooy, die alleen al op de openingsdag 500 bezoekers trok.
Het aantal bezoekers daalde dit jaar tot 2101 (2001: 2188), daarnaast echter bezochten 387 personen onze dependance, de Museumwoning aan de Vondelstraat, die van mei t/m augustus iedere zaterdag en zondag geopend was van 14.00 tot 16.00 uur.
De volgende musea gebruikten materiaal voor hun exposities: De Dubbelde Palmboom - Sint Nicolaasmateriaal; Het Visserijmuseum - Ansjovispotten; Gemeentemuseum Maassluis - 18de eeuws interieurmateriaal en voorwerpen voor de Watersnoodtentoonstelling; De Schilpen in Maasland - winterkleding; Het Mariniersmuseum Rotterdam - jaargangen Katholieke Illustratie. Onze VOC-tentoonstelling gaat naar het museum Loosduinen.
Voor 9 afleveringen "Ach lieve tijd" leverden wij minimaal 5 voorwerpen per aflevering en voor de TV-uitzending over Dr. Moerman werden 2 films afgestaan. Voor de volgende boeken en publicaties werden illustraties geleverd: Villa IJzermans; Nederland voor nop; Historisch Jaarboek Vlaardingen - De krant in Vlaardingen; Netwerk; Boek over boerderijen in de polders rond Vlaardingen en voor de Midden-Delfkrant.

Publiciteit

Het NCRV-programma "Man bijt hond" nam een item op in ons museum. Publicaties verder in het blad van het IKV, Musis, Eindhovens Dagblad, De Stem-Breda, Veluws Dagblad en het kwartaalblad van Deloitte & Touche. Tenslotte hebben we een serie in de Maaspost en voor Omroep Vlaardingen onder de titel: Het stuk van de maand.

Voorwerpen

896 voorwerpen werden dit jaar ingeschreven waaronder: een diploma van de vaandeldrager van Sursum Corda, een agaten sigarenpijpje met gouden montuur en gouden bril van een Vlaardings schipper, een naaimachine met afbetalingsboekje uit de jaren 1909 - 1912, de brandweerstaf van

Vlaardinger-Ambacht. Van bedrijven werd aangeworven: een fles limonadesiroop van Van Toor, een ellemaat van de textielwinkel Van der Schaft, eikenhouten deuren uit de meubelfabriek van Sprij en een graanschop van de molen aan het Hoofd. Verder de dokterstas van dr. Dwarshuis, een zilveren speld van de Woningbouwvereniging Samenwerking, wandelmedailles Vergulde Hand 1947 en een doopjurk uit 1924, gebruikt in de Grote Kerk, een collectie Dinkey Toys uit de jaren '50.

Tekeningen, prenten en schilderijen

419 tekeningen en prenten werden verworven, waaronder 3 tekeningen van de boerderij van De Zeeuw aan de Maassluisedijk, de Museumwoning aan de Vondelstraat en een ets uit 1887 met Vlaardingse vissersschepen op de rivier. Schilderijen voorts van: Willem Brinkman - stadsgezicht uit 1932, de R.K. Mulo Boslaan, opgravingen in de Havenstraat, Bouw flats aan de Kethelweg, de Pniëlkerk, en een stadsgezicht Oude Haven van Herman Paradies, uit 1953.

Restauraties

6 restaurateurs hebben 27 voorwerpen weer in goede staat gebracht.

Bibliotheek

Deze werd aangevuld met 291 werken, waaronder standaardwerken over de geschiedenis van de schaats, Baardman-kruiken, tegels van de aardewerkfabriek de Distel, over blikfabricage, plastic in het huishouden, grafische vormgeving en 3 publicaties over de geschiedenis van het kinderboek. Verder een Statenbijbel uit 1650, het boek van A. Pleyzier uit 1928 over de Vlaardingse onderwijzer Leen Wouters en uiteraard de 22 verschenen boeken over Vlaardingen.

De vijf vrijwilligers van het serviceteam hebben iedere zaterdag en eerste zondag van de maand dienst gedaan in het museum en eveneens werd de Museumwoning door leden van genoemd team bemenst. Het bestuur bestond op 31 december 2002 uit de heren E.J. Hengeveld (voorzitter), G.H.B. Anderson (penningmeester), F. Nipius (lid) en P.J. Westerdijk (secretaris).

De nieuwste aanwinst.
Een aquarel van Herman Paradies. De Hoflaan gezien van het Buizengat, ca. 1952/'53. Rechts de scheepswerf van A. Figee, links de Remonstrantse kerk en het RK Liefdesgesticht.
(Foto Peet van der Hoeven)

Foto's

322 foto's, waaronder een grote foto van de voormalige winkel van Daatje de Koe (bekend van recept echte Vlaardingse ijzerkoekjes), ansichtkaarten alsmede een fotoalbum met familifoto's van een Vlaardings gezin werden we rijk.

Jaarverslag

Visserijmuseum

Personeel en vrijwilligers

Het jaar 2002 kende geen wijzigingen in de formatie. Wel kon gebruik gemaakt worden van de diensten van een stagiaire voor het taakveld collectie en onderzoek in de persoon van mevrouw Alex Poldervaart. In het museum waren ook dit jaar weer vele vrijwilligers actief.

Vlaardings Museum

In juni besloot de Gemeenteraad, op basis van het in 2001 vastgestelde Beleidsplan voor het Vlaardings Museum, de exploitatiesubsidie structureel te verhogen. Hiermee ontstond de mogelijkheid vanaf 1 januari 2003 het personeelsbestand weer op een verantwoord niveau te brengen en bij de ontwikkeling en uitvoering van de diverse taken meer armslag te krijgen. De vraag of de noodzakelijke uitbreiding van het museum binnen de mogelijkheden van het bestaande pand mogelijk is, hield het bestuur en directie van het museum nadrukkelijk bezig. Uiteindelijk leidden de eisen van behoud en beheer (onder andere verwoord in de richtlijnen voor het zogenaamde Museumregister), de uitbreidingsgedachte en de wenselijkheid van een logische en werkbare indeling van het museum tot de conclusie dat nieuwbouw noodzakelijk is voor het realiseren van de diverse randvoorwaarden en ambities. Architect Wijnand Houdijk werd, uitgaande van een programma van eisen, gevraagd een ontwerp te tekenen voor nieuwbouw binnen het plangebied Buizengat, daar waar ooit de buitenplaats Het Hof heeft gestaan, tussen het gelijknamige park en de noordzijde van de Oude Haven. In de loop van 2003 zullen de nieuwbouwplannen verder hun beslag krijgen.
Op 23 september werd de Stichting Vlaardings Museum opgericht, met een Raad van Toezicht als bestuur. Als voorzitter werd Jaap Hoogendijk benoemd. De stichtingen Visserijmuseum en Archeologie en Bouwhistorie Vlaardingen (Museum Hoogstad) zullen in 2003 ophouden te bestaan en alle rechten en plichten overdragen aan deze nieuwe stichting.

Tentoonstellingen

Van oktober 2001 tot en met februari 2002 was de tentoonstelling Vlaardingen Toen; visserijfoto's op en aan de kade van Piet van den Berg te zien (zie jaarverslag over 2001). Dat een museum niet alleen tentoonstellingen realiseert, maar dat er zich een wereld aan activiteiten achter de schermen afspeelt, stond centraal in de tentoonstelling Bewust Bewaard - 5 jaar Vlaardingse aanwinsten. De aanwinsten van de afgelopen 5 jaar van de 'leveranciers' van het Vlaardings Museum (Museum Hoogstad, Stadsarchief, Vlaardings Archeologisch Kantoor en Visserijmuseum) vormden het materiaal aan de hand waarvan werd uitgelegd welke stadia een voorwerp aflegt voor het definitief een plaatsje in de collectie verworven heeft. Acceptatie of weigering, registratie, onderzoek en foto-

(Collectie Visserijmuseum).

grafische vastlegging vormden hierbij de kernbegrippen. Een kleurige vlaggenpracht verwelkomde de bezoeker bij de tentoonstelling Vis is Lekker - 150 jaar vispromotie. Op de levensgrote rood-wit-blauwe vlaggen waren de vele tientallen affiches, brochures, promotionele receptenboekjes bevestigd, die een fraai overzicht van de ontwikkeling van de vispromotie sinds de 19e eeuw boden. Het Visserijmuseum beschikt over het meest complete en uitgebreide vis-promotiemateriaal in Nederland. Onder de titel Varend Vlaardingen - Vlaardingse schepen geportretteerd, werd van oktober tot en met februari 2003 een tweedimensionale vlootschouw gegeven van met naam benoemde schepen die onder Vlaardingse vlag hebben gevaren. Olieverfschilderijen, aquarellen, gravures, litho's en tekeningen uit de collecties van het Visserijmuseum en het Stadsarchief (18e-20e eeuw) gaven een afwisselend beeld van de soorten vissersschepen (buizen, hoekers, zeil-, stoom- en motorloggers, trawlers, koopvaardijschepen, trekschuiten en veren). In de VL 2-zaal richtten de Vrienden van het Visserijmuseum een fototentoonstelling in met alle Vlaardingse zijtrawlers.
Het bezoekersaantal steeg in 2002 ten opzichte van het vorige jaar met ruim duizend bezoekers naar 16.014. Een positieve breuk in vergelijking met de landelijke trend voor middelgrote musea.

Activiteiten
De VL 92 'Balder' werd ook dit jaar weer feestelijk binnengehaald door in toepasselijke kledij gestoken leden van de Vrienden van het Visserijmuseum en het Vlaardings Musicalgezelschap. Een groot aantal bezoekers, waaronder vele schoolklassen, bezocht in de maand juni de zeillogger. Op 22 juni bood het museum onderdak aan de door de Vrienden georganiseerde Reünie van oudvissers en walpersoneel, die in Vlaardingen gewerkt hebben. Een zeer geslaagde dag met een grote opkomst. Het museum participeerde onder andere in het Haring- en Bierfeest, Museumweekeinde en Open Monumentendag, welke in het teken stond van de Vlaardingse koopvaardij en handelscontacten. De Visserijmuseum Concertserie werd in 2001 voortgezet, waarbij Léon Bak als vanouds als programmeur optrad.

Educatie
Naast de gestage stroom van schoolklassen die door het jaar het museum bezoeken, werd rondom de tentoonstelling Bewust Bewaard een speciaal educatief project ontwikkeld voor basisschoolleerlingen uit groep 7. Een lesprogramma, verpakt in een cd-doosje, stimuleerde de leerlingen na te denken over het verzamelen, het behoud en de informatiewaarde van objecten. Daarnaast lieten zij zich met hun eigen verzameling vereeuwigen op foto's, welke alle tezamen een collagewand van meer dan tien meter vulden. Ten behoeve van het basisaanbod aan de jeugd werd een nieuw fenomeen geïntroduceerd: het klompscheepje-bouwpakket. Vanaf het begin een grote hit.

Collectie
In 2002 mocht het Visserijmuseum zich weer verheugen in diverse schenkingen, waaronder: een zilveren Vlaardings oorijzer (1877), tegeltableau met afbeelding van het rederijkantoor en -pakhuis van de firma Noordzee van Dirk van der Heul (1925), schilderijen van de Vlaardingse Vaart door M. van Delft (circa 1920), de VL 180 door C. Baas (1987), de ramp met de Yoxford bij de Maasvlakte naar Heemskerk van Beest (circa 1900), eigendomsplaatjes van de firma H. Kikkert (circa 1880), centsprent van de Haringvisserij (1e helft 19e eeuw), tekening van de zeillogger VL 193 met aanduiding van de onderdelen, door Briede (1939), herdenkingsbord van de aardewerkfabriek Goedewagen te Gouda met betrekking tot de ramp van de IJm 132 Noordpool in 1932 in Schotland, afkomstig van de Vlaardingse predikant ds. Heida, die de herdenkingsdienst hield, divers vistuig (blokken, netten, 20e eeuw), ansjovispot van Van Abshoven Vlaardingen (circa 1910), twee klederdrachtpoppen en diverse relatiegeschenken en/of gebruiksartikelen met opschrift van: Gemeente Vlaardingen, distilleerderij Van Toor, Hoogendijk vieux, P. Maarleveld, café de Bierbron, fietshandelaar W. Boer en zn., Warmelo & Van der Drift, HVO en de n.v. De Oude Lijnbaan (circa 1900-2000).
Vanwege het ruimere verzamelbeleid (in het kader van het Vlaardings Museum) nam het aantal schenkingen door particulieren steeds verder toe.

Hans Mathijssen vertelt in dit boek de geschiedenis van de Rooms-Katholieken in Vlaardingen. Het verhaal van een bevolkingsgroep die in het protestantse Vlaardingen niet dominant was en die in de lokale geschiedschrijving betrekkelijk onderbedeeld is.
De Reformatie maakte de Rooms-Katholieke kerk ook in Vlaardingen enigszins onzichtbaar. Verteld wordt hoe, vooral dankzij een paar rijke katholieke reders, na 1853 de emancipatie vordert en hoe in de 19de en 20ste eeuw met een eigen katholieke middenstand, eigen katholieke verenigingen en eigen katholieke scholen een plekje in de lokale gemeenschap verworven wordt.
Als aan het eind van de 20ste eeuw het aantal gelovigen afkalft, evenals het aantal priesters, wordt naar nieuwe wegen gezocht.
Zowel voor degenen die er deel van uitmaken, als voor degenen die er met door de verzuiling anders gevormde blik tegenaan kijken, is het kennisnemen van de historische weg van de Vlaardingse Rooms-Katholieke gemeenschap de moeite waard.
Max Thurmer schetst de geschiedenis van De Oude Lijnbaan. Vanaf het begin van de 17de eeuw, toen Vlaardingen ca. 2200 inwoners telde, werd er touw gemaakt, een activiteit die direct met de visserij te maken had.
Heel lang was de touwbaan in handen van de familie Van Linden van den Heuvell, in de stad welbekend. Behalve over het soms moeizame financiële reilen en zeilen, wordt gesproken over de verhouding tot de stadgenoten die op de touwbaan hun brood verdienden.
Het gaat goed met de Vlaardingse Lijnbaan en groots wordt het 350-jarig bestaan gevierd, er wordt gemoderniseerd, gefuseerd en dan… wordt De Oude Lijnbaan geschiedenis. Daarvan wordt hier verhaald.
Cobi Bot schrijft de kroniek van een halve eeuw geleden, Kroniek van Vlaardingen 1952. Burgemeester Heusdens is de burgervader van 50.471 inwoners, de rantsoenering van de koffie wordt opgeheven, een bosnegerpredikant preekt in de Grote Kerk, er is een uitvoering o.l.v. mevrouw Verhoeff-Torn, maartscholen worden septemberscholen, zinken centen worden buiten gebruik gesteld en Wim Kan treedt op in de gloednieuwe Stadsgehoorzaal.
Marianne van Papeveld-Hörst schrijft de Kroniek van Vlaardingen 2002. Er is een burgemeestersreferendum, het laatste concert van Van Dijk's Amusementsorkest vindt plaats, Mark Huizinga wordt sportman van het jaar, meer dan 25% van de burgers stemt op de Lijst Pim Fortuyn, Groen Links neemt deel aan het college, het dak van tien woningen aan de Billitonlaan waait er af en Gerrit van Brakel is niet langer wijkagent.

Historische Vereniging Vlaardingen